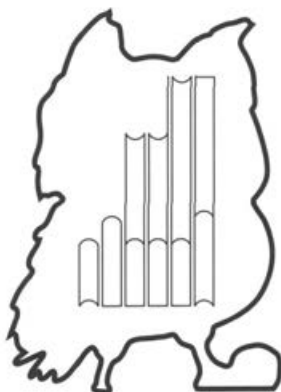

PERSPEKTIVA SOVE

ŠALEŠKI
ŠTUDENTSKI
KLUB
VČERAJ,
DANES,
JUTRI

ZBIRKA ŠALEŠKI RAZGLEDI
Trinajsti zvezek

Šaleški študentski klub
in
Velenjska knjižna fundacija

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

378.18(497.4-116)(082)
008(497.4-116)(082)

PERSPEKTIVA sove : Šaleški študentski klub, včeraj, danes, jutri /
zbrala in uredila Ana Kladnik in Aleš Črnič ; [fotografije in ostalo gradivo
arhiv Našega časa ... et al.]. - Velenje : Šaleški študentski klub :
Velenjska knjižna fundacija, 2003. - (Zbirka Šaleški razgledi ; zv. 13)

ISBN 961-6427-04-0 (Velenjska knjižna fundacija)
1. Kladnik, Ana, 1977- 2. Šaleški študentski klub (Velenje)
124953344 ✓

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji in intervjuvanci.

*Avtorske pravice ©
Velenjska knjižna fundacija in Šaleški študentski klub, 2003*

PERSPEKTIVA SOVE

ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB VČERAJ, DANES, JUTRI

ZBRALA in UREDILA:

ANA KLADNIK in ALEŠ ČRNIČ

**ŠALEŠKI
ŠTUDENTSKI
KLUB**

KAZALO

-
- 7 Uvodnik
V ZNAMENJU SOVE
-
- 11 Ana Kladnik
**ŠTUDENSKO GIBANJE NA PRIMERU ŠALEŠKEGA
ŠTUDENSKEGA KLUBA**
- 12 ZGODBOVINA ŠALEŠKEGA ŠTUDENSKEGA KLUBA
- 13 »SI PREDSTAVLJATE UMRETI ZA MESTO. TO JE NEKAJ ...«
- 25 MI IN DRUGI
- 33 AKADEMSKI PLES
- 45 PIŠITE NAM NA NASLOV: Šaleški študentski klub,
Delavski klub, 63320 Titovo Velenje
- 61 MEDIJI
- 71 'ŠŠK PODOBO NA OGLED POSTAVI'
- 78 Literatura in viri
-
- 85 Matjaž Kmecl
SPOMIN, KI NI SPOMIN
- 89 Borut Jenko
ZAČETKI ŠALEŠKEGA ŠTUDENSKEGA KLUBA
- 94 Štefan Dolejsi
INTERVJU
- 99 Franc Avberšek
**HOTELI SMO BITI ZASE IN NEKAJ POSEBNEGA IN
NISMO DOVOLILI, DA BI NAS KDO POSTAVLJAL
V KAKŠNE OKVIRJE**
- 112 Jože Ževart
INTERVJU
- 120 Peter Tratnik
INTERVJU
- 125 Jože Meh
OPREDELIMO CILJE!
- 131 Peter Rebernik
BILO JE PRIJETNO, POLNO, KREATIVNO IN FUL ŽURERSKO
- 137 Melita Vovk Ambrožič
KAJ NAM JE POMENIL ŠŠK - VELIKO!
- 143 Stojan Povh
MEMOAREALIZING
- 151 Dragica Povh
BILO JE NEKOČ ...

Vlado Vrbič	159
OBSOJENI NA USPEH	
Tomaž Smonkar	168
INTERVJU	
Darko Biščan	176
INTERVJU	
Drago Martinšek	181
ŠŠK – ZNAČILNOSTI, POSEBNOSTI IN OKOLIŠČINE (in skromen zgodovinski pogled k 'tranziciji' ŠŠK-ja)	
Matej Jenko, Rok Vižintin	192
INTERVJU	
Aleš Črnič	202
INTERVJU	
Matjaž Šalej	215
KRATEK DISKURZ O KULTURI V ŠALESKEM STUDENTSKEM KLUBU	
Marjan Kukovec	227
DNEVI MLADIH IN KULTURE Kriza mladih ali kulture?	
Jure Trampuš	235
PRIGODA O RITI IN RITNIKI	
Dare Hriberšek	243
KAM JE ŠEL ŠŠK NA VTV?	
Zalika Klemenc - Ketis	249
MOJE RAZMIŠLJANJE O PRETEKLOSTI IN PRIHODNOSTI SALESKEGA STUDENTSKEGA KLUBA	
Urška Šramel	257
GLASBENIKI IN NJIHOVA POVEZLJIVOST O sekciji študentov glasbe pri ŠŠK-ju	
Dejan Ferlin	262
INTERVJU	
Silvo Grmovšek	267
ŠE POMNITE, TOVARIŠI? ALI ZAKAJ NISEM BIL ČLAN ŠALESKEGA STUDENTSKEGA KLUBA IN ZAKAJ NE MOREM, VENDAR PA MORAM O TEM PISATI	
Vojko Strahovnik	277
VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA PRI INTEGRIRANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNIH DEJAVNOSTI MLADIH IN PROBLEMATIKA POMANJKANJA AKTIVIZMA	
Katja Ošljak	287
POLITIČNA BEŠTIJA	
Aleš Črnič	293
KRIZA IDENTITETE IN SMISLA	

Predstavitev avtoric in avtorjev	304
Za pripravo zbornika so si vzeli čas	308

Uvodnik:

V ZNAMENJU SOVE

Sova je simbol znanja, učenosti. Zato se je ta nočna ptica znašla v znaku Šaleškega študentskega kluba (v nadaljevanju ŠŠK). Perspektiva sove je na nek način ptičja perspektiva, pogled z distance, ki omogoča zaobjeti celoto. In takšno perspektivo smo želeli ustvariti s pričujočim zbornikom. Slovar slovenskega knjižnega jezika besedi perspektiva določa dva pomena. Najprej je perspektiva nekaj, »kar utemeljuje, upravičuje upanje v ugoden potek, izid«. Ta pomen v celoti izraža čustva večine soustvarjalcev knjige, ki je pred vami. Trdno namreč verjamemo, da je ŠŠK po dobrih štirih desetletjih vzponov in padcev še zmeraj perspektivna organizacija, ki ima pred sabo še vrsto svetlih let. Hkrati pa pomeni perspektiva tudi »navidezno stekanje vzporednih črt in postopno zmanjševanje bolj oddaljenih predmetov pri gledanju v daljavo«. Kar zelo nazorno opisuje enega glavnih povodov za nastanek zbornika o ŠŠK-ju. Po desetletjih delovanja se je namreč vrsta pomembnih segmentov zgodovine kluba v vzratnem ogledalu časa zmanjšala do te mere, da so se skoraj izgubili. Dokončna izguba pa bi bila nedopustna škoda, saj ŠŠK s svojo dolgo in bogato biografijo predstavlja enega pomembnejših tradicionalnih segmentov mesta, ki klub po starosti komaj presega. Omenjeni manko zgodovinskega pogleda pa očitno vpliva tudi na sodobno delovanje kluba, ki je spričo nepoznavanja svoje zgodovine obsojen na nenehno začenjanje *ex nihilo*.

Tako se je rodila ideja o zgodovinski osvetlitvi delovanja ŠŠK-ja, ki bi jo dopolnili tudi s poskusom kritične analize aktualnega stanja. Prvo artikulacijo je ta ideja doživela na Kunigundinem seminarju septembra 2002, ko smo vse predsednike in aktivnejše člane kluba (pa tudi nekatere manj aktivne zainteresirane 'opazovalce') iz različnih obdobj njegovega delovanja povabili, da predstavijo svoj pogled na vlogo in pomen ŠŠK-ja v lokalni in širši skupnosti. V prijetnem poznočetnem popoldnevu (in večeru) smo pred Mladinskim centrom tako prvič poskusili sistemsko osvetliti različne vidike štu-

dentskega obstoja in delovanja v Šaleški dolini. Da pa ne bi zadeva minila skupaj s Kunigundino festivalsko evforijo, smo se odločili, da poskusimo pričeto delo nadaljevati do te mere, da bi rodilo nek trajnejši produkt. Tako sva podpisana ponovno pozvala vse predsednike ŠŠK-ja, aktivnejše člane in že omenjene 'opazovalce', ki sva jih uspela izbrskati iz kolektivnega zgodovinskega spomina, da svoje spomine, ideje in vizije tudi zapišejo. Seveda pa sva k pisanju povabila tudi generacijo današnjih ŠŠK-jevcev, saj je le tako moč skleniti celoten lok od rojstva kluba na samem začetku šestdesetih do današnjih dni.

Nekateri povabljeni so se vabilu odzvali in napisali prispevek, drugi pač ne. Ko je tako pričel nastajati mozaik bolj ali manj kritične analize delovanja ŠŠK-ja skozi čas, se je kmalu pokazalo, da nekateri ključni drobcji v celotni podobi manjkajo. Zato sva k pisanju ponovno povabila nekatere pripadnike različnih generacij, določena obdobja pa sva osvetlila s pomočjo intervjujev z osmimi predsedniki. Izbor intervjujev je bil seveda arbitraren in bi lahko bil tudi drugačen, hkrati pa je bil omejen s številnimi objektivnimi dejavniki. Tako v zborniku gotovo kakšen izmed predsednikov manjka – sama narava tovrstnega zbornika je pač taka, da nikoli ne zadovolji vseh okusov in želja.

Kakorkoli že, po slabem letu intenzivnih razmišljanj, komunikacij, brskanj po različnih 'zgodovinskih' virih in pisarjenj se je dokončno izkristaliziral zbornik, ki v začetnem delu temeljito osvetli večdesetletno zgodovinsko linijo delovanja kluba, kar v nadaljevanju dopolni s pričevanji nekaterih ključnih akterjev skozi vrsto generacij, zaključi pa z nekaterimi aktualnimi razmisleki in vpogledi. Namen tega zbornika seveda nikoli ni bil deliti nasvete in recepte, kako urediti in voditi ŠŠK, saj je popolnoma jasno, da mora to ugotoviti vsaka generacija zase. Naša ambicija je bila drugje: ves čas smo se trudili osvetliti kar največji del kompleksnega mozaika, ki ga že skoraj pol stoletja imenujemo ŠŠK. Ker verjamemo, da brez poznavanja tega širšega konteksta plodno delovanje v prihodnosti ni mogoče.

Združevanje študentov v lokalna društva ali klube je ena od možnih oblik študentskega povezovanja. Gre za druženje z namenom. V primeru Šaleškega študentskega kluba je neformalno druženje skozi čas postajalo vse bolj kompleksno. Od prvih 'buržuaznih' akcij, kot je bila npr. organizacija akademskega plesa, do sodelovanja z občinskimi organi pri kadrovski in štipendijski politiki preko sooblikovanja mladinske (sub)kulture v občini pa vse do odzivanja (vsaj do neke mere) na splošno družbeno stanje. Prav študentski klub oziroma način njegovega delovanja (kam in kako usmerja svojo dejavnost) je do neke mere pokazatelj družbene klime, v nekaterih primerih pa celo znanilec družbenih sprememb.

Čeprav se vsaki generaciji zdi, da je tista najboljša in najbolj zaslužna za obstoj in napredek kluba, skozi zgodovinsko perspektivo sledimo vzponom in padcem v delovanju. Za mlado, delavsko, rudarsko mesto kot je Velenje, ki svojo tradicijo in identiteto (ki ne bi smela temeljiti zgolj na rudniku in Gorenju) šele razvija, je tako dolga tradicija študentskega gibanja še posebej zanimiva.

Pričujoči zbornik je zgoščen pregled mladega intelektualnega duha v Šaleški dolini. Duha, ki je v tem prostoru že vseskozi prisoten. A položaj intelektualca v 'mestu priložnosti' ni rožnat. Na trenutke se zdi, kot da kritičnega elementa mesto ne premore, da ne ve, kaj z njim, ali pa si ga nemara sploh ne želi. Kakšno strategijo bo mesto ubralo, ko mu ob razvijajoči se tehnologiji novodobnih nomadov ni več nujno potrebno fizično vezati nase? Na kakšen način bo odprlo prostor kulturnim, družboslovnim in humanističnim vsebinam? Kako močni intelektualni potenciali so povezani s Šaleško dolino, lahko sledimo tudi skozi zgodbo Šaleškega študentskega kluba.

S pričujočim zbornikom, ki ga skupaj izdajata Šaleški študentski klub in Velenjska knjižna fundacija, pa k življenju obujamo tudi Šaleške razglede, kar naju še prav posebej veseli.

Aleš Črnič in Ana Kladnik,
urednika zbornika

Ljubljana/Velenje, junij 2003

ŠTUDENSKO GIBANJE NA PRIMERU ŠALEŠKEGA ŠTUDENSKEGA KLUBA

Povzetek:

Študentsko gibanje se seveda ne odvija le v univerzitetnih centrih, temveč študenti ideje in prepričanja prinašajo tudi v kraje, kjer so doma. Zbiranju lokalnih študentov v študentska društva (pa naj bodo le-ta politično ali zgolj družabno naravnana) sledimo že v medvojnem obdobju. Po drugi svetovni vojni sledimo novemu razmahu ustanavljanja študentskih društev oz. klubov. Študentje, ki se med seboj poznajo še iz dijaških let, se družijo in skupaj družno spoznavajo mesto študija.

Podobno je z zgodbo Šaleškega študentskega kluba, ki bolj formalno obliko nadene konec petdesetih let 20. stoletja.

Pri pisanju članka sem si za osvetlitev splošnih družbenih (študentskih) razmer pomagala z literaturo, ki jo navajam v opombah in na koncu besedila. Za pletenje zgodbe Šaleškega študentskega kluba in njegovega odzivanja na dogajanje v času in prostoru (Velenje, Šaleška dolina, širše) pa so mi bili v pomoč viri, prav tako navedeni v opombah in na koncu besedila.

Članek je razdeljen na več poglavij. Najobsežnejši del, Zgodovina Šaleškega študentskega kluba, se ukvarja s splošnimi zgodovinskimi smernicami, znotraj kluba pa predvsem z menjavami generacij in kakšne posledice so imele na delo kluba.

Paralelno sledimo šestim krajšim poglavjem, ki se bolj dotikajo kluba samega: kako se je klub inkorporiral v mestno (dolinsko) življenje (Si predstavljate - umreti za mesto. To je nekaj ...), kako je iskal svoj prostor pod soncem (Pišite nam na naslov: ŠŠK, Delavski klub, 63320 Titovo Velenje), aktivnosti in prireditve, ki jih je skozi leta delovanja izvajal (Akademski ples, ŠŠK podoba na ogled postavi), kako in na kakšen način se je medijsko predstavljal (Mediji) in kako je sodeloval in se vključeval v širše študentsko gibanje (Mi in drugi).

Časovno sem se pri pisanju (vsaj pri nizanju faktografskih podatkov) omejila na konec poletja leta 2002.

ZGODOVINA¹ ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Zgodbo je treba znati pripovedovati. Seveda ne tako, da bomo postavljali miselne konstrukcije. To je prelahko. Raje bomo za zgodovino stikali po arhivih in knjižnicah, odšli bomo do ljudi, ki so jo ustvarjali. Če se dejstva ne skladajo z našo mislijo, pač toliko slabše zanje...²

In kje začeti zgodbovino Šaleškega študentskega kluba?

Najbolje pri študentih iz Šaleške doline.

Pot šaleškega dijaka na univerzo je bila kaj strma.

»Tudi mene so šestinpolletnega dečka (jeseni 1840 – op. A.K.) vpisali med šolarje šoštanjske šole in pričela se je s tem doba mnogih učnih let učenja, ker sem določen bil, da bom študiral.«³

Prvo javno šolo v Šaleški dolini so leta 1777 ustanovili v Šoštanju,⁴ leta 1816 ji je sledila velenjska trivialka, do prve svetovne vojne so se v dolini otroci lahko šolali v 12 javnih šolah.

»Ker ni bilo nobene šolske dolžnosti, so zahajali v šolo le otroci takih staršev, kateri so jih hoteli v šolo pošiljati, največ iz trga, iz okolice le bolj premoženjskih kmetov.«⁵

»Ko sem si pridobil vse znanosti, kolikor se jih je dalo pridobiti v šoštanjski enorazrednici, moral sem zapustiti svoj rojstni kraj in jeseni 1848. l. me je peljal oče v Celje, da bi tam nadaljeval svoje študije.«⁶

¹ Zgodbovina je izmišljena beseda. Izpeljana je iz besed zgodovina in zgodba.

² Primera vzeta iz: Igor Grdina, Problem literarnega zgodovinopisja na Slovenskem, v: Zgodovina za vse, 1994: 58–75.

³ Vošnjak, 1982: 15.

⁴ »Šoštanj je imel v trgu starodavno šolo v magistralnem poslopju, na kateri je ta čas poučeval »Musterlehrer« (zgledni učitelj) Peter Musi. Bil je res vzoren učitelj, celo od Slomska čislán, kateremu je pomagal sestavljati šolske knjige. ... Musi je učiteljeval, ko sem jaz že bil dovršil svoje študije. Veselil se je mojega napredka, kadar sem ga obiskoval, posebno še, da sem bil tak navdušen narodnjak, kajti bil je slovenskega mišljenja že v času, ko še drugi vedeli niso, da smo sploh Slovenci na svetu.«, (Vošnjak, 1982: 15, 16).

⁵ Op. 3: 15.

⁶ Prav tam: 16.

»SI PREDSTAVJATE – UMRETI ZA MESTO. TO JE NEKAJ...«¹

»Pravijo, da če študente oz. študentski klub zanimajo le študentske zadeve, postanejo sami sebi namen.«² Na drugi strani pa mora mesto, kot je na primer Velenje, za svoj urban razvoj nujno »intenzivno delati v smeri ustvarjanja pogojev za vračanje mladih intelektualcev, ki po končanem študiju svoje mesto lažje kot doma prepogosto najdejo v Mariboru, Ljubljani ali v tujini.«³

Le Goffov odgovor na vprašanje, kaj je bilo prej: univerza ali intelektualci, se glasi, da so bila prej mesta,⁴ kar nakazuje, kako pomemben segment predstavljajo študentje

**ŠTUDENT
OSTANE
VEDNO RDEČ**

v urbani sredi-
ni. Posledično
lahko izpelje-
mo (v tržno-

kapitalistični maniri), da kolikor mesto (država) vlaga v intelektualni potencial, toliko lahko iz njega iztrži.

Poglejmo v 18. stoletje. Župnik Maks Mihael Krellius (Mihael Krelj – op. A.K.), ki je umrl leta 1773 in je urejal mesto v graš-

kem konvinktu za »najpridnejšega učenca iz Šaleške doline, ako ne bi bilo nobenega iz zlahte.«⁵ Na to mesto se je leta 1846 prijavil tudi Josip Vošnjak, iz znane šoštanjske rodbine Vošnjakov, ki kasneje sicer ni imel velikih zaslug v razvoju Šaleške doline,⁶ bil pa je med drugim eden najvidnejših zdravnikov svojega časa na Kranjskem, v sedemdesetih in osemdesetih letih 19. stoletja pa eden najpomembnejših predstavnikov narodnega prebujenja v liberalnem taboru.

Študentje so nove ideje agitirali tudi v domačem kraju: »Kar nekaj šaleških študentov se je v krajih, kjer so študirali, vključilo v levičarsko gibanje in so nato komunistične ideje širili tudi v domači dolini. Pred II. svetovno vojno je v Šaleški dolini delovala kar močna organizacija Zveze komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ)⁷, Skojevcev je bilo več kot članov KP. Za dejavnost skojevcev in komunistov je bila zlasti v letih 1938 in 1939 pomembna narodnoobrambna dejavnost in akcije proti hitlerjancem, pri katerih je prišlo tudi do sodelovanja s sokoli in fantovski mi odseki.«⁸

¹ RIT 19/1, 1996.

² Prav tam.

³ Aleš Črnič: *Mesto priložnosti*, RIT, 22/1, 1999.

⁴ Alja Brglez, *Predgovor*, v: Benedetič: 1999: 13.

⁵ Vošnjak, 1982: 22.

⁶ Josip Vošnjak je znan tudi kot dramatik, njegov najpomembnejši spis pa so Spomini, kjer uvodoma oriše Šaleško dolino in opiše svoje otroštvo v Šoštanju, kar je za zgodovinarje neprecenljiv vir.

⁷ SKOJ – Savez Komunistične Omladine Jugoslavije.

⁸ Matjaž Kmecl, *Obris kulturne zgodovine Velenja*, v: Velenje, 1999: 235.

Celjska gimnazija je šaleškim dijakom vse do leta 1964, ko so tudi v Velenju ustanovili gimnazijo, predstavljala glavno odskočno desko na njihovi študijski poti.

V malem trgu Šoštanj, kot se spominja Josip Vošnjak, je bilo kar pet dijakov: »Hodili smo skupaj se kopat, sprehajat po gozdih, kjer smo s puškami prežali na uboge veverice in šoje, zvečer pa po trgu gori in doli. Zapushek je imel kitaro, ta čas priljubljen instrument, in znal na njo brenkati, da smo ga strme poslušali. V mesečnih nočeh si je obesil kitaro okoli pleč in brenkajoč in prepevajoč hodil je po trgu gori in doli, mi drugi študentje pa za njim.«⁷

*Beseda krokat,
krokanje, skrokan
in podobno izhajajo
iz nemške besede
der Rabe, kar
pomeni krokar.
Nekoč je bila na
Dunaju gostilna s
takšnim imenom.
In tja so redno
zahajali slovenski
študenti. Zavedni,
kot so bili, niso
rekli: »ali si bil pri
der Rabe«.
Ampak: »Joj, včeraj
sem bil Pri
krokarju in sem
danes čisto
skrokan«.*

Iz celjske gimnazije so se naši dijaki navadno razpršili ali v Gradec na realko⁸ ali na Dunaj na akademijsko gimnazijo.⁹ In potem so bili končno godni za vstop med študentske vrste: vrata jim je odprla univerza, najraje na Dunaju.¹⁰

Slovenskih študentje se v cesarskem mestu sredi petdesetih let 19. stoletja niso kaj dosti srečevali,¹¹ če verjamemo Josipu

Vošnjaku se niso pečali ne s političnimi ne z narodnostnimi še manj pa s socialnimi vprašanji. Med letom so se pridno učili, le prav izredno so prišli v kako krčmo ali kavarno. Vošnjak trdi, da niti nobenega časnika ni bral.¹²

⁷ Prav tam: 26.

⁸ Npr. Mihael Vošnjak.

⁹ Npr. Josip Vošnjak.

¹⁰ Sicer so slovenski študentje najpogosteje obiskovali univerze v Gradcu, na Dunaju in Pragi. Pred prvo svetovno vojno pa jih je skoraj dve tretjini študiral na Dunaju. Dunaj ni bil le odprtejši kot nacionalno nemško zadrti Gradec, temveč tudi – kljub slovensko-slovanski, liberalni in narodno radikalni propagandi za Prago – cenejši in po mnenju mnogih študentov družabno prijaznejši kot češka prestolnica. (Vodopivec, 1994)

¹¹ »... da-si je občevalni jezik bil nemški in nisem na Dunaju z nobenim odločnim Slovincem prišel v dotiko – z mladim Bleiweisom, ki je študiral tista leta, sem se seznanil šele kasneje v Ljubljani – smo se z lpavcema zmerom čutili Slovence in oba sta večkrat kako narodno pesem igrala na klavirju.« (Vošnjak, 1982: 39).

¹² Vošnjak, 1982: 36–46.

Niso pa aktualne družbeno-politične ideje edini uvoz šaleških študentov. »Precej razvita športna panoga v Velenju je bil rokomet, ki so ga v Velenje prinesli dijaki in študentje ter ga organizirano igrali v okviru telovadnega društva Partizan že leta 1950.«⁹

Čeprav so »smrdeli po buržuaziji«, ¹⁰ so bili občinski veljaki v povojnih časih delovnih akcij in udarniškega dela očitno naklonjeni združevanju študentov. »O ustanovitvi kluba se je bilo treba

**TAROK
TURNIR ALI
ODA
NESMRTNEMU
ŠTUDENTSKEMU
DUHU**

pogovoriti s takratno SZDL, ¹¹ ki nam je tudi pomagala pri kritju stroškov za prireditve,

ki smo jih organizirali.«¹² Ime, ki so ga študentje izbrali za svoj klub, ima simbolni in povezovalni pomen. »Nekako v tem času (okoli leta 1960 – op. A.K.) se je začelo preseljevanje upravnega središča občine Šoštanj v Velenje, kar je povzročilo prizadetost med prebivalci. Dijaki, ki smo se vsakodnevno vozili na gimnazijo, učiteljišče ali na ekonomsko srednjo šolo, pa smo se med seboj dobro razumeli in tako smo se odločili, naj bo v imenu kluba Šaleška dolina, ki nas povezuje.«¹³

Kljub temu, da so se vsako leto po dolini razbohotili plakati, kjer je bodlo v oči za nekatere nezaželeno ime plesa, ki so ga prirejali študentje, so politični vrhovi verjetno občutili manjko prisotnosti ŠŠK-ja v času njegove krize. Kot se tega spominja takratni predsednik: »Mislim, da so me iz Partije zadolžili naj pomagam in postavim študentski klub na noge. Kot klub smo apelirali za čisto študentske stvari: študentske ... Moramo vedeti, da je Velenje strahovito hitro raslo. Potrebe po kadrih so bile grozozanske. V Žgankovi¹⁴ pisarni

Aktiv zveze komunistov ŠŠK v stavbi sodišča.

smo organizirali posvetovanje študentje in občina. Občino je zanimalo, kaj študentje počnejo, naše ideje pa so bile, da bi velenjska občina v Ljubljani za šaleške študente zgradila en

⁹ Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 1999: 405.

¹⁰ Jure Trampuš: *Naš prvi predsednik*, intervju z Matjažem Kmeclom; RIT 20/2, 1997.

¹¹ SZDL – Socialistična zveza delovnega ljudstva.

¹² Prispevek: B. Jenko

¹³ Prav tam.

¹⁴ Nestl Žgank, direktor premogovnika Velenje med 1950 in 1965 in velenjski župan med 1969 in 1978.

So pa osemdeseta in devetdeseta leta 19. stoletja predstavljala »dobo dekadence«, ko se je vrednost dijaštva merila po izpraznjenih litrih in je slovenski dijak »živeč na Dunaju in v Gradcu« porabljal svoj čas po zgledu nemškega dijaka v navduševanju za burševske proslave, »pijačo, fraze in menzure«. ¹³

V centru monarhije so imeli slovenski študentje pomembno oporo v slovenskih izobražencih, ki so tu živeli in delali. ¹⁴ Ti so podpirali in spodbujali nedeljska in večerna akademska srečanja.

Na prelomu stoletja, ko je tudi Dunaj z zaostrovanjem narodnih nasprotij postajal v očeh mnogih slovenskih študentov bolj neprijazen in tuj, družabno življenje nikakor ni presahnilo. Res pa se je za slovenske študente prelomilo predvsem v političnem in organizacijskem smislu. Z ideološko-politično polarizacijo po koncu slogaštva na Slovenskem se je idejni in politični konflikt postopoma prenesel v študentske vrste. Del študentov se je bolj kot prej angažiral v delu akademskih društev. Med njimi so bila na eni strani politična (od katoliških, prek liberalnih in narodnoradikalnih do socialnodemokratskih), na drugi pa strokovna, ki so študente združevala po študijskih in poklicnih interesih. ¹⁵

Koliko je bilo šaleških študentov v času pred in po prvi svetovni vojni v virih ne zasledimo. Lahko pa spremljamo študijsko pot enega med izmed njih: »Leta 1871 v Velenju rojeni dr. Karel Verstovšek je osnovno šolo končal v Velenju, nato obiskoval gimnazijo v Celju in študij nadaljeval v Gradcu.« ¹⁶

¹³ Peter Vodopivec, Slovenski študentje in Dunaj pred prvo svetovno vojno, v: Dunaj in Slovenci, 1994: 89.

¹⁴ »Občutenje velemestne dunajske širine in domače ozkosti je bilo povezano ne le z značajem posameznika, temveč tudi z njegovo strokovno izbiro: arhitekti, naravoslovci in tehniki so imeli ob pomanjkanju ustreznih ustanov za svoj strokovni razvoj pogosto manj možnosti doma kot pravniki, profesorji in zdravniki. Je res, da so imeli zato drugi večkrat manj domotožja kot prvi, ali pa, da so se prvi po končanem študiju, zlasti če so bili uspešni in ambiciozni, teže vračali domov kot drugi? (vprašanje, ki si ga danes lahko zastavljamo na relaciji: študijska mesta – Šaleška dolina – op. A.K.).« (Op. 13).

Ali kot je muke novopečenega diplomanta je doživljal Josip Vošnjak, ko se je iz Dunaja vrnil domov, v Šoštanj: »Spoznal sem, da mi tu ne bo ostati, tem manj, ker nisem imel nobene meni ugajajoče družbe in nobenega omikanca, s katerim bi srčneje občeval.« (Vošnjak, 1982: 55).

¹⁵ Glej op. 13.

¹⁶ Šaleški razgledi, 1994/95: 222.

blok.¹⁵ Vsako leto je tudi občin-
ski proračun namenil nekaj de-
narja klubu.«¹⁶ O delu ŠŠK-ja
so, kot poroča Šaleški rudar,

Če tako
potegnemo
črto čez vse
to, pridemo
do zaključka,
da nas vsi
priznavajo,
vendar
sarkastično
rečeno,
puscite
otroke naj se
igrajo, saj
tako bomo
imeli mir, če
pa se bodo
preveč
zajokali, jim
pa dajmo 18.
varianto
mladinskega
kluba.

govorili tudi, ko je občinski odbor SZDL Velenje organiziral razgovor s študenti o gospodarski reformi, kako bo le ta vplivala na njihov življenjski standard in študij in kjer so bili mnjenja, da bodo morali štipenditorji valorizirati štipendije.¹⁷ Čez dober mesec se v istem časopisu pojavi naslov »Skrite

rezerve niso v zmanjševanju štípendiranja». ¹⁸ ŠŠK je začel igrati pomembno vlogo povezovanja

med klubom, gospodarstvom ter aktualno politiko v Šaleški dolini. »Letne skupščine kluba, ki je bila v Ljubljani, so se udeležili tudi občinski možje, ki se jim je vedno pridružil kdo od direktorjev večjih dolinskih podjetij. Tako smo imeli priliko potarnati o svojih težavah, istočasno pa zvedeti tudi o težavah, s katerimi se je ubadala občina in gospodarstvo.«¹⁹ »Klub je tudi aktivno deloval v organih občine v posameznih odborih. Imeli smo svojega predstavnika v SIS-u – za šolstvo, štipendiranje (kar je šlo iz občinskih sredstev). Člani kluba so sodelovali v komisiji za izbor kandidatov. Na občini so nas podpirali, da bi čim več študentov po končanem študiju ostalo v dolini.«²⁰ Sedemdeseta leta so še posebej polna podatkov o sodelovanju študentov z lokalnimi strukturami. »Aktiv ZK ŠŠK, ki skrbi za idejno-politično naravnost članov kluba, je pripravil seminar, na katerem so člane kluba seznanili z nekateri-

S štipendijo ne moremo shajati

¹⁰ Predlogi o študentskem domu šaleških študentov so se večkrat pojavili: npr. ob prvi obletnici ustanovitve Zveze komunistov šaleških študentov se v Šaleškem rudarju 10. marca 1972 pojavi članek z naslovom: *Kdaj v Ljubljani dom za študente velenjske občine*; še v začetku devetdesetih so premlevali, da naj bi velenjsko gospodarstvo v Ljubljani v Rožni dolini uredilo študentske domove in naj bi imel tam prostore tudi ŠSK.

¹⁶ Š. Dolejši, intervju.

¹⁷ Šaleški rudar, 29. 9. 1965, 3.

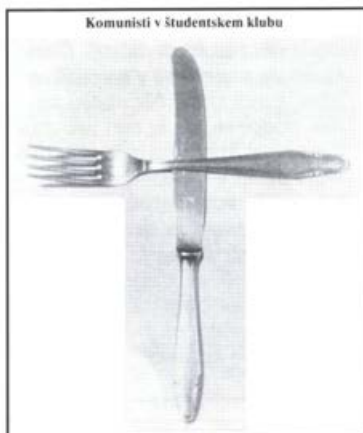
¹⁸ Šaleški rudar, 4. 11. 1965, 4.

¹⁹ Prispevek: F. Avberšek.

²⁰ J. Ževart, intervju.

V naši zgodbi pa je pomemben predvsem kot poverjenik za uk in bogočastje pri narodni vladi SHS, kjer je še posebej pomagal pri ustanavljanju slovenske univerze v Ljubljani leta 1919 in bil zato imenovan tudi kot »politični oče ljubljanske univerze«. ¹⁷ Šaleškim študentom se je tako povečal izbor univerz, kamor so lahko odšli študirat. »Sodeč po rojstnih krajih, so bila po prvi generaciji ljubljanskih študentov zastopana na ljubljanski univerzi že od začetka vsa slovenska območja, pač z izjemo Prekmurja.« ¹⁸

Dogodki takšnega značaja, kakršna je bila oktobrska revolucija in druga revolucionarna vrenja ob koncu prve svetovne voj-

Pred 2. svetovno vojno so šaleški študentje komunistične ideje prinašali v dolino in se zbirali v Pesju. Po vojni, po spremembi sistema, pa so v sedemdesetih letih v študentskem klubu 'moral' ustanoviti komunistični odsek.

ne, niso ostali brez ustreznega odmeva tudi med slovenskimi študenti. Pri povojnem obnavljanju študentskih društev so bili programi načrtani tako za liberalno ali katoliško usmerjene študente, kot tudi za socialistično ali komunistično usmerjene. Ustanavljali so se tudi pokrajinski klubi študentov: Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru (1920) in Klub dolenjskih študentov (1920), katerih glavni cilj je bilo prosvetno delo in družabno življenje. Iz študentskega komunističnega društva in mladinskega odseka ljubljanske Svobode se je poleti 1920 oblikovala krajev-

na organizacija Zveze komunistične mladine Jugoslavije v Ljubljani, ki je bila prva skojevska organizacija v Sloveniji. ¹⁹

In če lahko za pred študentska društva pred prvo svetovno vojno le slutimo, da so jih sestavljali tudi šaleški študenti, smo

¹⁷ Prav tam, 224.

¹⁸ Kremenšek: 37.

¹⁹ Prav tam: 64–66.

mi zanimivimi temami: družbena samozaščita, nov plačilni sistem, trenutni gospodarski položaj občine Velenje.«²¹

»Dobro je bilo sodelovanje z občinsko konferenco ZSMS Velenje in z občinskim štabom za teritorialno obrambo. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje sodelovanja na mladinskih delovnih akcijah. Teh se naši študentje le redko udeležujejo. Izgovor, da so delovne akcije v času intenzivnega študija, pa le delno ustreza resnici.«²²

Sredi sedemdesetih se je klub

»Študent naj bo!«, je dejala Cankarjeva mati in biti študent je takrat nekaj pomenilo. Danes pa pomeni to samo še hoditi na fakulteto.

na široko odprl javnosti. Govor Zelene-ga carja na akademskem plesu je že od začetkov plesa moral vsebovati družbeno-kritično komponento,²³ odmevna je bila oglasne deska

v Delavskem klubu,²⁴ začeli so izdajati klubski časopis *Racionalno* izbrane teme, ki je bil namenjen globlji refleksiji družbenega dogajanja in Ritke, kot in-

formator ŠŠK-ja. Vseskozi so študentje računali na tovariše v zvezi z ustanovitvijo Mladinskega centra in jim, ko je bila mera polna, zaklicali »ne nas spet zajebat!!!«²⁵ Če prej v lokalnem časopisu tu in tam zasledimo kakšno novičko o delovanju ŠŠK-ja, se sedaj članki redno pojavljajo. V Ljubljani na Radiu Študent posnamejo oddaji ŠŠK, v pravkar odprte studijske prostore Radia Velenje²⁶ pa jih kljub mnogim prošnjam in obljubam niso spustili, oz. so jih, kot so izvedeli prisotni na akademskem plesu, »nategnali kot pse«.²⁷

Že konec »veselih« sedemdesetih pa beremo: »Na koncu samo še žalostna ugotovitev, da so se kljub vabilu na skupščini pojavili predstavniki samo ene delovne organizacije – TGO Gorenje. So študij in študentje res sami sebi namen in se našega gospodarstva in gospodarstvenikov ne tičejo?«²⁸ Od žalostne ugotovitve pa k debati: »Gospodarske težave v svetu, njihov vpliv na naše gospodarstvo, politika stabilizacije in vpliv vsega tega na socialnoekonomski položaj študentov so bile glavne teme seminarja, ki ga je pripravil ŠŠK.«²⁹

²¹ Naš čas, 14.5. 1976, 3.

²² Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

²³ V virih in pri informatorjih družbenokritični komponenti na akademskem plesu sledimo vse tja do prve polovice devetdesetih, ko to mesto nekako prevzame RIT.

²⁴ Glej prispevek D. Povh.

²⁵ Ritka, 2, 1979.

²⁶ Naš čas o odprtju prostorov Radia Velenje poroča 30. 5. 1975.

²⁷ Ritka, 2, 1979.

²⁸ Naš čas, 19. 10. 1979, 2.

²⁹ Naš čas, 6. 3. 1981, 5.

sedaj o tem bolj prepričani. Kar nekaj šaleških študentov se je namreč v krajih, kjer so študirali, vključilo v levičarsko gibanje in so nato komunistične ideje širili tudi v domači dolini. Zveza komunistične mladine pa je bila pred drugo svetovno vojno kar močna organizacija v Šaleški dolini.²⁰ Za Šoštanj in Pesje je celo izpričano, da so tu komunisti imeli knjižnico, kjer so na študijskih sestankih proučevali marksistično in partijsko literaturo.²¹

Ta dolgi uvod nas je pripeljal do konca druge svetovne vojne. Pripeljal nas je tudi do porušene domovine. »V Velenju so z udarniškim delom pričeli takoj po vojni, ko so popravljali med vojno bombardirane premogovniške naprave, udarniško kopali premog za upokoјence in popravljali porušene domačije v okolici Velenja.«²²

Bil pa je ta uvod potreben, da se zavemo, s kakšno študentsko tradicijo v Šaleški dolini imamo opraviti. In kako je ta tradicija bila eden od treh ključnih elementov, ki so konec petdesetih let pripeljali do formiranja Šaleškega študentskega kluba.

A pojdemo lepo po vrsti.

Sredi petdesetih let je v belo mesto priklovratila študirat skupina prijateljev. Prihajala je iz doline, kjer je pravkar potekala ena največjih udarniških akcij: regulacija Pake.²³ A študentom delo ni kaj prida dišalo in tudi domov so redkokdaj zahajali, saj so bile povezave slabe, štopati pa se tudi ni splačalo, saj je po cesti zapeljal le kakšen avto. Za sabo so že imeli svojevrstno vozaško polpreteklost, saj se jih je

Humoreska
Kaj je ŠŠK?

večina v celjsko gimnazijo vozila z zgodnjim jutranjim vlakom. Ta ni bil posebno uren in čas za vožnjo so porabili za kvaritanje in neskončna govorjenja.²⁴ In med seboj so se radi družili tudi, ko so prispeli v Ljubljano. Najraje bi se seveda zbirali v kakšni gostilni, a so bile denarnice prazne. Štipen-

²⁰ Matjaž Kmecl, *Obris kulturne zgodovine Velenja*, v: Velenje, 1999: 235.

²¹ Šaleški razgledi, 1994/95: 16.

²² Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 1999: 381.

²³ »Največja udarniška akcija Velenjčanov se je pričela 2. septembra 1956, ko so začeli z regulacijo Pake.« (Glej op. 22: 382).

²⁴ Glej prispevek M. Kmecla.

Namesto konstruktivne polemike

Vodstvu SSK po neuspelem »puču« na S/tiskarno in za popotnico v demokracijo posvečam pesem *Maturantski ples* napisano daljnega 1982.

*Kot paradni konji,
lepo po vrsti,
občudovani!
Včeraj v džinsu,
danes plešejo v
novo življenje.*

Zapečateni inovatorji.

*Ostane snobovsko hrepenenje,
iščejo karto za džetset,
od šole ostane le:
ŽRET!*

*Vaš »neostalinist« in »podlež«
Peter Rezman*

Odzivi na delovanje ŠŠK-ja v Našem času.

Nato pa akcija: »V ŠŠK-ju smo ustanovili aktiv štipendistov Gorenja, saj se zavedamo, kako pomembna je povezava z združenim delom.«³⁰

Politično neangažirana³¹ sredi na osemdesetih je doživela pravo nasprotje konec svojega desetletja.³² Mnenja so se kresala celo tako bleščeče, da je v lokalnem časopisu Naš čas moč

slediti kar pogostim polemikam v zvezi z načinom dela in izražanja ŠŠK-ja.³³

Titovo Velenje je postalo znova Velenje (1989), odcepitveni cirkus je pognal slovenska nacionalna čustva,³⁴ ZSMS-ju ni bila več glavna skrb organizacija kvi-za Tito-revolucija-mir³⁵ in se je preimenoval v Liberalno-demokratsko stranko,³⁶ ŠŠK pa je po

³⁰ Naš čas, 21. 1. 1982, 4.

³¹ Glej D. Biščan, intervju.

³² Npr. odzivi na aktualna družbena dogajanja v oddaji *V imenu sove*.

³³ Npr. v zvezi z upravo Stiskarne: Naš čas, 23. 2. 1989, 2 in Naš čas, 9. 3. 1989, 5 ali v zvezi z 'elitnim' akademskim plesom: Naš čas, 18. 1. 1990, 7.

³⁴ *V imenu sove*, Odcepitev 21. junij 1991, iz arhiva D. Martinška.

³⁵ *V imenu sove* 5, iz arhiva D. Martinška.

³⁶ IZS, 1999: 395.

Soba v študentskem naselju okoli l. 1976. Na sliki: Jaka Špeh, Pavel Budna in Vlado Vrbič.

dija je prišla šele kasneje. Tudi za premog, s katerim bi si v peči ogreli sobo v študentskem naselju v Rožni dolini, ga je včasih zmanjkalo. Tako so se nagnetli v kakšni od teh sobic in premlevali ter razglabljali, prav gotovo tudi o razvijajoči se organizaciji študentske mladine Zveze študentov.²⁵ In morda so se jim kdaj pridružili tudi kolegi s Primorske, Koroške ali iz Bele Krajine. In šaleški prijatelji so jih strme poslušali, ko so jim razlagali o svojih domačih študentskih klubih, kako so se organizirali in kaj počnejo.²⁶

²⁵ »Zveza slovenske mladine (ustanovljena v začetku leta 1943, kot sestavni del Združene zveze protifašistične mladine Jugoslavije (USAOJ). Zveza slovenske mladine je po osvoboditvi dežele prilagodila svoje delo novim razmeram. Na drugem kongresu junija 1945 v Ljubljani se je preimenovala v Ljudsko mladino Slovenije. SKOJ (Savez komunistične omladine Jugoslavije) in Ljudska mladina Slovenije sta v povojni gradnji porušene domovine in v boju za revolucionarne spremembe dosegla visoko stopnjo idejne in akcijske enotnosti, ki je izvirala iz potrebe po vključitvi celotne mlade generacije v gradnjo socialistične družbe. Četrty kongres SKOJ-ja, ki je bil od 12. do 15. oktobra 1948 v Beogradu, je sprejel sklep, da se SKOJ združi v Ljudsko mladino in da se enotna organizacija mladih imenuje Ljudska mladina Jugoslavije. Po letu 1951 se je začela razvijati kot organizacija študentske mladine Zveze študentov.

Na petem kongresu Ljudske mladine Jugoslavije, ki je potekal 9. marca 1953 v Beogradu je bil sprejet sklep, da je Zveza študentov samostojna organizacija vendar kot sestavni del Ljudske mladine. Od sedmega kongresa Ljudske mladine, ki je bil 23. do 26. januarja 1963 v Beogradu se mladinska organizacija imenuje Zveza mladine.« (Statut Zveze socialistične mladine Slovenije, 1983: 4-5).

²⁶ V začetku petdesetih so se (znova) – nekateri so nadaljevali svojo predvojno tradicijo) formirali pokrajinski klubi: Belokranjski, Primorski, Koroški (1952), (http://www.skis-zveza.si/frameset/klubi/klubi_podatki.htm

predhodnem oznanjanju študentske kurbarije³⁷ na sestanku z delovnimi organizacijami Velenja dosegel 100% povečanje štipendij.³⁸

Mesto Velenje je zelo pridno, ker omogoča klub normalno delovanje. Seveda pa to ne pomeni, da bi lahko Velenje dalo ŠŠK-ju več. Včasih prijazne besede niso dovolj.

Po potešitvi štipendijskih apetitov³⁹ in ureditvi financiranja s strani študentskih servisov⁴⁰ so študentje z vsemi pljuči vdihnili Dneve mladih in kulture ter svoj klub in hkrati mesto, iz katerega so prihajali, predstavili

na ŠKIS-ovi tržnici v Ljubljani.⁴¹ Predvsem pa so zakričali odločen NE vmešavanju politike v delo kluba.⁴²

Svoje poglede in predloge izkristalizirajo s pripravo okroglih miz o mladinskem centru, o sodobni mladinski kulturi, o zaposlovanju mladih in o begu možganov iz doline. »V vrtincu plinov«⁴³ se je sredi in v drugi polovici devetdesetih vrtela Rit. Kot je v intervjuju zanj povedal velenjski župan: »Vas časopis je dovolj kritičen, a določenega problema vseeno ne politizira. Poveste samo kaj je narobe...«⁴⁴ In veliko je bilo narobe: »nategovanje« v primeru gradnje Mladinskega centra,⁴⁵ »magični trikotnik«, razmerje med ŠŠK-jem, Velenjem in svetom. Rit je prdele na študente, turizem, arhitekturo, medije, vojne, reklame, slovenščino, potovanja, glasbo ... ob vseh teh stvareh je skoraj pozabila na ŠŠK,⁴⁶ ki je svoje generalije našel le na zadnjih straneh.⁴⁷

³⁷ RIT 13, 1990.

³⁸ RIT 14, 1991.

³⁹ 21. 11. 1991 Naš čas poroča, da je opaziti trend upadanja kadrovskih štipendij. Da je spremenjen sistem štipendiranja, cenzus je nizek in zato je mnogo študentov izgubilo štipendijo in študija ne more nadaljevati. Čez slabi dve leti (7. 10. 1993) pa isti časopis poroča, da podjetja kadrovskih štipendij skorajda ne razpisujejo več. Postajajo pa republiške štipendije vse bolj socialna kategorija.

⁴⁰ Glej A. Črnič, intervju.

⁴¹ ŠKIS (Študentski klubi iz Slovenije), eden od njegovih soustanoviteljev je bil tudi ŠŠK.

⁴² Naš čas, 18. 11. 1993, 5.

⁴³ Eden od sloganov objavljen v: RIT 19/1, 1996.

⁴⁴ Interview with the vampire, intervju s Srečkom Mehom, županom mesta Velenje, RIT 18/2, 995

⁴⁵ Prispevek J. Trampuša.

⁴⁶ Javnost je aktualno delo kluba (in v nekem obdobju tudi refleksije na aktualno družbeno-politično dogajanje) spremljala tedensko v rubriki Študent naj bo v časopisu Naš čas.

⁴⁷ Povzeto po <http://www.walk.to/ssk> – RIT, letniki 1994–96, 1996–99.

Z malo domišljije si lahko predstavljamo, da so se naši študentje navdušili, da bi tudi sami ustanovili študentski klub. Skupna energija in predstave, ki so jih imeli, so skupaj s predvojno šoštanjsko dijaško-študentsko tradicijo, nenadno plimo

Brucovanje po skupščini, oktober 1980.

ustanavljanja področnih študentskih klubov in svojevrstno vozaško polpreteklostjo pripeljali do ustanovnega sestanka kluba. 'Prva generacija', ki je z diplomo pomahala konec petdesetih, je bila polna načrtov, elana, a prave pravne organizacije ali celo statuta kluba ni uspela sestaviti. Bili so še nekako 'kavbojski'. So pa svojo energijo prenesli na 'drugo', mlajšo generacijo, ki je svojo študijsko pot šele pričnjala.²⁷ Poleg študentskega naselja v Rožni dolini je postalo mesto druženja tudi Šaleška dolina, najprej v Šošta-

nju, kasneje pa v Velenju. In tako je skupina študentov, (v tej zgodbi jih označimo kot študente 'druge generacije', ki so imeli za sabo prav tako ure in ure klepetov na progi Velenje-Celje), sklicala ustanovni sestanek,²⁸ ki se je bržkone zgodil v Šoštanju. O ustanovitvi kluba se je bilo potrebno pogovoriti s takratno SZDL (Socialistična zveza delovnega ljud-

²⁷ »Mi smo bili zelo homogena generacija (maturantje 1958/59). Bilo nas je 7 Velenčanov in 3 Šoštanjčani.« (M. Trampuš, intervju).

²⁸ Določanje točnih datumov, imen, letnic in zaporedja dogodkov je zelo nevhvaležno opravilo, sploh če so viri pomanjkljivi ali jih sploh ni, spomin pa je lahko varljiv. Tako je kar nekaj vprašajev v zvezi z datumom nastanka ŠSK-ja. Borut Jenko, ki je bil v iniciativnem odboru kluba in tudi njegov predsednik, po spominu šteje za ustanovitveno šolsko leto 1960/61. Tudi Milan Trampuš in Ljubo Dovšak, oba predstavnika 'druge generacije' pravita, da se jima zdi, da je ime ŠSK nastalo leta 1960. Druga možnost pa je, da je ime nastalo po prvem plesu in brucovanju leta 1959 – tudi ta datum je vprašljiv. Spekulirajmo: 1959 je potekal v Šoštanju v Sokolskem domu, ki so mu ravno dvignili strop, prvi ples z brucovanjem, v organizaciji in na pobudo 'prve generacije' študentov, ki pa se formalno še niso imenovali ŠSK. Ta formulacija se je rodila šele naslednje leto z 'drugo generacijo'.

V novem tisočletju se med MOV in ŠŠK-jem iščejo nove poti integracij v smislu sistemskega podpiranja vsebin,⁴⁸ študentje s svojimi seminarji na Festivalu mladih kultur Kunigunda obrav-

navajo teme povezane s Šaleško dolino,⁴⁹ na MOV pa pošiljajo prošnje po večji povezavi med ŠŠK-jem in MOV ter predloge pravilnikov o občinskih štipendijah.⁵⁰

⁴⁸ Glej prispevek V. Strahovnika.

⁴⁹ Več v: *Študentski seminar*, Festival mladih kultur Kunigunda 2000, 2001, 2002, www.kunigunda.org.

⁵⁰ Npr. predlog pravilnika o dodelitvi občinskih štipendij, ki ga je sestavil ŠŠK in poslal v obravnavo MOV. Med drugim v tem dokumentu predlagajo, da študent v prošnji za dodelitev enoletne občinske štipendije nakaže, kaj lahko občini ponudi, štipenditorji pa se s svojimi prispevki predstavijo v biltenu.

MI IN DRUGI

Že sama ideja ustanovitve študentskega kluba v Šaleški dolini konec petdesetih let je izvirala med drugim tudi iz »nenadne plime ustanavljanja področnih študentskih klubov«.¹ Tedaj so bili aktivni predvsem belokranjski, primorski, koroški klub.² O kakšnih skupnih, organiziranih aktivnostih viri ne poročajo, ne potrebujemo pa veliko domišljije, da se nam pred očmi odvije kakšna gostilniška debata ali pa preprosto druženje v Rožni dolini.

Na velenjsko gimnazijo je hodilo tudi precej dijakov s Koroške. Ko so odšli študirat, so se ponavadi vključili v koroški študentski klub. Tako so se člani šaleškega in koroškega kluba še iz gimnazijskih časov poznali in hodili eden k drugemu na sestanke.

Leta 1968 so ukinili železnico na Koroško in po nekaj generacijah so se končali tudi intenzivnejši stiki med obema kluboma.³

Verjetno pa je do srede sedemdesetih število klubov naraslo do takšne mere, da so v Mariboru organizirali razstavo pokrajinskih klubov »Od kod prihajamo«, kjer so pokrajinski klubi predstavili značilnosti svoje občine.⁴

Šškjevci so v svoj program dela pod točko Športna dejavnost zapisali tudi športna srečanja z drugimi pokrajinskimi klubi, s študenti v Celju in Mariboru,⁵ in naslednje leto že lahko v Riti beremo, da so prav tako v Mariboru potekale aprilске študentske športne igre in del teh iger obsegajo športna srečanja med študentskimi pokrajinskimi klubi.⁶

¹ Prispevek: M. Kmecl.

² http://www.skis-zveza.si/frameset/klubi/klubi_podatki.htm.

³ Glej J. Ževart, intervju.

⁴ RIT 1, 1975/76.

⁵ Naš čas, 20. 12. 1974, 10.

⁶ RIT 1, 1975/76.

Zadevo smo končali zelo na hitro, ker smo pravi čas opazili, da na fiskusovem vozičku zmanjkuje vina. Potem so bruci neumni poskušali "kozlat" (verjetno so jim škodile češnje v tinkturi), pa jim ni uspelo. Je pa to uspelo brucmajorju Zachu, ki je - kot sam pravi - nekaj pokvarjenega jedel. Žurka se je razvijala in se seveda tradicionalno končala v Placu. Kako je bilo, pa je najbolje vprašati Jožeka.

stva),²⁹ ki je bila pripravljena dati tudi nekaj denarja za kritje stroškov za prireditve, ki so jih organizirali. Študentje so se dogovorili, da bodo svoje akcije usmerili tako, da se bodo predstavili v Šaleški dolini. Sploh so se študentje čutili povezani s celotno Šaleško dolino, kjer se je pravkar pričevala selitev središča občine iz Šoštanja v Velenje.³⁰ Sklenili so, da svoj klub poimenujejo: ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB (ŠŠK).

Finančno že bolje podkrepljeni so začeli uradovati v Ljubljani Pod lipo. Tu so padale ideje za predstavitev alžirske vojne Šalečanom, pa za Večer ciganske lirike v sodelovanju z Viljem Vodopivcem in drugimi študenti iz Ljubljane. Tukaj pa se je seveda pripravljala tudi 'zloglasni' akademski ples. Mesto prvega tovrstnega 'buržuaznega zločina' je bil Šoštanj, kamor so vabili na roke izrisani plakati.³¹

A pozor, neko obdobje je vseeno minevalo. Simbioza modrosti starejše 'prve' generacije z mladostniško zagnanostjo in energijo 'druge' je počasi pojenjala. Za krmilo kluba je stopila malo mlajša predsednica, vendar več virov za njeno leto

²⁹ V arhivu SZDL ni ohranjenih nobenih poročil o ustanovitvi kluba. Občinski odbor SZDL Šoštanj – Velenje, fasc. 3-8, 1959-63, Arhiv Celje.

³⁰ »ObLO (Občinska ljudska oblast) Šoštanj je v Perspektivnem programu razvoja občine Šoštanj v razdobju 1961 – 1965 zapisal, da je potrebno za organe ljudske oblasti zgraditi v Velenju novo upravno poslopje in v Velenje prestaviti sedež občine.« (Glej op. 22: 365).

³¹ Viri za »prvo« in »drugo« generacijo: Prispevek: M. Kmecl, Jure Trampuš: *Naš 1. predsednik*, RIT, 1997, prispevek: B. Jenko, B. Jenko, M. Trampuš, L. Dovšak, intervju.

Delovna akcija: najprej delo, potem pa Meh razpotegne svoj meh.

Tudi začetek osemdesetih prinese nekatere stike med pokrajinskimi klubi. Na primer na športnem področju: »Komisija za

**IZ MARIBORA
V VELENJE
PEŠ!**

Se še spominjate sadeža, ki ga drži Saša v roki? Bravo, to je banana! Pa ne mislite, da rastejo na Pohorju. Ta je verjetno prijadrala k nam s severnega konvertibilnega področja.

šport želi dvigniti na noge vso študentsko in drugo populacijo z rekreacijo v telovadnici RŠC, s sodelovanjem na tekmah za Kajuhov pokal, športnih srečanjih z OZD, KS in drugimi študentskimi klubi (predvsem v Ljubljani in Mariboru)

ter z organiziranjem smučarskih tekov.⁷ Športna srečanja so bila primerna še za pogovor o tem, kaj delajo drugod, katerih tem bi se lahko lotili skupaj in kako bi se lahko še bolje povežali, celo na republiškem nivoju: »Zadnji teden v marcu smo se v prostorih Kluba mariborskih stu-

dentov v Ljubljani srečali s predstavniki desetih slovenskih študentskih klubov z namenom, da bi spoznali problematiko posameznih klubov in razmislili o združitvi študentskih klubov pri reševanju skupnih problemov. Zastavili naj bi skupne cilje in enoten program. Smisel združitve na republiškem nivoju pa ne bi bil le v reševanju specifičnih problemov posameznih klubov, ampak mnogo širši: povezovanje študentov v skupni akciji za reševanje problemov šolajoče se mladine, štipendiranje, zaposlovanje, življenjski standard, stanovanjska vprašanja, vidnejše vključevanje v družbeno-politični vsakdan, aktivno vključevanje v razprave in realizacije vprašanj nacionalnega pomena, kot so npr. ekološki problemi posameznih pokrajin (Cerkniško jezero, JE Krško, Soča ...). Veliko besed smo na srečanju namenili temu, kakšno naj bo to novo združenje študentov: zgolj formalno, v okviru CK ZSMS ali organizacija povsem samostojno.«⁸

⁷ Naš čas, 9. 12. 1982, 6.

⁸ RIT 8, 1982/83.

predsednikovanja nismo uspeli izbrskati.³² Lahko pa si predstavljamo, da je energija, ki je žarčila od konca petdesetih let še z zadnjim koncem oplazila v leto 1963, nato pa za leto dni ugasnila.

Sredi šestdesetih let je zaradi skokovitega napredka velenjske občine in neustavljivega naraščanja števila prebivalstva posledično naraščalo tudi število šoloobveznih otrok. »Usta-

**Naše delo je skrb
za mladino.**

novili smo torej gimnazijo in takorekoč zadostili naši razvojni nujnosti«, je dejal direktor nove slovenske gimnazije v Velenju.³³

V duhu parole »Naše delo je skrb za mladino«³⁴ se je tega leta zaradi velikega števila mladih ljudi, ki so se navduševali za življenje v naravi, na pobudo šoštanjskega odreda »Pusti grad« zgodil ustanovni občni zbor taborniškega odreda v Velenju.³⁵

Poniknjenje študentskega kluba je tudi za »velenjsko pravljico, ki je zrastle kot otipljiva fatamorgana«³⁶ in je kar požirala kadre, predstavljalo določen manko.

»Mislim, ampak nisem prepričan, da je bila prej v klubu kriza, nekako je zamrlo, nikogar ni bilo, ki bi prevzel funkcijo ...

**Skrite rezerve
niso v
zmanjševanju
štipendiranja.**

Mislim, da so me iz partije zadolžili naj po-
magam in postavim študentski klub na no-
ge ... Kadrovski sekretar je študente na-
bral skupaj in jim razložil, kaj se dogaja.«³⁷

Posadka, ki je leto dni vodila ŠŠK barko, ni bila dovolj močna, da bi se kontinuiteta naslednje leto nadaljevala. Za to obstaja verjetno več razlogov. Prvi je verjetno že kar ta, da so tudi sami začeli po enoletnem nedelovanju kluba. Predsednik je imel kar nekaj težav z zbiranjem študentov okoli sebe. S tem, ko se je kot celjski srednješolec odločil živeti v internatu, je

³² Po besedah intervjuvancev: B. Jenka, M. Trampuša in L. Dovšaka, ki so predstavljali »drugo« ali ustanovitveno generacijo, je Maruša Trampuž, ki je leto dni predsednikovala ŠŠK-ju, bila eno ali dve leti za njimi.

³³ *Razgovor z Bojanom Glavačem – direktorjem gimnazije, Šaleški rudar*, 7. 10. 1965, 4.

³⁴ *Šaleški rudar*, 1. 5. 1965, 3.

³⁵ *Taborniški odred tudi v Velenju, Šaleški rudar*, 4. 11. 1965, 2.

³⁶ *Titovo obiski v Velenju*, 30. 8. 1963, *Naš čas*, 10. 10. 1981, 9.

³⁷ Š. Dolejši, intervju.

HOROSKOP**Študentje!**

V aprilu vas čaka občutno povečanje standarda (revalorizacija bonov), prijazni natakariji in izboljšanje gostinske usluge. Zmanjšale se bodo tudi vrste pred Študentskim servisom in tako vam bo omogočen lahek dostop do dinarja več. Limburga meseca, ko se bodo opice strigle, bodo okrepili avtobusne zveze med Titovim Velenjem in ostalimi študijskimi metropolami.

V novi državi so se študentje organizirali v Študentski organizaciji Univerze (ŠOU). Struktura organiziranosti je bila podobna kot na republiški ravni: študentska vlada, študentski parlament in tudi študentske volitve. Takrat je bila demokracija še v povojih.

»Sedaj pa so naše ljube stranke že zdavnaj ugotovile, kako močan je lahko študentski parlament in koliko denarja ima ŠOU. Zato obstajajo razne »so called« mladinske or-

ganizacije, Mladi krščanski demokrati, Mladi forum združene liste, Mladi zeleni Slovenije, Mladi liberalni demokrati in demokratke, Mlada iniciativa pri NDS, Socialdemokratska mladina ..., ki potem sestavljajo nestrankarske in nadstrankarsko-apolitične liste, s katerimi sodelujejo na študentskih volitvah.«⁹ Tako se

je širil duh, da v študentskem parlamentu in vladi ne sedijo študentje zaradi svojih sposobnosti, ampak »zgolj zaradi svoje strankarske pripadnosti«.¹⁰

S ŠŠK-jem pojdimo smučat - Kanin, februar 1981.

Ali pa taborit - Ribno, avgust 2002.

»Nova študentska vlada si je prizadevala, da bi ves denar iz vseh študentskih in mladinskih servisov prišel v Ljubljano, od tam pa bi ga nato milostno delili po Sloveniji glede na projekte.«¹¹ To je bil motiv, da se je ustanovila zveza regionalnih študentskih klubov, imenovana Študentski klubi Slovenije (ŠKIS), predvsem z namenom urediti problematiko študentskih in mladinskih servisov ter opozoriti, da tudi po provincialnih mestih delujejo študentje. Že lani (93/94 - op. A.K.), ko je na študentskih volitvah v neformalnem združenju

⁹ Obkrožite številko pred svojim kandidatom, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹⁰ ŠKIS, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹¹ A. Črnič, intervju.

KOTIČEK ZA ZNANOST

Medicina: Test živosti ali mrtvosti

1. del testa živosti ali mrtvosti

1.1.) Ali se kdaj počutite živi?

A.) ne	a.) ne	3.) da
B.) da	c.) včasih	4.) občasno

1.2.) Ali se kdaj počutite mrtvi?

A.) ne	c.) da	2.) ne
B.) da	d.) skoraj	3.) da

1.3.) Ali se kdaj počutite živahno mrtvo?

A.) da	a.) da	1.) da
B.) da	c.) ne	4.) včasih

C.) seveda

1.4.) Ali se kdaj počutite zelo živo in zelo mrtvo hkrati?

C.) ne	a.) ne	2.) da
D.) skoraj nikoli	b.) večinoma ne	3.) skoraj vedno

1.5.) Ali se kdaj počutite nekako živo, pa čisto sigurno veste, da ste mrtvi?

A.) pogosto	b.) večinoma	1.) včasih - skoraj
D.) poredko	c.) izjemoma	2.) gotovo nikoli

1.6.) Ali kdaj začutite določeno živahnost ob precejšnji mrtvosti?

A.) gotovo da	a.) gotovo ne	1.) zagotovo
B.) negotovo da	c.) negotovo ne	2.) negotovo
D.) ne vem	d.) sigurno vem	3.) odvisno

2. del testa živosti ali mrtvosti

2.1.) Na kaj vas asocira beseda smrt?

A.) na smrt	b.) na jabolka
B.) na nič	c.) na tov. Tita

1.) na šesto uro zjutri

2.) na sindikalni žur

3.) na sodelavca(ko), ki si zjutraj stalno brska po nosu (pili nohte) in se kljub vsemu radi z njim(njo) dol udarjali.

2.2.) Kakšne predstave dobite, če preberete besedo življenje z desne proti levi?

A.) počutim se neumno
B.) počutim se zelo neumno
C.) ne vem

a.) da berem besedo življenje z desne proti

b.) da res nima smisla, da sem študiral in se odločim da ne bom več študiral, ker te pol tako nekdo potisne s 23. nadstropja

c.) da je v hladilniku še pol litra hladnega Laškega rizlinga (Škoda!)

1.) še sreča, da sem se zavaroval, ampak, kaj imam pa jaz od tega

2.) da bi imel veliko raje, če bi potisnil s terase nekoga drugega

3.) da mi jutri ne bo treba iti na ših

Preostli smo se že čez 2. del testa živosti ali mrtvosti. Preostalo nam je zgolj še ugotoviti vašo zdravstveno stanje, kar se bo dogajalo v 3. delu testa živosti in mrtvosti.

izgubil klapo z vlaka Velenje-Celje (ta klapa pa je bila, kot smo že ugotovili, za poznavanje, druženje in delo v ŠŠK-ju kasneje zelo pomembna). Ker je učiteljišče v Celju trajalo pet let, pa je izgubil tudi generacijo. Krog se torej ni oblikoval na podlagi prijateljskih, generacijskih vezi, temveč bolj po kadrovske, partijski liniji. In morda ne tako nepomemben podatek pri razlagi, zakaj je najverjetneje tudi naslednje leto delo v klubu zastalo: študentom se je tako mudilo diplomirat, da se niti gostilnah niso utegnili zbirati.³⁸

Je pa gostilna Pod lipo in njen pokojni šef kuhinje Korl nudila pribežališče novemu valu šškjevecev.³⁹

³⁸ Prav tam.

³⁹ Kakor se skupščine Pod lipo v akademskem letu 1966/67 spominja tedanji bruc Franc Avberšek, ko je bil predsednika izvoljen Miro Jenko.

nastopilo šest klubov, je v parlament sedlo pet poslancev regionalcev. Letos bo na listi, ki si bo edina upala to res biti, napisanih 26 klubov». ¹²

ŠKIS je rasel ¹³ in se razvijal. ¹⁴ Kot bi skupaj z novo republiško regionalno politiko kot gobe po dežju rasli tudi regionalni študentski klubi. V Šaleški dolini,

Novica tedna
je vsekakor
izvolitev
članice ŠŠK-ja
Tanje Hribar
za ministrico
ŠOU za
kulturo.
Vlada ŠŠK-ja
ji iz srca
čestita in se
že vnaprej
priporoča.

kjer je ves čas dominiral ŠŠK, se je leta 2000 formiral Študentski klub Šmartno ob Paki. ¹⁵ V širši okolici pa se je znova postavil na noge Klub zgornje-savinjskih študentov: »Pred dveh letoma so

študentke in študentje iz Zgornje Savinjske in Zadrecke doline ponovno ustanovili svoj klub, saj je prejšnji usahnil pred veliko leti.« ¹⁶

Klubi, organizirani v ŠKIS-u, so svoje aktivnosti in mesto odkoder prihajajo odločili predstaviti na tradicionalni študentski tržnici: »Poleg ŠŠK-ja je sodelovala še množica drugih (okoli petdeset). Vsak izmed njih je predstavil svojo lokalno značilnost. Tako

so Piranci pekli ribe, Belokranjčani so plesali ljudske ples, Prleki so klopotali s klopotci, naši vrli šškjeveci pa so se šli rudarje in Pike Nogavičke. ŠŠK stojnica je poleg predstavitve ŠŠK-ja predstavila še Mladinski center Velenje in VSŠ ter bila proglašena za tretjo najboljšo stojnico (tudi na račun pihalne godbe, ki so jo sestavljali študentje Akademije za glasbo). Naša dva rudarja sta prejela prestižen naslov najboljši branjevke in branjevca. Tržnico je obiskal tudi župan g. Srečko Meh, ki je veliko kasneje navdušen zapustil Rožno dolino. Prireditev je obiskalo okoli 10.000 ljudi, na katere je ŠŠK stojnica naredila izreden in nepozaben vtis. Vsesplošno študentsko razjanje se je nadaljevalo pozno v noč (in jutro). Dobro obveščeni znajo povedati, da je ŠŠK prizorišče zapustil med zadnjimi!» ¹⁷

Vseeno pa bi za konec lahko zapisali, da največ stikov in sodelovanja šškjevecov najdemo s Koroškim študentskim klubom. Pa naj bo to kramljanje ob pivu v njihovih prostorih v Ljubljani, dogovarjanje o skupnih avtobusnih prevozi, ¹⁸ sodelovanje pri opremitvi prostorov v Mariboru, ali pa skupno zimovanje na Uršlji gori. ¹⁹

¹² Škis, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹³ V začetku leta 2003 najdemo na internetni strani <http://www.skis-zveza.si> registriranih 51 klubov.

¹⁴ Glej A. Črnič, intervju.

¹⁵ Čas je bil, da storimo nekaj zase!, Naš čas, 11. 5. 2000, 7.

¹⁶ Mladi naj počnejo več kot nič, Naš čas, 17. 7. 1999, 7.

¹⁷ Študent naj bo, Naš čas, 13. 5. 1999, 10.

¹⁸ Glej T. Smonkar, intervju.

¹⁹ Študent naj bo, Naš čas, 25. 2. 1999, 8.

Koroškemu Vorancu je ŠSK 'ukradel' tudi ime za 'dolgi pohod' iz Ljubljane v Velenje ali »čez goro k očetu«, ki se je sicer po dolgi pripravi dogodil junija 2001.

V slovenski (jugoslovanski) družbeni perspektivi je bila generacija študentov druge polovice šestdesetih let »prva generacija, ki je bila suverena, ki ni imela bremena niti vojne niti revolucije. Bila je prva generacija po vojni, ki je vsaj simbolno vzela usodo v svoje roke.«⁴⁰

V svetovni perspektivi pa so bila celotna šestdeseta »doba, ki so jo zaznamovali mladi«.⁴¹ Kot ugotavlja M. Ogrinc, sta za spremembe, ki so se širile iz Amerike v Evropo in drugod,

najboljši odgovori vprašalnika DRUGA POMOČ

1. Tvoj kolega je pri pitju precenil svoje sposobnosti. Pomagaj mu izločiti strupe iz želodca. Opri vsaj tri načine za ta akt!

- a) omenil mu Tonkijevega goila,
- b) daš mu za povohat PLAC v nedeljo ob 11⁰⁰,
- c) prsiš ga gledati, kako Oso Gorazdu z zobmi struka mozolje pod pazduho.

2. Razlika med inskripcijo in frekvenco!

Nikoli je nisem uspel dobiti, ne ene, ne druge.

3. Kdo je rektor ljubljanske in kdo mariborske univerze in kdaj sta bili univerzi ustanovljeni?

Ljubljana: Mila Moik,

Maribor: Stojan Auer.

4. Kakšna sta krvna skupina in RH faktor predsednika ŠŠK-ja?

Krvna skupina: Aids pozitiven,

RH faktor: negativen in delno alkoholizir.

»kriva« dva temeljna vzroka: ekonomski (akumulacija kapitala) in populacijski (baby boom). Uveljavljanje mladostniške kulture teh generacij, anti-tradicionalizem⁴² in antiavtoritarnost, družbena angažiranost in levo usmerjena politizacija s študentskimi upori na stari in novi celini pred, v in po letu 1968, uživaški odnos do življenja ter pop kultura, ki je dosegla zenit razširjenosti

z rock kulturo šestdesetih,⁴³ s hipiji, z uživanjem mamil, z večjo spolno svobodo ter z razvojem elektronskih medijev. Impulz je prišel iz Amerike, ker je bilo mladih preprosto preveč, da bi se lahko obdržale tradicionalne vrednote.⁴⁴

⁴⁰ J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura.

⁴¹ *Doba, ki so jo zaznamovali mladi*, Marjan Ogrinc, Sobotna priloga, Delo, 3. 5. 2003, 28.

⁴² »Nemalokrat se zgodi, da smo na vsem lepem in pred vsemi začeli grditi našega fanta. Predal se je miljeju, v katerem živi, in lasje so mu porasli do vratu. Ni nam bilo vseeno, ker smo vedeli, da se bodo nekateri naši poznanec ob tem spotikali. Kako je vendar s to frizuro? Ali naj s silo dosežemo, da si lasje skrajšajo? Zakaj nas dolgi lasje nasploh vznemirjajo?«, *Predolgi lasje?*, Šaleški rudar, 31. 10. 1968, 7.

⁴³ »Člani ansambla 'The Colours'. Mladi iz naše občine jih dobro poznajo. Ostalim pa jih predstavljamo danes. Ne preveč lepo in vabljivo napisani plakati vabijo mladino na plesišča, kjer igrajo 'The Colours'. Vendar to mlade ne moti. Želijo si poskočnih in razgibanih ritmov. Ime so povzeli po istoimenski protestni pesmi, ki je napisana proti vojni ... Zvedeli smo tudi, da so 'The Colours' solidni fantje. Vsi delajo in se učijo. Pridno vadijo. Kadi samo bas gitarist ...«, *Igrajo 'The Colours'*, intervju s članom skupine Vladom Plankom, Šaleški rudar, 14. 9. 1967, 5.

⁴⁴ *Prav tam*.

AKADEMSKI PLES

10. decembra 1998 smo v Našem času lahko prebrali tole notico: »Pred 35 leti (torej leta 1965 – op. A.K.) je bil v Velenju na osnovni šoli Miha Pintarja Toledo prvi aka-

**KAKO SEM
POSTAL
BRUC?**
Bil sem
klinično živ ...

leda prvi akademski ples.«¹ Pod besedilom je bila še fotografija s komentarjem:

»Na prvem akademskem plesu je ledino oralo Zeleno carstvo v sestavi: dipl. ing. Rudi Hudovernik, dr. Matjaž Kmecl in dipl. oec. Peter Kodela. Brucmajor je bil dipl. ing. Gustl Terglav.«²

Vsa pohvala tedniku, da se je spomnil na jubilej. Pa vendar, novinarsko pero se včasih pri krajih in datumih zapiše.

Začetki Šaleškega študentskega kluba so tesno povezani z organizacijo akademskega plesa (v

nadaljevanju AP). Če zapišemo, da je bilo ustanovitevno leto ŠŠK-ja 1960/61, potem lahko v tem letu iščemo tudi prvi akademski ples in to v Sokolskem domu v Šoštanju.³

Kljub zaobljubi o šoštanjsko-velenjski izmeničnosti,⁴ se je drugi AP dogodil v Velenju, na osnovni šoli Miha Pintarja Toledo, kjer je ostal vrsto let. Organizacijske vaje so prevzeli študentje sami.⁵

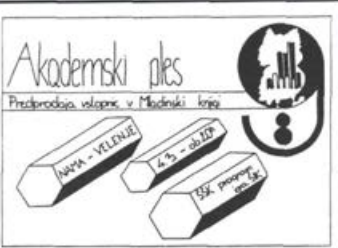
Sredi sedemdesetih pa je postala avla OŠ MPT premajhna in tako se je AP prestavil v večje lokale, ki so tudi prevzeli odgovornost za mize, stole, prte, kozarce, hrano in pijačo.⁶ Akademski plesi so se odvijali v Nami in v prostorih družbene prehrane REK (Rudarsko Elektrotehniški Kombinat). V začetku devetdesetih se je zaradi pomanjkanja primernih objektov v Velenju ples dogodil v hotelu Vesna v Topolšici (in v zgodnjih

Prodaja vstopnic za akademski ples

Poleg vstopnic, ki so na prodaj v Mladinski knjigi, je v prodaji tudi nekaj študentskih kart. Dobite jih lahko pri Alešu Dremilu – Rožna dolina, Blok II, soba 317 in pri Dirki Kos ter Samu Franković v Mariboru. Študentske vstopnice imajo dvojno ceno. Karta, kupljena s predložitvijo članske izkaznice ŠŠK, ima 50 odstotkov popusta.

naš čas

»Naš čas« je glasilo študentskega kluba, ki se izdaja štirikrat na leto. Vsebuje članke, reportaže, fotografije in druge zanimive vsebine. Vsebuje tudi seznam članov kluba. Vsebuje tudi seznam članov kluba. Vsebuje tudi seznam članov kluba.

¹ Prvi akademski ples, Naš čas, 10. 12. 1998.

² Prav tam.

³ Glej prispevek B. Jenka.

Kaj je bilo prej, prvi AP ali formalna ustanovitev ŠŠK-ja, ni čisto jasna. Glej tudi: Zgodbovina Šaleškega študentskega kluba.

⁴ Glej prispevek M. Kmecla.

⁵ Glej prispevek F. Avberška.

⁶ Glej P. Tratnik, intervju.

Časovno se je študentsko gibanje v Ameriki zgodilo nekoliko prej kot v Evropi, v znamenitem letu 1968. Bolj kot časovno so se gibanja razlikovala po svoji vsebini, dosežkih in njihovi odmevnosti v javnosti.⁴⁵

GRUPICA: **2**

42 +

ŠŠK VPRAŠALNIK

1. Naštejte 10 predsednikov ŠŠK-ja, ki še niso diplomirali!

DIJAKI SUŠEC
 ČRNIČ VIŠKARIČ
 HRIBAR KMECL
 VURBIČ

2. Katere vse živili in pijače strežemo v Placu?

PIVO VODKA PADENSKA
 BOBIPALČKE KETCIJA 10 OSO
 VINO GOSTI SOK KUHANO VINO
 ETOK DUS RITKA
 POLIZAT

3. Naštejte vsaj 5 ŠŠK-jev ali ŠŠK-jevcev, ki so še device!

KATJA DRAGAR ŠPELA K.
 SANJA HANDIČ GERŠAK TANJA
 J J JUKIČ HRIBAR

4. Izračunajte, koliko tekočih substanc se spiže v Placu v petek od 21 do 03 ure zjutraj, pri čemer upoštevajte povprečno velikost rumenih plakatov in maksimalno frekvenco Sony-ja!

50 L PIRAT
 40 L ŽREGA
 5 L ČRNEGA
 10 +

$$\int_{21}^{03} T dx = \frac{KOVACHY}{SONY (HARRISON)}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{HARRISON} > 0,5 dm$$

VALJA RUMENI PLAKATI

5. Narišite predsednico ŠŠK-ja! (na drugo stran)

na priložen list (format A4 - A5)

⁴⁵ »Ameriško gibanje je bilo zaznamovano predvsem z vojno v Vietnamu in je postalo glavno gonilo mirovništva po vsej državi. Dosti manj pa si je dalo opraviti s politično angažiranostjo, kot je bilo to značilno za gibanja v Evropi. Francosko gibanje je v Evropi in drugje po svetu doživelo največji odmev. Bilo je tudi edino gibanje, ki se mu je uspelo vključiti v širši krog dogajanja, saj jim je na svojo stran uspelo pridobiti širšo množico.

Študentsko gibanje v Nemčiji se je pojavilo v času, ko so se na pomembne položaje v državi vračali nacisti. Med vsemi gibanji je bilo najbolj teoretsko podkovano, vendar pa zaradi medijske gonje časopisnega magnata Spingerja in nenaklonjenosti uradne politike levo usmerjenim idejam, ni moglo prodreti s svojimi idejami v širšo javnost.« Maček: 15.

jutranjih urah nadaljeval v kolo-dvorski restavraciji). Ta nekajletna naveza pa se je neslavnostno zaključila s prihodom večjega števila tujih turistov na počitnice v Topolšico.⁷ Tako so tisto in še

**DANES
PREMIERA
IGNITA 2, V
SOBOTO
AKADEMC.**

naslednje leto akademiki plesali v hotelu Toplice Dobrna, enkrat so se zavrteli v restavraciji Je-

zero, leta 1999 pa so prireditev predstavili v prenovljeni hotel Paka v Velenju.

Na plesu so, vsaj tja do začetka sedemdesetih, igrali in peli najimenitnejši slovenski glasbeniki in pevci: 6 blues + 1, Ivanka Kraševac, Pero Dimitrijevič, Irena Kohont ... Kasneje so glasbeniki prihajali iz lokalnega okolja in konec osemdesetih tudi iz vrst ŠŠK-ja: »Dobri glasbeniki pa so tudi stare bajte, ki vsako leto na akademskih plesih dokazujejo, da med študijem niso le študirali.«⁸

Akademski ples je bil pomemben zaradi več razlogov.

Najprej omenimo brucovanje, ki se je odvijalo na plesu po ustaljenih pravilih in s standardno

Zeleni car – ima neomejeno oblast, je nezmotljiv in proti njegovim kaznim ni priziva.

ekipo: Zeleni car, levi in desni pik in kontrapik, brucmajor, častna tablica in bruci.⁹ Potrebno je poudariti, da je bilo brucovanje na plesu izvedljivo tudi zaradi majhnega števila brucov – »več kot 10 brucov na generacijo vsaj v mojem času ni bilo.«¹⁰ Kasneje je brucovanje potekalo ločeno od plesa in je bilo tu prisotno bolj kot spremljevalni program.

»Najpomembnejši del brucovanja je bil govor Zelenega carja.

⁷ Študent naj bo: Mačke, psi in študenti, Naš čas, 21. 3. 1996, 8.

⁸ RIT 22/1, 1999.

⁹ Glej prispevek F. Avberška.

Program brucovanja je povzet po programu brucovanja študentov montanistike. Veljajo pa podobna pravila tudi pri drugih podobnih društvih in za podobne družbe, kot je to npr. lepo opisano v knjigi: Križevački statuti, vinsko-pajdaške regule, občine Križevci 1989. Knjigo je za slovenske dijake priredil in v slovenščini izdal Josip Rakež – Mukolovsky leta 1890.

¹⁰ Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom; RIT 20/2, 1997.

»Če je za študente na zahodu veljalo, da so odklanjali sistem in njegove vrednote, tega ne moremo trditi za dogodke v tedanji Jugoslaviji. Protest študentov namreč ni bil usmerjen proti sistemu, temveč proti njegovim deformacijam.«⁴⁶

V petdesetih letih je bilo pri nas zaznati prve očitke, češ da se študentje vse bolj vdajajo buržuaznim razvadam in da izgubljajo stik z delavsko mladino⁴⁷. Na javnih shodih (takrat zelo priljubljena oblika političnega agitiranja) se je študentom očitalo, da se vse bolj odmikajo od ostale mladine. Konflikt med študenti in družbo doseže svoj vrh v študentskih gibanjih.⁴⁸

Študentsko gibanje v Ljubljani lahko razdelimo na tri obdobja.⁴⁹

Leta 1968, 1969 se začne s sindikalnimi zahtevami. Oziroma kot se spominja tedanji šškjevec: »Aktivno smo v tistih letih nastopili pri študentskih demonstracijah v Ljubljani. Leta 1968, ko so demonstrirali študentje v Evropi, smo se organizirali in demonstrirali tudi mi. Svojo bitko smo takrat usmerili v večje socialne pravice, predvsem pa v socialno zavarovanje, cenejšo prehrano in gradnjo večjega števila študentskih domov.«⁵⁰

Leti 1970 in 1971 prineseta vrhunec ljubljanskega študentskega gibanja, radikalizacijo zahtev (»radikalna kritika« globalne družbe).⁵¹

⁴⁶ Maček: 27.

⁴⁷ V srčiki izgradnje socializma, Velenju, študentarija ni bila preveč priljubljena, saj ji delovne akcije niso dišale in so »smrdeli po buržuaziji«, Jure Trampuš: *Naš prvi predsednik*, intervju z Matjažem Krmeclom, RIT, 1997.

»V tistih socialističnih časih poudarjanje imena 'akademski' ni bilo zaželeno ... « (Prispevek: B. Jenko).

⁴⁸ Ule: 1989, 21.

⁴⁹ Periodizacija povzeta po zborniku *Študentsko gibanje 1986–1972.*

⁵⁰ Prispevek: F. Avberšek.

⁵¹ »V takratnem političnem prostoru je novo dimenzijo dala napetost med dvema frakcijama iste stranke: Popitova in Kavčičeva skupina.« (F. Adam, intervju. Glej viri in literatura).

»Kavčičev liberalizem je bil zelo živ. Študenti, ki smo bili popolni liberalci, pa smo vseskozi poudarjali socialni aspekt. Če smo malce cinični, je zaradi liberalizma v družbi prihajalo do vse večjega razslojevanja v družbi. Tako smo si ob zasedbi Filozofske fakultete izmišljali slogane kot so npr. »S komunizmom proti komunizmu« ali »Jaz sem marksist po bratih Marx« (J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura).

Brucovanje – zabavljanje čez postavitev Titovega spomenika.

To je bil kritičen pogled dogajanj v Šaleški dolini med obema plesoma, ki ga je podal na šaljiv, oster, vendar ne žaljiv način. «¹¹

Del programa na AP leta 1980, ki opominja na problematiko mladinskega centra, je bil zapet na znano pesem Tomaža Domitelja »Slovenskega naroda sin«:

Prav veliki smo že zdaj / in sprašujemo zakaj / ko srednješolci smo vsi / po dva jurja zbirali.

Nihče izgubljal ni besed / ko nam vrgel je projekt / kjer na temelju obljub / stal bo naš mladinski klub.

Drugi bil je bolj iskren / in nam rekel zbranim vsem / da si projekt kar lahko / v zadnjico zatlačimo.¹²

Program v nadaljevanju ošvrkne

obljubljanje oddaje na radiu skupaj z melodijo pesmi »Bila sva še mlada oba«:

Ko bila sva mlada oba / na velenjski radio sva šla / so res nam obljubl oddajo takoj / postavil so le en pogoj.

Ko željo izpolnila sva / nategnal so naju ko psa / si razlogov izmislili tisoč takoj / poslali oddajo v pokoj.

Sedaj sva že stara oba / nič več ne čakava / ker dinar največji pri njih je vladar / oddaja jim naša ni mar.¹³

Dogodilo se je tudi, da je bilo za koga vseeno prepikro in je »demonstrativno« zapustil prizorišče.¹⁴ Bile pa so tudi »pripombe, da takšne prireditve v Velenju ne rabimo.«¹⁵ To so bili časi,

¹¹ Prispevek: F. Avberšek.

¹² RIT 5, 1980/81.

¹³ Prav tam.

¹⁴ »Na enem od akademskih plesov je takratni predsednik izvršnega sveta zaradi vseh bodic, ki smo jih zapisali, zapustil ples«. Vlado Vrbič: 20 letnikov študentske RIT-i, intervju v: Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

¹⁵ Prispevek: F. Avberšek.

V ŠŠK zgodbi lahko ugotovljamo, da je drugo obdobje gibanja ni zajelo. S splošnimi vali ŠŠK-ja ne moremo več povezovati,

**DOM BORCEV IN
MLADINE JE
PONUJEN
MLADINI ZATO,
DA JO ZA NEKAJ
ČASA SPET
UTIŠA, KER JE
POSTAL
PREGLASNA.**

*Spomnimo se, da
smo bili pred leti
pet minut pred
odhodom na Titov
trg – pa so nam
tovariši zatrdno
obljubili 250m² v
bodoči Rdeči
dvorani – in ne
samo da nismo šli
na cesto – še celo
denar smo dali za
Rdečo dvorano.*

od politike se je distanciral. Ostale pa so še vedno sindikalne akcije (sestanki s štipendisti, študentski predstavnik v SIS-u (kar se je namenjalo iz občinskih sredstev za šolstvo in štipendiranje)), problematika mladinskega centra (lastnega klubskega prostora). Pogovarjali so se o perečih temah (npr. okoli Aškerčeve ceste v Ljubljani). Oni so imeli svojo opredelitev, študentje so videli stvari malo drugače. Hoteli so biti zase in nekaj posebnega in niso dovolili, da bi jih kdo postavljali v kakšne okvire.⁵²

V začetku sedemdesetih pa je partija s svojim dinovavrskim repom zamahnila nad odklonilnimi pojavi: liberalno opozicijo,⁵³ zatrla je intelektualno gibanje⁵⁴ in pometla s študentskim gibanjem.⁵⁵

⁵² Glej J. Ževart, intervju in prispevek F. Avberška.

⁵³ Npr. t.i. cestna afera (1968), akcija 25 poslancev (1971), obračun z ljubljanskim mestnim komitejem ZK.

⁵⁴ Npr. obračun s Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo.

⁵⁵ Seveda je za študentsko gibanje, kot v dobršni meri spontano gibanje, ki je nastalo kot odgovor neke generacije, v taki intenzivnosti nadaljevalo daljše obdobje. Glavni akterji gibanja, ki so se v tem času angažirali, so že prerasli oziroma so izpeli svoj gnev. Prišle so druge generacije, z drugimi (pragmatičnimi) pogledi, gibanje se je začelo cepiti, študentje depolitizirati. Je pa seveda na iztek gibanja odločilno vplivala tudi reakcija Partije: »V obdobju med osmim in devetim kongresom Zveze mladine Jugoslavije je bila leta 1972 na III. Konferenci ZKJ sprejeta resolucija »Boj ZKJ za socialistično usmerjenost in aktivno udeležbo mlade generacije v razvoju samoupravne socialistične družbe«. Na 47. seji predsedstva CK ZKJ leta 1974 pa je bil sprejet dokument, ki je konkretiziral stališča III. Konference. Dokumenta sta bila izhodišče za pripravo IV. Kongresa, na katerem je prišlo do združitve Zveze mladine in zveze študentov ter Druženih organizacij in društev, ki vključujejo mladino v enotno družbenopolitično in vzgojno organizacijo mladih Zveze socialistične mladine.« (Statut zveze socialistične mladine Slovenije, 1983: 5).

»Razpustitev Skupnosti študentov leta 1974 in njeno 'prelitje' v Zvezo socialistične mladine na univerzitetnem nivoju, zmanjšanje pristojnosti UK (Univerzitetne komisije – op. A.K.) ZSM glede na 'predhodnico' in navezava fakultetnih organizacij na občinske ob vseh dodatnih faktorjih postopno zmanjševalo možnosti samoorganiziranja študentov, artikulacijo študentskih interesov na nivoju univerze kot 'gibanja'.« (Študentsko gibanje: XLI).

ko je bila v Velenju, »srčki socializma« beseda akademski preveč boržujška, sploh ker so se »boljše polovice ta večer pokazale v lepih večernih oblekah.«¹⁶

Akademski ples je z leti »izgubil značaj elitne prireditve«,¹⁷ ali pa se je tako le zdelo. »Na vabilu za akademski ples, ki ga vsako leto prireja ŠŠK, sem čisto na koncu opazil posrečeno šalo. Piše namreč, da je obvezna večerna toaleta. Meni in vsem prebivalcem realnega socializma je pač znano, da so študentje vedno in povsod v prvih vrstah borbe proti vsem krivicam in tako tudi proti prisilni enakosti v revščini. Zato se bodo vsi potrudili karse-da, da bo njihova toaleta predvsem večerna.«¹⁸

Študentje pa so krmarili med scilo in karbido ali kako je potekal pogovor med R, I in T v Delavskem klubu:

»R: Marsikateri ljudje, gospodje intelektualci iz Velenja so nam očitali, da imamo AP v prostorih družbene prehrane, ki da ni primeren iz teh in teh razlogov.

I: Iz katerih?

R: Da so tam gor pač Bosanci, da zato ni primerno, da bi oni prišli gor.

I: Matr jim božjo, a so oni...

R: Meni se to ne zdi bistveno. Če smo mi (ŠŠK) lahko AP, ki je glavni vir našega financiranja, postavili v tisti prostor, in smo vedeli, da marsikoga ne bo tja,

Fiskus skrbi, da so čaše, iz katerih pije zeleno carstvo, zmeraj polne zlahtne kapljice. V ozadju ŠŠK Band.

Častna tablica na akademskem plesu v Nami: V. Vasle, B. Jenko, A. Terglav, F. Avberšek in M. Sajko.

smo jasno pokazali, da smo drugačni, mislim mlajši, da ne mislimo, da je razlika med intelektualcem Slovencem in Bosancem itd.

T: Sedaj smo pri AP. Kakšen je namen plesa? Če bi radi samo dobro zaslužili, potem jim ga jaz na Herberstein postavim. Samo ne vem, če je to vsa zadeva. Če bodo tisti malomeščani samo zato hodili na AP, da bodo kikle kazali, pa se z denarjem bahali, jih pa kar kurec gleda, kar se mene tiče.«¹⁹

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ Tradicionalni akademski ples, Naš čas, 12. 1. 1979, 2.

¹⁸ Peter Rezman: Plesna akademija, Naš čas, 18. 1. 1990, 7.

¹⁹ RIT 3, 1978/79.

ŠŠK, ki se je v izteku študentskega gibanja (1972–1974) distanciral od politike, je v tem času prav tako občutil svojevrstno spremembo.

»Do neke krize ravno ni prišlo, se je pa poznala razlika v letih: drugi pogledi, drugi časi, več možnosti uveljavljanja, druge navajenosti. Nam je največ pomenilo, da se skupaj dobimo in poklepetamo, mlajši pa so radi zahajali v disko, kar je bilo moderno. ... Kasneje je bil tudi problem, da se med seboj nismo toliko poznali. Čas, ko sem v Velenju hodil v srednjo šolo, je bil tudi čas začetka gimnazije. Nisem izgubil stika s tistimi, ki so se na gimnazijo vozili še v Celje. Oni so se med seboj itak poznali. Gimnazijci iz Velenja in šaleški gimnazijci v Celju pa se niso poznali. Bil je tudi generacijski preskok. 'Celjani' so bili že proti koncu študija, 'Velenjčani' pa so šele začeli.«⁵⁶

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KU

● REDNA LETNA SKUPŠČINA STUDENTOV VELENJSKE OBČINE

Študentje pričakujejo več pozornosti

V Ljubljani se je v sredo, 25. oktobra, sestal na redno letno skupščino šaleški študenti.

Po predložitvi poročila o delu kluba, ki ga je predal dosednji predsednik France Blatnik, so

na razpisih deli nastopov za te študente s srečo. V zvezi s tem so sprejeti tudi sklepi, da

predsednik občinske komisije ZSMS Velenje Uroš Gomboc. V njegov klub sta go-

Vendar naslednja generacija »generacijskega preskoka ni poznala. Tistega celjskega dela, ki je bil pred nami, nismo več toliko poznali. Bili smo vključeni v zvezo študentov, tudi organizacijo ZK smo imeli v okviru kluba. Poleg študija se je bilo potrebno vključevati tudi v družabno življenje.«⁵⁷

Občina Velenje je višek priseljevanja prebivalstva doživela v desetletju 1971–1981. V tem času je zaposlovanje delavcev iz republik nekdanje Jugoslavije doseglo največji obseg. Potrebe delavcev v industriji so bile vedno večje in glavni razlog za večino priselitev. V tem času je postajala nafta vse dražja in razvoj energetike, opiranje na lastne energetske vire, ena glavnih nalog slovenskega gospodarstva. Pri tej nalogi pa sta ravno velenjski premogovnik in šoštanjska termo-

⁵⁶ J. Ževart, intervju.

⁵⁷ P. Tratnik, intervju.

Jaz, _____ z EMŠO _____ rojen dne
 ____ 19 ____ iz _____ menim, da je brucovanje _____
 vendar pa povdarjam, da moramo v skladu z _____ upoštevati
 _____ ki vso zadevo pokažejo v drugi luči.
 Prav tako ne smemo pozabiti tudi na _____ in še posebej
 _____. Le tako lahko _____
 _____ Brucovanje torej ostane vse sovražnike
 pa pošiljam _____ !!!
 Lastnoročni podpis: _____ Podpis oskrbnika: _____

Brucovanje na Akademskem plesu DA ali NE

zavarovalnica triglav d.d.

Šaleški študentski klub
 Titov trg 4
 3320 VELENJE

OBMOČNA ENOTA CELJE
 63000 CELJE, Mariborska c. 1

telefon: – n.c. (063) 441-321, 25-511
 – direktor (063) 21-950
 telefax: – tajništvo (063) 26-425
 – finance (063) 441-173
 – avtomob. škode (063) 28-105

Naš znak:

Vaš znak:

Celje, dne

ZADEVA:

13.03.1998

Odgovor na Vašo vlogo

Obveščamo Vas, da je bila Vaša vloga na 1. seji komisije za reklamo dne 09.03.1998 odločena.

Lepo pozdravljeni

Oddelek za organizacijo, trženje
 in analizo ekonomike poslovanja
 Irena Sekmnik, dipl. oec.

Sekmnik

OPOMBA: Prošnja je bila poslana za Akademski ples

Sodni register Okrožnega sodišča v Ljubljani, reg. št. 1/10667/00. Osnovni kapital: 180.000.000 SIT. Predsednik nadzornega sveta: Milan Marolt.

elektrarna odigrala eno glavnih vlog. Hkrati z razvojem premogovništva sta se izrazito ekstenzivno razvijala predelovalna industrija (Gorenje) in gradbeništvo (Vegrad). Hitra rast družbenega proizvoda je bila v (pre)veliki meri rezultat ekstenzivnega zaposlovanja. Za zaposlovanje kadrovskega primanjkljaja, predvsem nekvalificirane delovne sile, so bile vseskozi potrebne priselitve – stalne medobčinske in medrepubliške ter dnevne.⁵⁸ Tudi biti študent je tedaj nekaj pomenilo.⁵⁹

»Enkrat na leto (ali pa na dve) smo v sodelovanju z občinskimi organi in podjetji organizirali sestanke, kjer so predstavniki podjetij in ustanov predstavili svoje načrte, kadrovske potrebe, možnosti za kadrovske štipendije in zaposlitev. Takrat smo bili študentje iz tega področja skoraj edina možnost podjetjem in ustanovam, da pridobijo kadre z višjo in visoko izobrazbo. Mobilnost kadrov je bila dokaj majhna – tudi zaradi slabše prometne in siceršnje povezanosti v Sloveniji. Ob tem so bile potrebe po kadrih z višjo in visoko izobrazbo v celi Sloveniji velike – in to kar za vse smeri, poklice.«⁶⁰

**Mladinske delovne
akcije 76:
ŠŠK je imel
spočetka
prijavljenih pet
ljudi, potem pa se
je ta številka
zaradi objektivnih
in subjektivnih
razlogov
zreducirala na dva
brigadirja.**

V lokalnem časopisu smo lahko prebrali, da so pred IX. kongresom ZSMS med pomembne pripombe uvrstili članstvo v ZSMS, članarino in organiziranost študentov.⁶¹

»Študenti se začenjajo počutiti soodločujoč člen v procesu oblikovanja in izražanja interesov – v samoupravnem, pluralističnem sistemu naj bi vsak državljan tvorno sodeloval pri odločanju. Vpetost v politični sistem se je najbolj izkazovala v času delegatskega sistema. Preko mladinske organizacije (formalno je bil organiziran v okviru Zveze socialistične mladine) je študentski klub imel celo delegata (danes so to svetniki) v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Moč-

⁵⁸ Damijan Kljajič, Velenje po letu 1945, v: Velenje, 1999: 369-370.

⁵⁹ Glej P. Tratnik, intervju.

⁶⁰ Prispevek: J. Meh.

⁶¹ »Pred IX. kongresom ZSMS«, Naš čas, 16. 8. 1974, 9.

AP je enostavno moral biti:
»Akademski ples je glavni vir financiranja ŠŠK-ja in od letos dalje tudi edini. Izvršni svet skupščine občine nas je črtal iz letnega proračuna, z utemeljitvijo, da nismo podali zahtevka (kar ni res), z enako utemeljitvijo pa je zveza borcev dobila iz proračuna 7 000 000.- dinarjev.«²⁰

Vloga akademskega plesa se je spremenila tudi, ko je sredi devetdesetih ŠŠK uredil redno financiranje preko študentskih servisov.

ŠŠK se v začetku devetdesetih še enkrat izpraša, kaj storiti s »staro dobro tradicijo«, katere bistvo, kot pišejo »ni v tem, da se ohranja«²¹. In kot pravi tedanji predsednik v intervjuju za lokalni časopis: »Akademski ples po mojem ni nujna tradicija, starejši pa ga smatrajo kot obveznega in zato bo ostal.«²² Akademski ples je ostal, »žrtvovano« pa je bilo brucovanje: »Čeprav je pri nas brucovanje na akademskem plesu že tradicija, mislim, da brucovanje v taki obliki nanj ne paše, ker ga ŠŠK že nekaj let izvaja samostojno.«²³

Morda se pomena tradicije zavemo šele kasneje: »Družabno srečanje, ki ga tradicionalno prireja Šaleški študentski klub, združi pozabljene generacije. Nekdanji študenti sedijo za isto

Kuhanje bruca – Akademski ples, januar 1981 v Delavski prehrani.

mizo, glave poiščejo skupne spomine in dolgo v jutro premlevajo herojska leta. Letos že drugič v hotelu Paka akademiki ustvarjajo boljši vsakdan. Akademski ples je bil, bo in je največji dogodek neke marčevske noči.«²⁴

Pa vendar, kot se sprašuje Jože Meh v svoje članku: »Ali naj akademski ples služi polnjenju blagajne, druženju študentov ali naj bo predvsem družabna prireditev za vse »akademsko« izobražene ljudi v dolini?«²⁵ In nadaljuje: »Treba je jasno opredeliti cilj, se glede cilja tudi poenotiti in nato je precej lažje opredeliti program. In če cilja ne znamo opredeliti? Potem je morda bolje, da se zadeve sploh ne lotevamo.«²⁶

²⁰ RIT 10, 1985.

²¹ RIT 17/1, 1994.

²² *Kultura bo paradna, politike ne bo*, intervju z Alešem Črničem; Naš čas, 18. 11. 1993, 5.

²³ RITKA 17/2, 1994.

Izdana je bila na akademskem plesu 1994.

²⁴ Jure Trampuš: *Plesni spomini*, žabja perspektiva, Naš čas, 30. 3. 2000, 5.

²⁵ Prispevek: J. Meh.

²⁶ Prav tam.

no je bilo sodelovanje študentskega kluba z občinskim štabom teritorialne obrambe.«⁶²

V svojem programu za študijsko leto 1974/75 so si šškjevci pod točko 1. 'Družbenopolitična dejavnost' zastavili naslednje: seminarji na temo ustava 1974, TOZD, SOZD, poslovna skupnost, interna skupnost, reorganizacija ZSM v ZSMS, seminar, na katerem bi se člani kluba seznanili z družbenopolitičnim in gospodarskim dogajanjem v občini, sodelovanje

Studentje so se učili preživetja v naravi.

na specializiranih konferencah ZSMS Velenje, sodelovanje v politični šoli OK ZSMS, TIS in v komisiji za dolgoročni razvoj občine Velenje, obiski v delovnih organizacijah, kjer bi se študentje seznanili s tehnologijo in proizvodnjo delovnih organizacij, z njihovimi težavami in uspehi.⁶³

⁶² Prispevek: V. Vrbič.

⁶³ Klub študentov občine Velenje, program delovanja, Naš čas, 31. 10. 1974, 8.

**PIŠITE NAM NA NASLOV:
ŠALEŠKI ŠTUDENSKI KLUB,
DELAVSKI KLUB, 63320
TITOVO VELENJE**

»Osnovna značilnost vsake slovenske vasi je ta, da ima cerkev, združni dom in gostilno. Naše mesto ima dve katoliški svetišči, Rdečo dvorano in reci in piši kar 78 gostiln.«¹

Ampak preden zavijemo v gostilne, ki so odigrale pomembno vlogo v razvoju Šaleškega študentskega

kluba, se ustavimo ob spominih Matjaža Kmecla: »Zbirali smo se predvsem v Ljubljani, domov takrat še nismo tako hodili... Zbirali smo se, kjer je pač naneslo. Največ smo bili v študentskem naselju. Mogoče tudi v kakšni gostilni, čeprav ponavadi ne, nismo

V mojih sanjah se mi je prikazala »Lule-aja«. Vprašala me je, kaj si želim na tem svetu, ker sem bil vedno tako priden. Brez diha in napol prestrašen sem ji plaho odgovoril: »Moja edina in največja želja je, da bi imel ŠŠK svoj prostor v Ljubljani.«

imeli denarja, da bi si plačali pijačo. Bili smo pravi brezdomčki. Šele kasneje smo se začeli družiti tudi v Velenju in takrat seve-

da še v Šoštanju.«²

Ko je kasneje prišla štipendija,³ je postal kraj posvečenega imena gostilna Pod lipo v Ljubljani.⁴ Viri za zgodovino ŠŠK-ja bi bili prav gotovo izčrpnější, če bi stene Pod lipo spregovorile. Tu je potekala letna skupščina kluba, brucovanje, mesečni sestanki, Pod lipo se je pelo, šalilo in sem so organi varnosti hodili delat red in mir.⁵ Bi pa znale stene še nekaterih drugih ljubljanskih gostiln povedati kakšno sočno o vrlih šaleških študentih. Na primer, kako so nemalokrat že v nedeljo zvečer v Šestici zapili

Pod skalco - Aktiv ŠŠK 1975/76
V ospredju lastnik "Riti", Jože Hudales.

vso štipendijo, pri Lovcu poslušali nastop Poldeta Bibiča in imeli tekmovalne v žrtju špagetov samo z usti, volili novega predsednika v gostilni na Ježici, sestankovali pri Mraku, Pod skalco in se nekaj let kasneje srečevali v Ljudski kuhinji.⁶

¹ RIT 15, 1992.

² Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom, RIT 20/2, 1997.

³ Prav tam.

⁴ O tem priča več informatorjev: Borut Jenko, Franc Avberšek, Mirko Sajko, Jože Ževart, Peter Tratnik.

⁵ Prav tam.

⁶ Prav tam in tudi prispevek M. Vovk Ambrožič, RIT 5, 1980/81 in Naš čas, 9. 12. 1999, 10.

TO malica: Četa TO – pasulj pozdravi vse bojne rane.

Pod točko 3. pa se izpiše program SLO (Splošni ljudski odpor).⁶⁴ Študenti naj bi sodelovali na pohodu XIV. divizije, sodelovali na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, na tri-dnevnem taborjenju pa naj bi postavili taborišče, imeli orientacijski pohod, spoznavali topografske znake, ustanavljali SLO četo in spoznavali naravo.⁶⁵

Seveda je bilo sodelovanje ŠŠK-ja z enotami teritorialne obrambe poseben dogodek:

»Ko so nas v Ribnem obiskali predstavniki Občinskega štaba teritorialne obrambe in pripeljali s seboj puške, da smo lahko dokazali našo obrambno pripravljenost, smo zlezli iz šotorov šele tedaj, ko smo iz daljave slišali prihajati terensko vozilo (v resnici je bil to osebni avtomobil znamke Zaporožec takratnega poveljnika štaba). Ob tej priložnosti smo morali nekatere posameznike odnesti 'na hladno' za Savo, da jih štabovci niso videli (prejšnji večer smo namreč v naši gostilni pri Cajhnu izpraznili sod odličnega dolenjskega cvička in drugi dan je bila gostilna zaprta, ker je moral oštir po novo zalogo).«⁶⁶

⁶⁴ Splošna ljudska obramba ali tudi ljudska obramba je bila doktrina in sistem v SFRJ 1968 – 1991. Oborožene sile SFRJ so bile enotne, sestavljene iz Jugoslovanske ljudske armade in teritorialne obrambe socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. Nosilci splošne ljudske obrambe so bili vsi prebivalci ter vse družbenopolitične skupnosti, vse delovne organizacije in samoupravne interesne skupnosti; sodelovali so v vseh oblikah in načinih obrambe, se zanjo pripravljali in usposabljali. Vodenje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je bila sestavina splošnih družbenih zahtev na vseh ravneh družbenega življenja. (IZS: 384).

Teritorialna obramba je npr. pripravljala akcije »Nič nas ne sme presesteti!«: »V Šaleški dolini so v polnem teku priprave na akcijo NNNP – Zagotoviti kar največjo usklajenost med organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. ... Naključje je hotelo, da bo akcija 29. septembra, ko slavijo šolarji svoj dan pionirjev. Zato bo še posebej zanimivo, kakšen bo njihov letošnji dan v »izrednih« razmerah«. Naš čas, 21. 9. 1979, 1.

⁶⁵ Op. 64.

⁶⁶ Prispevek: D. Povh. Več o 'teritorialnih' doživetjih glej prispevek M. Vovk Ambrožič.

V Velenju so se začeli študentje zbirati v Delavskem klubu. (slika iz leta 1959)

V Mariboru je bila 'stalna baza' ŠŠK-ja v gostilni pri Braniku v Ljudskem vrtu.⁷ Ob takratni aferi okoli NK Rudar in bolečih ugotovitvah študentov, da se občina denar za nogometni klub najde, za mladinski center pa ne, so zapisali: »To je gostilna zraven stadiona in hkrati klubski prostor NK Maribor, mi pa smo iz znanega nogometnega mesta in nam zato torej ta lokacija ustreza bolj kot kjerkoli drugje. Tukaj torej sprejemamo važne odločitve in sklepe, delamo plane, itd. Da ne boste rekli, da kaj prikrivamo, popijemo tudi kakšno limonado za žejo.«⁸ Šaleška izsel-

jenska matica v Mariboru pa je imela v rezervi še neko drugo, skrivno gostilno. Z njenimi geografskimi točkami si bil seznanjen šele na sestanku samem.⁹

Konec petdesetih študentje niso hodili domov zelo pogosto. Povezave so bile slabe, štopati pa se ni splačalo – en avto na pol dneva.¹⁰ Kasneje so študentje v Ljubljani preživali dneve od ponedeljka do petka, vikende pa doma v Velenju.¹¹ Kot dom pa štejmo bivšo restavracijo Jezero, hotel Paka, Delavski klub (krajše Klub ali DK – op.A.K.), Družbeno prehrano, L, M4, bistro Ani.¹²

⁷ RIT 5, 1980/81.

⁸ Prav tam.

⁹ Prav tam.

¹⁰ Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom, RIT 20/2, 1997.

¹¹ Glej prispevek F. Avberška.

¹² Glej prispevek F. Avberška, intervju z J. Ževartom in prispevek D. Martinška.

TO vaje: "Orožje staviš na tla, ležeš, onda pušaš ..."

**AN BAN PET
PODGAN, TI SI
ULTRA LEVIČAR**

Kljub temu, da je »koncept monopolne oblasti Zveze komunistov v naslednjih letih (po letu 1972 – op. A.K.) zajel vse pore družbe«, ⁶⁷ se stare šablone niso mogle več obdržati. Vendar so med nove ŠŠK vrste počasi, a vztrajno curjale drugačne oblike, pogledi, ideje, aktivnosti in značilnosti sodobnega sveta, ki so koreninile v šestdesetih letih.

V Ljubljani je kot študentski časopis že od leta 1951 izhajala Tribuna. Bila je neke vrste »možgan študentske organizacije«. ⁶⁸ Čas študentskega gibanja 1968–72 pa je tudi čas oblikovanja radia Študent, ki je že leta 70 prerasel v punkt dogajanja. ⁶⁹

Šaleški študentje so svoj klubski časopis RIT (Racionalno izbrane teme) prvič izdali v štud. letu 1975/76. Bili pa so poskusi pridobiti radijsko oddajo na lokalnem radiu.

⁶⁷ IZS, 1999: 385.

⁶⁸ J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura.

V publicistiki je bilo nekaj poskusov, da bi posebno študentsko kulturo opredelili kot »subkulturo«. V svetu je vrel »podtalni« tisk (underground). Nastala je zamisel o slovenskem podtalnem tisku z delovnim naslovom SP. Bilo je že narejeno popolno zrcalo, a do izida ni prišlo. (Študentsko gibanje, ...).

⁶⁹ Poleg ŠKUC-a (Študentski kulturni center) je bil radio Študent druga večja institucionalne pridobitev študentske skupnosti. (Študentsko gibanje: LI).

Ali če zapišemo drugače. Dom bi lahko definirali kot prostor, kamor nam pošiljajo pošto. In dolgo časa so pisma šškjevcev raznašali na naslov: ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB, DELAVSKI KLUB, 63320 VELENJE.¹³ »Vedno, kadar boš prišel v Velenje

Prostori so zadaj
Delavskega kluba skoraj vedno prosti in nič drugega ni potrebno kot prositi Milana (iz DK) in mu zagotoviti, da pač ne bomo plašili ubogih ribic, pa ne bo odrekel prošnji.

na avtobusno postajo, obvezno pojdi med potjo domov skozi zadnja vrata DELAVSKEGA KLUBA, se ustavi pred OGLASNO DESKO, kjer boš prebral vse, kar je na sporedu kluba v tistem mesecu. Pot nadaljaj mimo ŠANKA in si s

špricerjem¹⁴ priveži dušo, ker boš tam obvezno srečal kakega šškjevca, SAJ JE DELAVSKI KLUB NAŠA DEJANSKA BAZA.«¹⁵

A treba je iti živet na svoje. »Za sestanke smo se za kakšno sobo z mladino na občini že lahko zmenili. A to ni bilo to. Hoteli

smo, da nekam prideš, se usedeš, malo spiješ, se pogovarjaš, lahko daš tudi glasbo glasneje in uživaš, ne da bi te kdo nadziral. Saj v Delavskem klubu je bilo podobno, ampak tam so bili prisotni še drugi. In hitro se je našel študent, ki jih je kakšnemu občinskemu funkcionarju malce preveč napel in nato ni bilo prijetno.«¹⁶

Boj za lasten prostor je potekal v Ljubljani, Mariboru in Velenju.

V Ljubljani so, kljub nekaterim poskusom, morala zado-
stovati gostilniška omizja,¹⁷ šškjevci pa so radi prišli nazdravit h koroškim kolegom v njihove prostore.¹⁸
Vse manj je tistih, ki mislijo, da ga študentje le cukamo. Prihaja čas, ko nismo več le porabniki družbenih sredstev, ampak jih pričenjamo družbi vračati že v času studija.

kjer pa se zaradi gneče niso mogli kaj dosti pogovoriti.«¹⁹ Združili so moči in si zagotovili svoj klubski prostor v kleti III.

¹³ RIT 1, 1975/76.

¹⁴ Špricar je bil obvezno narejen z Zlato rebulo.

¹⁵ RIT 10, 1985.

¹⁶ J. Ževart, intervju.

¹⁷ »V okviru Študentskih domov v Ljubljani nam prostorov niso dali«, D. Martinšek, intervju.

¹⁸ Glej D. Martinšek, intervju.

»Kolikor mi je znano, so Korošci (Koroški študentski klub) imeli prostore in šank (kot ilirski študenti – Klub študentov Ilirske bistrice, Istrski študenti – Klub Veli Jože, Afro disco – Klub študentov iz Afrike) v kleti bloka 4 v Rožni dolini. Na Gerbičevi je bila ta scena v začetku devetdesetih.«. Informator Matjaž Salej.

¹⁹ RIT 8, 1982/3.

»Predsednik Stojan Povh je na kratko ocenil delo, ki ga je klub opravil v minulem letu in spremembe, ki so nastale po notranji reorganizaciji kluba. Stojan je poudaril, da je bilo precej storjenega na področju informiranja znotraj kluba, na kulturnem področju in športu. Dobro je bilo sodelovanje na mladinskih delovnih akcijah. Teh se naši študenti le redko udeležujejo. Izgovor, da so vse delovne akcije v času intenzivnega študija, pa le delno ustreza resnici.«⁷⁰

POTAPLJAJOČA LADJA ŠŠK ?

PA ŠE TO (čeprav ni v skladu s tradicionalno RIT-ovsko psevdo ? -revolucionarnostjo) : naleteli smo na razumevanje, kamorkoli smo se obrnili - naj bo to OK ZSMS, OK ZK, delovne organizacije kot je REK. Navzven (tak občutek smo vsaj dobili) ni prevelikih težav. Počedimo najprej pred lastnim pragom. Se vedno nas peče NK Rudar (črni fond, a še zmeraj v zvezni ligi), boli nas, da v Titovem Velenju še ni Mladinskega kluba, da so dijaki 3. letnika za en dan prekinili s pukom... a najprej odstranimo smeti pred lastnim pragom, pa bomo mnogo jasneje videli ostalo. ENA IZMED PRILOZNOSTI JE NAŠA SKUPŠČINA !!! PRIDITE !!!

Pred vami je ogabno ciklostirana RIT

Če se je tedanjim šškjevcom zdelo, da imajo dobro pozicijo, ime in vpliv v občini Velenje,⁷¹ je začetek osemdesetih prinesel brezperspektivnost, mrtvilo, poglobljujejočo se ekonomsko krizo, znižan standard, mednacionalne konflikte.⁷² Če je Velenje v začetku sedemdesetih veljalo kot dobro situirano mesto, ki ni nič kaj zaostajalo za Ljubljano,⁷³ je bilo Velenje v začetku osemdesetih v primerjavi z Ljubljano res zelo zaplankano in zaradi tega je marsikdo hotel ostati v Ljubljani.⁷⁴

⁷⁰ Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

⁷¹ Glej prispevek P. Rebernika.

⁷² Že v RIT-i št. 3 (1978/79) R, I in T ugotavljajo, da gospodje intelektualci iz Velenja nočejo priti na akademski ples v Družbeno prehrano, ker so tam tudi Bosanci in zato zanje ni primerno.

Tomaž Smonkar pa v intervjuju pravi, da so bili Koroški študentje nastrojeni proti šškjevcom in so jih imeli za nekakšne Bosance ...

⁷³ Glej P. Tratnik, intervju.

⁷⁴ Glej T. Smonkar, intervju.

Seveda Velenje ni bilo tako hermetično zaprto: Iniciativni odbor Kina 16 se je tesno povezal s filmsko redakcijo Škuc-a, ki je prirejal uspešne avtorske in nacionalne cikle kinematografij ... (Naš čas, 19. 1. 1984, 5).

doma na Tyrševi.²⁰ »Delamo v sodelovanju s Koroškim študentskim klubom (posodili so nam inventar). Zasluge, ki ga dobimo s prodajo pijač namenimo za plačilo kluba, nekaj pa smo že vložili v njegovo opremo. Kupili smo ojačevalec in zvočnike, v kratkoročnem planu pa imamo nabavo inventarja, kot so stoli in mize, ki jih je vedno premalo.«²¹ Kaj se je nadalje dogajalo s ŠŠK prostori v Mariбору v vrnih ne moremo več slediti.

Tako predlagam, da sledimo dogajanju v Velenju.

»Okrog leta 1965²² je takratni RŠC (Rudarski šolski center – op. A.K.) ustanovil mladinski klub v prostorih, kjer se danes nahaja Zavod za urbanizem. Ta klub naj bi bil odprtega tipa, vendar so se tu zbirali predvsem dijaki šolskega centra. Klub je bil strošek šole. Tudi šank je vodila šola. Mi smo bili zadolženi le za programski del. V začetnem zagonu so se tu redno odvijali plesi in sestanki, kmalu pa so

podlegli igralnim avtomatom in trenjem s stanovalci bloka, v katerem kleti se je klub nahajal. Ko pa so klub okoli leta 1968 zaprli²³ v Velenju ni bilo ničesar podobnega več. Na občini smo velikokrat poskušali pridobiti prostor. Možne lokacije so bile na gradu, prostor v šaleškem podhodu (kasneje disko Super Li), Dom borcev in mladine. Na občini so formalno podpirali to našo zahtevo, vendar se je vedno kaj zataknilo.«²⁴

Po zaprtju mladinskega kluba v lokalnem časopisu beremo o novoletnih željah sekretarja občinske konference Zveze mladine o zgraditvi mladinskega prostora,²⁵ nadalje, kako je Zveza mladine Velenje pripravila javno radijsko oddajo »Spoznavajmo svet in domovino« in kjer je sodeloval tudi ansambel Mojmirja Sepeta, pela pa sta Alenka Pintarič in Andrej Grabner. Za nas je pomemben podatek, da je bil čisti dobiček od vstopnine namenjen za izgradnjo mladinskega doma

²⁰ RIT 12, 1989 (Revija za telesno in umsko kulturo).

²¹ RIT 13, 1990 (YU-SCHSCHK-2711990/13).

²² V časopisu Šaleški rudar na prvo omembo Mladinskega doma naletimo v članku z dne 1. 6. 1967, 7 z naslovom: RAZSTAVA MLADIH V MLADINSKEM KLUBU. Naslednje leto pa v prispevku: POGOVOR Z UPRAVNIKO MLADINSKEGA KLUBA lahko beremo: »Mladinski klub je v medklubskem tekmovanju za svoje uspešno delo že dobil denarno nagrado in je sodil med najbolj delovne in opremljene klube v Sloveniji.«. Šaleški rudar, 4. 10. 1968, 4.

²³ Zadnja omemba Mladinskega kluba v Šaleškem rudarju je datirana 23. 4. 1968, kjer v članku z naslovom MLADINSKI KLUB – PRIJETNO SHAJALIŠČE MLADIH beremo: »Mladinski klub ni mesto, kjer se zbirajo »dolgotlasci«, kakršno je preveč splošno mnenje naših ljudi. Sicer pa so tudi med njimi dobri fantje. Klub se vdrzuje iz lastnih sredstev, zato smo bili prisiljeni začeti s točenjem alkoholnih pijač. Teh seveda gojenci RSC ne morejo dobiti. Klub je odprtega tipa, zato pogrešamo kmečke in študentske mladine, ki je tudi v Velenju ne manjka. Izmenjevali bi svoja mnenja, kar bi nam koristilo.«

²⁴ J. Ževart, intervju.

²⁵ Šaleški rudar, 25. 12. 1970, 6.

Generacije po Titovi smrti so seveda prirejale podobne aktivnosti kot generacije pred njimi, seveda so se prav tako dobro

Novoizvoljena predsednica Saša Piano, oktober 1982, stavba sodišča.

zabavali in poveselili, še vedno je bila neka doba aktivizma. A vendarle, bolj je desetletje teklo proti sredini, močnejše je začelo na vrata trkati varčevanje, ekonomska in politična kriza. Začenjali so se turbulentni časi in po letu 1985 se pojavi kriza.⁷⁵

ŠŠK se zave krize, tudi svoje lastne, in se začne spraševati o vlogi in pomenu ter možnih poteh za naprej: »Ali ni ŠŠK postal breme samemu sebi? Poskusimo se pri tem spomniti prvotnih načel – od nas verjetno nihče ne priča-

kuje bogve kakšne politične aktivnosti – pravzaprav smo v preteklosti večkrat lahko videli proti temu celo odpore in zgolj formalistične odnose do naših mnenj na različne fo-

*Vprašujemo se, ali
naša OK ZSMS*

*Velenje res
predstavlja tisto
mladino, ki je
avantgarda naše
družbe, ki je
nosilec
revolucionarnih
idej, ki je kreator
novih odnosov?*

*Večina (ne vsi)
lepo počiva in si
gunca (če seveda
ima).*

rumih. Zgleda, da časi niso preveč naklonjeni pluralizmu. Ali ne bi kazalo eksistenco kluba dejansko sprejemati kot dejavnost študentov, v katerem si lahko tu in tam kot organizirani priskrbimo cenejše karte za prireditve, sodelujemo na turnirjih, organiziramo piknik, izlet in se na naših zabavah spoznavamo, izmenjamo mnenja itd.? Tako pa si na začetku leta zmeraj zadamo nekakšen program, formiramo komisije s stokajočimi predsedniki (ki so v svojih naporih večinoma osamljeni) in se tepemo po

glavah, ker nič ne delamo. Mislim, da bi bilo bolje, če bi začeli klub tretirati drugače – tako kot ob ustanovitvi, z dodatnimi izkušnjami preteklih 25 let.«⁷⁶

⁷⁵ Glej B. Biščan, intervju.

⁷⁶ RIT 10, 1985.

Velenje.²⁶ Obiskanost prireditve je morala biti kaj mizerna, kajti mladinskega doma ni in ni bilo. Bile pa so okrogle mize, kjer so visoki občinski predstavniki razpravljali o pomembnosti takšnega doma.²⁷

Tako ni čudno, da je postal mladinski klub na ŠŠK-jevi – top lestvici največkrat obravnavanih

PLAC – TO BE
(IT IS) –
AMPAK NE
BREZ
PROBLEMOV
... SE ČUJE
BOLJ ŠEKSPI-
ROVSKO.

tem dosedanjih skupščin ŠŠK-ja njen najimenitnejši predstavnik.²⁸ Nad problematiko mladinskega centra se spravi tudi Rit.

In ko se Rit odloči, da bo prdela, se ne ustavi, dokler se vetrovi ne poležejo. Rit je kot klubski časopis, ki »ima v Velenju podoben položaj kot ga je imela Mladina v Sloveniji pred desetimi leti«²⁹ [druga polovica osemdesetih – op. A.K.], dvigala prah

okoli mladinskega centra vse od prve številke pa do intenzivne borbe v letnikih 18 in 19, ko je zmagala in je mladinski center konec leta 1996 postal resničnost.³⁰

Mladinski center je predstavljal prostor, ki je mladim in Velenju širil ponudbo: »imamo glasbo, gledališče, film, ples, galerijsko dejavnost in pa informacijsko pisarno«.³¹

Vmes pa se je vrtela še ena zgodba.

Lasten prostor naj bi klub dobil v zgodnjih sedemdesetih na takratni Delavski univerzi nasproti Delavskega kluba. Majhnemu prostoru so rekli kar pisarna ŠŠK, poleg nje pa je bil še malo večji prostor, ki so si ga včasih izposodili. Sredi osemdesetih pa je ta prostor, ki je bil sicer v lasti Zveze šoferjev in avtomehaničkov, ŠŠK izgubil.³²

se letna poraba (trajna in prehodna) v letu 2001

se letna poraba (trajna in prehodna) v letu 2001

se letna poraba (trajna in prehodna) v letu 2001

se letna poraba (trajna in prehodna) v letu 2001

Šaleški študentski klub

Štiri stene za prostore že stojijo

Šaleški študentski klub ima od 1. decembra novega predsednika – študenta 2. letnika Fakultete za elektrotehniko Blaža Jenča.

Šaleški študentski klub ima od 1. decembra novega predsednika – študenta 2. letnika Fakultete za elektrotehniko Blaža Jenča.

Šaleški študentski klub ima od 1. decembra novega predsednika – študenta 2. letnika Fakultete za elektrotehniko Blaža Jenča.

Šaleški študentski klub ima od 1. decembra novega predsednika – študenta 2. letnika Fakultete za elektrotehniko Blaža Jenča.

²⁶ Naš čas, 2. 3. 1973, 6.

²⁷ »Predsedstvo občinske konference ZSMS Velenje je sredi lanskega decembra organiziralo okroglo mizo na temo *Mladi in prosti čas*. Naš čas, 7. 1. 1982, 6.

²⁸ RIT 4, 1979.

Do podobnih zaključkov pa bi prišli ob analizi vseh nadaljnjih ŠŠK skupščin, vse tja do leta 1997, ko Mladinski center Velenje odpre svoja vrata.

²⁹ Jure Trampuš – Vuk, nekdanji urednik RIT-i: *Glasilo RIT*, <http://www.walk.to/ssk>.

³⁰ Glej prispevek J. Trampuša.

³¹ Peter Lojen: *Tiha želja*, intervju z Alešom Ojsterškom, predvidenim (ne določenim) programskim vodjem MKC-ja, Mladinskega kulturnega centra, RIT 19/1, 1996.

³² Glej T. Smonkar, intervju.

Eden izmed številnih ŠŠK protestov.

Toda splošna družbena kriza se je zajedala globlje in globlje, finančnih sredstev klub skoraj ni več dobival in študentje niso videli smisla držati klubskih vezi.

Seveda se je neformalno druženje na raznih zabavah in podobno nadaljevalo, a ne pod formo ŠŠK-ja. »Ljubljanski del je bil

Klub je začel zadnja leta opazno erodirati. Na sestankih že nekaj let videvamo vedno iste obraze, pravega stika z bruci pa ne najdemo.

vedno močen. Ekipa je delovala iz notranjega motiva, ker se je imela fino. Naredili so si žur, ki pa ni bil formalno ŠŠK žur (temveč žur ljubljanskega aktiva – op. A.K.).»⁷⁷

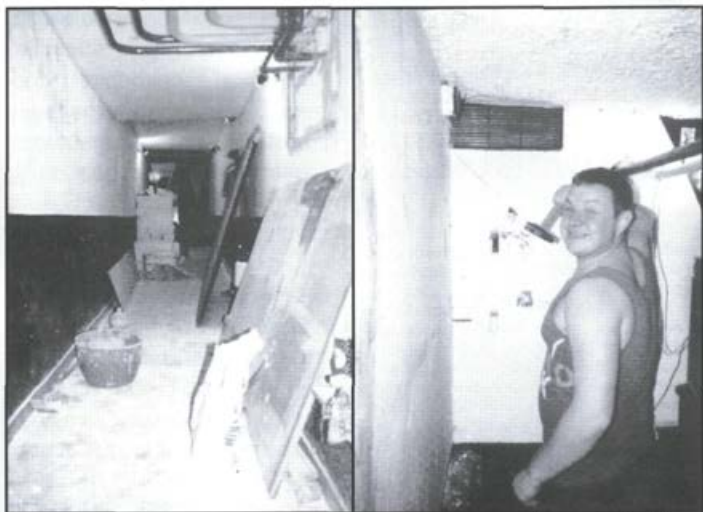
ŠŠK je dve leti počival in čakal na čase, ko bo neka generacija spet videla smisel v ponovnem zagonu kluba.

Če se je v Ljubljani prav zadihalo v začetku osemdesetih, ko se je začelo ekološko gibanje,⁷⁸ mirovno gibanje, punk, odprl se je K4, aktualne je bila Nova revija, je Velenje prepričljivo doživelo konec osemdesetih in v začetku devetdesetih.⁷⁹

⁷⁷ M. Jenko, R. Vižintin, intervju.

⁷⁸ Čeprav je bilo v tem času tudi v Velenju ekološko gibanje že prisotno.

⁷⁹ Glej T. Smonkar, intervju.

Prenavljanje Placa.

Tudi Dom borcev in mladine si je ŠŠK delil³³ z borci in mladino, a jim je »stalne prostore nestalno zavzela stalna razstava Edvarda Kardelja«³⁴. Ena izmed številnih ŠŠK »poslovalnic« je bila (poleg številnih velenjskih lokalov) tudi Stiskarna,³⁵ prostor združenja Kino 16. ŠŠK si je tu prizadeval urediti svoje gnezdo, a mu je bil po različnih pripetlja-

jih dodeljen prostor poleg Stiskarne.³⁶ Tako se je lahko »novi predsednik kluba v kroniki zapisal kot predsedujoči v času, ko je klub po mnogih prizadevanjih dobil svoje prostore«.³⁷ Prostor Šaleškega študentskega kluba, imenovan »Plac«, je bil neuradno otvorjen po akademskem plesu 27. januarja 1990, oziroma če želimo biti natančni,

³³ »ŠŠK uradno in neformalno ni nikoli bil v Domu borcev in mladine, tja si je samo želel. Stiskarna se nam nikoli ni zdela ena od poslovalnic ŠŠK, ampak prostor, kjer je predsedstvo lahko v miru imelo sestanek. V lokalih so padale ideje, ki so na sestankih romale na papir«. Informator Matjaž Šalej.

³⁴ V imenu Sove 1, iz arhiva D. Martinška.

³⁵ Stiskarna je bila v drugi polovici osemdesetih neke vrste »cukrarniška klet« v spodnjih prostorih Kulturnega doma. Predstavljala je prostor izven okvirov navadne kulture. Program so sestavljali kinotečni filmi – po zaslugi ekipe Kina 16 (npr. filmi Ž. Žilnika, D. Makavejeva, Ž. Pavloviča), koncerti (npr. Marko Brečelj, večer z Marjanom Ogrincem), potopisna predavanja ...Vsekakor bi bilo fenomen Stiskarne in velenjske 'alternativne scene' konca osemdesetih in začetka devetdesetih vredno posebej preučiti.

³⁶ Glej prispevka D. Martinška in S. Grmovška.

³⁷ Naš čas, 14. 12. 1989, 4.

NNSSJJ

NADNACIONALNA STRANKA
SOVRAŽNIKOV JUTER
JUGOSLAVIJE

Jutra so eden najzahrbtnejših človekovih sovražnikov. Za svojo kvazilepoto skrivajo svojo pravo naravo indirektnega povzročitelja vsega svetovnega zla. Človeštvo se je moralo razviti in jugoslovanski politični prostor liberalizirati, da smo dosegli nivo, na katerem se lahko skupnemu sovragu organizirano upremo in te (o) borb snamemo z ramen redkih entuziastov. Ustanovili smo NNSSJJ, stranko spočitih in preudarnih ljudi. Le spočit človek je sposoben odgovornih in razumnih odločitev in le družba, ki je razčistila z jutrom lahko hrabro pogleda naprej v prihodnost in nazaj na zaostale tekmičice v razvoju.

V prostoru in času so se začele pojavljati nove energije. Kino 16 je začel odpirati kinoteko.⁸⁰ Stiskarna je naredila inovativni korak k drugače zastavljeni kulturni organizaciji, izhajati je začel zbornik Šaleški razgledi (1988), lokalni časopis se je začel »odpirati svestu« z rubriko »Emona ekspres«,⁸¹ na njegovih straneh pa smo lahko brali tudi družbenokritično rubriko »Dvigjeni zastor«, kjer pisec citira Matjaža Kmecla: »Od nas samih pa je odvisno, kako bomo dihali, s polnimi pljuči ali s kurjimi prsmi.«⁸²

In ker so Šalečani želeli dihati s polnimi pljuči, so mdr. ustanovili ekološko društvo,⁸³ pljuča pa so začeli polniti tudi z demokratičnim zrakom.⁸⁴ Veliki oder sredi Titovega trga je vsako leto 25. maja redno predstavljal nadvse bogato in izjemno pestro punk-rockovsko produkcijo naše širše domovine.⁸⁵

Takšen 'prebujajoči se' čas je oživil tudi ŠŠK. Ker jim niso dali placa pod soncem, so si ga zgradili pod zemljo. Nova generacija si je svoj prostor izborila v kleti Kulturnega doma, po-

⁸⁰ Pogovor s programskim vodjem Kina 16 Silvom Grmovško.. Izkoristili smo izjemno priložnost – odpiramo kinoteko. Naš čas, 21. 4. 1988, 10.

⁸¹ Vinko Vasle je Šalečane od 14. aprila 1988 seznanjal z utripom bele prestolnice.

⁸² Dvigjeni zastor (3): Slika mladega mesta, Naš čas, 27. 3. 1986, 5. Pisca rubrike Dvidnjeni zastor sta bila Peter Rezman in Vane Gošnik.

⁸³ Leto dni je namreč minilo, odkar je bilo v naši dolini ustanovljeno ekološko društvo, Naš čas, 15. 6. 1989, 1.

⁸⁴ »Peticijo podpisalo 156 občanov. Občinska konferenca ZSMS Velenje in Stiskarna sta na ploščadi pri veleblagovnici Nama v Titovem Velenju pripravila protestno zborovanje in z njim izrazila podporo demokratičnim kitajskim gibanjem.« (Naš čas, 15. 6. 1989, 1).

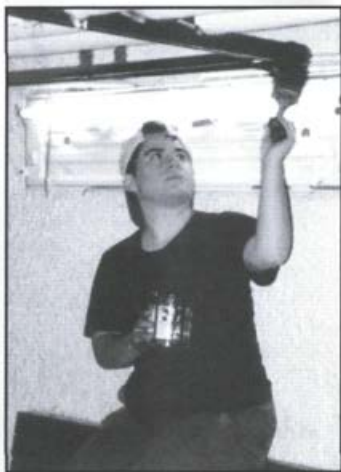
⁸⁵ Glej Aleš Črnič, Kultura mladih v dolini miru, v: Prva desetletka, 2000.

v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne, ko so kozarčkov in veselja že(1)jni akademiki iz Naminega plesišča zaplesali v Plac, kjer so še vedno potekala finalna dela. Otvoritveni uradni žur pa bi se naj zgodil, kakor so

V placu smo najbolj vztrajni ob kuhanem vinu pričakali sončni vzhod in z moralnim mačkom odšli domov na zajtrk.

sporočili v javnost, 23. marca 1990, po izredni skupščini, kjer naj bi sprejeli nov statut ŠŠK-ja.³⁸ Študentje so se zavedali, da se z novim prostorom od-

pirajo nove možnosti za njihovo delovanje.³⁹ »Ščasoma so se v Placu začeli organizirati tarok turnirji, posamezni koncerti manjših glasbenih skupin, razstave slik in fotografij, novoletna praznovanja... Plac je postal središče srečevanja in zabave šaleških študentov ... Tu so se kovali veliki načrti, sprejemale odgovorne odločitve in rojevale nove ideje.«⁴⁰ Plac je postajal legenda. Sicer pa, ustvarite si sliko sami. Naš vdani gostilnolazec Hripči (Dare Hriberšek – op. A.K.), ki je avtor uvodnih stavkov tega poglavja, Plac glorificira z naslednjimi besedami: »Če ste v času komunistične represije na švarc zahajali k verouku in so vam tam opisali nebesa, pridite

Študentke urejajo Plac.

v Plac in si jih še v živo ogledajte.«⁴¹

Plac so 1997 nekoliko spremenili, povečali, polepšali, obogatili še za en (večji) prostor, ki je bil (neuspešno) proglašen za nekadilskega.⁴²

Pozor, nahajamo se v času, ko je »Mladinski center doživljal poporodne krče.

ŠŠK in Mladinski center pa so vodili oziroma bili v obeh aktivni isti ljudje. Kar se je pokazalo kot problematično. Identiteta študentskega kluba se je začela mešati z Mladinskim centrom, cilji niso bili več jasni oziroma so postali skupni.«⁴³

³⁸ Prav tam.

³⁹ Naš čas, 11. 1. 1990, 9.

⁴⁰ Prispevek: Z. Klemenc-Ketiš in <http://www.walk.to/ssk>, Plac-klubski prostor.

⁴¹ RIT 15, 1992.

⁴² Glej prispevek Z. Klemenc-Ketiš.

⁴³ Prav tam.

temu, pa tudi pri razpisih za oddajo v arhiv
kulturnega doma kulturnega mesta.

Konkurenca graščakom

ŠŠK se je odločil, da bo na Glinški 2 v Ljubljani odprl živi muzej. V naslednjem tednu si boste lahko ogledali, kako nastaja nova RIT. Iz zanesljivih virov so nam sporočili, da je to muzej interaktivne vrste. Če ne veste, kaj pomeni ta tujka, pridite, pa boste videli.

Izgubila se je radijska igra.

**Kdor jo pozna ali bi vedel karkoli
povedati o njej,**

**naj se nemudoma oglasi na naslov
oddaje**

V imenu sove.

Študentska oddaja V imenu sove

leg Stiskarne, kjer si je uredila svoj stalni sedež študentski »plac« ali kar »Plac«, medijsko se je odprla z izdajanjem RIT-i in oddajo na velenjskem radiu »V imenu Sove«, ki sta se odzivala na aktualno družbeno dogajanje. Prve oddaje so nastajale v precej turbulentnem družbenem ozračju. Tiste, ki so se dotikale splošnih družbenih tem in poskušale komentirati konkretne politične dogodke, so nastajale nedvomno pod vplivom gibanja za demokratizacijo, ki je nastalo predvsem pod vplivom »novih družbenih gibanj« (kot

npr. proti 133. členu kazenskega zakonika, proti smrtni kazni, za demokratične volilne postopke, problematizacija JLA, punk obdobje ...). NDG so večinoma nastajala pod okriljem študentskih univerzitetnih organizacij in vodstva ZSMS. Prva faza oddaj je sovpadala tudi s »procesom proti četverici«, pa tudi pohoda Miloševičeve norosti, jogurtne revolucije in mitingaške populistične nacionalistične politike po Jugoslaviji. ŠŠK je bil tudi eden prvih kolektivnih članov Odbora za varstvo človekovih pravic.⁸⁶

MEUM ES PROHOBITUM IN TAVERNA MORI (lat. z napakami)

Ideje o razširitvi Placa niso iz trte zvite. Kaj kmalu lahko pričakujete novo veliko plesišče, posebno kvartaško sobo, klubske prostore, telovadnico, pokriti bazen in nekaj priložnostnih splanic.

Morala: Dogovarjamo se tudi o novi urgenci pod Titovim trgom.

Ta generacija študentov, je bila »generacija, ki je doživela močan kulturološki vpliv skupine Bijelo dugme, Crvene zvezde in Kusturice. Generacija, ki se ne bo pustila še enkrat zaplankati in ki jo bolj kot ideološko-nacionalna plat odcepitve zanimajo njeni ekonomsko-socialni efekti. Nacionalizmi, držav-

⁸⁶ Glej prispevek D. Martinška.

Cilj nove generacije je bil pridobiti nove prostore, saj je hotela svojim članom ponuditi več možnosti za občudijske in študijske dejavnosti.⁴⁴

In tako se je zgodilo: »Prejšnji petek se je Šaleški študentski klub fizično preselil v Mladinski center. Tik za koncertno dvorano so si študentje zgradili svoje nove prostore, ki so organsko vezani na zavod (Mladinski center – op. A.K.).

**PLAC =
Podzemno
Labirintno
Alternativni
Center**

S tem se je zgodilo vsaj dvojje, že pozabljeni Plac je postal še bolj obskurni prostor

ugašajočega undergrounda, študentje pa so z novimi prostori postali soodgovorni za dogajanje v Mladinskem centru. Velenju še nikoli ni bilo tako dobrih možnosti za uspešno življenje mladinske kulture. Dandanes obstaja tako institucija kot tudi prostor in – kar ni nepomembno – za začimbo še relativno velik konsenz za dovolj medeno finančno pogačo. Tisti, ki bodo v nadaljnjih letih vodili tovrstno dejavnost, so vsekakor v zelo hvaležni vlogi. Imajo vse možnosti, da pokažejo, koliko pravzaprav velja rek, da je Velenje mesto mladih.«⁴⁵

*Slika zgoraj: Tik pred koncertom.
Slika sredina: Nove prostore je potrebno še pomesti.
Slika spodaj: Veselje ob koncu dela.*

⁴⁴ Lahko je mlatiti prazno slamo, pogovor s predsednikom ŠŠK-ja Markom Markojo ob otvoritvi novih prostorov. Naš čas, 25.10. 2001, 3.

⁴⁵ Jure Trampuš: Ko je dekadenca še zmeraj luksuz, Žabja perspektiva, Naš čas, 25. 10. 2001.

ljanske vojne in prepiri so pač športi, ki so primernejši generacijam, ki jih je rock'n'roll obšel». ⁸⁷

V januarju je ŠŠK izdal 13. številko RIT-i (YU-SCHSCHK – 271-

**INTERVJU S
PRESEDNIKOM**

ŠŠK-ja

*Kaj misliš o svetu,
Jugoslaviji,
Sloveniji in Šaleški
dolini?*

*»Svet gre naprej,
Juga nazaj,
Slovenija še ne ve,
za kaj bi se*

*odločila, Šaleška
dolina pa je tako
ali tako vzor vsem
kaj je dobro in kaj*

ni.«

In kaj je dobro?

»Ja, ŠŠK!«

1990). Priredil je tudi gala oz. po dolgem času spet elitni akademski ples. To je bilo hkrati tudi praznovanje 30. obletnice Šaleškega študentskega kluba z gosti iz cele Slovenije. Takoj po akademcu so ponovno zagrizli v gradnjo Placa (sedeža ŠŠK) in se 'odcepili'⁸⁸ od tedaj strankarsko obarvanega ZSMS-ja ... ⁸⁹

Graditelji »Placa« so z gradbenim projektom izgubili veliko časa in energije in se manj ukvarjali s stvarmi, ki so bile pomembnejše za izpolnitev vsebine delovanja ŠŠK-ja. To priložnost je dobila naslednja generacija.⁹⁰ V napovednik je prišla kulturizacija.⁹¹

»Saj ne vem, kaj je hitreje minilo, teden na faksu ali vikend v Placu. Iz načakanja pred šankom in količine zaužitega alkohola smo vendarle izplavalii idejo, voljo in seveda akcijo. Mrtvoudno kulturo smo dobesedno postavljali na noge, pojavljati so se začele slikarske razstave, pogovori s pesniki, recitali, diapozitivi ... In iz vsega tega smo sklenili, da kulturo naženemo iz kleti in jo pokažemo še drugim. ... Čeprav so sprva nekateri študenti v tem videli še eno priložnost več za veselico, smo jih vendarle prepričali in navadili, da je festival odprt navzven in tako namenjen vsem.«⁹²

⁸⁷ V imenu Sove, Odcepitev, 21. junij 1991, iz arhiva D. Martinška.

⁸⁸ Besedo 'odcepiti' moramo razumeti v kontekstu tedanjega 'odcepitvenega' časa. Bila so obdobja, ko je ŠŠK z ZSMS več sodeloval, zelo intenzivno pa nikoli.

⁸⁹ Glej RIT 14, 1991.

»Po ukinitvi Študentske zveze so se študenti na prvi pogled utopili v množici ZSMS-ja. Vendar so hkrati prinesli s sabo tudi intelektualni naboj. Tako je bilo samo vprašane časa, kdaj se bo uničenje študentske organizacije obrnilo proti svojim avtorjem. Dejansko se je to zgodilo že čez deset let (začelo se je okoli leta 1980), ko so študentje pobrali vse vodstvene funkcije in začeli demokratizacijo od znotraj. SZMS se je preimenovala v LDS in je danes pravzaprav na oblasti.« (J. Zlobec, intervju).

⁹⁰ Glej prispevek D. Martinška.

⁹¹ Glej RIT 14, 1991.

⁹² Marjan Kukovec: Ni težko spočeti, v: Prva desetletka, 2000. Več o festivalu v poglavju: ŠŠK podoba na ogled postavi.

MEDIJI

Odmevati je začelo s plakati.

»Na plakate, ki smo jih sami risali, smo se odločili zapisati vabilo na prvi akademski ples.«¹ Takšen način obveščanja je bil prisoten tudi še čez dobrih trideset let: »Temno oranžni plakati, ki so napolnili Velenje, opozarjajo na akademski ples (če slučajno kdo še ne ve)!«² In tako kot je nekdanj buril duhove z oznako »akademski«,³ je sedaj ples jezil komunalne inšpektorje: »Neuradna informacija: nekako se je izvedelo, da nas čaka mučna obravnava na sodišču. Vsega naj bi bili krivi oranžni plakati, ki so razjezili komunalnega inšpektorja. ŠŠK kršenje zakona seveda odločno zanika.«⁴

Svojevrsten ŠŠK-jevski pogled na svet in dolinsko dogajanje je predstavljal govor Zelenega carja

na akademskem plesu.

»Družbeno-kritičnemu akademskemu plesu sledimo do začetka devetdesetih, le s to razliko, da

se je govoru Zelenega carja v sedemdesetih pridružil še društven časopis Rit, ki je bil sicer

Ko zbudiš se

zjutraj mlad,

Ko čas je

ravno pravi,

Ko svet je

tvoj zaklad,

Se RIT na dan

postavi!

izdan na skupščini, a je tudi na plesišču dvigoval prah celo tako zelo, da »je takratni predsednik izvršnega sveta zaradi vseh bodic, zapustil ples«.⁵ Program pa je ostal kritičen: »Že iz Riti se je čutilo, kaj se bo na programu dogajalo.«⁶ Sredi devetdesetih sta se akademski ples in brucovanje razšla⁷ in žolčne debate je na plesu povzročala le še Rit.⁸

Sredi sedemdesetih se je ŠŠK medijsko razcvetel.

Pisanje RIT-i, Zavodnje, september 1980. Od leve proti desni: M. Geratič, M. Skornišek, I. Plazl, T. Smonkar, V. Vrbič, leži?

Začnimo z oglasno desko v Delavskem klubu. Oglasna deska je obveščala, zabavala in kritizirala. »Ob naši oglasni deski so se ustavljali vsi, tako študentje

¹ Prispevek: B. Jenko.

² Naš čas, 17. 3. 1994, 11.

³ Glej prispevek B. Jenka.

⁴ Naš čas, 31. 3. 1994, 11.

⁵ 20 letnikov študentske Riti, intervju z Vladom Vrbičem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

⁶ M. Jenko, R. Vižintin, intervju.

⁷ Več v poglavju: Akademski ples.

⁸ Dan pred ali na dan AP je izhajala do leta 1999.

PRESIDENT BARBARA SUŠEC

FAKS : EKONOMIJA (Zakaj ? Od nekdaj so me privlačili stroški.)

zunanja šifra : SAMO DO DESETIH

NAJ...

pesem : Krokodilčki v očeh

knjiga : Osnove vodenja in podjetništva

film : Bogovi so padli na glavo

hrana : kisto zelje in krajnska

pijača : tequila bbqum

oseba : Dinks

gostilna : Plac

pevec : Meža Milan

pevka : I. Vrčkovnik

pesnik : T. Šalamun

stavek : Moje delo je učenje. (JBT)

Kulturo je kot svojo »paradno disciplino«⁹³ za svojo zgodbo vzela tudi naslednja generacija ššskjevcev. Generacija, ki se ji tradicija ni zdela tako nujno železna ('aferra akademc') in ki je vsebino črpala iz lastne nuje in želje.

V zapuščini prejšnjega političnega sistema se je znašla praznina na mestu, ki ga je zasedala nekdaj vsemogočna ZSMS.⁹⁴ Prazen prostor sta do neke mere zasedli študentski organizaciji obeh univerz.

V akad. letu 1992/93 je ŠOU obstajal že v vsej svoji strukturi. Tedanja vlada si je prizadevala, da bi ves denar iz vseh študentskih in mladinskih servisov prišel v Ljubljano, odkoder bi ga milostno delili študentskim klubom po Sloveniji. To je bil motiv, da so se začeli študentski klubi povezovati in iz česar je nastal ŠKIS (Študentski klubi Slovenije). ŠKIS je dosegel,

da je denar, ki so ga študentje in dijaki zaslužili preko študentskega servisa, ostal lokalnemu študentskemu klubu.⁹⁵

Z urejenim financiranjem pa je bila morda narejena medvedja usluga kasnejšim generacijam. Morda.

**LEPO JE BITI
MLAD, MLAD IN
POLO NAD!
ŠE LEPŠE JE BIT
ŠTUDENT IN
ČAKAT NA 20
PROCENTOV!**

Študentje se začnejo spraševati:

»1. Problem definicije – Ali je ŠŠK institucija za študente, underground, Velenje, za vzgojo, prakso ali mogoče kaj drugega? - Ali je Dan mladih in kulture namenjen zabavi, žuru, kvaliteti ali kvantiteti? - Ali je Sovin namen, da privabi poslušalca k razmišljanju, ali ga le zabava? Definicija kot pogoj svobode

⁹³ Aleš Črnič, novi predsednik ŠŠK-ja, *Kultura bo paradna, politike ne bo*, Naš čas, 18.11.1993, 5.

⁹⁴ Glej Cool cat, 1, 1992.

⁹⁵ Glej A. Črnič, intervju.
Več v poglavju: Mi in drugi.

Glasilo RIT izdaja Šaleški študentski klub Velenje. Glasilo je brezplačno in oproščeno izvoznin in uvoznih dajatev. Glasilo so pisali in uredili: Dragica Povh, Melita Vovk in Peter Rebernik, Robert Klančnik (ilustracije)-zunanjí modelavec, ter Vlado Vrbiš (glavni in odgovarjajoči z dušo in telesom), pa še mogoče bo kdo drugi kaj prispeval. Tiskano v tiskarni R. B. Preproda je strogo prepovedana!

kot tudi ostali obiskovalci Kluba in se veselo zabavali in tudi komentirali. »⁹ »Vitrina v DK-ju je vse do protestnega snetja služila svojemu namenu«. ¹⁰ Kot je nadalje zapisano v Riti, je vitrina nenadoma padla s stene po sporu glede disco kluba. ¹¹

Nadaljujmo z zgodbo s časopisom RIT (Racionalno izbrane teme). Kot priznava 'uradni' urednik prve številke: »Sem avtor imena, ne pa tudi avtor tiste prve Riti. To je zelo znamenita Rit. To je Rit magistra Jožeta Hudalesa.«¹² »Cel študentski

klub smo oblikovali v obliki nekih komisij. In iz vseh teh smo sestavili predsedstvo, kar je bilo 15 do 20 ljudi. Tako smo zagotovili, da je bilo najmanj toliko ljudi aktivnih. Iz tega je izšla potreba, da program in shemo dela predstavimo v časopisu. Ker smo bili aktualni, smo jih delili tudi po občini. Že v prvi številki smo najavili nov Mladin-

za ŠSK:
člani uredniškega odbora
M. Vovk, V. Verbič, A. Jeriha,
D. Tizmonar
sekretar aktiva ZK ŠSK
J. Hudales
predsednik ŠSK
S. Povh

V vednost: Radio Velenje
OK ZK Velenje
OK SZDL Velenje
OK ZSM Velenje
Izvršni svet občine Velenje
ZKPO Velenje
Radio Študent Ljubljana
arhiv ŠSK

Kdo ve kam nas pelje naša pot
vse življenje bo kralju nam poslo
kdo ve kam nas pelje naša pot
a sreča spremlja nas povsod.

Saj Veleje je tak luštkan kraj
kavor koli greš prideš spet nazaj
le kako naj jaz ga zdaj pustim
saj brez njega ne zdržim.

Zdaj ve vsak kam pelje naša pot
vedno smo pač tam, kjer je puli sad
res prav res srečnejši ni ljudi
kakor smo Šaležani.

⁹ Prispevek: D. Povh.

¹⁰ RIT 8, 1982/83.

¹¹ RIT 8, 1982/83.

¹² 20 letnikov študentske Riti, intervju z Vladom Vrbičem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

... V klubu se odvija boj med stranko prelesti, med aktivizmom in henduizmom! Kar je dobro ... Ali bolje, ne vemo, kaj so interesi študentov.

2. ŠŠK ne sme dopustiti tiranije večine (študenti nismo sužnji mehanizmov parlamentarne demokracije). ŠŠK ni institucija, v katero naj bi hodilo čimveč študentov. Poudarek je na čim več. Še enkrat, kaj je interes: kvaliteta ali kvantiteta? Toda, pozor, da ne bo nesporazuma, v ŠŠK so vabljeni vsi študenti ... »⁹⁶

V drugi polovici devetdesetih se je v Velenju zgodil tudi Mladinski center. Z njegovim polnim zagonom se spreminjata poslanstvo in naloga ŠŠK-ja.

ŠŠK je stanovska organizacija. Po svoji definiciji mora nuditi ugodnosti svojim članom. Pravijo pa, da če študente oz. študentski klub zanimajo le študentske zadeve, postanejo sami sebi namen.

Na tej točki bi se mogoče moral zgoditi še en preobrat ŠŠK-ja – nazaj v študentskost, v sindikalizem.⁹⁷

Maja 1998 se v Mladinskem centru Velenja odvije kvadratna miza ŠŠK-ja (debata o preteklosti in prihodnosti kluba).⁹⁸ Novembra 1999 po skupščini študentje pripravijo okroglo mizo, kjer je udeležba zaželjena ...⁹⁹

Problem v delovanju ŠŠK-ja se je pojavil tudi zaradi slabe institucionaliziranosti delovanja kluba in okrnjenih stikov med upravnim in nadzornim odborom kluba.¹⁰⁰ Nadzorni odbor je na skupščini ŠŠK-ja podal poročilo, kjer je med drugim zapisal, da klub ni knjižil prihodkov, da finančno poročilo ni zaključeno in da je klub neracionalno razporejal svoja sredstva.¹⁰¹

Avgusta 2002 so se študentje na festivalu Mladih kultur Kuni-gunda znova spraševali o vlogi in pomenu ŠŠK-ja.¹⁰²

⁹⁶ Študent naj bo, Naš čas, 18. 1. 1996, 7.

⁹⁷ Glej op. 87 in A. Črnič, intervju.

⁹⁸ Glej Študent naj bo, Naš čas, 7. 5. 1998, 8.

⁹⁹ Glej Študent naj bo, Naš čas, 11. 11. 1999, 10.

¹⁰⁰ Glej Poročilo nadzorne komisije ŠŠK-ja za leto 1999/2000, arhiv ŠŠK.

¹⁰¹ Prav tam.

Sploh je bila skupščina ŠŠK-ja leta 2000 zelo burna. Študente je zmotila premalo transparentno delovanje kluba in razporejanje njegovih sredstev. Upravnemu odboru oz. njenemu predsedniku pa je skupščina ŠŠK-ja celo izrekla javno grajo.

Glej tudi: Aleš Črnič: Javna graja, prva negativna ocena v zgodovini ŠŠK-ja, RIT 23, 2000.

¹⁰² Avtorica teksta je tudi sama del generacije šškjevcev konca devetdesetih, zato zaradi časovne (ne)distance, v zgodovinskem pregledu tega obdobja (še) ne more temeljiteje obdelati.

ski center, pa Titov spomenik, velenjski nogomet in podobno.«¹³ Časopis je bil nekaj novega za lokalno javnost in komentarji so bili sprva zadržani: »Naj omenim, da je bilo gradivo na skupščini glasilo kluba Rit 3, ki pa kljub izvirnosti ni odtehtalo »klasično« pripravljenih gradiv. Rit pa je, kot glasilo naših študentov, vendar po svoje zanima, nekoliko pikra in tudi nekoliko polemična. Skratka, svojevrstno branje.«¹⁴ Študentov pa »klasična« gradiva niso zanima-

RIT - Revija za telesno in umsko kulturo

la: »Kot gradivo za skupščino so izdali četrto številko internega glasila Rit, ki pa je pred izidom nekaterim (prizadetim?) močno buril duhove.«¹⁵ Sedma Rit¹⁶ je bojkotirala proslavo ob otvoritvi Titovega spomenika in je v uvodu prijezdila z don Kihotom, ki maha s ŠŠK zastavico. »Vsebinski in oblikovni padec glasila. ŠŠK je imel težave z aktivnostjo svojih članov. Rit letnik 1981/82 je bila odraz dela v ŠŠK-ju.«¹⁷ »Rit je postajala ve-

OBJEKT	RAČUNALNO IZBRANE TEME RIT 4
NAROČNIK	ŠŠK VELENJE
INVESTITOR	OK ZSM5 VELENJE
IZVAJALEC DEL	TISKARNA REK VELENJE
PROJEKTANTI	VERSI VLADU VERSI PATRAZ DEŠA STANE VERSI LOJZE
KOOPERANTI	ING. PRŠ, ING. BRUNO,
TEH. VOD. GRAD.	PROF. ROMI
ROK IZVEDBE	30. 9. 1978

dno bolj interno glasilo, saj je obravnavala skoraj samo tradicionalne akcije kluba in ljudi, ki so v teh akcijah sodelovali.«¹⁸ Vremena so se začela jasni. Najprej se je Rit oblikovno,¹⁹ nato pa še vsebinsko prerodila,²⁰ ko postane »intelektualno čtivo, ki prepriča še tako zadržega študenta, da študirati ne pomeni le učiti se.«²¹ Naslednja menjava uredniškega odbora je poskrbela za računalniški prelom Riti, vsebina pa je bila bolj mirna, klasična.²² Mirne vode,

¹³ Prav tam.

¹⁴ Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

¹⁵ Naš čas, 19. 10. 1979, 2.

¹⁶ RIT 7, 1981/82.

¹⁷ <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1991–84.

¹⁸ Prav tam.

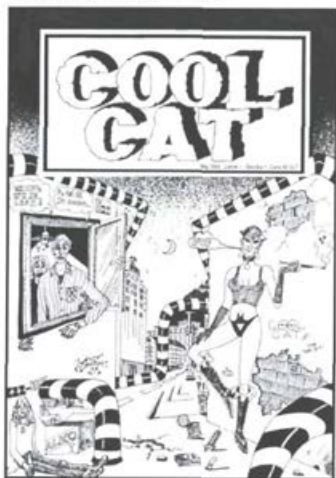
¹⁹ RIT 10, 1984/85.

²⁰ RIT 11, 1987/88.

²¹ <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1984–89.

²² Glej <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1989–92 in 1992–94.

konservativne lokalne medije in pa tudi samo Rit izzove Cool cat, ki pa prede le en maj.²³

Nova generacija 'zagreši' oblikovni in vsebinski preskok. Rit dobi barvno naslovnico, eksperimentira s formatom in skoraj pozabi na ŠŠK, ki je svoje generalije našel le na zadnjih straneh.²⁴ Rit se ne usmerja »ne levo, ne desno, temveč v Rit,«²⁵ s tem pa, kot je poudaril njen urednik, »ni apolitična, ker če si, v zadnjem času nič ne dosežeš. Mi smo predvsem študentski.«²⁶ In v praksi je to po-

menilo, da je Rit »z intenzivno kampanjo za pridobitev Mladinskega centra«²⁷ dodobra razburila tudi del desnega krila lokalne politične scene, ki je v javni polemiki tudi izumil termin 'ritniki' in z njim označil krog študentov, ki zadnja leta izjemno uspešno kreirajo ta naš lokalni študentski časopis.«²⁸ »Rit vse bolj postaja medij, ki edini res pokriva področje napol in dokončno odrasle mladine v naši mirni dolinici, saj drugi lokalni mediji za kaj takega očitno ne kažejo interesa, ali pa tega preprosto niso sposobni početi.«²⁹

Generacija 'ritnikov' je na čelu z glavnim in odgovornim urednikom »prdelal« celih šest let skozi deset števil. Kar je dolga doba. Sploh za študentski časopis.

RIT

vsaka ima svoj faktor.

Tako dolga doba, da je »Rit ne nazadnje zrasla do te mere, da je sprožila pristno potrebo po takem časopisu, ki pa ne bi izhajal zgolj enkrat ali dvakrat letno, ampak pogosteje.«³⁰ To dolgo obdobje je prineslo intenzivne

²³ Cool cat, 1, 1992.

²⁴ Glej <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1992–94, 1994–96 in 1996–99.

²⁵ 20 letnikov študentske Riti, intervju z Juretom Trampušem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

²⁶ Prav tam.

²⁷ Glej prispevek J. Trampuša.

²⁸ Aleš Črnič: Poslednja RIT nekega obdobja, Žabja perspektiva, Naš čas, 15. 4. 1999, 6.

²⁹ Prav tam.

³⁰ Prav tam.

splošne družbene spremembe in nastanek Mladinskega centra (ki je bil mogoče sposoben (in željan) izdajati časopis) in s tem spremenjeno vlogo in pomen študentskega časopisa. »Prav zato bo morala nova generacija študentov dodobra razmisliti, kako naprej.«³¹ »Pred novo generacijo ritnikov stoji težavna naloga, kako dostojno nadaljevati projekt.«³² Da je bila naloga res težavna potrjuje dejstvo, da je bilo od »poslednje Riti nekega obdobja«, od aprila 1999 do konca leta 2002, do koder sega naša zgodba, izdana ena sama Rit,³³ Mladinski center Velenje pa do tega datuma ni iz-

dal nobenega časopisa.

Ritni zgodbi pritiče še zgodbica o Ritki,³⁴ ki je »informatore ŠŠK-ja in takorekoč podružnica glasila ŠŠK Rit.«³⁵ Ritko je kot ŠŠK informator zamenjal Akademc, ki so ga člani ŠŠK-ja prejeli po pošti na dom.³⁶ Konec leta 2000 so člani kluba začeli premagovati Skovik.

Pomembni ŠŠK informatorji in sproti komentarji pa so pojavili v lokalnem časopisu. V Šaleškem rudarju so tu in tam objavili poročilo s študentske skupščine³⁷ ali razgovora s študenti³⁸ ali pa komentar katerega od študentov.³⁹

³¹ Prav tam.

³² Aleš Črnič: *Vse teče*, RIT 23, 2001.

³³ RIT 23, 2001.

Moramo pa omeniti posebno izdajo RIT-i, izdano ob deseti obletnici Dneva mladih in kulture: Prva desetletka, urednik: Jure Trampuš, ŠŠK, 2000.

³⁴ Edina arhivirana Ritka je RITKA, izdana na akademskem plesu leta 1994, ki pa je uvrščena v 17. letnik RIT-i (1993/1994).

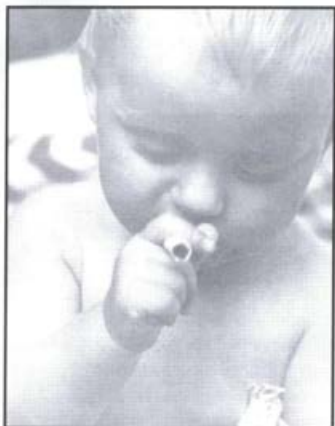
³⁵ RIT 5 (1980/81) povzema iz RITKE, 2, 1979 (v akad. l. 1978/79 so izšle tri RITKE: novoletna, pustna in majska); kasneje so izhajale redkeje.

³⁶ Naš čas, 28. 1. 1999, 9.

³⁷ Skupščina študentov, Šaleški rudar, 31. 10. 1969, 3.

³⁸ Študenti o gospodarski reformi, Šaleški rudar, 29. 11. 1965, 3.

³⁹ Kdaj v Ljubljani dom za študente velenjske občine?, Šaleški rudar, 10. 3. 1972, 6.

Ko bom velika bom studentka, da bom žiher brala RIT!

V sredini sedemdesetih se znova zgodi preobrat, in sicer obsežna poročila tako novinarjev današnjega Našega časa⁴⁰ kot študentov.⁴¹ Leta 1990 študentje v Našem času oblikujejo informativno rubriko, ki jo poimenujejo Študentski vogal.⁴² Čez tri leta pa se zasliši vzklík Cankarjeve matere: »Študent naj bo!«⁴³ Pisca rubrike⁴⁴ ne prina-

šata le tekočih ŠŠK informacij, temveč tudi razmišljanja o aktualnih⁴⁵ ali pa vedno aktualnih dogajanjih.⁴⁶ Nato pa je rubrika do konca obravnavanega obdobja, s svetlimi izjemami, ostala zgolj ŠŠK-jevska informativna. Je pa v nizu odpiranja novih rubrik v Našem času pomembno leto 1998, ko se razpihnejo Žabje perspektive.⁴⁷ »Ideja o tej kolumni se je kakšno leto rojevala v krogu 'ritnikov'«. ⁴⁸ Žabja perspektiva je pogled od spodaj, kjer trije domači predstavniki »generacije X« enkrat tedensko bralce vabijo, da pogledajo na svoje mesto, državo, pa tudi na »širšo domovino« iz njihove žabje (ljublanske – op. A.K.) perspektive.⁴⁹

Nov medij, ki ga želi ŠŠK zavzeti, je radio. A tako hitro ne bo šlo... »Na lanski skupščini smo dobili enoglasno podporo vseh političnih činiteljev za radijsko oddajo, skupaj z OK ZSMS, na Radiu Velenje. Do danes, en mesec pred skupščino, lahko mirne duše rečem, da od tega

⁴⁰ Npr. Redna letna skupščina študentov velenjske občine. Študentje pričakujejo več pozornosti, Naš čas, 31. 10. 1974, 8.

⁴¹ Npr. Preprečiti odhajanje kadrov iz občine, Naš čas, 6. 2. 1976, 2.

⁴² Prvič tako poimenovana rubrika v Našem času nosi datum 8. 3. 1990, 9.

⁴³ Prvi vzklík zasledimo v Našem času 18. 11. 1993, 5.

⁴⁴ Rubriko med leti 1993 in 1998 kreirata Jure Trampuš in Peter Lojen.

⁴⁵ A ti sploh veš kaj se dogaja, Naš čas, 7. 4. 1994, 11.

⁴⁶ Maške, psi in študenti, Naš čas, 21. 3. 1996, 8.

⁴⁷ Aleš Črnič, Žabja perspektiva, Naš čas, 1. 10. 1998, 6.

Pionirji kolumne so Aleš Črnič, Dare Hriberšek in Jure Trampuš. Kolumno je do konca leta 2000 krojilo kar nekaj »začetnikov-plezalcev po lestvi družbenega življenja« (A.Č., Žabja ...).

⁴⁸ Prav tam.

⁴⁹ Povzeto po: A.Č., Žabja ...

Racionalno izbrane teme ali RIT je revija Šaleškega študentskega kluba, izhaja pa kot ponavadi vsako leto. Lani smo bili glasilo ŠŠK, letos smo revija ŠŠK, drugo leto pa bomo kot izgleda že tabloid ŠŠK. KOLEKTIVNI POSLOVODNI ORGANI: Peter Croznik-Peč, Aleš Ojsteršek-Leš, Boris Kompare in Matjaž Salej (direktor KPO). ŽURNALISTI so bili: Tiger of Sembric, Ditka, Baltek, Medo, Aleš, Peter Pušnik (P.P.), Uroš, Džinks, Šrboljub, Vinko, Alex in N.N. Člizenka smo skoraj pozabili! FOTO: Lešinar; RETUŠ: Pečac; NASLOVNICA: Bura, Božo, Buratov PC, Director, Leš, Peč; TISK: Gutenbergova tiskarna v Mainz; CENA: Boljš da ne povemo (4,5 DEM). Zahvaljujemo se gostinskemu lokalu Jezero za dobro postrežbo, posebej pa še "Old Stiskarna klubu", če bo v času izdaje še obratoval, iztoku in Anžki za potrpežljivost ob poznih urah in (edalje bolj)šo postrežbo in seveda še nekomu. KONTAKTNI NASLOV: OK ZSMS Velenje. Letnik XV, številka 12. Na naslovnici je eden izmed številnih protestnih zborov v zadnjem letu, protestirajo pa študentje proti nepravilni prometni ureditvi na velenjskem Titovem trgu. Glasilo je z odlokom ŠŠK (30. 11. pred 29. leti) oproščeno vseh davčnih obveznosti!

VRHOVNI ŠTAB ODDE:

stanovanje Trampuš, Glinška 2a, Ljubljana ter delno stanovanje Majcen / Grubelnik, Glinška 2b, Ljubljana (prehod čez teraso)

ČAS: od sobote do četrtega leta Gospodovega 1996

KONZUMACIJA: (2 gajbi Laškega, pol gajbe Merlota, Štok, 5 dointov, 1 kg kofeta, aspirin C, 1 škatla) / dan

KUHARJI: Barbara, Boštjan, Špela, Tanja

Prekmurka

Jutri imam izpit (ob desetih). Danes pa sem, ob enajstih zvečer, pri Velenjčanu Juretu. Dela se RIT. Sama nisem iz Velenja, niti nisem Štojerka. Sem Prekmurka. Kaj pa ima to veze s kratko zgodbo? Nič, le zanimivo se mi zdi, da je en »Prekmurec« na velenjski žurki. Kajti RIT delati je žur, ki pa ni več le velenjski, ampak postaja vseslovenski. Naj živi RIT in žur. Pa naj živi že ta ustni izpit.

Slivo

kljub prizadevanjem s strani mladih še ni nič: kljub resnim obljubam z vseh forumov, Radia, SZDL. Tukaj se vidi primer resnosti do nas.«⁵⁰ Situacija je bila seveda resna, saj so se šaleški študentje že v maju leta 1977 pripravljali na »snemanje oddaje na radiu Študent v Ljubljani za reprodukcijo na Radiu Velenje.«⁵¹ In ker oddaja kar ni in ni dobila zelene luči, si je na top lestvici največkrat obravnavanih tem na dotedanjih skupščinah ŠŠK-ja priborila še vedno zavidanja vredno drugo mesto (tako za Mladinskim centrom).⁵² »Svečanim obljubam navkljub (toliko, da ni bil napisan pakt o nenapadanju in medsebojnem

prijateljstvu med Radiom in OK ZSMS) velenjska mladina med čestitkami in pozdravi poslušalcev Radia Velenje še ni dobila 15 minut prostora za svoje misli o svojem delu. Že res, da s strani OK ZSMS ni bilo ravno bleščečega navdušenja, ampak tudi Radio Velenje ni imel posebne želje dati ZSMS prilike, da pokaže kaj zna. Ironija – Radio Velenje je glas SZDL – ZSMS pa je vključena v najširšo fronto delovnega ljudstva. Dokler bo informiranje le domena profesionalnih novinarjev – ali ni cilj naše samoupravne družbe informiranje podružbiti (občan naj bo sam svoj novinar)... P.S. Ali ste že slišali oddaji ŠŠK na Radiu

⁵⁰ RIT 3, 1978/79. (Spodaj pa je pripisano: ZADNJA VEST: »Po neuradnih virih smo dobili 3 minute na 14 dni.«).

⁵¹ RIT 2, 1976/77 (EKSPLOATATOR).

⁵² Glej RIT 4, 1979.

Seznam "Sovinih pesmi tedna"

(slišite jih lahko vsak dan ob polpetih na radiu Velenje)

Jani Kovačič ASFALTI OTROCI (2.-8. 12. 1995)

Djordje Balašević NE LOMITE MI BAGRENJE (9.-15. 12. 1995)

Leteci Potepuhi TI BI RADA (16.-22. 12. 1995)

Bjorg IT'S OH SO QUIET (23.-29. 12. 1995)

Pouges THE NEW YORK FAIRTEIL (30. 12. 1995 - 4. 1. 1996)

Spiritual Pirotehnics OKOL SRCA (5. - 11. 1. 1996)

Pankrti TOTALNA REVOLUCIJA (12.-18. 1. 1996)

Zabranjeno Pušenje PISONJA I ŽUGA (19.-25. 1. 1996)

Študent???

⁵³ Ali so poslušalci oddajo slišali ali ne ostaja zgodovini zamolčano. Študentska oddaja na Radiu Velenje pa je molčala do druge polovice osemdesetih let, ko se je naenkrat zaslišal skovik iz oddaje 'V imenu Sove'.⁵⁴ Sova je bila »takšna kot mora biti. Raznolika, pluralistična, zajebantska, kritična in aktualna. Zato ima različne sheme in koncepte.

Zato, da se ne rojeva hegemonizem in sektaštvo. Da ni dolgočasna in razvlečena.«⁵⁵ Oddaja je bila pravi enfant terrible svojege časa: »Posebno obvestilo! Posebno obvestilo! Iz velenjskega živalskega vrta je pobegnila divja sova. Ima močne zobe in dolg gobec, ki ga vtika tja, kamor ga ne bi. Najraje se zadržuje na frekvencah 97,2 Mh. Kdor jo najde, naj jo posluša, seveda!«⁵⁶

Kasneje je oddaja s Pungartnikovim Korlom iz Belih Vod, Stančem, Ledermucem, Mimici in Batini iz Gorjancev postala ruralno humoristično naravnana.⁵⁷

S ŠŠK mediji pa še nismo opravili. ŠŠK je svojo epizodo (kratko sicer) odigral tudi na lokalni televiziji VTV,⁵⁸ kasneje pa se bolj posvečal informiranjem preko videostrani iste televizije.

Preden zapremo to poglavje omenimo še spletne strani ŠŠK-ja. Na naslovu www.walk.to/ssk lahko najdete vse od prve do zadnje Riti, zgodovino, projekte in ostale aktualne informacije. Preko tega naslova ste se letos lahko »uradno naročili na akademski ples.«⁵⁹ Spletne strani niso vidneje pretresle dela v klubu. Omenimo le še predlog oblikovanja ŠŠK-jeve spletne knjižnice, kjer bi lahko študentje objavili svoje seminarje.⁶⁰

⁵³ Prav tam.

⁵⁴ Glej prispevek D. Martinška.

⁵⁵ V imenu Sove 9, iz arhiva D. Martinška.

⁵⁶ V imenu Sove, 21. junij 1991, Odcepitev, iz arhiva D. Martinška.

⁵⁷ Glej Naš čas, 4. 12. 1997, 14.

⁵⁸ Glej prispevek D. Hriberška.

⁵⁹ Naš čas, 9. 3. 2000, 10.

⁶⁰ Naš čas, 8. 3. 2001, 11.

'ŠŠK PODOBO NA OGLED POSTAVI'

»V letih intenzivne izgradnje Velenja se je ogromno zgradilo tudi s pomočjo udarniškega dela.«¹ Načrti so bili ambicio-

Kar se je dogajalo zvečer, ne bi razglabljal, naš tihi dogovor pa je bil, da se reka »ibi Baccus, ibi Venus« (kjer je Bakh, je tudi Venera), ne bi držali.

To bi pomenilo nekako takole: kjer se pijančuje, se tudi nečistuje. Vsi pa smo bili enotni, da po smrti ne bo nobenega kozarčka več!

zni: »Med drugim so celo predvideli, da bo Velenje že v desetih letih večje kot Celje.«² Preoptimistično, ni kaj.

Preoptimistična pa je bila tudi zahteva, naj še študentje pristopijo k akciji. Ne, ne, oni so raje odfrčali v Ljubljano in »Pod lipo« kovali svoje lastne akcije. In skovali so akademski ples z brucovanjem.

Gala prireditve Šaleškega študentskega kluba, njihov »veliki« dogodek v mestu Gogi.³ Njegova vloga je tako močna in

kompleksna, da sem mu sklenila odmeriti posebno poglavje.

Poleg plesa so v dolini, kjer se je gradil socializem, šaleški študentje v velenjskem pravkar zgrajenem kulturnem domu (1960) priredili večer ciganske lirike, kjer je nastopil Vili Vodopivec.⁴

Podobnim kulturnim večerom, ki bi jih klub organiziral, v virih ne sledimo. Ampak, ali ni ubrano petje narodnih pesmi dvajsetih ali tridesetih študentov v hotelu Paka,⁵ tako, za kakšen liter na račun hiše, tudi neke vrste kulturni večer? In ali v času, ko so prestrašene mame v časopisu spraševale, ali naj s silo dosežejo, da si sinovi do vratu dolge lase skrajšajo,⁶ lahko kot kulturni večer štejemo koncert skupine 'The Colours'?⁷ Saj »kadi samo bas kitarist. Kadar pa zaigrajo, se jim prsti ne ustavijo kmalu. Mladi so takrat z njimi najbolj zadovoljni.«⁸

Preden odhitimo v naslednje desetletje pa omenimo še razstavo mladih v mladinskem klubu, ki je bil še v polnem zagonu. »Vsako leto bodo na dan mladosti priredili v naši občini razstavo mladih. Ti bodo prikazali, kaj zmorejo v prostem času

¹ Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 2001: 291.

² Prav tam.

³ Mesto Goga je predstavljal v začetnem obdobju Šoštanj, kasneje pa Velenje.

⁴ Glej M. Trampuš, intervju.

⁵ Glej prispevek F. Avberška.

⁶ Šaleški rudar, 31. 10. 1968, 7.

⁷ Skupino 'The Colours' so mladi v dolini dobro poznali, saj so bili njihovi ritmi poskočni in razgibani. Ime so povzeli po istoimenski protestni pesmi, ki je napisana proti vojni. Član skupine je bil tudi Vlado Planko, kasneje eden od udeležencev zasedbe Filozofske fakultete leta 1971.

⁸ Šaleški rudar, 14. 9. 1967, 5.

na literarnem, likovnem in tehničnem področju.«⁹

Eden izmed debatnih večerov v Nami.

In že smo sredi sedemdesetih, kjer so v program dela, pod točko II.: Kulturno in športno delovanje, med drugim zapisali: Organizacija ogledov kulturnih prireditev v Ljubljani in Velenju in sodelovanje študentov iz ŠŠK v APZ Tone Tomšič in AFS France Marolt.¹⁰

Precej načrtov so tudi izpeljali: »Lani smo obiskovali abonmajske predstave v MGL, šli skupaj v kino, na jazz, organizirali literarni večer v Velenju, pripravili razstavo fotografij, ustanavljali pevski zbor,¹¹ ki je doživel svojo prvo predstavitev na letni skupščini ŠŠK, poseben odbor je skrbel za vzdušje na AP, poseben odbor je sestavil oddajo za Radio Velenje (upajmo, da bo kdaj zagledala luč sveta oz. spustila svoj glas na nek tihi dan) in

na koncu se trudimo, da bi letos z novimi močmi naredili še kaj. Ustvarjalci in ljubitelji lepega, ZDRUŽIMO SE!«¹²

In moči so združili v pravkar ustanovljenem univerzitetnem mestu Maribor (2.7.1975 – op. A.K.). »V mesecu marcu letos je Predsedstvo pokrajinskih

Kje je bruc
K.?
Uprava ŠŠK-
ja poziva
perspektivnega
bruca, ki je
neke noči
obljubil, da bo
organiziral
ogled
Pivovarne
Laško. Poln
avtobus ŠŠK-
jevcev
nestrpno
čaka na to
življenjsko
preizkušnjo,
brusi si nohte
in jetra.
Bruca K. pa
od nikoder!

klubov v Mariboru organiziralo razstavo, s katero naj bi študentski pokrajinski klubi predstavili značilnosti svoje občine »Od kod prihajamo«. Tudi mi smo predstavili našo občino, predvsem z gospodarskega in kulturnega vidika. Razstava je trajala teden dni in je bilo zanjo precejšnje zanimanje.«¹³ In

»mariborski Šalečani so del kulturne energije ponesli v dolino: »Mariborčani smo v Kulturnem domu pripravili nastop folklorne

⁹ Šaleški rudar, 1. 6. 1967, 7.

¹⁰ Naš čas, 20. 12. 1974, 10.

¹¹ V virih večkrat sledimo ustanavljanju ŠŠK pevskega zbora. Naslednji poskus je sledil v letu 1980/81, ko je pevski oktet (brez basa) ob novoletnem programu za cenjeno ŠŠK-jevsko občinstvo v Mariboru prejel navdušene ovacije občinstva, ko je zažvrgolel ŠŠK-jevsko himno (RIT 1980/81). Kot lahko beremo v RIT-i 8, je bil zborček aktiven še v tem letu. Konec osemdesetih je na novoletnih plesih, brucovanjih ipd. navduševal oktet Marjetice, ki je imel koren imena v Buldožerjevem oktetu Marjetica in njihovi interpretaciji pesmi Voli me (RIT 12, 1989). Glej tudi prispevek M. Šaleja.

¹² RIT 2, 1976/77 (Eksploatator).

¹³ RIT 1, 1975/76.

<SSK>: How are you doing <Strawberry>: Well... <SSK>: How is America today? <Strawberry>: Nothing really special... Q. I got cold! <SSK>: So much sex in winter...! <Strawberry>: Shut it, hungrman, I had good sex this morning!! <SSK>: I (I I I I I) <SSK>: Yes, it was smle, but that doesn't mean I had enough <SSK>: Where would me do? I prefer yesterday's choos... ELEVATOR <Strawberry>: I hate Aarson... I feel very romantic today <SSK>: ?? anmen <Strawberry>: burning fire, big bed <SSK>: kase me, please me <Strawberry>: kas me, hugh me, put me down <SSK>: a lry lry happy harry <Strawberry>: What do you me ~~~~~ <SSK>: Nothing. I movie... dishes are off, ur bra... everything <Strawberry>: COME ON FUCK ME!! <SSK>: bawer to the niple, nipple suck	your I.I.I.I with other hand <Strawberry>: uuuuu... come to pussa uuuuuuuuu <SSK>: watch out, here I come again <Strawberry>: I! suck your dick again what a man B... = = = = = Q <SSK>: Thats me baby, come on dont stop come on come on baby take me to your kingdom of passion and desire <Strawberry>: UAAA PUSH in it without damn condom - NO AIDS THROUGH FIC <SSK>: BS <Strawberry>: fuck me fuck me fha a A a squish faster saucersaucer <SSK>: ooooo likee baa or oooo <Strawberry>: i must go now, sorry STRAWBERRY LEFT CHANEL #344 <SSK>: NOT NOW, PLEASE <SSK>: left #344 left #sax quit "connection closed" "returning host" local exit exit log out
--	--

Posebna uporaba ločil na BBS-ih, mrežah,...

1)	nasmeh
2)	nasmeh z namigom
3)	neizadovoljstvo, žalost
>=1)	nagajaj nasmeh
B)	nasmeh človeka z očali
B)	žalosten človek z očali
< - < - @	ruža (za romantične zmenke v privatnih sobah)
B = = = D	erekcija (vulgarno)
6, 1, 1)	dvojke (vulgarno)
i	penis
i	vulva (zelo vulgarno)
1*)	clanka (zelo vulgarno)
11)	penis v vagini (zelo vulgarno, ne priporočamo)
1*)1*)	penis v clanki (zelo vulgarno, ne priporočamo)
1, 11, 1)	penis med dojkami (zelo vulgarno, ne priporočamo)

Ššk-jev literarni nokturno.

skupine, ki deluje pri Zvezi afriških študentov v Mariboru. Prikazali so nam nacionalne plesne iz vseh predelov črnega kontinenta. Povedali so nam tudi nekaj zanimivosti iz njihovih dežel in o tem, kako so se živeli v študij in življenje pri nas.¹⁴

»V začetku osemdesetih je bilo v Ljubljani zelo zanimivo. Začelo se je ekološko in mirovno gibanje, punk, odprl se je K4, aktualna je bila Nova revija. Zdelo se mi je, da sem v Ljubljani prav zadihal, v Velenju pa je bila nekakšna blokada in še vedno čas enoumja, vsaj formalno.«¹⁵

In v teh časih si je najboljše program zastavila prav kulturna komisija: »Poleg tradicionalnih akcij, kot sta sodelovanje pri organizaciji akademskega plesa 83 ter priprava glasbenih večerov, bodo delo in življenje stu-

dentov oživile mnoge nove. Tako načrtujejo večere amaterskih filmov, kviz, plesne vaje, naša literarna snovanja naj bi zagledala luč sveta v glasilu Rit, za poživitev kulturnih večerov pa bodo v goste povabili folklorno skupino, pevce, pianiste in še koga. Ob pomoči amaterske gledališke skupine pa načrtujejo igrice na Titovem trgu.«¹⁶ Naslednje leto ni bilo nič drugače: »Kultura je eno področij delovanja ŠŠK, kjer so študentje vse leto najbolj delavni. Novost je ustanovitev ženskega pevskega zborčka in organiziranje plesnih vaj.«¹⁷ Delovanjem na kulturnem področju je bilo skratka tako močno, da so se srednješolci in študentje pretreseni razhajali pred kulturnim domom, saj so ugotovili, da se njihovi kolegi ukvarjajo celo s prebiranjem pesmi in nasploh s KULTURO.¹⁸

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ T. Smonkar, intervju.

¹⁶ Naš čas, 11. 11. 1982, 5.

¹⁷ Naš čas, 17. 11. 1983, 2.

¹⁸ Glej RIT 6, 1980/81.

že smo ugotovili, da se je prostor v Ljubljani odpiral. V Velenju, pa je »Medo še zmeraj sanjal

KITARIADA

Vsi lomilci
src, ki za to
dejanje
uporabljate
kitaro, ste
vabljeni v MC
Velenje v
petek, 23.
aprila. Tam
boste lahko
ob spremljavi
nežno
zvenečih
kitarskih
strun zapeli
svoje lastne
skladbe in si
nabrali celo
vrsto
oboževalcev
in oboževalk.
Vsi ostali ste
vabljeni k
poslušanju.

o kulturi»¹⁹ in
se spraševal
»Kaj se do-
gaja v tem
mestu?«. ²⁰
Urednik RIT-i
pa je v uvod-
niku ugotavljal,
da je Saleška
dolina prostra-
no in globoko,
a na žalost
precej pusto
in osiromaše-
no morje kul-
turne scene.²¹

Občutek praz-
nine na pod-
ročju mladins-
ke kulture,²²
ukinitev 25.
maja - Dneva
mladosti²³ in
dobro sprejet

študentski kulturni večer²⁴ so
bili dovolj močni simptomi za spo-
četje »Dneva mladih in kulture«. ²⁵

ŠTUDENTSKE ŽELJE

Pička
ajd u pičku
u pičku preko pičke
u pičku kroz pičku
pička na pički
pička brez pičke
brez pičke pička
na pičku pička
DAJTE pičku!!!

Uredništvo

»In zaradi teh simptomov, proti
zaspanosti našega mesteca, ki
se je z rojstvom nove države
znašlo pred novo krizo identite-
te, je ŠŠK ponudil zdravilo v obli-
ki mladinskega kulturnega festi-
vala. In je delovalo. Predpisana
doza se je počasi večala, tako
da je Dan mladih in kulture dru-

¹⁹ RIT 12, 1989 (Revija za telesno in umsko kulturo).

²⁰ Prav tam.

²¹ RIT 14, 1991.

²² »To je bilo obdobje, ko razen Kina 16 in Foto kluba Zrno pravzaprav med mladimi ni bilo podobno delujoče združbe oziroma organizacije, da bi se z idejami, drugačnim načinom razmišljanja in s svojim delom vključevala v mestno življenje in kulturno razgibavanje mladih kot obvezen segment ob bok tedaj edinemu na tem področju živemu organizmu – Kulturnemu domu Velenje.« (Marjan Kukovec, *Ni težko spoceti*, v: Prva desetletka, 2000).

²³ »Vsaj na ta dan se je nadvse bogata in izjemno pestra punk-rockovska produkcija naše širše domovine predstavljala na velikem odru sredi Titovega trga.« (Aleš Črnič, *Kultura mladih v dolini miru*, v Prva desetletka, 2000).

²⁴ »Študentski kulturni večer bi se naj prvotno odvijal na velenjskem gradu, a je bil zaradi slabega vremena prestavljen v Stiskarno in Plac. Zvezde večera so bili: oktet Marjetice, čelistka Jerica, poezije Marjana Kukovca in stare burleske.« (Naš čas, 28. 6. 1990, 6).

²⁵ Glej tudi prispevek M. Kukovca.

go leto trajal že cel dan, tretje leto dva, prav kmalu pa celo tri dni. Petkovi večeri so praviloma dobili etno-jazz karakter in so se odvijali v prijetnem ambientu grajskega atrija, pravi veliki rock koncerti pa so širni Sloveniji odkrili enega najlepših prostorov za tovrstne prireditve (travniki pred velenjskim gradom – op.

A.K.).²⁶ »Koncertno dogajanje je kmalu dopolnil bogat plesno-gledališki program, likovne razstave, video in filmski cikli ... Pravi pravcati vikend festival, ki je mladim po letih in duhu ponujal slovensko in praviloma tudi mednarodno kulturno produkcijo, hkrati pa je širši javnosti predstavljal dela mladih lokalnih ustvarjalcev.«²⁷ Med študentske

vrste se je tedaj vključila zelo ustvarjalna generacija bivših gimnazijcev, ki se je v tem prostoru že dokazala: z zelo odmevnim dijaškim festivalom Gimnazijada, gimnazijskim glasilom Špric, predstavami v okviru KUDIC-a ... Študentska generacija prve polovice devetdesetih je dihala za festival, prav tako pa je tudi med letom skrbela za pestro kulturno dogajanje: ŠŠKZ (Šaleški študentski komorni zbor) je navduševal s svojimi koncerti,²⁸ Plac je bil prostor za razstave,²⁹ koncerte³⁰ in podobne kulturne konzume. Nadebudna ŠŠK sekcija Kreator pa se je odločila, da bo skrbela za kulturno dimenzijo ŠŠK-ja in mesta Velenje.³¹

BICIK'L RALLY

juniij, '83, 9⁰⁰
start pred Delavskim klubom
.....
19⁰⁰, nekje ob Savinji
vsi smo pijani
nekaterim je slabo
drugi bruhaajo
vsem je lepo
saj je še ena
fešta
za nami
.....

²⁶ Aleš Črnič, *Kultura mladih v dolini miru*, v: Prva desetletka, 2000.

²⁷ Prav tam.

²⁸ Ob prvi obletnici delovanja: *Polno petje ob polni luni in v polni cerkvi*. Majhna cerkva Sv. Andreja v Šaleku je bila v soboto zvečer premajhna za vse, ki so želeli prisluhniti koncertu ŠŠKZ-ja. Pred dobrim letom dni se je ustanovil v okviru ŠŠK-ja na pobudo pevcev, v večini študentov, vodstvo pa je prevzel Joži Salej, študent akademije za glasbo. (Naš čas, 22. 12. 1994, 10).

²⁹ Npr. ŠŠK kronikalije: *Plac razstave (nov-dec-feb)*, RIT 18/1, 1995.

³⁰ Npr. *Jazz&drugs in PlacnRoll*, RIT, 17/3-4, 1994

³¹ *Kreator; statut formacije*, RIT 18/2, 1995.

Časovno že v drugi polovici devetdesetih so za obetavne mlade glasbenike, ki v krutem svetu 'showbiznisa' nimajo možnosti, pripravili Kitariado.³² Mlade velenjske skupine pa so svoj prostor našle na zgoščenki Lignit.³³ CD Lignit je doživel pro-

**VELENJE NE
POTREBUJE
ŠŠK-JA ZA
ORGANIZATORJA
PRIREDITEV!**

mocijski koncert tudi v K4 v Ljubljani (15. december 1998) in na ŠTUK-u v Mariboru (23. fe-

bruar 1999). Tiste noči sta se centra študentskega življa spremenila v povečan Plac, šaleški študentje pa so svoj vikend doživeli že sredi tedna.

A vrnimo se nazaj k festivalu Dan mladih in kulture. Po letih, ko je festival »vzgojil določeno ciljno publiko, ki hvaležno spremlja dogajanje v sodobnem popularnem kulturno-umetniškem prostoru«,³⁴ se je tako aktualna, kot tudi generacija, ki je v preteklosti kreirala festival, zavedla, da so začele moči poenjati in da so potrebni novi pristo-

pi in nove ideje³⁵ ter morda tudi nove usmeritve ŠŠK-ja.³⁶ Znova se je odprlo staro vprašanje: ali delati in nadaljevati stvari le zato, ker so to počeli predhodniki, ali pa se dodobra izprašati, zakaj sploh delati festival in kaj želimo povedati ali enostavno prekiniti s tradicijo. Vprašanje se je postavilo tudi v času, ko je Mladinski center že odprl svoja vrata in se je pod njegovim okriljem (seveda pa tudi ob izdatni pomoči ŠŠK-ja) rodil in začel rasti festival Mladih kultur Kuni-gunda. »Festival je nastal po desetletju izkušenj z Dnevi mladih in kulture in zaradi hude lakote po kulturno-umetniških dogodkih, ki v našo dolino redko zaidejo. Organizacijskemu odboru je okrog sebe uspelo združiti nemajhno skupino navdušencev, ki pod okriljem Mladinskega centra in ob prijazni moči Šaleškega študentskega kluba vsako leto na prelomu poletja v šolski september na velenjske ulice pričarajo urbani kulturni vrvež, ki nagovarja tako mimoidoče kot tiste nepotešljive odvisneže.

KREATOR

STATUT FORMACIJE

³² <http://www.walk.to/ssk>, projekti/kitariada.

³³ LIGNIT, Plac records 1998, produkcija ŠŠK 98, založništvo Pozoj 1998.

Plošča Lignit je doživela tudi svoje nadaljevanje: leta 2001 je bil izdan LIGNIT 2, ki je s svojo promocijo pričel 19. aprila 2001.

³⁴ Aleš Črnič: *Kultura mladih v dolini miru*, v: prva desetletka, 2000

³⁵ Glej Aleš Črnič: *Mladi, kultura in grad – devetič*, Žabja pespektiva, Naš čas, 20. 5. 1999, 5.

³⁶ Glej *Velenje ne potrebuje ŠŠK-ja za organizatorja prireditev!*, intervju s predsednikom ŠŠK-ja Petrom Lojenom, Naš čas, 14.5. 1998, 5.

Zgoraj: Zgoščenka Lignit izdana leta 1998.
Spodaj: Zgoščenka Lignit 2 izdana leta 2001.

*V jeziku kulture in umetnosti. Z namenom, da bi čim več – predvsem mladim – obiskovalcem postal domač. Da bi ga znali brati, mnogi med njimi pa se v njem tudi učinkovito izražati.*³⁷

Vrnimo se še zadnjič na začetek DMK-ja: »Namen te prireditve je bil v tem, da vzbudimo mlade interese in da povabimo predvsem tiste, ki nekoč še kaj bodo. Dandanes je ravno obratno. Res je najlažje in celo rentabilno vreči na mizo nekaj tisoč mark in pripeljati najbolj mega skupino, ki bo zažgala.«³⁸

Analiza rubrike Študent naj bo zadnjih nekaj let pokaže, da kulturna produkcija ŠŠK-ja v zadnjih letih bazira predvsem na (so)organizaciji glasbenih in v manjši meri tudi gledaliških predstav. Lastne produkcije je izjemno malo.³⁹

Na trenutke se zdi, kot da oba festivala ne najdeta skupnega imenovalca.

Leta 2002 je bil DMK razpote-
njen na dober teden, medtem
ko je Kunigunda časovno ostala
nespremenjena, a vsebinsko
osiromašena.

³⁷ Aleš Črnič na: [HTTP://www.walk.to/ssk_projekti/kunigunda](http://www.walk.to/ssk_projekti/kunigunda).

³⁸ Marjan Kukovec, Ni težko spočeti, v: Prva desetletka, 2000.

³⁹ Glej tudi prispevek M. Šaleja.

LITERATURA

1. Ana Benedetič: Poti do univerze, Studia humanitatis, 1999.
2. Bernardka Maček: Študentsko gibanje ob konce 60. in začetku 70. let, B – diplomska naloga, mentor: dr. Avgust Lešnik.
3. Dunaj in Slovenci, uredila Darja Mihelič, SAZU, 1994.
4. Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1999.
5. Josip Vošnjak: Spomini, uredil Vasilij Melik, Slovenska matica, 1982.
6. Mirjana Ule: Mladina za modernizacijo družbe, Marksistični center CK ZKS, Ljubljana, 1989.
7. Slavko Kremenšek: Slovensko študentovsko gibanje 1919–1941, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja, Ljubljana, 1972.
8. Statut Zveze socialistične mladine Slovenije, Republiška konferenca ZSMS, junij 1983.
9. Študentsko gibanje 1968–1972, skupina avtorjev, KRT, 1982.
10. Velenje, Razprave o zgodovini mesta in okolice, uredil Tone Ravnikar, Velenje: Mestna občina, 1999.
11. Zbornik 1994/1995, zbirka Šaleški razgledi, 11. zvezek, KCIN, Založništvo Pozoj, Velenje, 1994.
12. Zbornik raziskovalnega tabora v letih 1999 in 2000, zbirka Okolje, 4. zvezek, uredil Matjaž Šalej, Erico Velenje, april 2001.
13. Zgodovina za vse, L. 1, št. 1, Zgodovinsko društvo Celje, 1994.

VIRI

1. Cool Cat, ŠŠK Velenje, maj 1992.
2. Frane Adam, intervju opravljen za potrebe razstave »Zasedba Filozofske fakultete maj/junij 1972«, avtorica Ana Kladnik.
3. <http://skis-zveza.si>
<http://www.walk.to/ssk>
<http://kunigunda.org>
4. Jaša Zlobec, intervju opravljen za potrebe razstave »Zasedba Filozofske fakultete maj/junij 1972«, avtorica Ana Kladnik.
5. Neobjavljeni intervjuji:
Milan Trampuš, Ljubo Dovšak in Borut Jenko
Dragan Martinšek

6. LIGNIT, *Plac records 1998*, produkcija ŠŠK 1998, Založništvo Pozoj 1998
LIGNIT 2, *Plac records 2001*, samozaložba.
7. Naš čas: 2. marec 1973, 16. avgust 1974, 31. oktober 1974, 20. december 1974, 30. maj 1975, 6. februar 1976, 14. maj 1976, 27. oktober 1978, 12. januar 1979, 21. september 1979, 19. oktober 1979, 6. marec 1981, 10. oktober 1981, 7. januar 1982, 21. januar 1982, 11. november 1982, 9. december 1982, 17. november 1983, 19. januar 1984, 27. marec 1986, 14. april 1988, 21. april 1988, 23. februar 1989, 3. marec 1989, 15. junij 1989, 14. december 1989, 11. januar 1990, 18. januar 1990, 8. marec 1990, 28. junij 1990, 21. november 1991, 7. oktober 1993, 18. november 1993, 17. marec 1994, 31. marec 1994, 7. april 1994, 20. oktober 1994, 22. december 1994, 18. januar 1996, 21. marec 1996, 13. februar 1997, 4. december 1997, 7. maj 1998, 14. maj 1998, 1. oktober 1998, 10. december 1998, 25. februar 1999, 15. april 1999, 13. maj 1999, 20. maj 1999, 17. junij 1999, 11. november 1999, 9. december 1999, 9. marec 2000, 23. marec 2000, 30. marec 2000, 11. maj 2000, 8. marec 2001, 25. oktober 2001.
8. Občinski odbor SZDL Šoštanj – Velenje, fasc. 3-8, 1959-63, Arhiv Celje.
9. Poročilo nadzorne komisije ŠŠK-ja za leto 1999/2000, arhiv ŠŠK.
10. Posnetki oddaj »V imenu sove« iz arhiva Dragana Martinška.
11. Prispevki in intervjuji objavljeni v zborniku.
12. Prva desetletka, posebna izdaja RIT-i, uredil Jure Trampuš, ŠŠK, maj 2000.
13. Racionalno Izbrane Teme (RIT), izdaja Šaleški študentski klub, letnik/številka: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17/1, 17/2, 17/3-4, 18/1, 18/2, 19/1, 20/2, 22, 23.
14. Sobotna priloga, Delo, 3. maj 2003.
15. Šaleški rudar: 1. maj 1965, 7. oktober 1965, 29. september 1965, 4. november 1965, 1. junij 1967, 14. september 1967, 4. oktober 1968, 23. april 1968, 31. oktober 1968, 25. december 1970, 10. marec 1972.

PRILOGA

Seznam predsednikov in predsednic Šaleškega študentskega kluba.

Zgoraj levo: Na študentski zabavi bivši in aktualni predsednik v prijateljskem objemu.

Zgoraj desno: Na izletu v Crikvenici je fotograf zabeležil tekmo: Kdo ima večji trebuh, med bivšim in aktualnim predsednikom. Zmagal je Sajč.

Sredina: Program na Akademskem plesu v Nami, januar 1982.

Spodaj: Brucovanje v Mladinskem centru leta 2002.

22. marec: Akademski ples (hotel Toplice, Dobrna 21.00), cena kart: 3100 SIT (za ŠŠK-jevce 2200 SIT). Karte lahko kupite v Mladinskem servisu, v Študentskem servisu in v Placu. Za prevoz, frano in glasbo poskrbljeno!

Spodaj: Denar pa se ne dobi tako
zlahka.

lit.	sklasyfikačný štádium	metódy skúšky	počet štúdií
1	vysokej školy	1. a 2. a 3. štandard, Využitie	1 720 štúdií
2	vyššej školy	1. a 2. a 3. štandard, Využitie	12 473 štúdií
3	školy	Základná škola, Využitie	1 760 štúdií
4	prírodných štádií	Využitie, Využitie	1 044 štúdií
5	školy	OMV, Využitie, Využitie	1 888 štúdií
6	školy		24 366 štúdií

H. prijavio	valna prijava	valna prijava	skupaj
1	200 NIT	0	200 NIT
2	0 NIT	200 NIT	200 NIT
3	0 NIT	0	0 NIT
4	0 NIT	0	0 NIT
5	0 NIT	0	0 NIT
6	0 NIT	0	0 NIT
7	0 NIT	0	0 NIT
8	0 NIT	0	0 NIT
9	0 NIT	0	0 NIT
10	0 NIT	0	0 NIT
11	0 NIT	0	0 NIT
12	0 NIT	0	0 NIT
13	0 NIT	0	0 NIT
14	0 NIT	0	0 NIT
15	0 NIT	0	0 NIT
16	0 NIT	0	0 NIT
17	0 NIT	0	0 NIT
18	0 NIT	0	0 NIT
19	0 NIT	0	0 NIT
20	0 NIT	0	0 NIT
21	0 NIT	0	0 NIT
22	0 NIT	0	0 NIT
23	0 NIT	0	0 NIT
24	0 NIT	0	0 NIT
25	0 NIT	0	0 NIT
26	0 NIT	0	0 NIT
27	0 NIT	0	0 NIT
28	0 NIT	0	0 NIT
29	0 NIT	0	0 NIT
30	0 NIT	0	0 NIT
31	0 NIT	0	0 NIT
32	0 NIT	0	0 NIT
33	0 NIT	0	0 NIT
34	0 NIT	0	0 NIT
35	0 NIT	0	0 NIT
36	0 NIT	0	0 NIT
37	0 NIT	0	0 NIT
38	0 NIT	0	0 NIT
39	0 NIT	0	0 NIT
40	0 NIT	0	0 NIT
41	0 NIT	0	0 NIT
42	0 NIT	0	0 NIT
43	0 NIT	0	0 NIT
44	0 NIT	0	0 NIT
45	0 NIT	0	0 NIT
46	0 NIT	0	0 NIT
47	0 NIT	0	0 NIT
48	0 NIT	0	0 NIT
49	0 NIT	0	0 NIT
50	0 NIT	0	0 NIT
51	0 NIT	0	0 NIT
52	0 NIT	0	0 NIT
53	0 NIT	0	0 NIT
54	0 NIT	0	0 NIT
55	0 NIT	0	0 NIT
56	0 NIT	0	0 NIT
57	0 NIT	0	0 NIT
58	0 NIT	0	0 NIT
59	0 NIT	0	0 NIT
60	0 NIT	0	0 NIT
61	0 NIT	0	0 NIT
62	0 NIT	0	0 NIT
63	0 NIT	0	0 NIT
64	0 NIT	0	0 NIT
65	0 NIT	0	0 NIT
66	0 NIT	0	0 NIT
67	0 NIT	0	0 NIT
68	0 NIT	0	0 NIT
69	0 NIT	0	0 NIT
70	0 NIT	0	0 NIT
71	0 NIT	0	0 NIT
72	0 NIT	0	0 NIT
73	0 NIT	0	0 NIT
74	0 NIT	0	0 NIT
75	0 NIT	0	0 NIT
76	0 NIT	0	0 NIT
77	0 NIT	0	0 NIT
78	0 NIT	0	0 NIT
79	0 NIT	0	0 NIT
80	0 NIT	0	0 NIT
81	0 NIT	0	0 NIT
82	0 NIT	0	0 NIT
83	0 NIT	0	0 NIT
84	0 NIT	0	0 NIT
85	0 NIT	0	0 NIT
86	0 NIT	0	0 NIT
87	0 NIT	0	0 NIT
88	0 NIT	0	0 NIT
89	0 NIT	0	0 NIT
90	0 NIT	0	0 NIT
91	0 NIT	0	0 NIT
92	0 NIT	0	0 NIT
93	0 NIT	0	0 NIT
94	0 NIT	0	0 NIT
95	0 NIT	0	0 NIT
96	0 NIT	0	0 NIT
97	0 NIT	0	0 NIT
98	0 NIT	0	0 NIT
99	0 NIT	0	0 NIT
100	0 NIT	0	0 NIT
101	0 NIT	0	0 NIT
102	0 NIT	0	0 NIT
103	0 NIT	0	0 NIT
104	0 NIT	0	0 NIT
105	0 NIT	0	0 NIT
106	0 NIT	0	0 NIT
107	0 NIT	0	0 NIT
108	0 NIT	0	0 NIT
109	0 NIT	0	0 NIT
110	0 NIT	0	0 NIT
111	0 NIT	0	0 NIT
112	0 NIT	0	0 NIT
113	0 NIT	0	0 NIT
114	0 NIT	0	0 NIT
115	0 NIT	0	0 NIT

Uređeno i popravnice: Peter Lajen
 Uređeno i popravnice: Peter Lajen

3820 VELENJE

multimedia notice's

L'epo postdran lieni

banika volente
Družba Volontiranja
Izvanredni članovi Društva
Miroslav Stanić, Anđelko Karić

[illegible]

Zgoraj: Vodstvo ŠŠK 1987/88.

Spodaj: In njihovo sestankovanje ...

Magnetogram s sestanka predsedstva ŠŠK v STISKARNI

...klik

Hišnik Kulturnega centra Ivan Napotnik: "Pobi, ka mate pa spet dans?" Dremel: (priliznjeno) "Tovariš hišnik, en sestanek bomo meli." Hišnik: (mirno, ironično) "A spet, kdo bo pa pospravu, zadnč je blo polno čikov v WC-ju. Žena sploh ni hotla pospraviti." Baltek: (prepričujoče) "Mi pa že nismo taki, mi smo še vedno pospravli za sabo. To so sigurno pustili keri drugi." Tovariš hišnik se hitro pusti prepričati in kar izgine. Dremel: (glasno) "Pobi u redi je, kompare dej gajbe iz auta!" Kompare: (rahlo vznemirjeno) "Kurba ste frajer..., naj še en pride po drink. Ne bom jes zdej use nosu!" Šalej: "Ja zakaj mam pa bruce, Medo pa Suško, ka je zdej!" Medo in Suško: (v zboru) "Spet midva, ku sma že dons tolk plakatov zalimala!" Domen brez besed zagradi gajbi v vsako od svojih močnih difovskih rok in jih odnese iz avta ter tako reši 1. in najpomembnejšo točko dnevnega reda. Meša: "Ker ma odpirač?" Dremel: (z iskricami v očeh potegne nekaj iz žepa črne usnjene jakne) "Lej ka mi je dons foter prinesu domu, a ni praktično." Baltek: (povzdigne glas nad Jenkotom) "Ugasn že tisto pizdarijo!" Jenko: (cinično) "Ne erat pizda, zdle bo Miami vice." Martinac: (pokrovi teljsko) "Pobi, a bi za začel." Baltek: (ga sploh ne posluša) "A si gledu basket, ka sta jih rasturala Tomažec in Faspal." Dremel: (se umeša) "Rasturajo pobi, sam Vrankovič..." Šalej: (ga prekine) "Kak Vrankovič, je preveč hovdrast."

MATIČNI URAD ŠŠK

V preteklem mesecu so se še posebej zblizali naslednji ŠŠK-jevci: Julka-Birk, Majda-Favie, Eka-Marko, Irma-Roman, Vanja-Zlatko, Maja-Marjan.

Želimo jim veliko uspešnosti in pripravljenosti, da nam podprejo obilo bodočih ŠŠK-jevcev.

ISKRENO DOBILI ŠŠK-jevci ŠK GEN.

FESTRA NOČNA KRONIKA

12.30. G.C.M.A.A.K. so prišli rahlo utrujeni v menzo 9. bloka. Na mizi so bile tri juhe, ob mizi pa dve dekleti. Ob veliki felji po hrani jih je zagrabila streča po eni izmed pripravljene juhe. Ker uradnega dovoljenja za pridetek obroda ni bilo, so postregli kar sami. Te odločitve je povzročila burna reakcija in val okorčenja pri F.U. poročeni K. in juha s kmediki je namesto v želodcu G.C.M.A.A.K. sfrčala skozi okno. Tako so imenovani trije ostali brez juhe, razjarsena prej osenjena pa brez krošnika in kuhinjske. Situacija se je kmalu poslabšala in intervencija ka služba je ostala o tem neobveščena.

13.30. V. je rahlo prilit gozdnjiral po lokainem ribniku, zveki iz njegovih ust pa so prekinili spenco s podaj stanojočih prebivalcev. Njihovo priticevanje je pri silniških nalezli o na gluh ušesa in šv. s tresnitve ni dočkal na s a to določenem sestu.

V poznih jutranjih urah sta dva neznanka (močno košunke) vstopila v hotel in v veliki hoteli voditi, kaj imajo ljudje najraje. Predmet njune raziskave so zelo znani artikli: tobak, palčke, ribice, prestice. Pri tem sta naletela na m. erasumevanje tovarne šrešter sta še danes na bogo grickajoč njene proizvode.

MALE OGLASI MALE OGLASI MALE OGLASI MALE OGLASI

PRODAM

Tolstega večnega bruce, brez idej, poceni in solidno prodam. Šifra: kamen na kamen, špeh in hrana.

Poštenemu kupcu prodam s olidno ukraden selen bicikl. Šifra: ketna ne spoše.

2000 basilov (plesenakih) prodam. Šifra: usta na ust.

ZAMENJAM

Muzejski primerki pirovskih flaš zamenjam za novejši polne. Šifra: Laško.

Zapiske, aktualne, zamenjam za izpit. Šifra: obupen nai profkosa.

HAZNO

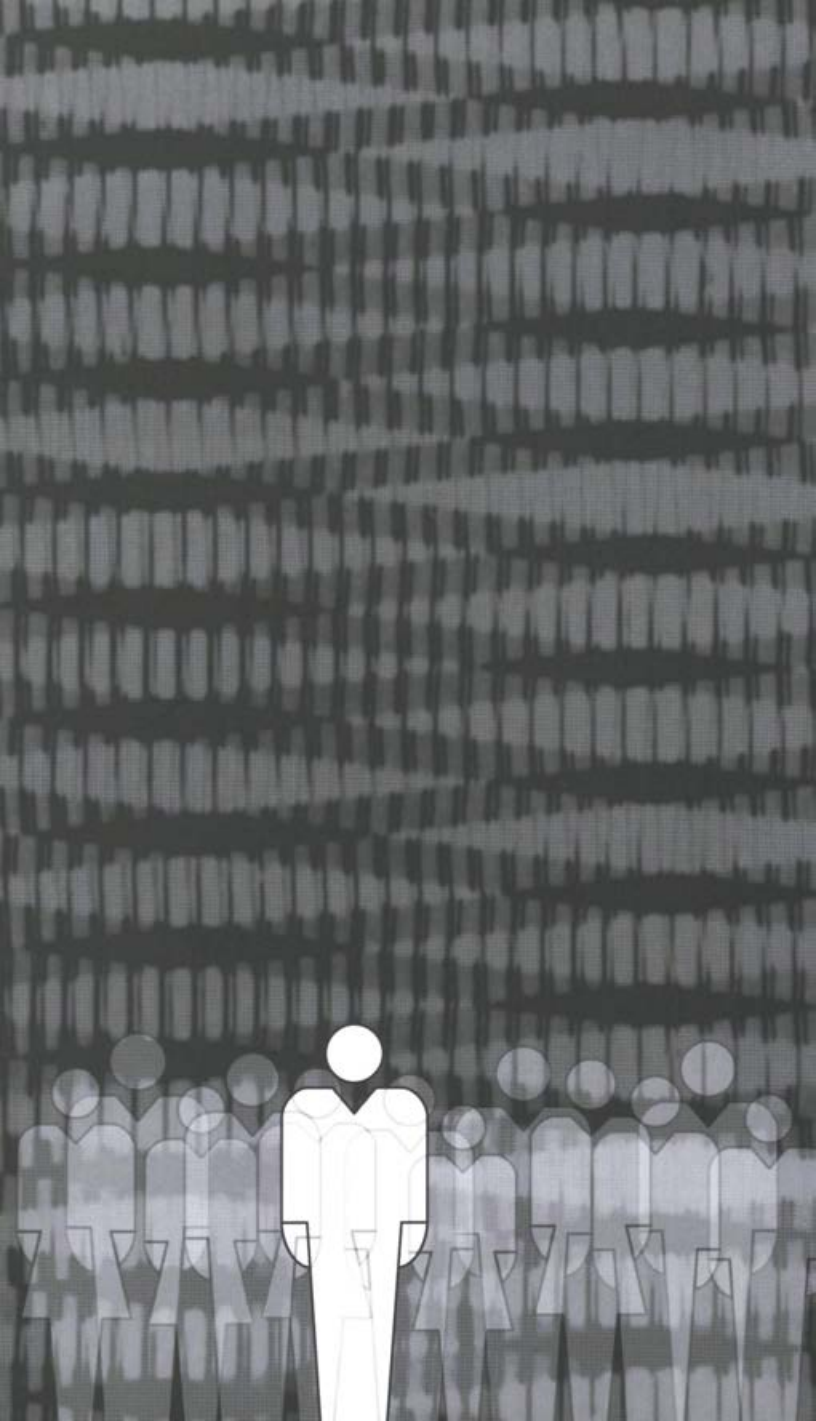
Vsi, ki se vozite na releciji Velenje-Ljubljana in poznate svoje mesto prodaja, da si ne poveste, da ste ne vidli štopat. Potem ni ne bo botla dajat denarja za avto bus.

Zgoraj: Akademski ples 1982 v Nami.

Sredina: Kaj vse se dogaja.

Spodaj: Iz Maribora v Velenje peši!

SPOMIN, KI NI SPOMIN

Povzetek:

Kdo bi vedel, točno katerega leta se je rodil Šaleški študentski klub? Avtorjev spomin predlaga, da okoli leta 1960. Bolj gotovi smo lahko glede kraja nastanka. Ta je v Šoštanju, ki je bil tedaj še središče doline. Tudi vzroki za ustanovitev kluba so nejasni. Nekaj zagona so študentje črpali še iz predvojne šoštanjske dijaško-študentske tradicije, nekaj iz nenadne plime ustanavljanja lokalnih študentskih klubov po Sloveniji, nekaj pa je k temu pripomogla vsakodnevna uro in več trajajoča vožnja na celjsko gimnazijo, kar so bodoči študentje iz Šaleške doline dodobra izkoristili. Za različne vragolije in nove zaljubljenosti pa je bil več kot dobrodošel klubski (akademski) ples.

SPOMIN, KI NI SPOMIN

Moj spomin je že precej postaran in zmatran, zato se tudi jaz ne spominjam, kdaj natančno je bil ustanovni sestanek Šaleškega študentskega kluba. Takrat enkrat pač. In tudi ne, kje da je bil. Pač okoli 1960, bržkone v Šoštanju; megleno se mi zdi, da je bilo zraven nekaj 'szdlejevcev' in da smo se čudili, kako prijazno dobronamerni so bili, celo nekaj denarja so bili pripravljeni dati. Zelo jasno pa imam v spominu prvi klubski ples oziroma brucovanje v Šoštanju, predvsem vožnjo domov v Velenje: na precej onemoglem mopedu me je zgodaj zjutraj peljal – ali pokojni Gusti Terglav ali Joco Žnidaršič, ki je sicer živel v Šoštanju. Cesto sva merila z

Gradnja študentskega naselja (1957).

levo na desno in nazaj in se že malo zmačkana zabavala, kot se pač ljudje zabavamo po koncu veselice. Naslednjič je bil ples v Velenju, v zgornji osnovni šoli, in pela je Ivanka Kraševcevec; kup članov se je takrat neusmiljeno zaljubilo – najbolj znameniti par tiste

noči živi zdaj že dolga leta v Avstraliji in se piše Kodela (takratna gospodična, potem gospa Kodela, pa se je pisala Rahten in je zdaj že babica). Potem sem bil še kakšenkrat na teh plesih, ki so se kljub zaobljubi o šoštanjsko-velenjski izmeničnosti poslej dogajali samo še v Velenju – vsaj kolikor

Naslednjič je bil ples v Velenju; kup

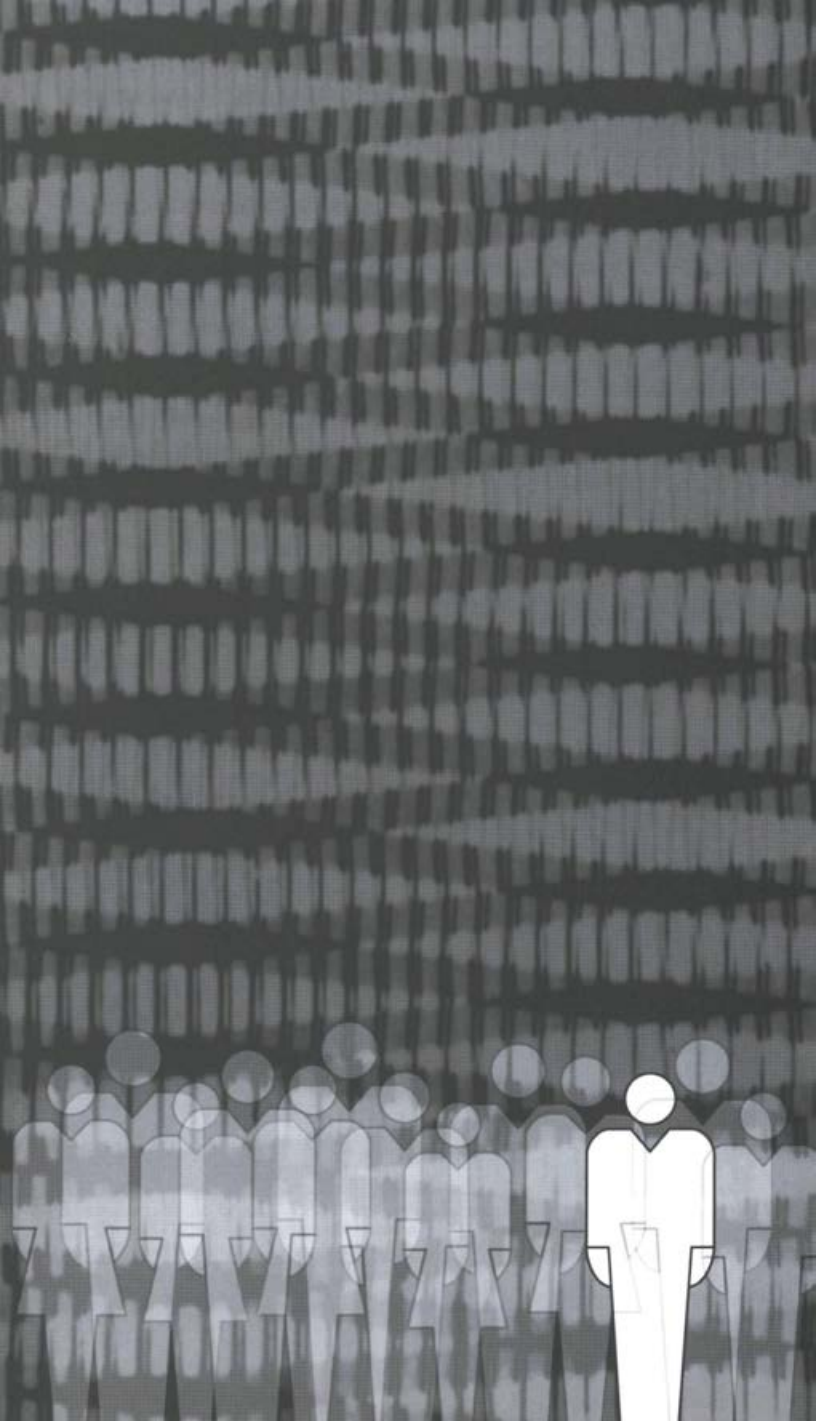
vem; Velenje je pač postajalo iz leta v leto odločilnejše središče doline. Potem pa me je začela neusmiljeno požirati Ljubljana.

Ustanovno klubsko jedro je bržkone nekaj začetne motivacije črpalo še iz predvojne šoštanjske dijaško-študentske tradicije, malo iz nenadne plime ustanavljanja področnih študentskih klubov po Sloveniji, kar nekaj pa tudi iz svojevrstne vozaške polpreteklosti – navsezadnje se nas je večina leta dolgo vsakodnevno vozila v celjsko gimnazijo z zgodnjim jutranjim vlakom. Ta ni bil posebno uren, za pot je potreboval v najhitrejši različici uro in četrto, lahko pa tudi po tri ure. Čas vožnje smo porabili za kvartanje in neskončna govorjenja. Družabnosti. Na prvih treh postajah zjutraj in zadnjih treh zvečer – Velenje, Pesje, Šoštanj – smo bili potniki Šalečani. Med najdaljšim medpostajskim presledkom skozi Penk je v Paški vasi in Šmartnem ob Paki vanj vstopalo že drugo, savinjsko ljudstvo; tisti v Šempetru, Žalcu ali Petrovčah so takrat lahko celo še spali, vlak je vozil kakšnih tri-deset na uro. Identifikacija publike s prvih (oziroma zadnjih) treh postaj je bila torej avtomatična in močna – šaleška.

Rad bi se spomnil še česa, vendar se na žalost ne. Bilo pa je lepo.

Akademski ples leta 1963. Zeleno carstvo v sestavi: dipl. ing. Rudi Hudovernik, dr. Matjaž Kmecl in dipl. oec. Peter Kodela. Brucmajor: dipl. ing. Gustl Terglav.

ZAČETKI ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Povzetek:

Avtor predstavi obdobje na samem začetku šestdesetih let, ko se je v Ljubljani klubom primorskih, prekmurskih, mariborskih in koroških študentov pridružil še novoustanovljeni Šaleški študentski klub. Pobuda za ustanovitev je nastala med mlajšimi študenti iz Velenja in Šoštanja, ki so se že tako pogosto družili, saj so prvo leto tudi v Študentskem naselju stanovali v skupinskih sobah s po deset in več posteljami. V času preseljevanja upravnega središča občine iz Šoštanja v Velenje so se odločili za ime, ki bi simbolno povezovalo vse prebivalce Šaleške doline. Avtor opiše tudi priprave na prvi akademski ples (1960/61), izdela pa tudi poimenski seznam šaleških študentov na Univerzi v Ljubljani med leti 1950 in 1962.

ZAČETKI ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

O nastanku ŠŠK-ja ni ohranjenih nobenih pisnih dokumentov, vendar pa lahko po spominu štejemo šolsko leto 1960/61 za ustanovitveno. Do tega leta so bili v Ljubljani že dejavni klubi primorskih, prekmurskih, mariborskih in koroških študentov.

Takrat se je v Ljubljani že nahajala večja skupina starejših in mlajših študentov iz Velenja in Šoštanja, tako da smo se lotili ustanavljanja kluba. Pobuda je nastala med mlajšimi, ki smo bili bolj pogosto skupaj, saj smo prvo leto tudi v Študentskem naselju stanovali v skupinskih sobah s po 10 in več posteljami. Če se prav spomnim, so bili dejavnejši pobudniki za ustanovitev ŠŠK-ja Peter Kodela, Milan Trampuš, Matjaž Kmecl – že z diplomo, Ivan Štukovnik in Borut Jenko, iniciativni odbor pa sem menda vodil podpisani, kar mi je potrdil tudi Milan Trampuš. Mislim, da se je bilo treba o ustanovitvi kluba pogovoriti s takratno SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva), kjer se morda še nahajajo kakšni zapisi ali sklepi o tem dejanju. SZDL nam je tudi pomagala pri kritju stroškov za prireditve, ki smo jih organizirali.

IZBOR IMENA ŠŠK

Nekako v tem času se je začelo preseljevanje upravnega središča občine iz Šoštanja v Velenje, kar je povzročilo prizadetost med prebivalci. Dijaki iz obeh krajev, ki smo se vsakodnevno z vlakom vozili na gimnazijo, učiteljišče ali na ekonomsko srednjo šolo v Celje, pa smo se med seboj dobro razumeli in tako smo se odločili, naj bo v imenu kluba Šaleška dolina, ki nas vse povezuje.

KAJ SMO V ŠŠK-JU TAKRAT DELALI

Bolj uradne sestanke smo imeli v Ljubljani, v gostilni Pod Lipco, kjer smo se tudi dogovarjali za naše 'akcije'. Večinoma smo se usmerili v to, da ŠŠK predstavimo v Šaleški dolini.

V Ljubljani se je že nahajala večja

V tistem času je divjala alžirska vojna, in povabili smo alžirske študente iz Ljubljane, da so nam pripovedovali o njej, saj so tudi sami sodelovali kot borci.¹

Organizirali smo tudi kar odmevno prireditev »Večer ciganske lirike« (v sodelovanju z Vilijem Vodopivcem), v kateri so sodelovali drugi študentje iz Ljubljane.

Čeprav v tistih socialističnih časih poudarjanje imena 'akademski'

ni bilo zaželeno, smo se vendarle odločili na plakate, ki smo jih sami risali, zapisati vabilo na prvi 'akademski ples'. Zgodil se je v šolskem letu 1960/ 61 v Sokolskem domu v Šoštanju. Študentje smo imeli v rokah ne samo organizacijo plesa in program, temveč tudi celotno fizično delo pri pripravi dvorane (znižali smo strop, osvetlitev, mize, stoli, lastna strežba ...). Igral nam je takrat eden najboljših ansamblov v Sloveniji '6 blues + 1', kar je uredil Joco Žnidaršič, sošolec in prijatelj Borisa Šinigoja, ki je ansambel vodil. Akademski ples z brucovan-

Pod lipo v Ljubljani so se dolga leta zbirali šaleški študenti.

jem se je odvijal po ustaljenih pravilih in s standardno ekipo: Zeleni car, levi in desni kontrapik, brucmajor in bruci, med katerimi se je znašla tudi koza, ki jo je posodil šoštanjski

¹ Med temi študenti naj omenim prijatelja Ait-Si Mohameda, ki se je v treh mesecih zelo dobro naučil slovensko (vedno je imel popisane dlani s slovenskimi izrazi) in je bil kasneje generalni direktor alžirske naftne družbe in družbe za gradbeno industrijo, ter francoskega prijatelja Noela Favreliera, ki je kot padalec iz ujetništva rešil alžirskega borca ter z njim pobegnil – zaradi česar je bil obsojen na smrt, leta 1965 ga je De Gaulle pomilostil, od leta 1967 pa je vodil biro Renault v Sloveniji in začel s proizvodnjo katrc v IMV-ju v Novem mestu, kasneje pa je bil direktor francoskega kulturnega centra Charles Nodier v Ljubljani.

postajenačelnik g. Železnik, in ki nas je na koncu razveselila s kozjimi iztrebki, raztresenimi po dvorani. Seveda ni manjkala častna tablica, povabili smo častne goste, med njimi je bil tudi znani, stari šoštanjski veterinar in zabavljac, gospod Rihterič.

Naslednjih nekaj plesov je bilo na osnovni šoli MPT v Velenju. Tudi tam smo celotno organizacijo in v začetku tudi postrežbo prevzeli študentje sami.

Pri idejah in izvajanju naših programov nam je bil v veliko pomoč takrat že diplomirani 'študent' Matjaž Kmecl, ki smo kar za več let angažirali kot Zelenega carja. Glavne vloge v programih brucovanj pa so običajno imeli: Peter Kodela, Avgust Terglav, Beno Lukman, Marjan Moškon, Milan Trampuš, Rudi Hudovernik, Borut Jenko, Ljubo Dovšak, Bogdan Menih, Bato Medič in drugi.

ŠŠK je v letu 1962 organiziral tudi večmesečni pripravljalni tečaj iz višje matematike za izredne študente Rudnika in Termoelektrarne, ki so se pripravljali na sprejemne izpite na visoke šole. Tečaji so potekali ob nedeljah dopoldne v prostorih sedanje gimnazije, vodila pa sta jih Ivan Štukovnik in Borut Jenko.

POIMENSKI PREGLED ŠTUDENTOV NA UNIVERZI V LJUBLJANI:²

pred letom 1950 – iz Velenja

Dušan in Borut Mlinšek, Jože Prevorčnik, Oto Kugonič

Po letu 1950

Bojan Glavač, Matjaž, Marko, Aleš in Alenka Kmecl, Franc Cesar, Drago Zagajšek, Ciril Bračun, Slavko in Bato Ilič

Po letu 1955

Jana čede, Rudi Hudovernik, Milan Podpečan, Edo Centrih, Valter Končan, Rudi Ževart, Tonko Majerhold, Teodor Jelen, Milenko in Vida Pipuš

pred letom 1959 – iz Šoštanja

Bato in Ilija Medič, Ivan Ribnikar, Vlado Arzenšek, Stane Šuk, Pia Kozina, Erik Ložk – Žak, Janko Osojnik, Bogdan Menih, Joco Žnidaršič, Matija Inkret, Vili Vengust, Meta Stropnik, Majda Koren

1959 – iz Velenja (vir: Letno poročilo Gimnazije v Celju)

Milan Trampuš, Peter Kodela, Anton Sajko, Borut Jenko, Anton Miletič, Vera Stropnik, Vladimir Korun, Ivan Štukovnik

1959 – iz Šoštanja:

Ljubo Dovšak, Marija Mežnar

1960 – iz Velenja

Janez Dolinar, Valtraut Končan, Vili Selič, Barbara Vrečko, Avgust Tergrav

1960 – iz Šoštanja

Franc Brglez, Jože Jonko, Franc Zakeršnik

1961 – iz Velenja

Vili Jelen, Alenka Jurman, Zmago Knaus, Jaroslav Špička

1961 – iz Šoštanja

Marija Dolejši, Beno Lukman, Marjan Moškon

1962 – iz Velenja

Emil Fijavž, Ana Kodela, Janina in Mihaela Pipuš

² Nekateri od teh študentov so se že med študijem ali takoj po njem za stalno preselili v Ljubljano ali kam drugam in s ŠŠK-jem niso navezali oz. ohranili tesnejših in trajnejših vezi.

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / december 2002

ŠTEFAN DOLEJŠI JE BIL PREDSEDNIK ŠŠK-ja v ŠTUDIJSKEM LETU 1964/1965. DANES JE LASTNIK FIRME DOLEJŠI – MODNI GUMBI D.O.O. S SEDEŽEM V PODLOGU PRI ŠEMPETRU.

NISMO SE DOBIVALI V GOSTILNAH, TUDI ČASA NI BILO – RAČUNAJTE, DA SEM DIPLOMIRAL V DVEH LETIH!

V KAKŠNIH RAZMERAH STE PREVZELI PREDSEDNIŠKO FUNKCIJO?

Od koga sem funkcijo prevzel in komu sem jo predal, se ne spomnim. Mislim pa, da je bila prej v klubu kriza, nekako je zamrl, nikogar ni bilo, ki bi prevzel to funkcijo.

IN VAŠA GENERACIJA JE KLUB ZNOVA POSTAVILA NA NOGE?

Jaz sam nisem imel nekega širokega prijateljskega zaledja. To je verjetno tudi razlog, zakaj se ne morem nikogar spomniti. Iz Šoštanja sem edini od fantov odšel na učiteljišče v Celje, ki je trajalo pet let. Nato pa sem odšel na politično šolo v Ljubljano, ki je trajala dve leti.

V Celju sem imel veliko dela. Zjutraj ob štirih sem odšel na vlak in šele ob enajstih zvečer sem prišel nazaj domov. Tako sem se po dveh letih odločil, da grem živeti v internat. S tem pa sem izgubil tudi šoštanjsko klapo z vlaka. Ker je učiteljišče trajalo pet let, sem v Ljubljani izgubil tudi generacijo.

Klapa pa je bila še kako pomembna: Velenjčani so bili v enem vagonu, Šoštanjčani v drugem in med njimi je bilo neko rivalstvo – besedno, športno (košarka, roket).

Kot kadrovska šola smo se v Velenju sestajali na dva ali tri mesece. Takrat je bil kadrovski sekretar Ivo Jamnikar. On je nabral skupaj študente in jim razložil, kako stvari potekajo in kaj se dogaja.

Mislim, da so me iz partije zadolžili, naj pomagam in postavim študentski klub na noge. Nismo se dobivali v gostilnah, tudi časa ni bilo – računajte, da sem diplomiral v dveh letih!

VENDAR STE IMELI OPORO PRI STAREJŠIH ŠTUDENTIH?

Ko sem bil še v Šoštanju, kot dijak in še prej, se spominim polno imen takratnih študentov: Matjaž Kmecl, Ivo Repnikar (danes predavatelj na EF), Anton Nantek (RTV), oba Mediča ... To je bila prva generacija.

Ko sem začel hoditi z vlakom v Celje, sta se oblikovali dve skupini: v Velenju je bil Peter Kodela, z mojo generacijo njegova sestra Anča, in dvojčici Pipuž, Meh ... V Šoštanju je bila druga garnitura: že pokojni Bogdan Menih (morda bi on lahko bil predsednik), Beno Lukman (danes v Ljubljani na Ministrstvu za zunanje zadeve), oba De Costova, Elza Kosi, poročena Krpač, Andrej Naraločnik, Rafko Berločnik, Miletič, Maruša Trampuž.

Tretja generacija – moji vrstniki iz Šoštanja so bili Valter Pirtovšek, Janez Navodnik, Jože Tekavc, Metka Horvat, poročena Štor, Janez Erhart, Slavko Tevž.

VERJETNO STE ORGANIZIRALI PODOBNE AKCIJE KOT VAŠI PREDHODNIKI: AKADEMSKI PLES ITD.?

Brucovanje smo skupaj z akademskim plesom pripravili na osnovni šoli MPT. Na RTV v Ljubljano sem odšel po soglasje, da nam je prišel pet Pero Dimitrijevič. On je pripeljal tudi Ivanko Kraševac.

Moje prvo brucovanje je bilo še v dijaških letih, ko je imela brucovanje sestra Maruša. Jaz pa sem hodil zraven zato, ker je mama rekla, da lahko potem Maruša ostane dlje.

Organizirali smo tudi posvetovanje med študenti in občino. To smo zelo dobro izpeljali. Najmanj enkrat smo se dobili v Žgankovi pisarni, prišlo nas je bilo približno 15 študentov.

Jeriha, ki je bil idejni vodja Velenja, je bil nekaj časa v službi pri Žganku na Rudniku, potem pa je šel v Gorenje. Vse, kar je Atelšek (Ivan Atelšek je ustanovitelj in dolgoletni generalni direktor tovarne Gorenje – op. ur.) povedal za javnost, mu je prej pripravil Jeriha. On je bil siva eminenca, ki je tuhtal in razmišljal.

Jeriho je zanimalo, kaj počnemo študentje. Naša ideja je bila, da bi velenjska občina v Ljubljani za šaleške študente zgradila en blok.

Jerihja nas je spraševal, kako kaj prijateljujemo z drugimi v Ljubljani, s študenti iz neuvrščenih držav, ki jih je bilo takrat v Ljubljani precej. Povedali smo mu, da nič kaj, da imajo oni denar in ga zapijajo, mi pa moramo študirati. Jerihja pa je dejal, da so to sinovi kraljev in ambasadorjev, ki bodo v svojih deželah prišli na visoke položaje. In k njim se bomo lahko kasneje obrnili, če bomo potrebovali kakšne informacije.

KJE STE SE ZBIRALI, KJE SO BILI SESTANKI?

Ko sem bil jaz predsednik, se nismo toliko zbirali v gostilnah, čeprav smo se tudi prej morali oz. je morala biti neka skupina, ki se je zbirala Pod lipo, sicer jaz za to ne bi vedel. Saj nekaj sestankov smo imeli Pod lipo, če pa so bili v Velenju, so bili v skupščinski dvorani.

Kot klub smo seveda apelirali za čisto študentske stvari kot so štipendije ... Nismo zganjali kakšne revolucije. Moramo vedeti, da je Velenje strahovito hitro raslo. Potrebe po kadrih so bile gromozanske. Tisti, ki so študirali, so gotovo dobili službo. Štipendijo sem dobil tako, da je predstavnik mladine prišel na učiteljske v Celje in mi dejal, da so ugotovili, da izpolnujem vse pogoje za študij na politični šoli.

KAKŠNA JE BILA ORGANIZIRANOST ZNOTRAJ KLUBA?

Imeli smo predsednika in prav gotovo tudi blagajnika. Kot predsednik nisem imel neposrednega opravka z denarjem, je pa moral biti nekdo, ki je za skrbel pošiljanje pisem, vabil itd. Vsako leto pa je občinski proračun namenil nekaj denarja tudi klubu.

ŠTUDENTI O GOSPODARSKI REFORMI

Občinski odbor SZDL Velenje je organiziral razgovor s študenti o gospodarski reformi. Razgovora, katerega je vodil tovariš Franc Pristovšek, se je udeležilo 56 študentov iz velenjske občine.

Študenti so se med drugim zanimali kako bodo gospodarski ukrepi vplivali na njihov življenjski standard in

študij. Na posvetu so bili mnjenja, da bodo morali štipenditorji valorizirati štipendije. Toda omenjeno valorizacijo je treba povezati z ostrejšimi zahtevami glede rezultatov pri študiju.

Govorili so tudi o delu Saleškega študentskega kluba in sklenili, da bodo imeli oktobra občni zbor.

Članek, objavljen v Šaleškem rudarju 23.9.1965.

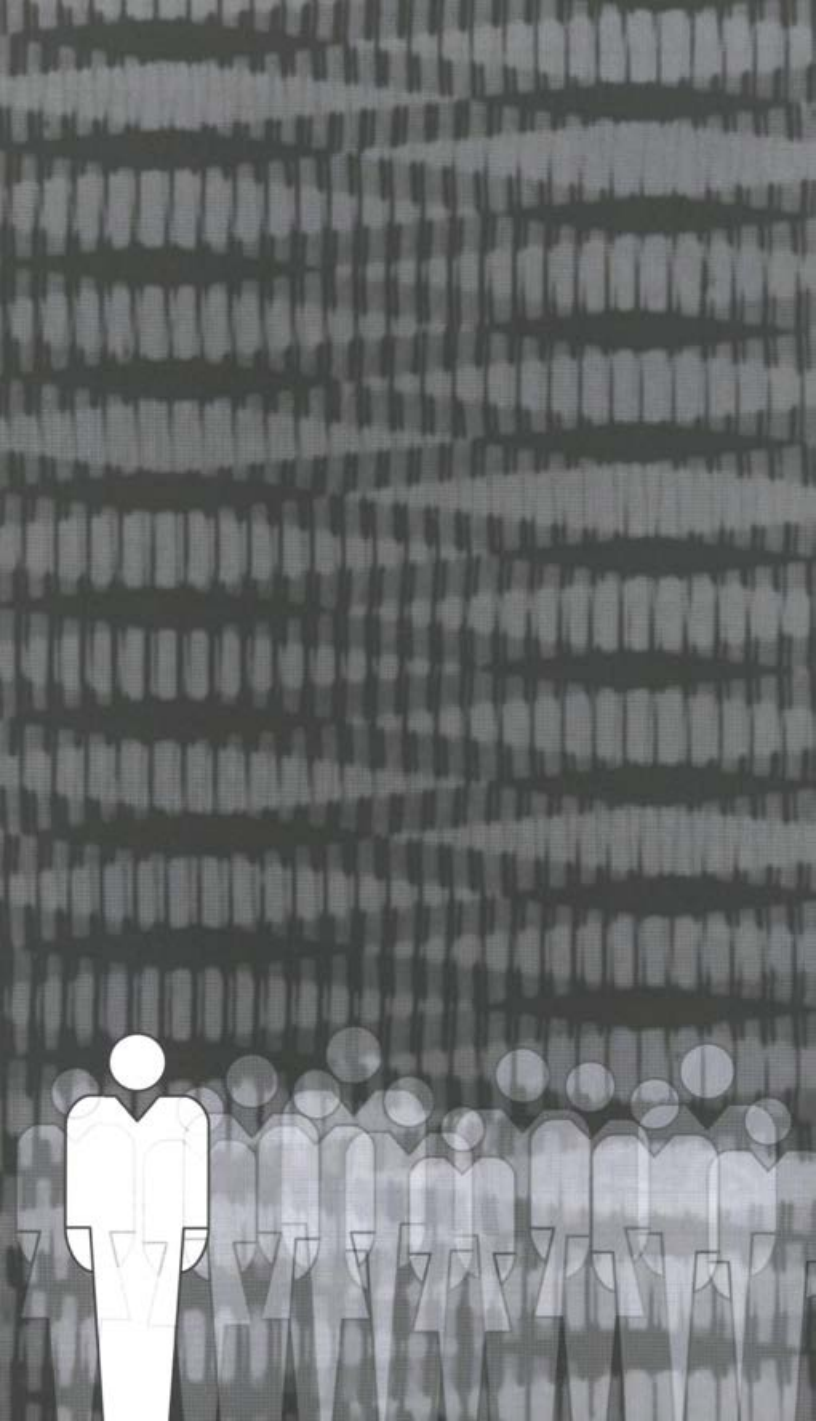

Sestanek aktiva zveze komunistov ŠSK v stavbi sodišča I. 1982.

KDAJ V LJUBLJANI DOM ZA ŠTUDENTE VELENJSKE OBČINE?

*Eno od brucovanj na osnovni šoli Miha Pintar Toledo.
Od desne proti levi: Maruša Dolejši, Dušan Trampuž, Venčeslav Tajnik,
Cica Tajnik (prej Sever), Stane Petrič, Milena Petrič, Štefan Dolejši.*

HOTELI SMO BITI ZASE IN NEKAJ POSEBNEGA IN NISMO DOVOLILI, DA BI NAS KDO POSTAVLJAL V KAKŠNE OKVIRJE

Povzetek:

Avtor v članku poda nadvse plastičen oris obdobja izpred štiridesetih let, ko je še kot osnovnošolec prvič obiskal belo Ljubljano, ko je na sedanjem štadionu Olimpije sam tovariš Tito prejel štafetno palico. Pa spomini na smeha polne vožnje iz Velenja na celjsko gimnazijo in kasneje vožnje na študij v Ljubljano. Čez teden so se šaleški študentje zvečer dobivali v gostilni Pod lipo, kjer je bila tudi letna skupščina kluba in kjer so velenjski občinski možje, ki so ji prisostvovali, študentom plačali kakšen golaž in seveda tudi kakšen liter. Vikende pa so preživeli v Velenju. V zimskih večerih so kakšno zapeli v hotelu Paka, poletja pa so bila namenjena druženju pod oboki pred Delavskim klubom. Pred akademskim plesom pa so v Velenju glavni organizatorji ostali tudi po dva tedna. Za vse je moralo biti imenitno poskrbljeno: program, brucovanje, šaljiv in oster govor Zelenega carja, glasba, ambient, bar itd.

HOTELI SMO BITI ZASE IN NEKAJ POSEBNEGA IN NISMO DOVOLILI, DA BI NAS KDO POSTAVLJAL V KAKŠNE OKVIRJE

Leta 1962, ko sem končal osnovno šolo v Velenju, sem se vpisal na gimnazijo v Celju, kjer sem čez štiri leta maturiral. V Celje sem se, tako kot večina sošolcev, vsak dan vozil z vlakom. Tistim s parno lokomotivo seveda. Na pot smo odhajali okoli šeste ure zjutraj, vračali pa smo se okoli tretje ali četrte ure popoldne. Lahko rečem, da me na sredješolska leta, posebno pa na te vožnje z vlakom, ko smo skupaj potovali dijaki in delavci, eni v šolo, drugi v službo, veže mnogo lepih spominov. Čas vožnje v Celje smo v večini porabili za pisanje ali prepisovanje domačih nalog, pa tudi učenje, čas vožnje domov pa smo pogosteje namenili igranju taroka ali pa drugim prijetnim stvarim. Včasih, če smo doma premalo spali, smo na vlaku tudi malo zadremali. Takrat je vozil vlak iz Velenja še naprej proti Slovenj Gradcu in prav zabavali smo se, če smo lahko opazovali sošolca, ki je na vlaku zaspal in se odpeljal naprej. Tudi sam sem se dvakrat ali trikrat odpeljal do naslednje postaje Selo, enkrat celo do postaje Paka in potem seveda odšel veselo peš nazaj.

Čas, ko se je na študij v Ljubljano podajala moja generacija, je bil čas, ko so le redki imeli doma televizijo in še bolj redki avtomobil. To je bil čas, ko je Velenje še imelo železniško povezavo s Koroško. Travnike in njive v Prelogah, kjer stojijo danes prostori Premogovnika Velenje, Esotecha, Forija in še nekaterih drugih, so takrat, po odločitvi republiških organov o prekinitvi gradnje EKK, nehali polniti z opremo. Premogovnik je bil takrat v krizi, Gorenje pa v razcvetu in se je v tistem času iz starih rudniških prostorov, kjer danes domujeta ERICO in Muzej premogovništva, selilo na sedanjo lokacijo.

Na vse omenjeno sem spomnil zato, da bi poudaril, da je bil čas, ko je moja generacija odhajala na študij v Ljubljano, kljub le štiridesetim letom časovne razlike, precej drugačen od današnjega. Tudi Ljubljana je bila zame še povsem neznano mesto. Tam sem sicer že bil, vendar bi obiske pre-

Ko je prihajala v klub moja genera

stolnice do pričetka študija lahko prišel na prste ene roke. Prvič sem bil v Ljubljani leta 1959, ko smo učenci slovenskih osnovnih šol pripravili točko na športni akademiji, ki je potekala na sedanjem štadionu Olimpije, v čast dneva mladosti. Ogledal pa si jo je, in seveda prejel štafetno palico, tudi sam tovariš Tito. V prestolnici je takrat vozil še tramvaj in udeleženci športne akademije smo se z njim lahko prevržali brezplačno. Tri dni, kolikor smo takrat preživeli v mestu, smo spali v veliki telovadnici Narodnega doma. Lahko rečem, da je bilo moje prvo srečanje s slovensko prestolnico izredno zanimivo in nepozabno. Tega leta pa sem bil v Ljubljani še takrat, ko smo Velenjčani v čast štiridesete obletnice ustanovitve ZKJ na gospodarskem razstavišču pripravili osrednjo slovensko proslavo. Na njej smo ponovili program, ki smo ga pred tem izvedli na proslavi ob otvoritvi Velenja. Spominjam pa se, da je bilo takrat veliko kritike na račun tega, da je niso izvedli Ljubljančani, čeprav je bila proslava lepo izvedena. Mislim, da se kaj takega ni ponovilo nikoli več. Ta dan pa mi je ostal v spominu še po prvem obisku študentskega naselja oziroma menze, kamor so nas pred proslavo odpeljali na kosilo. Takrat sem si zapomnil tudi dolgo vrsto študentov (v kateri sem v poznejših letih tudi sam velikokrat stal), ki so morali čakati, da so najprej postregli nastopajoče. No, pozneje sem bil v Ljubljani v času srednje šole še na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu, kjer smo si ogledali tekmo med Finci in Čehoslovaki (tudi te države ni več), pa enkrat v operi ter narodni in moderni galeriji. Ljubljano sem torej, podobno kot večina mojih sošolcev, pred odhodom na univerzo slabo poznal.

Pot na študij v Ljubljano, kamor sem se podal leta 1966 po končani gimnaziji v Celju, je bila torej pot v skoraj povsem neznano deželo. Čeprav je od takrat minilo le dobrih štirideset let, je verjetno prehod iz srednje šole na univerzo takrat in danes težko primerljiv. Ko smo bruci sredi šestdesetih prihajali v Ljubljano, smo prišli v dosti bolj neznano okolje, kot prihajajo sedanje generacije. Tudi univerze v Mariboru takrat še ni bilo in večina se je znašla v Ljubljani. Srednješolci, ki smo takrat prihajali iz Šaleške doline, smo

se nas je Pod lipjo dobivalo okoli

se najpogosteje vpisovali na fakulteto za strojništvo, elektro fakulteto ali pa na fakulteto za naravoslovje in tehnologijo, precej pa se jih je vpisalo tudi na filozofsko fakulteto. Za te študije je bilo tudi najlažje dobiti štipendijo. Čeprav sem sprva želel na geodezijo, sem se vpisal na rudarstvo, saj sem za ta študij dobil štipendijo. S štipendijo sem takrat lahko poravnal stroške sobe, najete pri zasebniku. Ostalo so prispevali starši, med počitnicami pa sem z delom v rudniku vedno nekaj zaslužil tudi sam. Že takrat je bilo možno kaj zaslužiti preko študentskega servisa, vendar če si želel redno študirati in tako ohraniti status študenta in zdravstveno zavarovanje, za delo ni ostalo veliko časa.

V Ljubljani smo običajno preživel dneve od ponedeljka do pet-

SKUPŠČINA ŠTUDENTOV

Zadnjo sredo je bila v prostorih Filozofske fakultete v Ljubljani redna skupščina Šaleškega študentskega kluba. Na skupščino so povabili tudi predstavnike občinske skupščine, občinskih vodstev družbeno političnih organizacij in delovnih kolektivov, in to z namenom, da jih podrobneje seznanijo z delom in težavami študentov iz velenjske občine, ki študirajo v Ljubljani, oz. z delom in načrti Šaleškega študentskega kluba.

Članek objavljen v Šaleškem rudarju
31. 10. 1969.

ka, vikende pa doma v Velenju, kjer so nam mame vedno znova napolnile potovalke s hrano, da smo lažje in ceneje preživel teden. Med sabo smo se študentje na začetku študija poznali manj, kot se poznajo danes. V Ljubljano smo namreč prihajali iz različnih slovenskih srednjih šol, kamor smo se razkropili po osnovni šoli, saj gimnazije v Velenju takrat še ni bilo oziroma je šele začela s svojim delom. Zato je imel takrat pomembno vlogo spoznavanja, druženja in sodelovanja Šaleški študentski klub.

Seveda je bilo takrat študentov mnogo manj kot danes. Vsi v klubu tudi niso sodelovali. Mislim pa, da je bil delež aktivnih (v primerjavi z vsemi študenti) večji kot danes. Gotovo pa smo imeli manj problemov, kot jih je v študentskem klubu danes. Nismo namreč imeli svojih prostorov pa tudi denarja, razen za kak liter in 'krajnsko' z zeljem, ni bilo. Imeli pa

štirideset, kmalu pa že osemdeset

smo veliko dobre volje. Šaleški študentski klub je v tistem času odigral pomembno vlogo pri spoznavanju in druženju ter povezovanju študentov, pa tudi študentskega kluba in gospodarstva ter aktualne politike v Šaleški dolini.

V Ljubljani smo se dobivali v gostilni Pod lipo, kjer nas je (sedaj že pokojni) šef kuhinje Korl vedno prijazno sprejel. Še posebno, če smo poleg pijače naročili tudi večerjo. Če se prav spomnim, se nas je, ko je prihajala v klub moja generacija, dobivalo na srečanjih Pod lipo okoli štirideset, vendar pa se je število kmalu povečalo na okoli osemdeset. Glavni dogodek, ki se je zgodil vsako jesen, ko so prišli novi bruci, je bila letna skupščina kluba. Bila je v Ljubljani, Pod lipo seveda. Na njej smo sprejeli nove člane in program dela, izvolili pa smo tudi novo vodstvo. Skupščine so se vedno udeležili tudi občinski možje, ki se jim je vedno pridružil kdo od direktorjev večjih podjetij v dolini. Tako smo imeli priliko tudi potarnati o svojih težavah, istočasno pa smo izvedeli tudi kaj o težavah, s katerimi se je ubadala občina in gospodarstvo. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da so včasih naši gostje tudi poravnali račun za 'krajnsko' in zelje. Golaža študentje nismo marali, še posebno volilnega ne. Smo pa radi zapeli in razdrli kakšno šalo. Večeri Pod lipo so bili vedno prijetni.

Čeprav mobitelov seveda še nismo imeli, problemov z obveščanjem ni bilo. Za sklic skupščine kluba smo na fakultetah obesili plakate, sicer pa smo se ustno obvestili, saj smo se vsak dan videvali na fakultetah, v študentskem naselju ali pa v študentski menzi.

Osrednja vsakoletna aktivnost Šaleškega študentskega kluba pa je bil akademski ples z brucovanjem, ki smo ga v tistih časih vedno organizirali vsako zadnjo soboto v januarju. Organizacija plesa nas je dodobra utrudila, saj smo zanj cel mesec pošteno garali. Konec šestdesetih, ko sem tudi sam aktivno sodeloval pri organizaciji, smo ga vedno organizirali v avli osnovne šole Miha Pintar Toledo. Akademski ples je bil takrat prireditvev, ki je v Velenju imela poseben pomen. To ni bil ples, namenjen študentom, ampak inteligenci, ki je v Šaleški dolini postajala vedno številčnejša.

Lahko bi rekel, da je bil akademski ples za tiste čase in v tistih razmerah v naši dolini najelitnejša prireditev. Prostori v avli osnovne šole res niso bili najprimernejši, toda študentje smo se vedno potrudili z izvirnimi dekoracijami, za kar smo porabili tudi največ časa. Tako da so bili vrli Šalečani zadovoljni – še posebno boljše polovice, ki so ta večer lahko pokazale tudi lepe večerne obleke. Tudi plesni ansambel, ki je skrbel za glasbo, smo dobro izbrali. Z ansamblom je vedno prepevala tudi ena od takrat priznanih slovenskih pevk. Število obiskovalcev na plesu je bilo omejeno, in sicer na 54 miz s štirimi stoli. Vstopnice pa so bile v glavnem vedno prodane v predprodaji, ki je potekala v Mladinski knjigi.

Če ostanem še pri organizaciji akademskega plesa, moram poudariti, da smo ga študentje organizirali povsem v lastni režiji. Pri tem je sodelovalo deset do dvajset študentov, ki smo se za štirinajst dni pred in teden po plesu preselili v Velenje in živeli ter delali za ples. Šola je dala na razpolago prostore, v hotelu Paka smo si sposodili kozarce, v Delavskem klubu prte in pepelnike, v restavraciji Jezero mize in stole, v TEŠ-u pa kamion, da smo vse zvozili skupaj in po plesu nazaj. Pokroviteljstvo je vedno prevzelo eno od večjih podjetij, nekaj za reklamne oglase na plakatih, ki so bili že takrat vzorno oblikovani, pa so prispevala tudi ostala podjetja v dolini. Žgane pijače za bar, kjer smo vedno zaslužili toliko, da smo zjutraj na roko izplačali muzikante in pevko, smo »nafehtali« po gostinskih lokalih v Šaleški dolini. Ostalo pijačo pa smo nabavili pri 'Vinu Šmartno' in jo plačali glede na porabo. Včasih smo nabavili tudi domače vino, ki je imelo to dobro lastnost, da ga je na koncu običajno ostalo še nekaj za študente. Spominjam se, da sem tisto leto, ko sem predsednikoval klubu, odšel na Dolenjsko po metliško črnino. Prevoz so plačali v Gorenju. Še danes se mi pocedi jo sline, ko se spomnim, kako dobre klobase in kruh – poleg vina seveda – nam je postregel kmet, pri katerem smo kupili vino. No, sicer pa hrane, razen nekaj peciva, na plesu nismo stregli.

skupščina kluba. Na njej smo spre

Osrednji dogodek akademskega plesa je bilo brucovanje, najpomembnejši del brucovanja pa govor Zelenega carja. To je bil kritični pregled dogajanj v Šaleški dolini med obema plesoma, ki ga je podal na šaljiv in oster, vendar ne žaljiv način. Skupina, ki je pripravljala program, je zanj porabila kar precej časa. Nekajkrat nam je, potem ko smo obdelali vsebino, govor carja spravil v verze celo dr. Kmecl, ki je bil pred tem seveda tudi član ŠŠK-ja. Verjetno se noben od takratnih govorov ni ohranil, danes bi jih bilo izredno zanimivo slišati. Spomnim se, kako je Zeleni car izrekel kritiko takratnemu direktorju elektrarne Ribiču, ki ni odobril pokroviteljstva za naš ples. Če me spomin ne vara je zvenelo nekako takole: »... ribič ribico lovi, meni eno, sebi tri...« in vsi so vedeli v čem, je problem.

Pomemben del programa je bil tudi boj med častno tablico, ki so jo sestavljali inženirji in profesorji, ki so bili v programu seveda predstavniki slavnih Šalečanov. Tudi boj med carjem in častno tablico je bil vedno zanimiv. Tabličarji so vedno dobili besedo, car pa jim je seveda dal prav ali pa ne. Za dobre ugovore in odgovore je car, ki je običajno v besednih dvobojih uporabljal tudi nekaj latinskih izrazov, da je izgledalo vse bolj učeno, odrejal »štemplne« in vedno je bilo vprašanje, kdo jih bo na koncu bolj čutil ali celo omagal, car ali tabličarji. No, ko sem bil Zeleni car jaz, smo na koncu padli vsi.

In na koncu so prišli na vrsto tudi bruci. Teh se je lotil Zeleni car s svojima prisednikoma pikom in kontrapikom, pa tudi tabličarji. Bruce je miril in spravil v red brucmajor, za pijačo, ki je ni smelo zmanjkati, pa je skrbel fiskus. Bruci so odgovarjali na vprašanja, ki so imela običajno vedno dva odgovora, tako da seveda nikoli niso povedali pravega in si zato običajno prislužili slano in grenko pijačo. Odnos do brucev običajno ni bil pregrob, vendar je na koncu vedno zmagal Zeleni car. Posebno veliko smeha je bilo vedno pri nazdravljanju, saj so morali bruci, preden so popili odrejeno pijačo, če jim je bilo dodeljeno vino, nazdraviti, sicer pa dejati, da se silijo. Nazdraviti je bilo potrebno vsakokrat ter vsem in to po natančno določenem vrstnem redu: »Slavni,

častni, visoki in nezmotljivi Zeleni car, slavna, častna pik in kontrapik, slavna častna tablica, slavne Šalečanke in Šalečani, pijem štempl (ali pa »silim se«) na vaše zdravje«. Skratka, bilo je zanimivo in zabavno.

Spominjam pa se, da smo pri organizaciji plesa slišali tudi pripombe nekaterih Velenjčanov, da takšne prireditve v Velenju ne rabimo. Toda vztrajali smo in to v imenu tistih, ki so bili na akademskih plesih redni gostje (Šmidovi, Šiferjevi, Kolškovi, Gaberškovi, Glavačevi, Cesarjevi, Napotnikovi, Jenkotovi, Janežičevi, Jevšenakovi, Kraljevi, Fijavževi, Pipuževi, Moškonovi, Natekovi, Naraločnikovi, Pistotnikovi, Zakuškovi, ževartovi ...), kot tudi zaradi nas samih. Danes lahko z gotovostjo trdim, da je Šaleški študentski klub v tistih časih z organizacijo plesa in brucovanjem, ki je bilo priložnost za pikro obdelavo občinskih problemov, odigral pomembno vlogo. Škoda, da se je z leti prireditev skupaj z brucovanjem, na katerem je Zeleni car v svojem govoru na svoj način obdelal občinske probleme, izrodila v zabavo študentov. Čas je pač prinesel svoje. Ostajajo pa lepi spomini na prijetna druženja, saj je bilo drugih možnosti v tistih časih mnogo manj kot danes.

Z zasluženim denarjem na akademskem plesu pa smo si pozneje lahko subvencionirali nekatere druge dejavnosti. Tako smo kmalu po plesu običajno organizirali smučanje na Kravcu, kar je z nižjimi cenami podprla tudi šoštanjska elektrarna, ki je imela tam počitniški dom. Tudi na krajši izlet na morje smo se v tistih letih podali. Sicer pa smo bili aktivni tudi v Šaleški dolini, kjer smo se največ družili med vikendi in počitnicami.

Nismo pa se samo zabavali. Aktivno smo sodelovali v komisiji za štipendije, kjer nam je včasih uspelo uveljaviti naše predloge. Tudi takšne, da smo nasprotovali dvigu štipendije, ki jo je eden od štipendistov, ki je že takrat, verjetno edini med študenti, imel avto, utemeljil s podražitvijo bencina. Spominim se tudi, da smo sodelovali na velikem političnem shodu, ki se je takrat zgodil v Velenju in sicer kot 'turistični vodiči'. Naša naloga je bila v glavnem ta, da smo po hišah in

možie, ki se jim je pridružil kateri

stanovanjih iskali tiste, ki so bili pripravljeni oddati prenočišče za eno noč in lahko rečem, da smo jih kar precej prenočili. Prenočiti pa ni hotela partizanka in pesnica Vida Brest. Mislim, da jo je potem, ko smo študentje z njo razpravljali še dolgo v noč in nam je povedala svoje zanimive poglede na delovanje v partizanih in tudi na dnevno politiko ter povedala tudi nekaj svojih pesmi, eden od študentov z avtomobilom staršev potem odpeljal v Ljubljano. Ena od aktivnosti, ki smo jo izvedli na velenjski gimnaziji, kjer so se pripravljali za pot na študij njeni prvi maturantje, je bila tudi organizacija informativnega dneva o študiju na različnih fakultetah ljubljanske univerze. Lahko rečem, da so nas vse te aktivnosti družile, če pa smo naredili kaj koristnega, smo bili seveda še bolj zadovoljni.

Tudi v Velenju smo se zelo redno zbirali, če smo le imeli čas. Čez dan smo se največ dobivali pod oboki pred Delavskim klubom. Tam smo na veliko diskutirali o najrazličnejših stvareh, včasih pa smo si umislili tudi kaj posebnega. Tako se

Delavski klub z oboki leta 1959.

zelo dobro spominjam, da je nekega poletnega počitniškega dne eden od prisotnih študentov predlagal, da gremo na Paški Kozjak na pivo. Predlog je bil sprejet in takoj tudi realiziran. Peš smo odšli na pot in se po nekaj urah vrnili nazaj. Spotoma smo v škatle od vžigalic nalovili nekaj čričkov in potem pod oboki kluba priredili dvoboje med črički. V parih smo jih dajali v globoke steklene pepelnike, da niso mogli

pobegniti, nato pa opazovali zanimive dvoboje in glasno navijali. Kar škoda, da se dogodek ni večkrat ponovil in morda celo postal tradicionalen. Letos bi lahko imeli že petintrideseto čričkajado. No, v poznih večerih smo se študentje večkrat podali tudi v Hotel Paka, kjer je v tistih časih deloval nočni bar (seveda z barskim programom). Prijazni direktor hotela gospod Lap nas je vedno, če je ostalo kaj nezasedenih prostorov, pred programom spustil v bar in potešil našo radovednost. Danes je v teh prostorih, kjer je nekoč deloval nočni bar, kavarna. Ostal pa je še Pipi, gospod, ki je takrat s svojim ansamblom igral v baru in nas danes ob večerih, če se odločimo za klepet v kavarni, še vedno razvedri s prijaznimi zvoki svojega pianina. V poletnih mesecih pa smo se študentje kar redno dobivali ob sobotah zvečer.

Velikokrat so se šškjevci dobivali "pod oboki" pred Delavskim klubom.
Od leve: M. Jenko, A. Čas, F. Avberšek, N. Šalej, P. Kodela, M. Ževart,
P. Geršak, B. Čas, J. Jevšek in M. Demšar.

Običajno smo pričeli na sedaj že bivši restavraciji Jezero, kjer je bila vedno muzika, da smo lahko zaplesali, potem smo se preselili v hotel Paka, ki je bil odprt praktično do jutra. Dobivalo se nas je približno dvajset, morda trideset in

vedno smo našli čas tudi za pesem. Narodno, ki smo jo vedno s ponosom zapeli, pa tudi nagajivo, ki smo ji radi rekli kar »pornografska«. Tako na jezeru kot v hotelu smo se zabavali seveda skupaj s starejšimi, ki so nas večkrat tudi pohvalili ali pa celo plačali kak liter, kar smo imeli še rajši kot hvalo.

Z mladinsko organizacijo v Šaleški dolini kakšnih posebnih kontaktov, če se prav spomnim, nismo imeli. Smo pač hoteli biti zase in nekaj posebnega in nismo dovolili, da bi nas kdo postavjal v kakšne okvirje. In prav je bilo tako. Tudi denarja nam ni nihče dal toliko, da bi ga morali poslušati.

Aktivno pa smo v tistih letih nastopili pri študentskih demonstracijah v Ljubljani. Leta 1968, ko so demonstrirali študentje po Evropi, smo se organizirali in demonstrirali tudi mi. Svojo bitko smo takrat usmerili v večje socialne pravice, predvsem pa v socialno zavarovanje, cenejšo prehrano in gradnjo večjega števila študentskih domov. Lahko rečem, da smo takrat dosegli nekaj pomembnih pravic za študente in prav škoda je, da so se nekatere pozneje izrodile v neupravičeno izkoriščanje. Danes imam namreč občutek, da so nekateri vpisani na fakultete zaradi socialnega zavarovanja in pravice do dela preko študentskega servisa in ne zaradi študija. No, ampak to že ni več obujanje spominov, ampak kritiziranje, kar pa ne bi rad počel, za to bom raje končal.

Naj na koncu omenim le še nekatera imena, saj smo v Šaleškem študentskem klubu za arhiv res preslabo skrbeli. Tisti, ki so bili konec šestdesetih let nadpovprečno aktivni, so bili: Miro Jenko (moj prvi predsednik), Mirko Sajko (vedno je suvereno in finančno uspešno obvladoval bar na akademskem plesu, bil pa je tudi predsednik), Miro Ahtik (tudi on je bil predsednik kluba, znan pa je bil tudi po tem, da mu je mama vedno dala na pot v Ljubljano veliko jajc, kurjih seveda, in tako je postal tudi strahovit mojster, da je poleg dinarjev za vsako stvar vedel ceno tudi v jajcih), Peter Geršak (glavni kantor, če je manjkal, smo zapeli nekoliko manj ub-

rano), Dušan DeCosta (žal že pokojni, v študentske vrste pa je vnašal taborniški duh), Rudi Jerič (dober košarkar in trd Šoštanjčan), Franc Tajnik (še trši Šoštanjčan), Ferdo Glinšek (pozneje je postal Ljubljančan), Jože Matijević (na demonstracijah na Aškerčevi je bil v prvih vrstah, na stavi, ki jo je dobil Ahtik, pa je zaigral moped), Milena Klančnik (sedaj je Ahtikova, pri njej smo večkrat do zadnjega kotička napolnili sobo v študentskem naselju), sedaj že pokojna moja sestra Milena (večkrat je kar za vse spekla dobro torto), Vladka in Stane Kaiser (žal je Stane, ki je bil že takrat inovatorsko usmerjen, tudi že pokojen) in pa Časove Bernarda in Alenka (povabile so nas na piknik, ki smo ga imeli na Pirglu, jedli pa smo tudi morske prašičke na žaru) in Ževartov Jože (tudi on je menda bil predsednik) in njegova sestra Milenca, pa še bi lahko našteval. Na noben način pa ne smem pozabiti legende brucmajorjev in Zelenih carjev, nekoliko starejšega, vendar v naših časih še vedno pripravljenega priskočiti na pomoč pri organizaciji brucovanj na akademskih plesih, Avgusta Terglava - Gusta, ki pa je žal že pokojen.

Naj mi kolegi ne zamerijo, če se nisem spomnil vseh. Morda bi bil prav, da bi še kdo sedel za računalnik in obudil svoje spomine ter tako dopolnil mozaik zgodovine Šaleškega študentskega kluba. Ni se nam je treba sramovati.

*Na izletu (verjetno leta 1969 ali 1970) v Crikvenici.
Stojijo z leve: S. Kaiser, M. Ahtik, J. Ževart, Ramšak, R. Jerič, F. Tajnik, M.
Vovk, M. Jenko, F. Glinšek, D. de Costa, P. Kodela, gost. Čepijo: V. Keiser,
M. Klančnik, gostja, gostja, B. Čas, M. Ževart, ?, gostja, gostja.
Ležita: P. Geršak in M. Sajko. Za fotoaparatom: F. Avberšek.*

Jože Ževart

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / november 2002

JOŽE ŽEVART JE DIPLOMIRAL NA ODDELKU ZA MONTANISTIKO FNT V LJUBLJANI. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKEM LETU 1970/71. DANES JE ZAPOSLEN NA INŠPEKTORATU RS ZA OKOLJE IN PROSTOR.

PROBLEM JE RAZPOREDITI DELO IN NAJTI PRAVE LJUDI

KAKO STE SE SEZNANILI Z DELOM KLUBA?

Preko plakatov, obvestil ...

Gimnazijci, ki so se vozili v Celje, so se med sabo poznali. Takrat je bilo okrog 60 študentov, ko so se pridružili še velenjski gimnazijci, pa je klub štel 90 študentov, nekaj jih je bilo še iz Koroške (mislinjsko, slovenjgraško okolje). Leta 1971/72 jih je bilo že okoli 130 ali še več. Iz tega je sledil čisto drugačen koncept dela v klubu. Povezanost med starejšo in mlajšo generacijo, se pravi celjsko in velenjsko, je bila manjša.

Jaz s prvo in drugo generacijo gimnazijcev nisem imel težav, saj sem bil tri leta z njimi v Velenju, kjer sem hodil v srednjo šolo.

KAKO SO SI SLEDILE AKCIJE KLUBA?

Najprej je bil sestanek kluba, nato brucovanje, šele kasneje akademski ples. Brucovanja so bila v Ljubljani, z 'Mariborčani' smo se srečevali v Velenju. Takrat jih še ni bilo veliko in nihče ni razmišljal o posebnem mariborskem oddelku.

Akademski ples smo imeli v lastni režiji – šank in kuhinja sta bila naše delo, glasbo smo pa najeli. Ples se je odvijal na osnovni šoli MPT. Tudi pospravljali smo sami.

Era in Vino Šmartno sta dala nekaj pijače ali pa jedače, kakšne kranjske. Program na akademskem plesu smo prinesli iz Ljubljane, povzeli smo skok čez kožo, ki so ga pripravljali študentje montanisti. Tu je bilo Zeleno carstvo, častna tablica, v programu je bilo tudi nekaj družbene kritike, odpirale so se razne aktualne teme itd.

KJE STE SE ZBIRALI?

Ko sem bil prvo leto študent, smo imeli mesečne sestanke v Ljubljani Pod lipo. Jeseni smo začeli s pripravami na brucovanje, ki je bilo v Ljubljani, nato pa smo se takoj začeli pripravljati na akademski ples. Delo smo si razdelili: eden je skrbel za hrano, drugi za pijačo, za plakate, donacije ... Pod lipo se nas je zbiralo okoli 40–50 od vsega 80–90. Vsak je rad prišel na sestanek, ki je bil namenjen druženju. Najprej je bil uradni del, razdelitev nalog ipd., nato pa prosti del, zabava.

Z denarjem, zbranim na akademskem plesu in dotacijami smo uspeli, da so imeli študentje zabavo zastonj, vse je plačal klub in zato so študentje radi prišli.

STE SE POGOSTO VRAČALI DOMOV?

Sam sem nekajkrat ostal v Ljubljani, vendar je bil ob nedeljah tak dolgčas, da sem nato redno hodil domov.

V Velenju so bila nenapovedana srečanja študentov v Delavskem klubu, kjer je bila ob sobotah glasba. Rezervirali smo si posebno sobo in kdor je prišel v Velenje in je imel čas, je prišel tja, sploh v zimskem času. Poleti je bilo aktualno staro jezero.

KAKO STE DOLOČILI PREDSEDNIKA?

Odbor se je malce pogovoril, kdo bi lahko prevzel. Najprej se je s kandidatom pogovorilo, nato pa so ga predlagali na sestanku. Ni bilo tajnih volitev. Poleg predsednika je bil še blagajnik in še nekdo, da so bili trije podpisniki.

Z občino smo imeli dobre odnose. V vrhu so bili ljudje, s katerimi smo se poznali, z nekaterimi že od prej, preko dela mladinske organizacije. Klub je tudi aktivno deloval v organih občine v posameznih odborih. V SIS-u (samoupravna interesna skupnost – op. ur.) smo imeli svojega predstavnika za šolstvo in štipendiranje, kar je šlo iz občin-skih sredstev. To niso bile kadrovske štipendije, temveč ob-činske. Člani kluba so sodelovali v komisiji za izbiro kandidatov. Tudi zato, ker so se prijavljali študentje in so poznali razmere.

Kljub temu, da smo bili v Ljubljani, se preko teh pred-

stavnikov nismo čisto izločili iz delovanja občinske mladinske organizacije.

ZANIMAJO ME PREDVSEM NIHANJA V DELOVANJU?

Okoli leta 1973 je začelo malce pešati. Že prej smo nalleteli na nezainteresiran odziv posameznih študentov za naše sestanke. Morda ravno zato, ker se nismo toliko poznali. Pojavljali so se tudi drugi interesi – disko je bil 'bog i batina'.

Od prve generacije velenjskih gimnazijcev je polovica prišla v naš klub, polovica pa v koroški. Oba kluba sta bila zelo aktivna, tudi primorski. Povezovali smo se tako, da smo mi odšli na njihov sestanek ali oni na našega. Leta 1968 so ukinili železnico na Koroško in po parih generacijah so se končali tudi intenzivnejši stiki med šaleškim in koroškim klubom. Tedaj so te stike krepili predvsem koroški študentje, ki so v srednjo šolo hodili v Velenje. Po tem letu na velenjsko gimnazijo ni bilo več vpisov iz koroškega dela.

Nezainteresiranost, tudi modna muha in pa več možnosti, ki so jih imeli študentje – vse to je pripomoglo, da študentje niso več toliko čutili pripadnosti klubu.

Nikoli nisem mogel razumeti, kako nekdo več vidi v disku, kot pa da pride na naš sestanek, ki mu sledi skupna zabava, večerja (pečenica in kislo zelje) in zastonj pijača.

Z mladinsko organizacijo še nismo imeli razčiščeno, da bi del proračuna prišel tudi k nam, to so izpeljali sredi sedemdesetih.

STE KAM OBJAVLJALI?

O svojem mediju nismo razmišljali, to tedaj ni bilo v modi.

Izhajalo je občinsko glasilo Rudar in tja smo objavljali, če je bilo kaj takšnega. Tudi v Delo – za akademski ples prav gotovo ali če smo pripravili okroglo mizo. Vsako leto sta bili vsaj dve okrogli mizi. Spomnim se, da smo se dosti pogovarjali okoli Aškerčeve, kar je bila tedaj pereča tema. Dobili smo se v Ljubljani ali v Velenju. Tudi na nivoju mladinske organizacije in SZDL-ja in ZK-ja. Premleli smo situacijo. Oni so imeli svojo opredelitev, mi smo stvari videli malo drugače.

SANJE O LASTNEM PROSTORU?

Na občini v Velenju smo veliko poskušali, da bi si pridobili prostor. Mladinski klub, ki ga je ustanovil takrat še RŠC, mislim da okrog 1965, je izgubljal (tam je zdaj Zavod za urbanizem). Ta klub naj bi bil odprtega tipa, vendar so se tam zbirali predvsem dijaki ŠC. Šank, ki ga je vodila šola, je bil njen strošek. Mi smo bili zadolženi le za programski del. Vendar so klub potem zaprli, nekje po 1968 v Velenju ni bilo ničesar več.

Bili so interesi tudi za grad, v kleti, kjer bi lahko dali glasbo glasneje ... Saj smo se srečevali v Delavskem klubu, na jezeru ali nato v hotelu, vendar pa lastnih prostorov nismo imeli. Za sestanke smo se z mladino na občini že lahko zmenili za kakšno sobo, vendar to ni bilo to. Hoteli smo, da nekam prideš, se usedeš, malo spiješ, se pogovarjaš in se imaš fino ne da te kdorkoli nadzira. Saj v Klubu je bilo podobno, ampak tam so bili prisotni tudi drugi.

Prosili smo tudi za prostor v šaleškem podhodu, kjer je bil nato Super Li. Najprej smo še razmišljali, da bi prostore mladinskega kluba spravili v pogon vsaj polovično.

Na občini so formalno podpirali to našo zahtevo, vendar se je vedno kje zataknilo. Spredvideli pa so, da nismo imeli kam iti in smo se nabirali po lokalih. Potem pa se je našel kak študent, ki je kakšnemu občinskemu funkcionarju v lokalni kakšno napel, kar pa ni bilo prijetno.

V začetku je imel mladinski klub redne plese in sestanke, nato pa le še šank in igralne avtomate.

DOM BORCEV IN MLADINE?

Tudi tu je bila želja, da bi dobili prostore. Bivšo konjušnico so sicer podrli in naredili nov objekt. Vendar prostorov vseeno nismo dobili – videli so nas kot pijance.

MORJE, SMUČANJE?

V Crikvenico smo šli, in sicer prvič 23. maja 1969. 20. maja je v Ljubljani zapadel sneg in bili smo na trnih ali gremo ali ne. Seveda smo šli. Z avtobusom. Petek, sobota, nedelja. Elektrarna je imela tam svoj dom. Maja so bili zaposleni že dol, vendar še ni bilo veliko obiska, tako smo se

dogovorili za pametno ceno

Smučanje je prišlo kasneje ali pa se jaz ne spomnim. Bilo je na Voglu, Krvavcu in Pohorju.

UDARNIŠKE AKCIJE?

Te so bile, udeležba pa je bil odvisna od posameznika. Tudi kot klub smo se dobili in šli, saj malo smo morali biti v nekih okvirih. Vendar so se glavne udarniške akcije takrat že končale – regulacija Pake, park 1959, kotalkališče.

SE TEDANJI ŠŠKJEVCI ŠE KAJ SREČUJETE?

Glavnina nas je ostala tu. Občina je bila zainteresirana, da bi študentje po končanem študiju ostali v Velenju, ker smo bili kadri iz raznih strok, je podpirala medsebojno povezovanje, saj se da preko osebnih povezav marsikaj postoriti. Tedaj je bil drug sistem, vse se je dirigiralo, bili pa so možni predhodni dogovori.

Stojan Povh je bil prvi mariborski predsednik. Peter Kodela, ki je sedaj v Avstraliji, bi lahko bil predsednik med Kmeclom in Dolejšijem.

Jaz sem bil predsednik 1970/71. Lahko, da je bil pred mano predsednik Avberšek, ali pa Sajko. Zdi se mi, da sem funkcijo predal Petru Tratniku. Morda je bil Ahtik za Tratnikom in potem Rebernik.

STE IMELI RAZNE ODSEKE?

Bile so razne oblike, vendar niso bile striktno resorno razdeljene. Klub je imel ožji odbor. V krogu tega smo si razdelili določene naloge: npr. povezovanje z ZSMS-jem.

Mi smo imeli akademski ples (AP) januarja 1969. Takrat smo povabili tudi 4.letnik gimnazijcev, čemur je Bojan Glavač (prvi direktor velenjske gimnazije – op.ur) nasprotoval, češ da imajo *hora legalis*. S tem smo se srečali že 30. decembra 1967, ko smo mladinci RŠC-ja naredili mladinsko silvestrovanje. Glavač je vztrajal, da morajo biti gimnazijci ob desetih doma, vendar smo ga prepričali, da je popustil do polnoči. Bili pa so razni ekscesi, saj je AP trajal do jutra in je prišlo do prekoračitev, pa tudi Glavač je hodil na AP. Odnosi z gimnazijo so bili za časa Glavača zelo kratki.

Z gimnazijo smo imeli bolj usklajene info dneve, predstavitve posameznih fakultet, saj še ni bilo dnevov odprtih vrat.

Načelno smo se dogovorili, kdo bo pokrival katero področje, ampak ne tako strogo, kdor je imel čas, je pač kaj postoril.

Udeleževali smo se sestankov mladine, da smo vedeli, o čem se pogovarjajo in v kakšni obliki bi lahko sodelovali. Udeleževali smo se raznih okroglih miz. K delovnim akcijam je bilo težko koga spraviti, razen tistih, ki so bili na to bolj lokalno vezani: npr. pri cesti za Škale so pomagali Škalčani, ne kot predstavniki ŠŠK-ja, ampak kot krajan.

KOLIKO JE ZARADI ŠŠK-JA TRPEL FAKS?

Čisto od posameznika odvisno. Nas je bilo 15 v odboru, da smo si bolj razdelili delo za naše glavne dejavnosti. Zaradi samih sestankov študij ni bil oviran; to je bilo enkrat mesečno, pa tudi če si kak dan izostal, da si firmam nesel kakšna vabila, to ni bil problem. Če zna predsednik pravilno razporediti delo, mu res ni potrebno žrtvovati študijskega leta. Čeprav je ravno tu problem – razporediti delo in najti prave ljudi.

KAKO STE LJUDI ANGAŽIRALI ZA DELO V KLUBU?

Klub nas je povezoval in čutili smo pripadnost. Če pa je tako, se tudi udeležuješ stvari v okviru kluba. Malo časa žrtvuješ za dobrobit vseh.

Običajno je prejšnji predsednik še vedno pomagal mlajšemu – ni bilo tega, da bi starejši predal mlajšemu in odšel. 20–30 ljudi se je izmenjevalo v odboru.

LETO 1970?

Tedaj je prišlo do velikega razkoraka z velenjskimi gimnazijci – ne gre toliko za generacijski razkorak kot za to, da se niso poznali. Prišlo je do tega, da starejših ni bilo več in ostali so le mlajši velenjski gimnazijci. Ti so se med seboj poznali. Leta 1969/70 je prišla prva generacija gimnazijcev in 1971/72 je bila še zadnja generacija, ko so bili zraven tudi Korošci. V letu 1973/74 se je že začelo obdobje, ko starih ni bilo več.

Do neke krize ravno ni prišlo, se je pa poznala razlika v letih – drugi pogledi, drugi časi, možnosti, navajenosti.

Nam je največ pomenilo, da se dobimo skupaj in poklepetamo, mlajši pa so radi zahajali v disko, kar je bilo moderno.

Čas, ko sem hodil v srednjo šolo, je zaznamoval tudi začetek gimnazije. Sam sem začel hoditi v srednjo šolo leta 1963, prvi letnik gimnazije pa so v Velenju uvedli leta 1965/66. Nisem pa izgubil stika s tistimi, ki so se vozili v Celje – oni so se tako poznali med sabo. Gimnazijci iz Velenja in iz Celja pa se niso poznali, saj je bil med njimi tudi generacijski preskok. 'Celjani' so bili že proti koncu študija, 'Velenjčani' pa so šele začeli.

Če nas je bilo leta 1968 šestdeset študentov, nas je bilo leta 1969 že devetdeset ali več, številke so hitro rasle.

V letih 1965, 66, 67 so bili Korošci še vpisani, potlej pa jih praktično ni bilo več, ker so za Ravne imeli boljšo avtobusno povezavo, železnico do Velenja pa so ukinili.

KAJ OČITKOV DO MLAJŠE GENERACIJE?

Vem, da ni prijetno, če se trudiš, pa ti nato starejši težijo, vendar moram priznati, da smo tudi mi mlajšim kdaj kaj očitali.

Tudi nam je takrat kdo kaj očital, sploh ker finance niso bile tako urejene kot danes, smo pa take kaj hitro postavili pod hladen tuš. Klub je obstojal, bil je organiziran, kdor je želel zraven kaj početi, je seveda lahko. Glavna stvar pa je bil akademski ples, to je bil eliten ples. Prišlo je dosti ljudi, starih študentov, ki so bili že na položajih.

STE IMELI KAKŠNE STIKE Z DRUGIMI KLUBI?

S Korošci malo več – oni so prišli na naše sestanke in nekaj naših je odšlo tja. Prva generacija gimnazijcev je še poznala Korošce.

KDO JE BIL NA DRŽAVNEM (REPUBLIŠKEM) NIVOJU V ZSM?

V vrhu mladine leta 1965 je bil Kučan, kmalu nato pa že Anderlič. Na nivoju občine je bil tedaj Drago Krivc (1969).

Val študentskih nemirov leta 1968 je prišel tudi k nam,

vendar v manjši meri, saj je bila tu bolj trda roka.

Radio Študent je bil v nekem obdobju radio Kričač. Vendar teh splošnih valov s ŠŠK-jem ne moremo povezovati – od politike smo se bolj distancirali.

Kulturni večer ŠŠK-ja v prostorih mladinskega centra I. 2002.

Sobotno popoldne v ŠŠK-jevi čajnici I. 2002.

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / januar 2003

PETER TRATNIK JE DIPLOMIRAL NA ODDELKU ZA SOCIOLOGIJO FSPN (DANES FDV). PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKEM LETU 1971/72. DANES JE UPOKOJEN, A ŠE ZMERAJ AKTIVEN V DOMAČI DEJAVNOSTI (PEKARNA TRATNIK).

BITI ŠTUDENT JE TAKRAT POMENILO NEKAJ DRUGEGA KOT DANES

STE OB PREVZEMU FUNKCIJE OBČUTILI GENERACIJSKI PRESKOK?

Nekega generacijskega preskoka nismo občutili. Tistega celjskega dela, ki je bil pred nami, nismo več toliko poznali. Ko sem prevzel predsednikovanje, nas je bilo v Ljubljani 40-60 Šalečanov. Tisti, ki smo prihajali v Ljubljano, smo bili vsaj prvo leto med seboj zelo povezani, saj Ljubljane nismo poznali.

Ko smo v nedeljo zvečer prišli v Ljubljano, smo se ponavadi dobili v Šestici, pri Mraku ali Pod lipo.

VERJETNO SO POTEKALE VELIKE PRIPRAVE NA AKADEMSKI PLES?

Akademski ples je bil res organiziran na nivoju, v letih 1971, 72, 73 je bil v avli osnovne šole MPT. Na AP je bila tudi prava akademska zasedba, saj je takrat pomenilo biti študent nekaj drugega kot danes, akademsko izobraženih ljudi je bilo manj. Danes morda več pomeni kaj znaš, kot pa kakšne papirje imaš, takrat so bili pa papirji še kako pomembni.

Na AP smo morali za celotno režijo poskrbeti sami, ko pa se je AP prestavil v lokale, je tam že bila hrana, pijača, mize, prti ... Avla MPT je bila že premajhna.

KJE STE SE ZBIRALI V VELENJU?

V Velenju smo se zbirali v Delavskem klubu, ko si prišel s postaje, si zavil kar v Klub. Oglasne table še ni bilo. Med seboj pa smo bili dobro povezani, prisotna je bila neka družbena skrb.

KAKO STE SODELOVALI Z OBČINO?

Na skupščino v Ljubljano so vsako leto prišli z občine. Enkrat je bila skupščina na Ježici v gostilni, kjer je avto-kamp. Ko sem jaz predal dolžnost, smo jo imeli v študentskem naselju.

Sodelovanje z občino je vseskozi obstajalo – na skupščino so prišli bolj z vidika moralne podpore. Tedaj so bili še časi, ko se je bilo potrebno poleg študija vključevati tudi v družbeno življenje.

Občina nam je dajala tudi nekaj finančnih sredstev, bili smo na tekočem in če nas je kaj zanimalo, smo izvedeli. Tudi občina je razpisovala kadrovske štipendije. Štipendij (kadrovskih, socialnih, za bolj pridne ipd.) je bilo takrat kar dosti. Kadrovska štipendija je pomenila tudi gotovo zaposlitev.

Na AP smo si jih pa privoščili.

Takrat smo začeli s sestanki s štipendisti, ki so izrazili skrb in željo po sodelovanju s študentskim klubom.

Kulturnih večerov pa nismo prirejali. Nismo bili tako razvejani, dosti smo se srečevali in nismo čutili potrebe po drugih aktivnostih. Tudi kakšnih kritik, da smo zaprt krog ali da premalo naredimo, nismo bili deležni. Takrat smo študentje imeli zelo dober družbeni status.

Bili smo vključeni v zvezo študentov, jaz sem še hodil na neke sestanke, tudi organizacijo ZK smo imeli v okviru ŠŠK-ja.

Morda so Dolejšija zato poklicali iz ZSMS, če bi hotel biti predsednik ŠŠK-ja, ker je bila neka praznina, ko ga ni bilo. Dolejši je še večkrat potem prišel na sestanke v Ljubljano. Mi smo bili tega zelo veseli – malo smo se seveda kdaj 'ruk-nili', zaradi kakšnih naših zahtev, vendar so stvari uspešno potekale.

KAKŠNO JE BIL VELENJE V ČASU VAŠEGA MANDATA?

Velenje je bilo zelo dobro situirano mesto. Nič kaj nismo zaostajali za Ljubljano. Sociala je bila zelo dobra. Izobražen kader se je vedno rabil in se še rabi, ampak manj kot pred desetletjem, od osemdesetih let dalje namreč ni bilo več nekih velikih zaposlovanj. Včasih ni bilo nikoli dovolj izobraženih ljudi.

Praviloma pa so se študentje takrat vračali v Velenje, nekaj jih tako ali tako vedno ostane kje drugje, vendar se je večina vrnila. Takrat ni bil problem za službe, kadre so v Velenju zelo potrebovali. Jaz enega leta absolventa nisem izkoristil, ker sem že prej dobil službo.

V tem mojem obdobju so bile vezi med ljudmi še zelo tesne in med sabo smo se vsi poznali.

Študentsko druženje ob buteljnem vinu.

Prepozna trgategv
letnik

1899

Šaleški študentski klub

ŠŠK trgategv.

23 24 25 26 27 28 29 30

1996

LETO KONZUMICANJA LAŠKEGA PIVA

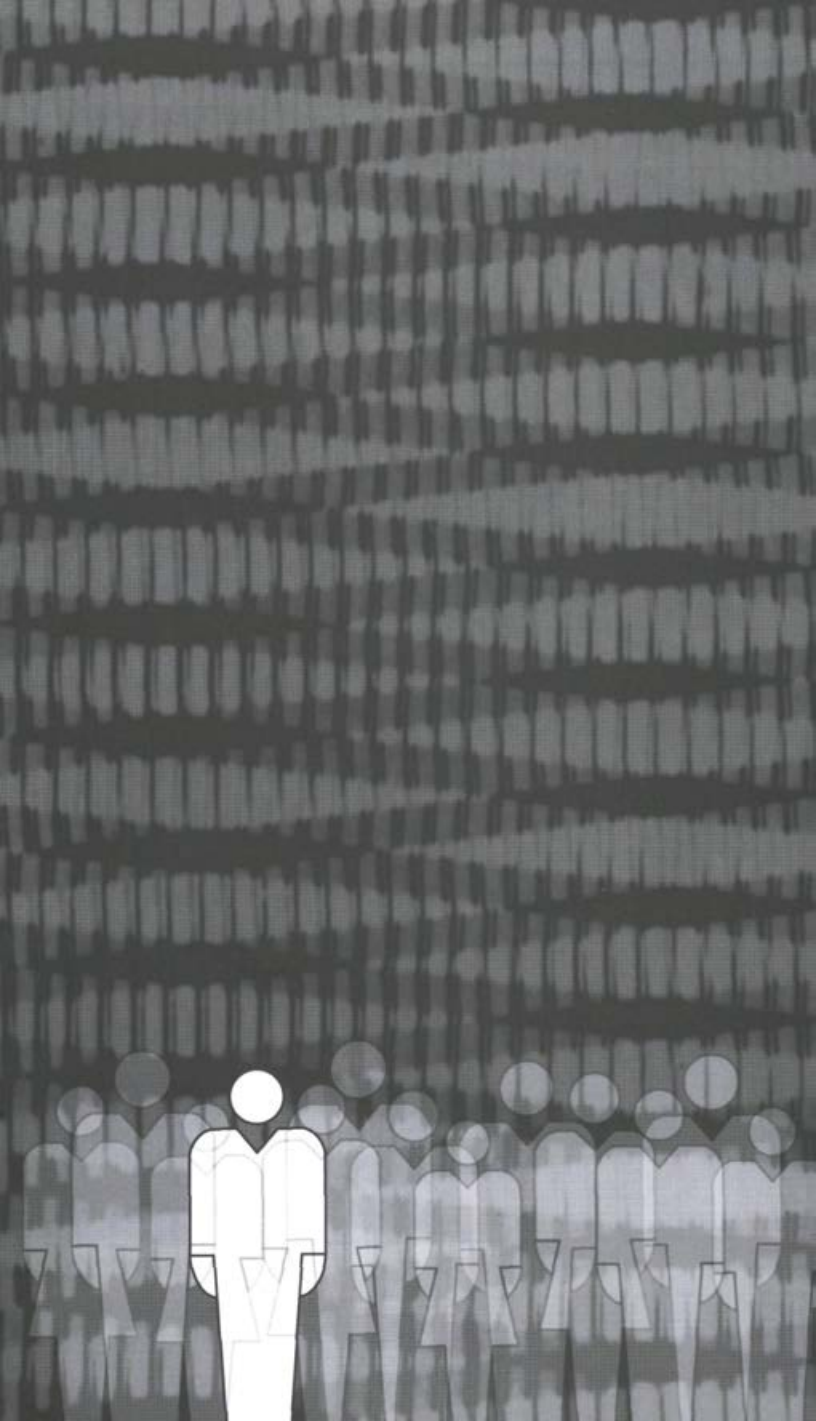
PIVOVARNA PLAC dd

POLNI IN PRAZNI ŠALEŠKI ŠTUDENSKI KLUB Velenje

Polnjenje ...

... in praznjenje.

OPREDELIMO CILJE!

Povzetek:

Avtor, ki pripada generaciji prvih velenjskih gimnazijcev, opisuje svoj prvi stik s Šaleškim študentskim klubom. Do tega stika je prišlo ravno v gimnazijskih klopeh, ko so prišli študentje predstaviti študij in študentsko problematiko. Ob pomankanju pisnih (in internetnih) informacij je pri tem ŠŠK odigral pomembno vlogo. V času, ko so bile potrebe po kadrih z višjo in visoko strokovno izobrazbo v celi Sloveniji velike, je bilo tudi pomembno, da je ŠŠK sodeloval z občinskimi organi in podjetji, ki so predstavila svoje načrte, kadrovske potrebe in možnosti za kadrovske štipendije in zaposlitve. Pomembno družabno prireditev je pomenil akademski ples in na njegovem primeru skuša avtor prikazati, kako je jasno opredeljen cilj dobro vodilo pri oblikovanju aktivnosti in dober kriterij pri odločanju o tem, kaj je in kaj ni pomembno.

OPREDELIMO CILJE!

Prosili ste, da bi nekaj napisal o Šaleškem študentskem klubu – kot spomin, zgodovino, in morda še kaj za današnjo rabo – pa vam, žal, nimam kaj dosti napisati. Prav dosti dogodkov, ljudi in zadev iz tistih časov se ne spomnim in tudi ne zdi se mi, da bi za današnji čas bile pomembne. Živelimo smo pa v drugem času, v močno drugačnih pogojih.

Sam sem eden iz res prve generacije velenjskih gimnazijcev. Bilo nas je vsega skupaj le petinštirideset, zagotovo pa veste, koliko jih danes vsako leto zaključi šolanje samo na gimnaziji in koliko je še tistih na strojni in elektrotehniški srednji šoli. Tako je bilo tudi 'šaleških študentov' v tistih letih mnogo manj, kot jih je danes.

Danes, ko ima veliko študentov svoje avtomobile, kar vsi pa mobilne telefone, danes, ko je že svet postal kar majhen, ne-

pa
tu-
mo
ker
ga-
ob
pa
pa
ga
ga
m-
na

Vse predsedniške kandidate pozivamo, da naj svojo kandidaturu pisno najavi najkasneje do petka, do 17 ure, na naslovu ŠŠK (kandidatura za predsednika), Titov trg 4, Velenje, ali pa zaprto kuverto prinese v PLAC ali Mladinski center.

Pogoji za kandidaturu so vsaj

Vabilo na ŠŠK skupščino.

pre-
je u-
se i-
Bro-
me-
na i-
dos-
bo-
po-
Pru-
in i-
ker

kakšna globalna vas, se verjetno večina študentov počuti v Ljubljani bolj doma, kot je bilo v tistih naših časih. Zato je takrat marsikomu že samo druženje v okviru študentskega kluba veliko pomenilo. Danes študentski klub verjetno ne more imeti takšne družabne vloge. Tudi krog znanstev in prijateljev je da-

nes pri mladih verjetno širši (v prostoru), mnogo manj omejen le na domači kraj. Tako je morda potreba po druženju z 'rojaki' manjša.

V tistem času, tam pred tridesetimi leti, so (smo) srednješolci močno pogrešali informacije o študiju na visokih in višjih šolah. Vseh informacij: o možnih smereh študija, o vpisnih pogojih, o samem načinu študija, možnostih bivanja v Ljubljani ... To je še posebno veljalo za nas, ki smo zaključevali srednje šolanje v Velenju in nismo imeli pred sabo starejše generacije, študentov, ki bi jih poznali in bi nam o vsem tem

Zakaj šoloh imeti klub študentov.

pripovedovali. Tako so srednješolcem precej pomenile predstavitev študijske in študentske problematike, ki jih je organiziral ŠŠK. Pisnih (in internetnih) informacij o študiju je zdaj veliko, vsak srednješolec pozna vsaj nekaj študentov in verjetno ni posebne potrebe po večji vlogi ŠŠK-ja na tem področju.

Enkrat na leto (ali pa na dve) smo v sodelovanju z občinskimi organi in podjetji organizirali sestanke, kjer so predstavniki podjetij in ustanov predstavili svoje načrte, kadrovske potrebe, možnosti za kadrovske štipendije in zaposlitev. Takrat smo bili študentje z domačega območja skoraj edina možnost lokalnim podjetjem in ustanovam, da pridobijo kadre z višjo in visoko strokovno izobrazbo. Mobilnost kadrov je bila dokaj majhna – tudi zaradi slabše prometne in siceršnje povezanosti v Sloveniji. Ob tem so bile potrebe po kadrih z višjo in visoko strokovno izobrazbo v celi Sloveniji velike – in to kar za vse smeri, poklice.

Morda še o akademskem plesu. Ta je bil dolga leta ena pomembnih družabnih prireditev v Velenju. Akademski ples je bil še posebej pomemben za tiste, ki so študij že končali. Kar večina diplomiranih inženirjev, ekonomistov, zdravnikov, profesorjev, se je udeležila tega plesa. Ples jim je pomenil možnost za ponovno srečanje s kolegi, obujanje spominov na študentsko obdobje, pa tudi družabnih prireditev za nekoliko zahtevnejšo publiko takrat ni bilo na pretek. Akademski ples je bil privlačen tudi za študente same (čepprav ni bil namenjen prvenstveno njim) – spet zato, ker je bilo drugih ustreznih družabnih oz. zabavnih prireditev relativno malo. Danes temu zagotovo ni več tako. Možnosti zabave za mlade je zagotovo mnogo več in je bolj raznolika. Večje in bolj raznolike pa so gotovo tudi potrebe mladih, zato stari koncepti teh potreb pač ne morejo zadovoljiti.

Porabil sem kar veliko (preveč) besed in papirja zato, da bi povedal, da iz starih izkušenj ne morem kaj svetovati za delo Šaleškega študentskega kluba v sedanjem času. Povsem drugačne so družbene razmere, drugačne so mnoge vrednote, potrebe in motivi mladih, drugačni so materialni

pogoji, v katerih živite, dostopnost informacij, odprtost Slovenije in sveta.

Predsedniški kandidat se predstavi.

Kaj pa bi lahko svetoval? Dela študentskega kluba sedaj pravzaprav sploh ne poznam. A če je vaš interes izboljšati delo kluba, povečati njegovo moč povezovanja, potem je treba predvsem opredeliti cilje tega povezovanja. Zakaj sploh imeti klub študentov, ki naj povezuje študente iz določenega kraja, občin, pokrajine? Splača se posvetiti kar nekaj razprave opredelitvi teh ciljev. Število ciljev mora biti majhno, opredeliti pa jih je treba zelo jasno. Tako opredeljen cilj je nato dobro vodilo pri oblikovanju programa aktivnosti in dober kriterij pri odločanju, kaj je in kaj ni pomembno.

Poglejmo na (morda banalnem) primeru. Kaj naj bo akademski ples: ali naj služi polnjenju blagajne, ali naj bo namenjen druženju študentov, ali pa naj bo to predvsem družabna prireditev za vse 'akademsko' izobražene ljudi v dolini? Če je cilj prvo, je treba organizirati ples v čimvečji dvorani, z zabavljaki, ki bodo pritegnili kar največ ljudi, tudi če bo prireditev bolj podobna veliki gasilski veselici.

Če je cilj druženje študentov samih, je treba izbrati prostor in ansambel ter pevce (ali kar DJ-ja), ki je večjemu delu vaše generacije najbolj pri srcu. Če je druženje 'akademikov', bo morala biti to prireditev bolj zaprtega značaja, s kvalitetno

kraja. Splača se posvetiti kar neka

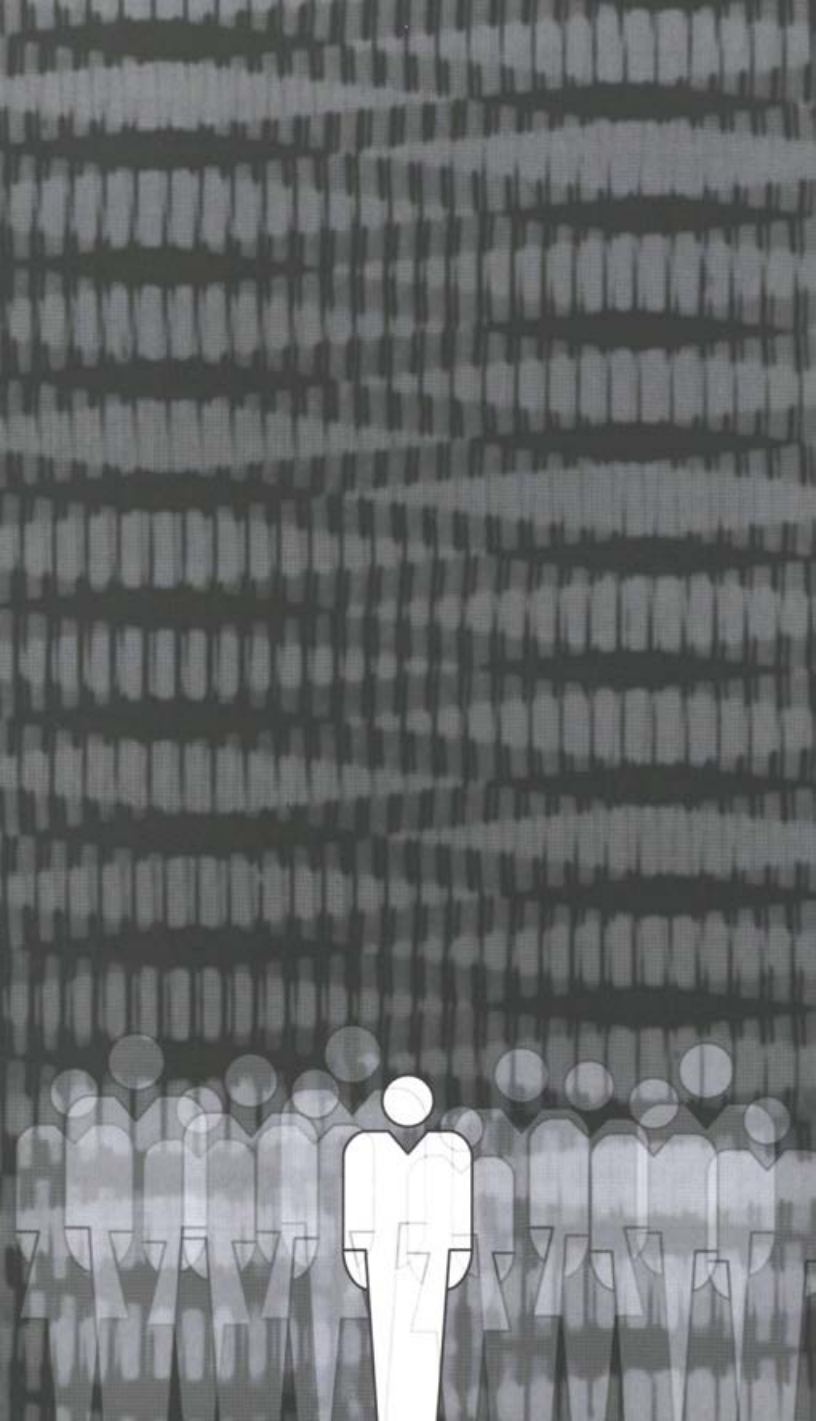
plesno glasbo, lepimi toaletami in kar zasoljenimi cenami (pa tudi visokimi stroški) ...

Skratka, treba je jasno opredeliti cilj, se glede cilja tudi poenotiti in nato je precej lažje opredeliti program, določati prioritete. In če cilja ne znamo opredeliti, izkristalizirati? Potem je morda bolje, da se zadeve sploh ne lotevamo.

Kot sem omenil že na začetku, vam kaj dosti nimam povedati, prav nič pa vam ne morem svetovati iz svojih izkušenj iz časa, ko sem bil član, blagajnik in nato tudi predsednik ŠŠK-ja. Stvari so se toliko spremenile, da res ne vidim, kaj bi iz tistih časov lahko prenesli na današnje razmere. Novi in povsem drugačni časi, drugačne potrebe, pogoji, v katerih živijo nove generacije študentov, njihovi drugačni motivi, zahtevajo drugačne pristope.

ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB		Šaleški študentski klub Titov trg 4 63320 Velenje
Predstavitelj dogajanje v KLUBU za mesec MAREC		
4. marec: 4. marec: predstaviteljski Klub na MATURANTSKI ples 15. marec: ob 16:00 posaditev ŠTUDENTISKE VINIKE TRTE, dobro mesto pred PLACOM 15. marec: ob 21:30 predstaviteljski DIJALSKI PLES s katerim je ČILU in DEJTIKI v PLADUSKEM CENTRU 22. marec: ob 21:00 elitni AKADEŠKI PLES v hotelu Toplice Dobna. Cena karte je 3100 SIT oziroma 2000 SIT za člane ŠŠK-ja. V ceno karte je računalna večerja, ples, kulturno- ališadski program, ples z orkestrom s obe smeri in še mnogo zanimivosti.		
29. marca odpade Tabor turnir in se preselijo za teden dni; za milijardo kopito s sivi z datumom se vam opominjamo, kajti Momenjani petek se		

Zastavljeni program za mesec marec.

BILO JE PRIJETNO, POLNO, KREATIVNO IN FUL ŽURERSKO

Povzetek:

Kjerkoli, ne samo v ŠŠK-ju, ampak tudi v podjetjih, športnih društvih, klubih ipd. si vodstvo želi, da bi privabili čimveč članov ali sodelavcev, ki bi aktivno sodelovali pri uresničitvi zastavljenih ciljev. V letih, ko je bil avtor predsednik ŠŠK-ja, so zanimanje za delo v klubu zastavili najprej takole: predsednik si je izbral ekipo, iz katere so posamezniki pokrivali določena področja dela v klubu; člani ožje ekipe so bili njegovi prijatelji, ki so se strinjali z zastavljeno politiko kluba; vsak član pa je animiral svoje prijatelje. Seveda pa je obstajal še program dela kluba, ki je imel veliko zabave, druženja in malo tudi družbenokoristnih akcij. Članom kluba je delo v ŠŠK-ju omogočilo, da so se ob zaključku študija hitro in dobro vključili v redno zaposlitev, da so lažje reševali probleme, saj so jih starejši zaposleni poznali kot aktivne iz časa študija; da so lažje in tudi sedaj lažje rešujejo probleme, ker se med seboj poznajo.

BILO JE PRIJETNO, POLNO, KREATIVNO IN FUL ŽURERSKO

V prispevku bom predstavil delo v ŠŠK-ju v času mojega študentovanja in v drugem delu videnje, kako bi ŠŠK deloval pozitivno s poslanstvom, ki ga ima.

Kako je prišlo do tega, da sem postal predsednik ŠŠK-ja in bil to dve leti, se ne spomnim. Vem pa, da se nisem pretirano upiral prevzeti to funkcijo. K sodelovanju sem povabil prijatelje, ki so razmišljali podobno kot jaz in so bili 'doma' na tistih področjih, na katerih smo se odločili delati. Friendi, ki so pokrivali določena področja, so k sodelovanju, vsak za svoje področje, pritegnili svoje prijatelje študente. Tako je nastala kritična masa študentov, približno 50, ki so bili pripravljeni aktivno delovati v okviru ŠŠK-ja, delno zaradi druženja s študenti, ki so bili njihovi prijatelji, delno pa zaradi možnosti afirmacije in samopotrjevanja na določenem področju.

V sredini sedemdesetih let ŠŠK ni imel neke vidne dotacije oziroma vira sredstev. Denar za aktivnosti, ki so se vršile, smo pridobivali tako, da smo bili aktivni na področjih, ki so

Svež zrak v Ribnem dvigne apetit.

K sodelovanju sem povabil prijatelje

imela denar in so na osnovi naših planov in realizacije le-teh kapnile kak cekin v blagajno. Osnovna ideja druženja je bila zabava, dobre večerje, lumpanje, smučanje, taborjenje. Vendar smo morali predhodno kar veliko postoriti, da smo pridobili sredstva za zgoraj naštete prijetne aktivnosti.

V tistem času je imel ŠŠK dobro pozicijo, ime in vpliv v občini Velenje. Velikokrat smo bili neprijeten sogovornik na sejah skupščine občine, pri podjetjih, ki so podeljevala štipendije in se niso držala pravil. Bilo je gut, saj smo zastopali pozitivne stvari, tako za študente kot za občane, istočasno pa smo bili brez dlake na jeziku.

V sedemdesetih ni bilo interneta, ni bilo sto lokalov, ni bilo Maxa, Mladinskega centra ... Bil je Delavski klub, ki je bil naš tretji dom. Bila je gostilna Lovec v Ljubljani in gostilna Pri treh ribnikih v Mariboru.

Akademski ples, kot osrednji dogodek ŠŠK-ja, je bil vrhunec letne dejavnosti kluba. Priprave so potekale nekaj mesecev pred AP. Potrudili smo se za kakovosten program, se posvetovali s starimi bajtami, bivšimi aktivnimi študenti, znanimi Zelenimi carji (dr. Matjaž Kmecl, Luka Matijević, Borut Jenko ...), vse z namenom, da se tradicija brucov in starih bajt ohrani.

Ah, te brucke, na nobeno vprašanje ne znajo odgovoriti.

Pravilo je bilo brucem pripraviti dogodivščino, ki jo bodo pripovedovali svojim otrokom (kot enega od težjih predmetov študija), starim bajtam v zelenem carstvu pa priliko, da se zastonj odžejajo AD PROFUNDUM.

Za tisti čas lahko rečem, da so si vsi študentje, ki so aktivno sodelovali v delu kluba, tako ali drugače pripravili teren za mnogo lažji začetek šihata, ko so končali študij. Več kot 25 let je minilo, odkar sem zaključil študij. V poslovnih razgovorih se še vedno najde veliko sogovornikov, ki se spomnijo

so razmišljali podobno kot jaz in so

dela ŠŠK-ja v času moje vladavine, in nemalokrat mi njihovo vedenje o takratnem delu ŠŠK-ja pomaga pri sklenitvi dobrega poslovnega dogovora.

Športni piknik leta 1977.

Lepo je bilo biti študent. Študij sem utrjeval 7 let, študentsko sem ga polno doživel in ni manjkalo zabave, barbere ter refoška. Z dnem, ko sem dvignil šihtno knjigo, pa ni bilo več nobene nostalgije po študentovstvu.

Big Boss v Ribnem - vaje teritorialne obrambe.

bili »doma« na tistih področjih, na

KAJ PA ŠŠK DANES?

Poleti 2002 sem se udeležil okrogle mize na temo, kako ŠŠK naprej, kako animirati študente za vključevanje v delo in akcije kluba. Prmejdun, kar malo sem se zamislil, saj je bilo meni in mojim vrstnikom iz vrst ŠŠK-ja mnogo lažje. Imeli smo Delavski klub, nismo imeli sredstev, nismo imeli interneta, imeli pa smo željo žuriranja in druženja in pripravljenost za to nekaj postoriti.

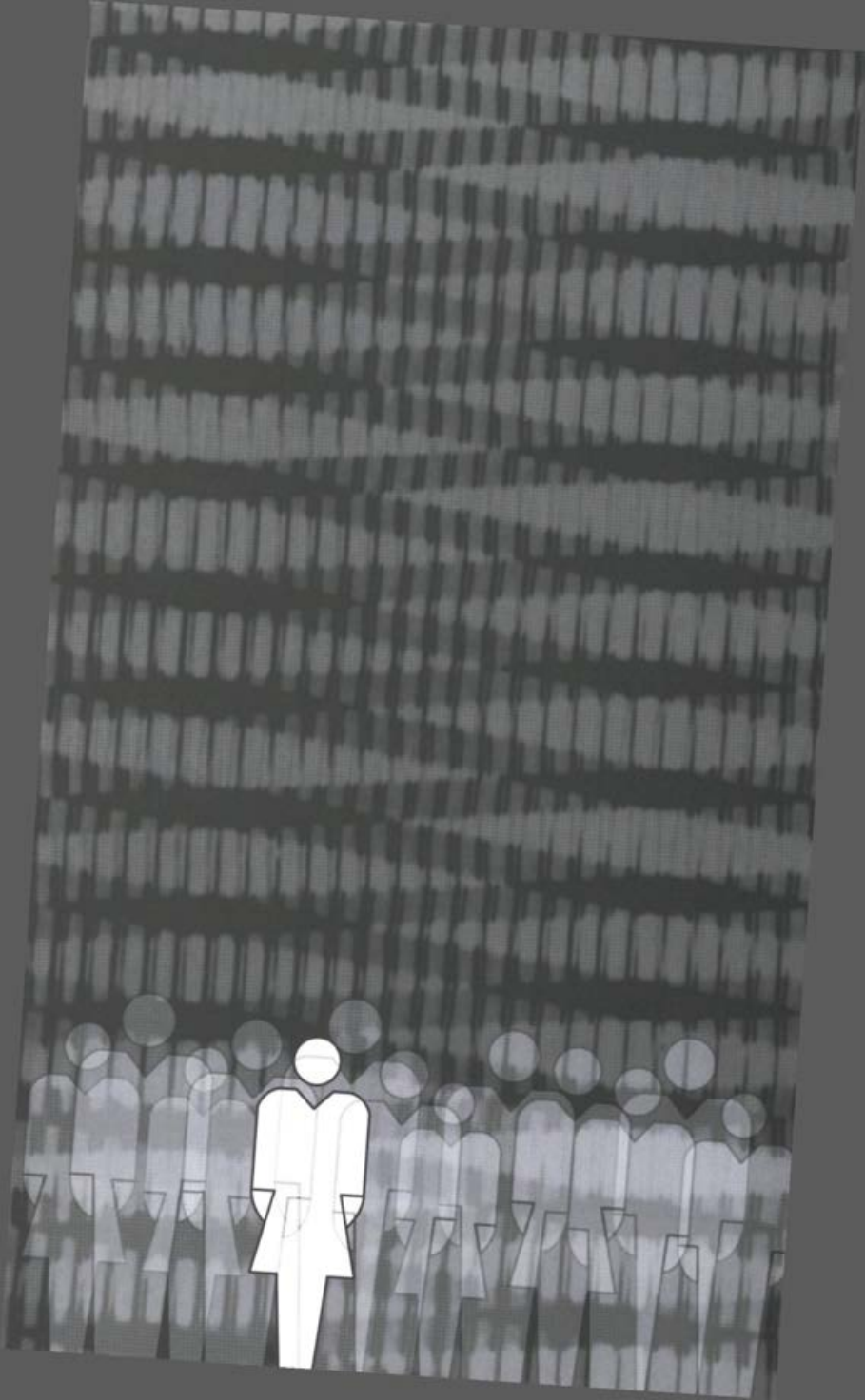
Kako zagotoviti kontinuiteto dela ŠŠK-ja, kako dobiti 'taprave' študente, ki bodo vlekli voz, kako animirati ostale študente, da bodo spremljali voz in ga ob premagovanju občasnih klancev tudi malo porinili?

Še vedno sem enakega mnenja, da je osnova najti iz vrst študentov dirigenta s posluhom. Dirigent ima prijatelje, ki so glasbeniki in ki ga na nek način tudi cenijo. Dirigent in glasbeniki ustanovijo dober zbor glasbenikov. Zbor bo igral vrhunsko glasbo pod taktirko dirigenta in to bo zagotovilo, da bodo dvorane koncertov vedno polne.

Ejga študentje, bog z vami in vašimi dušami. Le pravi mali kupček kritične mase ŠŠK-ja se mora najti in 1000% bo stvar vedno stekla, ne glede na stanje v družbi.

Pero, ne zapusti ŠŠK-ja!

KAJ NAM JE POMENIL ŠŠK – VELIKO!

Povzetek:

Avtorica v članku obrača liste v knjigi življenja nazaj, leta, desetletja, in – mestoma nostalgичno – opisuje Šaleški študentski klub, ki je takratni generaciji v prvi vrsti pomenil prostor oz. priložnost za srečanja, hkrati pa je svoje člane in simpatizerje razvijal kulturno in politično, pomagal krepiti zdrav duh v od študija izmučenih telesih in študentom neredko omogočil bivanje v naravi. Članek med številnimi projekti izpostavi predvsem taborjenje v Ribnem in študentsko četo, ki je bila organizirana v okviru Teritorialne obrambe Velenje.

KAJ NAM JE POMENIL ŠŠK – VELIKO!

Tam proti koncu leta sem med elektronsko pošto našla nezna-
ni naslov Kladnik, le kdo je to? Da pripravljajo študentje ne-
kaj o zgodovini in pomenu Šaleškega študentskega kluba, je
pisalo, in da iščejo tiste, ki so tako ali drugače »pisali«
njego-
vgo zgodovino ... Ma kje je že to, sem si rekla, nekaj obljui-
bila, potem pa spomine pozabila obujati. Pa tudi čas ni bil
pravi zanje, saj je bila realnost moževa bolezen, pa kup ob-
veznosti v službi ... In potem se je nekega dne, že v novem
letu, v moji službi dobesedno 'nacrtala' Ana. Hecno, verjet-
no sva se že kdaj srečali na filozofski fakulteti, pa nisva ve-
deli za 'skupne korenine'. Zanimivo pa tudi, da se do sedaj
nihče ni spomnil, da bi nas 'stare korenine' mogoče enkrat
spravil na kup; že res, da smo se nekako našli na 30-letnici
delovanja Gimnazije Velenje, vendar ne vsi, pa tudi – prvi akti-
visti študentskega kluba so hodili še na celjsko gimnazijo...

In potem začneš obračati liste v knjigi življenja nazaj, leta,
desetletja (no, ne bodimo preveč malenkostni, saj smo v
srcu še mladi!). Spomini na gimnazijska leta so še vedno
zelo živi, saj se s sošolci še vedno občasno srečamo. Tisti,
ki smo šolanje nadaljevali, smo se kasneje srečevali tudi pri
aktivnostih Šaleškega študentskega kluba. Eni smo bili si-
cer bolj 'delavni' in smo skrbeli za program, drugi so pa
program z veseljem 'konzumirali', zlasti ko je bil na pro-
gramu kakšen pasulj pri teritorialcih ali pečene klobase na
taboru v Ribnem.

Moji stiki s Šaleškim študentskim klubom so se začeli že v gim-
nazijskih letih, ko sem si pri Našem času včasih s kakšnim
prispevkom prislužila kakšen honorarček, seveda je 'obve-
ščanje javnosti' ostalo moja naloga tudi med časom študija
(da ne bi družbi s študijem na takratni FSPN kar tako kradla
denarja). V času mojega 'mandata' (poleg tajniških poslov
sem pač delala skoraj vse, kar si je izmislil takratni pred-
sednik Pero oz. Peter Rebernik) je bila dejavnost študent-
skega kluba zelo razvejana – prisotni smo bili tako na 'do-
mačem terenu' kot v kraju študija, t.j. Ljubljani in Mariboru.

Mi smo taboru v Ribnem jemali sp

Šaleški študentski klub nam je pomenil prostor oz. prilžnost za srečanja (v Ljubljani so bili posvečeni prostori pri Šestici, Lovcu in Pod skalco – ampak prosim, vedno je bilo najprej delo, šele potem hrana in tekoče zadeve), nas razvijal kulturno (le kdo bi pozabil nastop Poldeta Bibiča, mislim, da je bilo pri Lovcu) in politično (komunizem se je zdel vsaj

Šaleški študentski klub

Skrbno so se lotili dela

povezava z idejno-politično komisijo pri OK ZSMS Velenje ter družbenopolitičnim zborom občine. Ostale, že ustaljene komisije v klubu so svoje načrte dopolnile z novimi nalogami.

Resno so se lotili dela

ŠŠK-jevcí so zasedli prostor v Našem času.

tako blizu kot naše diplome), nam omogočil bivanje v naravi (delovne akcije in streljanje po okoliških hostah, izleti, pa tabori v Ribnem pri Bledu in še zlasti plazenje po rovih velenjskega rudnika in prežvekovanje rudniškega tobaka), pomagal krepiti zdrav duh v od študija izmučenih telesih ('difovci' so nas maltretirali po travnatih terenih – današnji trenerji so nekje pač morali začeti svoje kariere) itd. No, če ne omenim še legendarnih akademskih plesov, bodo kolegi rekli, da mi spomin peša.

Če bi morala izbrati dejavnost, ki mi je ostala v najlepšem spominu, bi na prvem mestu izbrala taborjenje v Ribnem. Mi

smo te tabore jemali smrtno resno, osvajali taborniške veščine, kosili travo, lupili krompir, čuvali zastavo, peli taborniško himno, se prevažali naokoli v starem vojaškem džipu ... Da se ne bi pomehkužili, nas je Sine (De Costa) go-

nil naokoli, kot bi bili kadeti na West Pointu, še sreča, da je s seboj vedno pripeljal ogromno črno mrcino (takšno iz filma Sreča na vrvi) – 'kuža' nam je polepšal vsak

dan znova. Le paziti je bilo treba, da te ni od same ljubezni utopil s svojo slino. In prav zanimivo, kako človeku ostanejo v spominu neke podrobnosti, namreč, nižje ob Savi je bil tabor ljubljanskega odreda Beli bober. 'Močvirniki' so nam naravnost parali živce, saj so nam noč za nočjo poskušali ukrasti zastavo. Pa smo jim enkrat nastavili pravo mino – ob drog smo privezali Sinetovega kosmatinca in se potem zvijali od smeha, ko je le-ta sredi noči ljubeznivo položil šape na ramena sovražnega obiskovalca, ki se mu je verjetno prikazal sam grizli. Nepozabna je bila tudi hrana, ki sta jo kuhala in cvrla zakonca Krušič (Janeza še danes ne pozabim spomniti na tiste gurmanske čase).

Druga stvar, ki je ni mogoče pozabiti, je prav gotovo študentska četa, ki je bila organizirana v okviru Teritorialne obrambe Velenje. Čisto ta prave uniforme smo imeli, obvladali streljanje, 'puzanje', stradanje, šotorjenje, stražo, 'lozinke', spanje na skednjih, pohode v hudem mrazu in zimi (npr. iz Vitanja na Graško goro) itd. Na vseh vajah TO in raznih mitingih smo seveda aktivno sodelovali, 'streljali' drug drugega namesto sovražnika, se ponoči skrili globoko v koruzo, ker nas je bilo na straži strah, pojedli na litre vojaškega pasulja in se tudi radi nastavljali pred fotografske objektivne (cena slave, pač). Posebej zabavne so bile vaje, ko so nas aktivci iz TO poskušali naučiti nekaterih vojaških veščin. Bili smo zelo spretni in racionalni, saj smo legendarno puško 'mavzarco' razstavili v rekordnem času in jo tudi sestavili nazaj, le vedno so nam ostali 'rezervni deli'z. Ko smo na strelišču vadili streljanje, so okoliški kmetje že nekaj dni prej

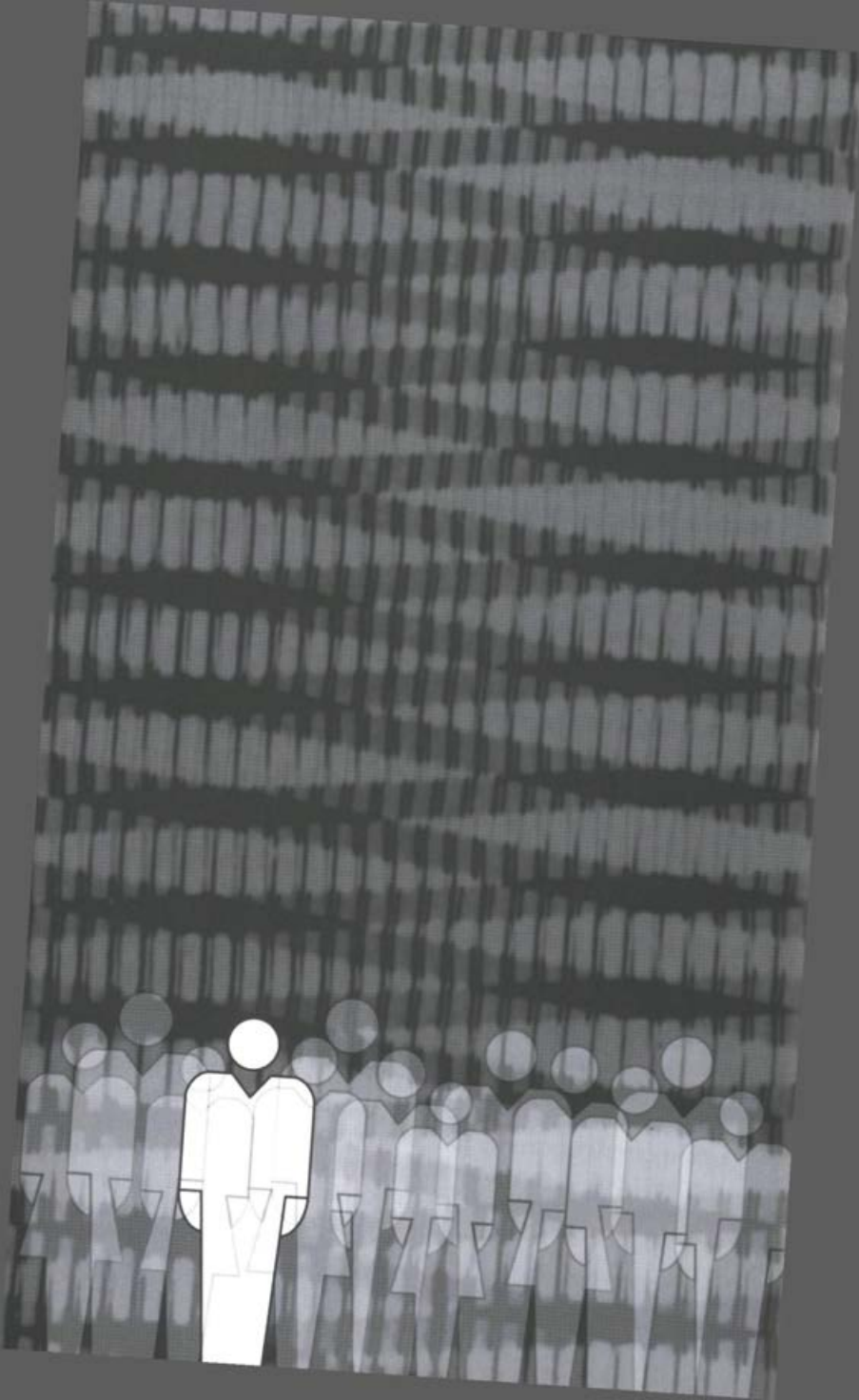
kosili travo, lupili krompir, čuvali za

razglasili alarm, kajti namesto v tarče, so naši metki tavalili visoko po bukvah in smrekah. Učili smo se streljati tudi s 'težko artilerijo'. Polkovnik (vsaj mislim, da je imel takšen čin) Bojadžijevski je imel nalogo, da nas nauči streljati s tromblonom. Tresse so se nam uniforme, ko smo gledali orožje na njegovih ramenih. Pouk je potekal nekako takole: »Važno je, da se nogama močno ukopljete. Oružje vrlo dobro naslonite na ramena, da vam jih ono ne slomi. Onda nanišajte – evo, tamo je ono visoko drvo od smreke. Nanišajte pravo na nju, nišajte još malo, pa zadržite vazduh i – puca-te!« Varuhi narave naj bodo kar pomirjeni, ne Boja-džijevski ne mi nismo zadeli niti enega cilja, da pa je kdo po strelu pristal na zadnji plati, ker tromblona ni dobro držal, je čista resnica.

Dobra volja sredi snežnega meteža na vrhu Graške gore. Pohod po poteh XIV. divizije. Na sliki: Melita V. Ambrožič in Gustl Jeriha (1977 ali 1978).

Toliko. Veliko lepih spominov me veže na Šaleški študentski klub in lepo bi bilo, da se s kolegi nekoč spet srečamo in malce podoživimo tista leta. Mnogo koristnega smo naredili, pa k sreči tudi kakšno lumparijo in neumnost. Študentski klub nas je povezoval in nam dajal določeno varnost, škoda le, da so študentska leta minila tako hitro!

MEMOAREALIZING

Povzetek:

Tri niti. Tri percepcije. Ena je doje-manje sedanjega obdobja, obdobja velikih sprememb. Druga je pogled s časovne distance na vlogo in položaj študentov in intelektualcev od daljne do bližnje preteklosti. Tretja, ravno tako s časovne distance, govori o vlogi in pomenu ŠŠK-ja.

Tri niti spletene v združeno percep-cijo. Bistvena nerešena vprašanja prihodnosti, tako posameznika kot družbe, imajo vseskozi enak izvor. Preseganje omenjenih nerešenih vprašanj gre iskati v sposobnosti prilagajanja spremembam globalnih dejavnikov, na katere nimamo vpli-va. Torej iskati v (po)polnem prilaga-janju spremenjenim dejstvu, ki jih sicer sprejemamo in v večini zelo podpiramo (le) na deklarativnem nivoju.

MEMOAREALIZING

I.

Danes je Velika nedelja. Je Velika zame v odnosu do ŠŠK-ja, ko prvič po četrto stoletja zopet nekaj prispevam zanj. Sicer pa je ta velikonočna nedelja ena izmed redkih priložnosti, ko imam čas za pisanje. Včeraj sem med vožnjo v avtomobilu okoli sedme ure zvečer vključil radio ter tako zgolj po naključju poslušal Velika poročila, torej tista na nacionalnem radiu, ki jih menda poslušata večina ljudi. Kljub Velikim spremembam, ki smo jim priča v zadnjih letih, pa sem bil dokaj presenečen nad govorom dveh predstavnikov dveh cerkva na Slovenskem v tej oddaji. Ni me ne vem kako presenetilo, da sta govorca dobila mesto v konici poročil, to je samo še nekaj več kot prejšnja leta. Presenetilo me je to, kar sta povedala. Kratko in jedrnato. Oba enako, če si dovolim poiskati skupni imenovalc oz. skupno izhodišče. O prazniku sta oba govorila izključno z vidika čiste etike kot filozofske panoge. Nobene politike, nobene religije. Praznik je posvečen večnim vprašanjem življenja in smrti, sta rekla. To pa je že zelo blizu na primer znamenitemu stavku »Osnovno gibalno človeka je strah pred smrtjo« znanega filozofa, ki je bil cerkvi vedno trn v peti. In to je v primerjavi z razmerami, ko

4

RIT 4

Kaj naj ŠŠK v Velenju predstavlja

Vprašanje iz RIT-i št. 4.

sem bil še študent, Velika sprememba. Pozitivna. Je znak spoznanja, da ogromne statusne spremembe države, lastnine, državljanov itd., ki so se že zgodile, neusmiljeno terjajo prilagajanje k tem nadrejenim dejavnikom. Je znak upanja, da je na obzoru prese-

ganje (spreminjanje) obstoječih medsebojnih razmerij, v skladu s časom in okoliščinami, v katerih živimo, kot temeljni pogoji preživetja.

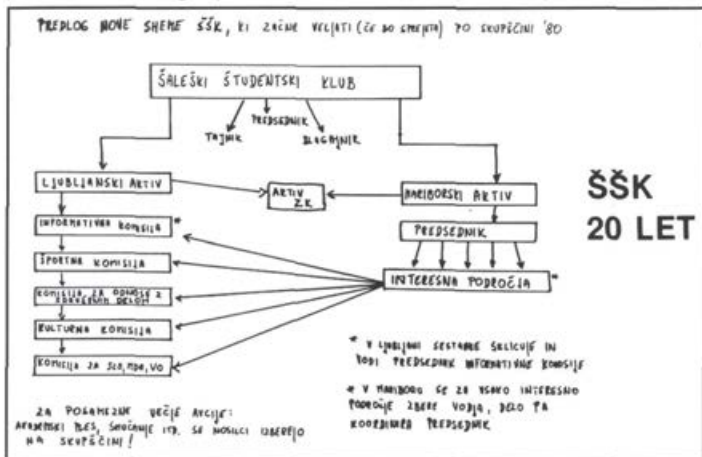
Torej etika kot nujna infrastruktura prihodnosti.

Vse smo počeli z velikim zadovoljstvom

II.

Datumsko – priložnostno temo jemljem kot izhodišče vprašanj: ali se vsem tem spremembam v zadostni meri prilagajajo tudi študentje, ŠŠK, Šaleška dolina?

V času delovanja v ŠŠK-ju sem se veliko ukvarjal z vprašanji položaja in vloge študentov v razmerju do takratne družbe, prav tako pa z vprašanji namena obstoja in delovanja ŠŠK-ja. Zelo dobro mi je tudi ostalo v spominu, da so na drugi strani predstavniki občine ob vsakem srečanju z nami razpravljali o problematiki odselitve študentov iz občine po končanem študiju, pri čemer z njihove strani nikoli ni izostal poudarek o velikem pozitivnem pomenu obstoja oz. delovanja ŠŠK-ja za ublažitev omenjene problematike. Odkrito povedano nikoli, niti takrat niti sedaj, tega nisem razumel. Nihče namreč ni omenjal motivacije. Kratko malo, študentje so, občina z gospodarstvom tudi, izrazimo željo, da osta-

Organizacijska shema se je širila ...

nejo v občini, pa bo. Če sklepam sedaj po nedavni izjavi predstavnika občine v časopisu, da bi naj v Velenju ustanovili visokošolski center in s tem zadržali izobražen kader doma, se glede bistva problema očitno ni kaj dosti spremenilo.

V petdesetih, šestdesetih letih je bila glede motivacije intelektualcev izrazito absurdna situacija. Neizmeren konflikt interesov. Oblast je zaradi potreb lastnega obstoja ljudi izobraževala, ko so izobraževanje zaključili, jih je nujno potrebovala, istočasno pa so jim bili nevarni, bolje rečeno so se jim zdeli nevarni za ohranitev oblasti v svojih rokah. Vsaj tisti, ki so s svojo pokončno držo vztrajali pri uveljavitvi svojega znanja v praksi in s tem trčili ob interes kakšnega oblastnika. Marsikdo je bil preganjan in so množično odhajali iz občine, iz države, iz kontinenta, mnogi za vedno.

Temu primerno je deloval tudi celoten sistem vzgoje in izobraževanja. Tudi svojo generacijo štejem v tisto, ki so jo vzgajali v ljudi, ki morajo biti primarno posvečeni opravljanju svojega poklica, sekundarno pa uresničevanju svojih življenjskih ambicij in ciljev. To pa je skregano z logiko motivacije in ustvarjalnosti, zlasti pri intelektualcih, kjer praviloma gre za visoke, a nematerialne cilje. Najbolj je motiviran, ustvarjalen in družbeno koristen tisti, ki je posvečen svojim življenjskim ambicijam in ciljem, znanje in opravljanje poklica pa sta zato le posledica oz. le sredstvi za doseganje primarnega cilja. Tudi če kdo na ta način obogati, je to zgolj posledica primarne usmerjenosti, a je seveda to v pogojih konkurence težko. V vsakem primeru ima možnost ob tem obogateti delodajalec.

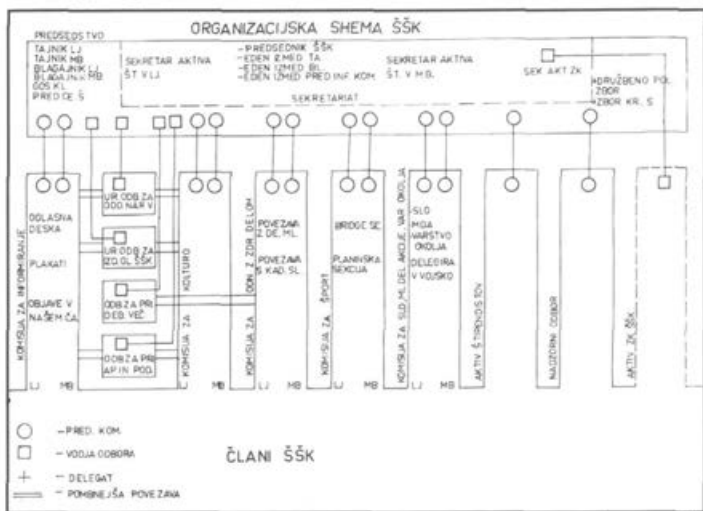
Študentje, formalno gledano, tudi dolgo niso bili del 'mladine'. Obstajale so mladinske organizacije in študentje. Sredi sedemdesetih let, v času našega ŠŠK-ovanja, so se prvič ustanovile univerzitetne konference ZSMS, a so delovale le na območju obeh univerz. Izven teh območij so bili le študentski klubi, katerih ustanovitev pa ni vzpostavljala oblast, temveč zgolj samoiniciativa posameznikov.

Teoretično je današnja generacija diplomantov vsaj v enem zelo pomembnem pogledu bistveno na boljšem. Namreč v tem, da so lastniki znani. Se vam zdi lastništvo privilegij? Meni ne. Ni namreč bistveno lastnino pridobiti, bolj pomembno jo je tudi obdržati, kar pa ni tako enostavno. Zato je lastnina prej kot privilegij obveza in odgovornost. Lastni-

delal v mnogih okoljih, vendar tako viso

ki, ki bodo hoteli na dolgi rok svojo lastnino tudi obdržati, bodo potrebovali v prvi vrsti ljudi s čim več znanja in sposobnosti. In ravno v tem je nastal popolnoma nov motiv in nove, veliko boljše možnosti za uresničevanje življenjskih ambicij in ciljev ljudi z visokimi, praviloma nematerialnimi cilji.

Ni pa nujno, da se bo tak idealen scenarij tudi takoj v celoti uresničil. Oviro vidim predvsem v tem, da je vse preveč lastnikov, ki lastništva enostavno ne razumejo oz. ne zmorejo ločiti med lastništvom in upravljanjem. Primarna lastnikova pravica in dolžnost je ohranitev lastnine ter pravica do razpolaganja z ustvarjenim dobičkom, kar je tudi edini

... in razvejala.

možen racionalen interes lastnika. V imenu takšnega interesa pa je edino pričakovano ravnanje lastnika tisto, ki zagotavlja kar najboljše upravljanje njegove lastnine. *A priori* seveda ne moremo trditi, da lastniki ne morejo biti najboljši možni upravljalci, kakor tudi ne, da ne obstaja mnogo boljših upravljalcev. Vendar pa se kot temna dediščina preteklosti mnogi lastniki za nobeno ceno ne bi odrekli upravljanju na nobenem področju in na nobenem nivoju, pa še nadzorni organi samega sebe bi bili, če bi jim zakon to dopuščal.

Kot po pravilu so v takšnih okoliščinah ljudje z veliko strokovnega znanja plačani blizu nivoja praga revščine, kar prej kot na primer na Evropsko unijo spominja na zgoraj omenjeno stanje motivacije intelektualcev v petdesetih in šestdesetih letih. Tu pa seveda zopet nastopi konflikt interesov, saj so na drugi strani nove generacije diplomantov nesporno vedno bolj primarno posvečene svojim življenjskim ambicijam in ciljem, praviloma visokim in nematerialnim, ki jih lahko uresničijo le s samostojnim opravljanjem najzahtevnejših in najodgovornejših nalog. In jih bodo uresničile, kjer bodo za to pač boljši pogoji. Danes vrata niso odprta le v Ljubljano, odprta so v celo Evropo.

Teoretično si danes lastniki ne bi upali tako ravnati. Pa si upajo. Vedo namreč, da imajo kljub negativnemu poslovanju dvojno podporo za obdržanje svoje lastnine; najprej v delu zakonodaje, ki izvira iz preteklosti, potem pa tudi v solidarni podpori vplivnih somišljenikov na istem etičnem nivoju. Kako dolgo še? S tem vprašanjem je tesno povezano tudi vprašanje, kdaj bodo nastopili zadostni motivi, da bo izobražen kader v večji meri ostajal doma.

Vprašanje t.i. odliva možganov iz občine ali iz države je torej vprašanje spoznanja ožje ali širše družbene skupnosti o vsebini, dejanskih posledicah in neizbežnih potrebah prilagajanja velikim spremembah, ki vključujejo tudi nova spoznanja o tem, kaj je za koga pravi motiv. Je torej vprašanje preseganja (spreminjanja) obstoječih medsebojnih razmerij.

Torej etika kot nujna infrastruktura prihodnosti.

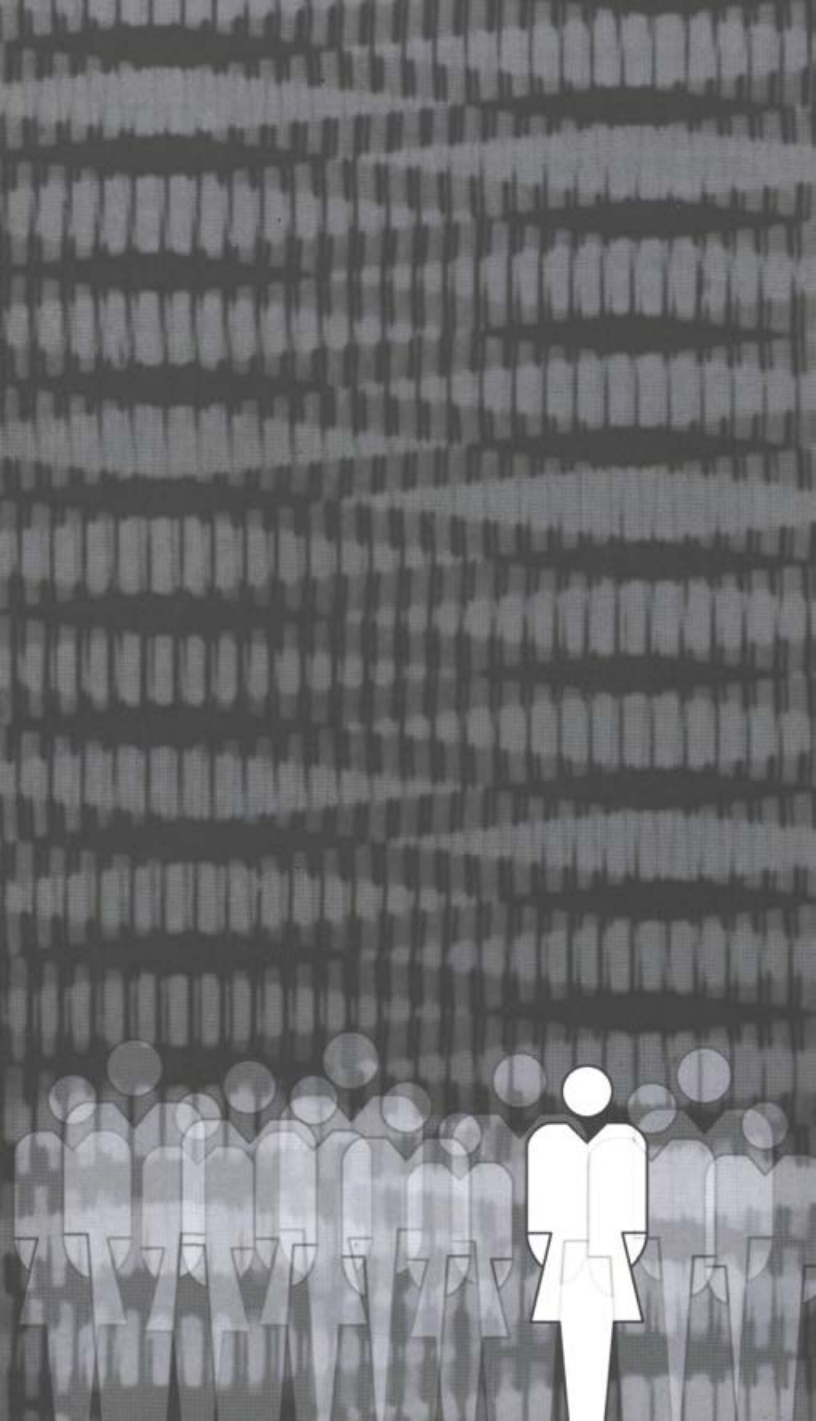
III.

Nikoli nisem dvomil, da je dobro, da ŠŠK obstaja. Zelo ali pa manj aktiven, usmerjen tako ali drugače. Ni pomembno. Pomembne so življenjske izkušnje, ki jih pridobiva vsak ššk-jevec ob svojem študiju.

Mi smo se takrat zadeve lotili zelo resno. Najprej smo izdelali kompleksno organizacijsko shemo kluba, določili nosilce aktivnosti posameznih področij ter jim določili pristojnosti in odgovornosti. Na tej osnovi smo izdelali program dela v obsegu, ki ga je bilo možno uresničiti skladno z obsegom lastnih kadrovskih resursov in predvidenih finančnih prihodkov. Glede na to, da se je na samem začetku priprave programa dela klubu priključilo veliko število aktivnih nosilcev posameznih področij, je bil tudi program dela zelo obsežen. Pa smo ga uresničili. V celoti. Morda celo presegli. Uresničitev programa pa je bila seveda pogojena z uspešnostjo dela vsakega posameznika. Zdi se mi, da smo vsi delovali brezhibno. Predvsem smo zelo sodelovali. Vsak je v roku naredil to, kar je bilo dogovorjeno. Pa nihče od nas za to ni bil plačan. Preprosto smo bili motivirani že s tem, da uresničujemo nek lasten cilj, ki smo si ga zadali. Vse to smo počeli z velikim zadovoljstvom in veseljem.

Po končanem študiju sem živel in delal v mnogih okoljih, vendar tako visoke motivacije in stopnje uresničevanja dogovorjenega kasneje nikjer nisem zasledil, čeprav smo bili za svoje delo (dobro) plačani. Prav lahko pa bi bilo glede tega tudi v drugih okoljih mnogo bolje, če bi bila medsebojna razmerja sprotno prilagojena zahtevam, ki jih neizbežni globalni dejavniki postavljajo lokalni družbi.

Torej etika kot nujna infrastruktura prihodnosti.

BILO JE NEKOČ ...**Povzetek:**

Avtorica opisuje delovanje Šaleškega študentskega kluba sredi sedemdesetih let, ko so najprej takratni študentje Šaleške doline v Mariboru sklenili ustanoviti svoj klub, kmalu pa so se odločili, da bi bilo nemara bolje ustanoviti aktiv enotnega Šaleškega študentskega kluba, ki bi bil klub vseh študentov doline. Po prvotnem nezaupanju do 'Ljubljancev' se je takšna organiziranost izkazala za produktivno. Večina aktivnosti se je prenesla v Velenje in na ta način so člani kluba tkali bolj trdno vez z domačim krajem. Hkrati pa so navezali medsebojne stike, ki so se obdržali tudi kasneje in marsikdaj komu med njimi pomagali pri premagovanju različnih ovir.

BILO JE NEKOČ ...

Tako se sicer začnejo pravljice, lahko pa se začne tudi kaka zelo stara zgodba. In zgodba o našem delu in življenju s Šaleškim študentskim klubom je pravzaprav že kar precej stara, tako da jo lahko pričnemo z 'bilo je nekoč'.

Seminar študentov kluba v Umagu.

Minilo je že krepko čez četrto stoletje, ko smo se v letu 1974 zbrali takratni študentje Šaleške doline v Mariboru, in se dogovorili, da tudi mi ustanovimo svoj klub. Za predsednika smo določili Lojzeta Jana. Naši začetki niso bili najbolj uspešni, nekako nismo vedeli, kje in kako začeti. Zato smo se pričeli dogovarjati s tistimi, ki so študirali in delali v Ljubljani (vsaj nekateri od nas so to počeli) in prišlo je do ideje, da bi v Mariboru ustanovili aktiv enotnega Šaleškega študentskega kluba, ki bi bil klub vseh študentov naše doline, ne glede na to, kje bi kdo študiral. Priznati moram, da smo bili večinoma proti taki ideji in naložili smo našemu predstavniku, Stojanu Povhu, da mora na pogajanjih z 'Ljubljancani' izbrati našemu klubu popolno samostojnost. Ko se je vrnil s sestanka, nam je skesano priznal, da mu ni uspelo. Branil se je nekako takole: »Saj sem povedal, kakšno je naše stališče in

Moj domači so vedeli le to, da naib

na koncu smo se le zmenili, ampak potem, po uradnem delu smo se pa malce zapili in si zapeli *mi se imamo radi* in Pero me je čisto prepričal« (Pero je bil Peter Rebernik, takratni predsednik ŠŠK-ja v Ljubljani). Skoraj smo ga pretepli in končno nejevoljno pristali na tako organiziranost, kasneje pa smo priznali, da je bilo to edino pametno in veseli smo bili, da je Perotu takrat uspelo. Naše sodelovanje je bilo namreč zelo dobro, večino aktivnosti se je preneslo v Velenje in na ta način smo tudi tkali bolj trdno vez med študenti in domačim krajem. Bili smo na tekočem, kaj se dogaja doma in lažje nam je bilo, ko je bilo treba po končanem študiju zgrabiti za delo.

Priznati je treba, da je bilo življenje študentov takrat precej drugačno kot danes. Čeprav nekateri menijo drugače, osebno mislim, da nam je bilo v določenem smislu celo veliko lažje in lepše. Psihičnih pritiskov je bilo manj, tempo življenja pa je bil bolj normalen. Predstavljam si, da povsem sam odločaš o svojem življenju, saj te na poti domov ne morejo poklicati trije po mobilcu in ti povedati, kaj boš počel, ko prideš domov, čeprav si se ti že prej med tednom dogovoril za sto

Študentska fotka iz Ribnega okoli l. 1977.

drugih stvari. Moji domači so vedeli le to, da najbrž pridem enkrat konec tedna domov, ker smo se tako dogovorili v nedeljo ob odhodu. In tako sem, ko sem prišla v Velenje,

dem enkrat konec tedna domov, ker

mirno zavila najprej v Delavski klub in tam preverila, kaj počnejo naši šškjevci. V Klubu jih je bilo vedno, kadar sem prišla, pa naj je bil petek ali svetek, sigurno nekdanji komadov. In potem smo naredili načrt, kaj bomo počeli v petek zvečer, v soboto in v nedeljo, pri tem nas ni mogel nihče motiti z nenadnim telefonskim klicem. Poleg študijskih obveznosti, za katere priznam, da sem jih zelo resno in redno izpolnjevala, je bila moja edina obveznost in veselje ŠŠK. Zaradi pomanjkanja različnih možnosti smo imeli veliko prednost – vedeli smo, kam iti in s kom kaj početi. Počeli pa smo veliko stvari. Organizirali smo smučanje, taborjenje, sodelovali smo v mladinskih delovnih brigadah in v mladinski teritorialni enoti, hodili na pohode po poteh XIV. divizije in vsako leto pripravili brucovanje in akademski ples, aktivni smo bili v občinski politiki. Udeleževali smo se izobraževalnih seminarjev na temo dela študentskih klubov, kjer smo izmenjevali mnenja s predstavniki drugih klubov, pridobivali nova znanja in navezovali nove stike s sebi enakimi širom Slovenije. Pravzaprav smo bili prisotni na vseh ravneh družbenega in družabnega življenja in imeli smo se lepo.

Čeprav smo se v začetku bali, da ne bomo uspeli vzpostaviti enakopravnega odnosa znotraj kluba z 'Ljubljancani', ker je bilo slednjih neprimerno več in so imeli dolgo tradicijo, je bila bojazen odveč. Postali smo povsem enakopravni. Postavili smo pravilo, da se predsedniki kluba menjujejo – eno leto iz Ljubljane in drugo leto iz Maribora. Študentje, ki so študirali v Celju, so bili v začetku del mariborskega aktiva. Vsak aktiv zase pa je imel v kraju študija še kup svojih aktivnosti. Uspelo nam je predvsem zato, ker smo bili enkratna ekipa, vsak je skrbel za svoje področje in vsak je pripeljal za sabo še svojo četico, polno dobre volje in energije, tako da nas je bilo vsak dan več. Zavedali smo se, da bomo le z aktivnim delom uspeli pridobiti tudi nekaj prepotrebne denarja, saj nam ni bilo nič danega samo po sebi. A to je bila le še dodatna motivacija in ne ovira. O našem delu smo pridno obveščali javnost, najbolj odmevna je bila oglasna deska v Delavskem klubu, ki smo jo redno opremljali z vsemi obvestili in informacijami o akcijah kluba. Na njej so do-

smo se tako dogovorili v nedeljo ob p

bile mesto vse 'najbolj uspele' fotografije, zaradi česar je včasih komu zavrela tudi kri. A le za kratek čas, saj je bil drugič na vrsti kdo drug. Živo se spominjam fotografije, posnete v času taborjenja v Ribnem, ko se na pohodu pri

Teorija ...

planinski koči 'bašemo' z okusnimi domačimi kranjskimi klobasami, pod sliko je bil komentar: »Pero žrtnik and crdelo«, ali pa tiste: »...da, draga ...«, ko je bil avtor fotografije skoraj tepen. Ob prvem maju na Paškem Kozjaku (pravzaprav na Špiku) se je podrl šotor na par udeležencev (nekateri so zlobno ugibali, da posamezniki ne znajo postavljati šotorov, drugi pa ...). Ko so nas v Ribnem obiskali predstavniki Občinskega štaba teritorialne obrambe in pripeljali s seboj puške, da smo lahko dokazali našo obrambno pripravljenost, smo zlezli iz šotorov šele tedaj, ko smo iz daljave slišali prihajati vojaško terensko vozilo (v resnici je bil to osebni avtomobil znamke Zaporožec takratnega poveljnika štaba). Ob tej

... in praksa.

Tako sem, ko sem prišla v Velanjo

priložnosti smo morali nekatere posameznike odnesti 'na hladno' za Savo, da jih štabovci niso videli (prejšnji večer smo namreč v naši gostilni pri Cajhnu izpraznili sod odličnega dolenjskega cvička in drugi dan je bila gostilna zaprta, ker je moral oštir po novo zalogo). V taboru v Ribnem smo takorekoč 'v nulo' opremili 'Salun pri črnem pesu', postavili smo šank in barske stole oblekli z ostanki usnja, postavili smo tudi toaletne prostore (beri: WC na štrbunk). Vsi, ki so pomagali pri urejanju bara, so imeli privilegij, da so pri barskem mojstru Veljku pili 'na cahne', kar je pomenilo, da si dobil pivo na up. Veljko je pridno delal črtice in jih konec tedna seštel v skupni znesek zapitka, izterjal denar, potem pa sedel v zelen kombi in se odpeljal v nabavo. To je le nekaj drobnih utrinkov, ki jih je bilo v tistem obdobju še veliko. Imeli smo se resnično lepo in ko smo se jeseni 1976 poslavljali od predsednikovanja Petra Rebernika, smo mu za slovo okoli vratu obesili kamen (velik kamen nekje s področja 'motokrosa'), saj mu brez nas življenje ne bo več nič vredno. Mislim, da se je takrat tudi sam počutil nekako prazno (pa mi tudi).

Ob naši oglasni deski so se ustavljali vsi, tako študentje kot tudi ostali obiskovalci Kluba in se veselo zabavali in tudi komentirali. O pomembnih aktivnostih smo pisali v Naš čas, pa tudi v Delo in ostale časopisne izdaje. Obveščali smo občane in državljane o naših resnih in manj resnih aktivnostih, o štipendijski politiki in njenih rezultatih ter o naših povezavah z gospodarstvom in družbenopolitičnim življenjem. Poznali so nas v vseh večjih organizacijah združenega dela (priznati moram, da v precejšnji meri tudi zaradi tega, ker smo kar naprej žicali denar za kako akcijo), hodili smo solit pamet srednješolcem, kako naj si izberejo pravi študij ipd. Naš glas se je slišal tudi na zasedanjih skupščine občine, kjer smo predstavili naše poglede na občinsko problematiko.

Ko sedaj pogledam nazaj s polno mero racionalnosti in ob upoštevanju časovne distance, moram kljub temu oceniti, da je bilo obdobje teh nekaj let, ko sem tudi sama sodelovala v

mirno zavila najprej v Delayski klub in

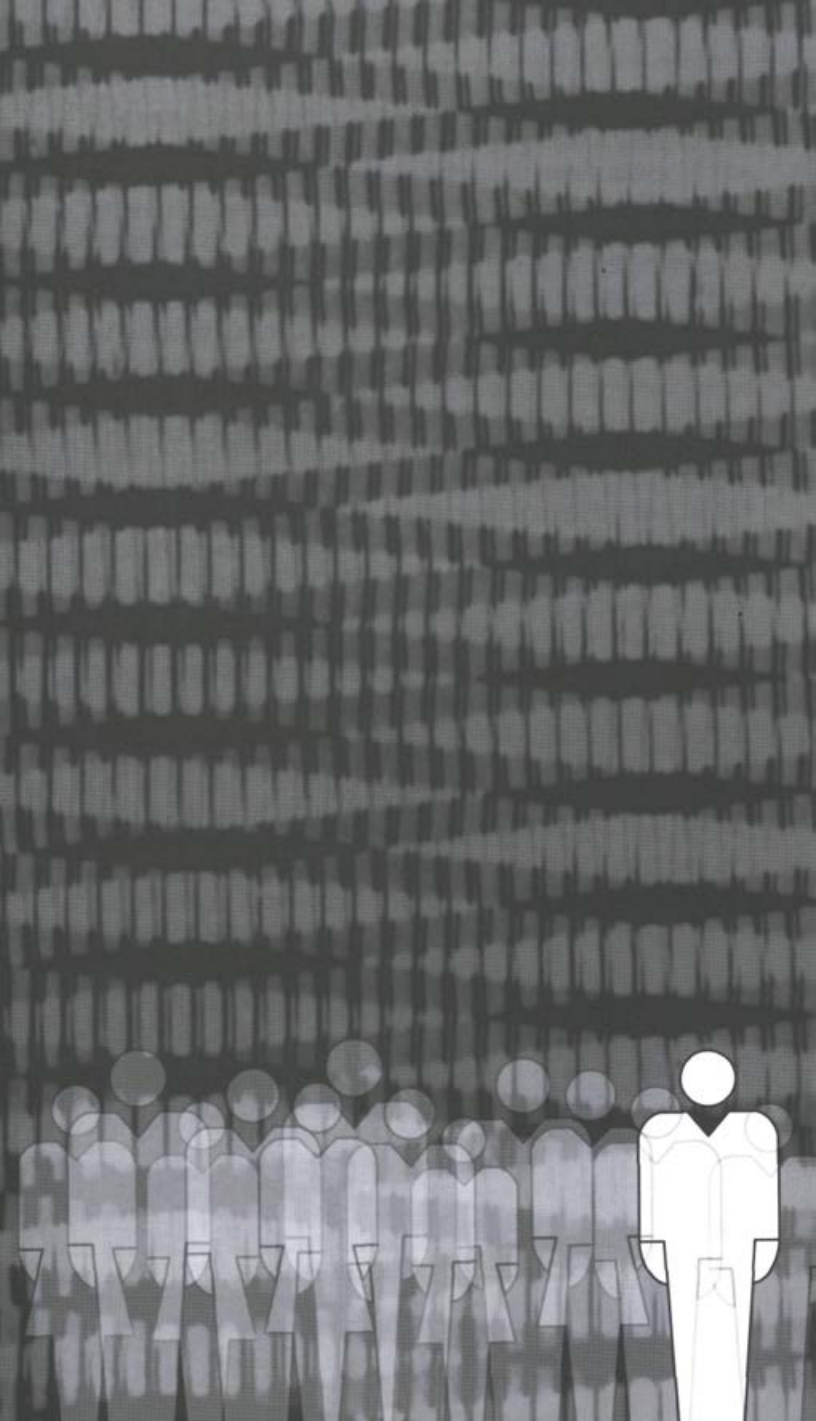
ŠŠK-ju, najbrž najbolj vsestransko in najbolj plodno obdobje našega študentskega kluba. V življenje kluba smo uspeli vplesti sorazmerno veliko število študentov in aktivno sodelovati na ogromnem številu področij. Marsikateremu brucu smo olajšali prehod v nov način življenja, zapolnili smo mu praznino in ga usmerili v aktivno in hkrati zabavno delo, da se ni izgubil kje med šanki v Ljubljani ali Mariboru. Znali smo poskrbeti, da so kaj pametnega počeli tudi 'pavzerji' in »propadli študentje«, vsi skupaj smo si nabrali nekaj za življenje prepotrebnih izkušenj. Navezali smo medsebojne stike, ki so se obdržali tudi kasneje in marsikdaj komu od nas pomagali pri premagovanju ovir. Prepričana sem, da imajo podobne izkušnje tudi današnje generacije aktivnih članov ŠŠK-ja, razlika je morda le v tem, da je danes možnosti za vključevanje mladih v različne sfere neprimerno več in posledica tega je, da v študentskem klubu deluje najbrž manjši delež študentske populacije. Razmere so se pač spremenile in temu se je prilagodilo tudi življenje študentov. »Časi se spreminjajo in mi se spreminjamo z njimi«, pravi star latinski pregovor (ker je od prvega letnika gimnazije, ko sem se tega učila, preteklo že precej časa, si izreka nisem drznila napisati v latinščini). In prav je tako, pa čeprav nostalgичno prisegamo, da je bilo v naših časih najlepše.

Mislim, da ne bo nihče nasprotoval, če na koncu v imenu moje generacije zaželim vsem sedanjim in bodočim generacijam ššk-jevcev še veliko uspešnih in predvsem zabavnih let delovanja.

Po obisku velenjskega rudnika - kako prijetno sije sonce.

preverila, kaj počnejo naši šškievci.

OBSOJENI NA USPEH

Povzetek:

Sedemdeseta leta se v slovenski (jugoslovanski) zgodovini interpretirajo kot svinčena. Zgodovina Šaleškega študentskega kluba v sedemdesetih pa je en sam razcvet in revolucija v malem. Avtor ugotavlja, da so bila to najbolj plodna leta kluba z več kot štiridesetletno tradicijo. Takratni samoupravni, delegatski sistem je od državljanov 'zahteval' sodelovanje pri odločanju. Tako je imel študentski klub preko mladinske organizacije svojega delegata v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Po tem modelu pa so tudi v klubu 'izumili' nekakšno pluralizacijo dela. Vsak član ŠŠK-ja se je 'moral' vključiti v eno od komisij in s tem vplivati na njihovo delo. Pomemben korak je naredila komisija za informiranje, ki je začela z izdajanjem Racionalno izbranih tem – RIT-i in s tem ustvarila prostor, kamor se lahko študentje izkašljajo.

OBSOJENI NA USPEH

Začetki mojega poznavanja Šaleškega študentskega kluba segajo v sredino sedemdesetih let – torej že skoraj tri desetletja nazaj. Opaznejšo 'kariero' sem začel z urednikovanjem RIT-i 1 in zaključil, se mi zdi, z urednikovanjem RIT-i 5. Priznam, v tem obdobju sem bil tudi predsednik komisije za informiranje, pa tudi v enem obdobju predsednik aktiva Zveze komunistov v Šaleškem študentskem klubu. Evidence dela v klubu ne vodim po letih, temveč po 'mojih' predsednikih: Petru Reberniku, Stojanu Povhu in Matjažu Geratiču. Količkor sem kasneje še spremljal delo ŠŠK-ja, so bila pravzaprav to delovno najbolj plodna leta kluba z več kot štiri-desetletno tradicijo.

Da bi neposredno primerjali takratno delo in vlogo ŠŠK-ja z današnjo in primerjali uspešnost enostavno ne gre – kajti od prve RIT-i do danes se je zgodilo mnogo stvari:

1. Avtor se je postaral in njegov pogled v daljno preteklost je že skoraj malo meglen, pa tudi obvezno subjektiven – pri čemer ni nepomembna nostalgija, ki na površje tišči predvsem lepoto takratnega študentskega življenja. Kolikokrat smo se v klubu sporekli in koliko stvari je hote ali nehote v glavnem potisnjenih v podzavest!
2. Konec osemdesetih let so se v Sloveniji (Jugoslaviji) zgodile korenite gospodarskopolitične spremembe (socializem – kapitalizem, demokracija).
3. Slovenija je postala samostojna.
4. Prišlo je do male tehnološke revolucije (nesluten razvoj računalništva, internet ...).
5. Predvsem zadnje desetletje je prineslo revolucijo v komunikacijah (satelitska televizija, mobilna telefonija!).
6. Povišal se je standard (avtomobili ...).

Verjetno še kaj, že z upoštevanjem točk od 2 do 6 pa vidimo, da je 'moj' ŠŠK deloval v povsem drugačnih okoliščinah kot 'današnji', zato kakršnokoli presajanje modelov delovanja iz

Morda je bilo to bolj aktivno obdobje

pretekle dobe v sedanjo ni produktivno, še posebej, če (tako kot jaz) ne poznaš dovolj dobro sedanjega delovanja. Predvsem pa se mi zdi, da je vloga ŠŠK-ja danes nekoliko drugačna in so zato pri njegovem delu potrebni tudi drugačni pristopi. V nadaljevanju se bom poskušal posvetiti mojemu videnju vloge ŠŠK-ja v času, ko sem bil v njem aktiven, in, kolikor mi spomin še dopušča, oblikam in metodam dela. Če iz tega potem kdo lahko izlušči kaj koristnega za danes, toliko bolje.

VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Osnovna vloga Šaleškega študentskega kluba je bila od ustanovitve druženje študentov iz Šaleške doline v kraju šolanja (najprej samo v Ljubljani, v sedemdesetih pa tudi v Mariboru). Sprva je šlo predvsem za druženje iz družabnosti, kasneje so nastale še druge potrebe in oblike druženja. Značilno je, da tudi v najmanj aktivnih časih delovanja kluba družabne oblike druženja (brucovanja, akademski plesi) niso prenehala.

Vsekakor ne smemo pozabiti, da je bilo pred recimo tridesetimi leti čisto drugače iti študirat v Ljubljano kot danes, ko ima vsako gospodinjstvo telefon, ko ima vsak študent mobilni telefon, ko ima veliko študentov že avtomobil, ko sta satelitska televizija in internet povsod. Skratka, nekoč si šel študirat nekam daleč, tja v belo Ljubljano, danes se od domačega ognjišča skorajda ne odmakneš – sorodniki in prijatelji so ti ves čas na doseg roke. Težko si predstavljamo, da včasih študenti niso hodili domov vsak teden, ampak le vsak mesec, da so si z domačimi pisali pisma, da so bili v stiku ... In prav zato je bilo srečevati se z 'rojaki' v kraju šolanja nekaj posebnega, toplega, na domači kraj spominjajočega ...

Problemi v zvezi s stanovanji in štipendijami so dodali študentskemu klubu nove možnosti delovanja, klub postane mesto zaznavanja in izražanja interesov populacije, ki naj bi ji bila edina skrb le doštudirati. Študenti se začenjajo počutiti soodločujoč člen v procesu oblikovanja in izražanja interesov – v samoupravnem, pluralističnem sistemu naj bi vsak

ker je bila ravno takrat dosežena

državljan tvorno sodeloval pri odločanju. Vpetost v politični sistem se je najbolj izkazovala v času delegatskega sistema. Preko mladinske organizacije (formalno je bil organiziran v okviru Zveze socialistične mladine) je študentski klub imel celo delegata (danes so to svetniki) v Družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Močno je bilo sodelovanje študentskega kluba z Občinskim štabom teritorialne obrambe.

Okolje (takratne družbenopolitične organizacije) so videle Šaleški študentski klub kot most med študirajočo mladino in družbenopolitičnim življenjem v občini.

CILJI DELOVANJA

Osnovni cilji delovanja Šaleškega študentskega kluba so bili:

- *vklučiti v klub čimveč študirajoče mladine*

Če me spomin ne vara, je bilo število študentov, ki so se na takšen ali drugačen način vsaj občasno vključevali v delo oziroma akcije kluba, v najboljših časih nekje od tretjine do polovice študentske populacije iz občine. Na letno skupščino je takrat prišlo tudi krepko preko sto študentov (v šolskem letu 75/76 je bilo študentov iz velenjske občine okoli 250). Nove člane smo v klub vabili predvsem preko zanimivih vsebin.

- *pripravljati čimveč družabnih vsebin*

Med najpopularnejšimi srečanji so vsekakor bili pikniki za Savo v Ljubljani, brucovanje, akademski ples, pa taborjenje v Ribnem, smučarija, pikiniki v Savinjski dolini, družabni so bili tudi redni sestanki aktivov v Ljubljani in Mariboru ...

- *vključevati se v izvirno okolje (štipendije, delovna mesta, sredstva za delo kluba ...)*

Šaleški študentski klub je organiziral številna srečanja s predstavniki združenega dela in družbenopolitičnega življenja. Na teh srečanjih je šlo predvsem za izmenjavo informacij, pogovore o tem, kakšna je možnost delovnih mest v dolini, kakšne kadre dolina potrebuje, kakšna je v resnici struktura študentov, kako s štipendijami.

– zbirati sredstva za delovanje študentskega kluba

Sčasoma je uspel klub pridobiti del sredstev za delovanje iz občinskega proračuna. Bili smo veseli, čeprav menim, da v tistem času ta sredstva niso presegala 10 odstotkov vseh potrebnih sredstev. Največji stalni in najboljši vir prihodkov so bili takrat akademski plesi, ki smo jih pripravljali dolgo, temeljito in jih tudi kvalitetno izvedli. Zaradi tega smo lahko pridobili sponzorje in veliko število obiskovalcev.

NAČIN, METODE DELA

Če smo hoteli v klub pritegniti čimveč študentov, smo morali pripraviti čimveč privlačnih akcij. Vendar se nam je zdelo neumno, da bi nekaj ljudi servisiralo zabavajočo se množico in zato smo 'izumili' nekakšno pluralizacijo dela v klubu. Delo smo razdelili na nekaj področij (komisij) in vsak član ŠŠK-ja se je 'moral' vključiti v eno od komisij. Tako so posamične komisije štejele tudi do deset ali dvajset ljudi. To seveda ni pomenilo, da so bili vsi člani komisij aktivni, je bilo pa veliko bolje, kot da bi imenovali ozke komisije, ki bi jim ostali z veseljem prepustili delo in z veseljem uživali plodove. Skratka, vsak član naj bi se počutil potrebnega, pomembnega in koristnega. Če drugega ne, so bili člani komisij z udeleževanjem na sestankih vsaj ves čas dobro informirani o delu v klubu.

Od sredine sedemdesetih do začetka osemdesetih je bila tako organizacijska shema Šaleškega študentskega kluba približno takšna:

Informativna komisija (okoli 10 članov)

Naloge: izdajanje RIT-i, izdajanje Ritk, urejanje oglasne deske.

Socialno-ekonomska komisija (3–5 članov)

Naloge: Predvsem ukvarjanje s štipendijsko politiko.

Komisija za odnose z združenim delom

Naloge: Organizacija srečanj s predstavniki podjetij, pogovori o štipendijski in kadrovski politiki, izobraževanja.

Kulturna komisija (neomejeno število članov)

Naloge: Priprava glasbenih in ostalih kulturnih večerov, organiziran obisk različnih dogodkov.

Komisija za Splošni ljudski odpor in Mladinske delovne akcije (3-5 članov)

Naloge: sodelovanje z Občinskim štabom teritorialne obrambe, udeležba na urjenjih, udeležba na delovnih akcijah.

U V O D V "RIT"

Smo mislili, da ta uvod ne bo potreben, pa je le ker se moramo opravičiti, saj ishajamo z enotedensko zamudo. V tiskarni je namreč prišlo do tehničnih zapletov in tako je bilo nemogoče priti še na skupščini s kartami na dan. Višja sila, kaj moremo!

Smo za nadomestek zamudi, pripravili še najnovejšo vest - poročilo s naše skupščine, ki je bil pred enim tednom in ste se je kar v precejšnjem številu udeležili.

Le ~~xxx~~ ene stvari nismo prej hoteli omenjati - zdaj pa ko je še pol strani naračunalo jo bomo:

Namreč gre za to, da s časopisom ~~Kakršnik~~ kakršen je morate biti zadovoljni - če hočete ali ne. RIT je namreč proizvod vsega štirih (mogoče petih ljudi) ljudi, ki so morali pisati vse od A do Ž. Kljub temu, da je bilo vabilo k sodelovanju pri glasilih na oglašni ~~ž~~ deski precej časa in, da smo osebno moledevali za prispevke, je bilo iz vsega tega eno figo koristnega. Zato mislimo, da kaj boljšega v tej situaciji nismo mogli ustvariti in globoko upamo, da je ta prva številka le prvi korak k v obveščanju svojih članov in ostalih in, da bodo naslednja glasila (ne dvomimo, da jih bo še) dosti boljše, saj pravijo, da je ravno začetni najtežje.

uredniški odbor

Uvodnik prve RIT-je izdane l. 1975/76.

Športna komisija (neomejeno število članov)

Naloge: Organizacija športnorekreativskih dogodkov, sodelovanje na tovrstnih dogodkih izven kluba.

Osnovna organizacija Zveze komunistov

Naloge: Ni bila zamišljena kot komisija, združevala je študente, člane ZK. Ti so na sestankih razpravljali o delu

zadrževal minimalni duh skupnosti

kluba, poleg tega pa seveda o temah, ki jih je sprožala Občinska konferenca ZK. Osnovna organizacija ZK je imela pomembnejšo vlogo predvsem v konfliktnih situacijah v klubu.

Predvideno je bilo redno sestajanje informativne, kulturne in športne komisije, ostale naj bi se sestajale po potrebi. Predsednik komisije je bil iz ene, njegov namestnik pa iz druge sekcije (takrat smo imeli ljubljanske in mariborske sekcije komisij, klub pa je bil sicer sestavljen iz ljubljanskega in mariborskega aktiva, ki se jima je kasneje pridružil še celjski).

Delo študentskega kluba je vodilo predsedstvo, ki je štelo več kot 15 članov (pluralizacija dela!). Člani predsedstva so bili predsedniki in namestniki komisij, predsednik kluba, predsednik aktiva, iz katerega ni bil predsednik kluba, tajnika in blagajnika obeh aktivov, predstavnik kluba v Zvezi študentskih pokrajinskih klubov in sekretar aktiva ZK v ŠŠK-ju.

AKTIVNOSTI

Pluralizacija dela v klubu je prinesla dobre rezultate. Številne akcije, ki jih je Šaleški študentski klub izvajal, so ga uvrstile v sam vrh slovenskih študentskih pokrajinskih klubov.

RIT je redno spremljala realizacijo akcij preteklega leta. Primer:

Akcije ŠŠK 1977/78

- Sodelovanje na občinskem in regijskem kvizu *'Mladost v pesmi in besedi'*.
- Seminar za predsedstvo kluba v sodelovanju s Klubom samoupravljalcev, kjer smo sprejeli celoten plan dela za eno leto.
- Športni troboj med aktivni ŠŠK LJ, MB, CE.
- Razstava likovnih del v avli občine (Klančnik, Šmajs).
- Petkov kulturni večer v velenjski knjižnici z naslovom Poeza.
- Priprava in izvedba akademskega plesa z brucovanjem.
- Pustovanje pri Kavčiču.
- Petdnevni smučarski tečaj na Voglu.

- Štirje debatni večeri (Umetnost in glasba, Kitara – razvoj instrumenta, Mehika in Gvatemala, Severna Afrika).
- Trije informativni dnevi za dijake srednjih šol s športnimi srečanji.
- Seminar za člane aktiva ZK (obravnavo nekaterih poglavij Kardeljeve knjige, gospodarski položaj občine, problematika v ŠŠK-ju ...).
- II. razstava fotografij, ob otvoritvi v velenjski knjižnici Petkov kulturni večer *Človek ne jezi se*.
- Sodelovanje na razstavi študentskih pokrajinskih klubov v Mariboru.
- Sodelovanje v tekmovanju za *Kajuhov pokal*.
- Trim akcija s kolesi.
- Ob koncu predavanj odhod šaleških študentov peš iz Maribora preko Pohorja v Velenje.
- Športno srečanje s Posavci v Brežicah.
- Taborjenje v Ribnem (med drugim streljanje, lokostrelstvo, tečaj kanuistike na Blejskem jezeru in Savi ter pogovor ob obisku predstavnikov Občinskega štaba teritorialne obrambe in Občinske konference Zveze socialistične mladine).
- Družabni večer z demonstracijo latinskoameriških plesov za vso mladino v Delavskem klubu.
- Ekskurzija ŠŠK-ja ter ostalih klubov v jami ter termoelektrarni.
- Sestanek s predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij, Izvršnega sveta Skupščine občine Velenje, Občinskega štaba teritorialne obrambe in Informativnega centra.
- Športno srečanje s Posavci na Šmarni gori.
- Sodelovanje na vseh akcijah Občinskega štaba teritorialne obrambe.
- Skupinski ogledi kulturnih prireditev v Ljubljani in Mariboru.

- Izvajanje ankete o počitniških praksah.
- Sodelovanje na pohodu po poteh XIV. divizije.
- Kresovanje ob prvem maju skupaj z Osnovno organizacijo ZSMS Staro Velenje.
- Tedenska rekreacija v telovadnici RŠC.
- Izdaja RIT-i 3, priprave na skupščino, obravnave gradiv za kongres ZSMS ter gradiv s področja štipendiranja.
- Vsakomesečna srečanja in sestanki v Ljubljani, Mariboru, Celju in Velenju.

ZAKLJUČEK

Od sredine do konca sedemdesetih let je torej Šaleški študentski klub imel zelo delovno obdobje. To je bilo obdobje, ko se je vanj vključevalo veliko število študentov in obdobje, ko je bilo izvedeno veliko število akcij.

Morda je bilo to bolj aktivno obdobje od preteklih in prihodnjih zato, ker je bila ravno takrat dosežena minimalna masa za kaj takega potrebnih ljudi, hkrati pa se je v tistih letih še zadrževal minimalni duh skupnosti. Ta duh se je seveda kasneje tudi uradno spremenil v demokratičnega in kapitalističnega – kar seveda pomeni, da vsakdo najprej poskrbi zase in morebiti le preostanek nameni skupnosti.

Poseben zagon delu kluba je takrat dajala tudi splošna družbena klima – takrat naj bi bil imel vsak državljan možnost vpliva na vse odločitve, ki se ga tičejo.

Po vseh teh razmišljanjih skorajda lahko ugotovimo, da so danes dosti težji pogoji dela za študentski klub kot nekoč: individualizem, razslojevanje, dvig standarda, informacijska revolucija, demokracija – prenos odločanja na volitve ... Model študentskega kluba iz sedemdesetih je preživel ...

Tomaž Smonkar

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / november 2002

TOMAŽ SMONKAR JE BIL PREDSEDNIK ŠŠK-ja v ŠTUDIJSKIH LETIH 1980/81 IN 1981/82. DANES JE ZDRAVNIK, SPECIALIST INTERNE MEDICINE, ZAPOSLEN NA PLJUČNEM ODDELKU V BOLNIŠNICI TOPOLŠICA.

BOJKOTIRALI SMO OTVORITEV TITOVEGA SPOMENIKA IN RAJE DELALI RIT

STE SE V VAŠEM ČASU SREČEVALI S PROBLEMOM (NE)AKTIVNOSTI ČLANOV?

Problem je bila naša stalna slaba vest, da smo premalo aktivni, čeprav mislim, da mora biti v študentskih časih glavna aktivnost študij, po študiju pa družabnost in če iz te družabnosti nastane v okviru ŠŠK-ja kaj koristnega, je to toliko bolje, ni pa nujno.

NA ZAČETKU OSEMDESETIH JE BIL GLAVNI DOGODEK ŠŠK-JA AKADEMSKI PLES.

Akademski ples je bil nekako osrednji dogodek, enostavno je moral biti, bil je glavni vir financiranja. Moralo je biti tudi enotedensko smučanje za najbolj zaslužne, morala so biti taborjenja v Ribnem, morala je biti skupščina, ki se je nadaljevala v žur, morali so biti sestanki v Ljubljani in v Mariboru, ki so se prav tako nadaljevali v žur.

KJE JE BIL AKADEMSKI PLES?

Mislim, da je bil akademski ples leta 1981 v Družbeni prehrani, kjer je sedaj Vis-a-Vi, 1982 v Nami, 1983 pa znova v Družbeni prehrani. Prej so bili akademski plesi v Družbeni prehrani, mislim da leta 1978 in 1979, še prej tudi v Nami in hotelu Paka, kasneje pa so bili v Topolšici.

V mojem času na akademskem plesu ni bilo klasičnega brucovanja – napravili smo nekakšno mešanico aktualnega dogajanja in brucovanja – carstvo ni bilo čisto klasično – vedno smo nekako improvizirali.

Program pa je vedno zajemal aktualna dogajanja v dolini.

Na akademski ples so prišli v glavnem najpomembnejši možje iz občine.

V času mojega mandata smo imeli tudi ples za dedka Mraza v hotelu Kajuh v Šoštanju.

STE V VELENJU ŽE IMELI SVOJ PROSTOR?

V Velenju smo imeli na takratni Delavski univerzi, nasproti Delavskega kluba, majhen prostor, ki smo mu rekli pisarna ŠŠK-ja, velikosti približno 8m₂.

KAKO STE TA PROSTOR DOBILI?

To bi morali vprašati predsednike pred mano. Mislim pa, da je ta prostor dobil ŠŠK v zgodnjih sedemdesetih letih in da je za to najbolj zaslužen gospod Groznik, takratni direktor Delavske univerze Velenje. Poleg pisarne ŠŠK-ja je bil malo večji prostor, nekakšen razred v velikosti približno 50m₂, v lasti Zveze šoferjev in avtomehanikov. Ta prostor smo si včasih izposodili. Nekaj let za mojim predsednikovanjem je ŠŠK ta prostor izgubil. Okrog leta 1990 pa je Martinškova generacija uredila Plac ŠŠK-ja v kulturnem domu.

V MARIBORU PA JE ŠŠK IMEL SVOJE PROSTORE.

Mislim, da so imeli Mariborčani svoje prostore malo kasneje, okrog leta 1985.

VSESKOZI STE SE BORILI ZA MLADINSKI CENTER.

To je bila vseskozi rdeča nit. Hoteli smo tudi prostor v Ljubljani, v študentskem naselju. Tak prostor so imeli Koroški študentski klub, Klub mariborskih študentov, Istrski študentski klub in mislim da tudi Klub ilirskih študentov. Ti štirje pokrajinski klubi so bili, poleg ŠŠK-ja, takrat najbolj aktivni. Rad bi poudaril, da je bil nekakšen prostor, ki smo ga imeli študentska in dijaška populacija za svojega, Delavski klub. Tam smo se zbirali ob petkih in sobotah, se dogovarjali, tu smo imeli tudi oglasno desko. To je bila nekakšna vitrina, v kateri so se enotedensko objavljale najpomembnejše informacije za študente. Bila je zelo brana. Na njej so bile velikokrat razstavljene fotografije, posnete pri različnih akcijah ŠŠK-ja. Oglasna deska je bila med Velenjčani precej brana, večkrat pa smo bili grajani zaradi domnevno nepriemerne vsebine tekstov ali neprimernih fotografij.

INFORMIRANJE?

V Naš čas smo večkrat napisali kakšen članek. Glavni članek pa je bil v Delu za akademski ples. Nekajkrat na leto smo imeli tudi oddajo na Radiu Velenje. Redne oddaje so bile nato šele konec osemdesetih let.

RIT?

V Zavodnjah je nastajala Rit na Vrbičevem vikendu eno leto pred mojim mandatom, to je bilo mislim da leta 1980. Naslednje leto smo bili na kmečkem turizmu v Belih vodah, leta 1982 pa smo delali Rit v pisarni ŠŠK-ja in v razredu zraven ter seveda v Delavskem klubu, ki je bil v neposredni bližini.

Urednik Riti ni bil določen – dobili smo se in pisali.

Ravno takrat, ko smo delali Rit v pisarni ŠŠK-ja in v Delavskem klubu je bila proslava ob otvoritvi Titovega spomenika, mi pa smo proslavo bojkotirali in raje delali Rit.

RITKE?

Rit je morala biti. Ritka pa je v mojih dveh mandatih izšla samo ena. Komisija za informiranje je imela v bistvu največ dela – informacijska tehnologija takrat še ni bila tako razvita. Obveščali smo se preko plakatov, telefonov. Plakate je bilo potrebno raznositi po vseh faksih, študentskih domovih, po avtobusnih postajah, v Delavskem klubu smo imeli oglasno desko.

Aktiv ZK je pripravil celodnevni seminar o begu možganov iz Velenja, enkrat smo imeli seminar o kadrovske politiki. Mislim, da je aktiv Zveze komunistov deloval tam do leta 1983, potem pa je zamrl.

Spomnim se, da so poklicali predsednike pokrajinskih študentskih klubov na univerzitetno konferenco Zveze komunistov v Ljubljano. Prišlo nas je 5 ali 6. Zelo čudno smo se počutili. Rekli so nam, da se med študentarijo pojavljajo razni idejni odkloni, anarhistična meščanska desnica, punk itd.

KAKŠNA JE BILA ORGANIZIRANOST ŠŠK-JA?

Sprejeli smo statut, v katerem je bila predpisana organiziranost ŠŠK-ja. Imeli smo predsednika, tajnika, blagajnika, 2 nadzornika, komisije za šport, kulturo, informiranje, za odnose z združenim delom, v okviru ŠŠK-ja smo imeli tudi aktiv Zveze komunistov, v katerem naj bi se določala kadrovska politika in preko katerega naj bi se vršila idejno-politična vzgoja. V okviru komisije za odnose z združenim delom so se ustanovljali aktivni štipendistov, pogovarjali smo se o štipendijah. Kulturna komisija je pripravljala kulturne večere v knjižnici, ponavadi dvakrat letno. V okviru kulturne komisije smo obiskovali tudi razne gledališke predstave in koncerte v Ljubljani ali Mariboru. Športna komisija je organizirala sobotno rekreacijo na CSŠ, drsanje v Ljubljani, športna srečanja z drugimi pokrajinskimi klubi ipd.

KAKO SO POTEKALE VOLITVE ZA NOVEGA PREDSEDNIKA?

Kandidatna lista se je morala sestaviti na aktivu ZK, ponavadi septembra. Volitve pa so bile potem na skupščini v začetku oktobra.

Skupščina ŠŠK-ja je bila ponavadi oktobra, novembra so bili ponavadi prvi sestanki v Ljubljani in Mariboru, potem še en sestanek decembra, čez leto je bilo 4–5 večjih sestankov. Na vsakem sestanku je bilo 50–70 ljudi. Na sestanku je predsednik vedno poročal o delu in načrtih za prihodnost. Tudi predsedniki komisij so poročali. Po sestanku je bila vsesplošna zabava z glasbo, največkrat do ranih jutranjih ur.

Glavna aktivnost ŠŠK-ja je bila nekako do februarja, ko je bil akademski ples. V začetku marca smo ponavadi odšli na smučanje. Glede na dotedanjo aktivnost smo udeležence smučanja razdelili na tri skupine: prva skupina je imela smučanje zastonj, druga je plačala tretjino, tretja pa dve tretjini cene smučanja. Konec vsakega študijskega leta smo imeli še bicikl relj. Peljali smo se do Mozirja. Poleti smo šli v Ribno.

Glavni vir zaslužka je bil akademski ples, tu smo prodajali pijačo in tako pridobili denar. Veliko denarja je prišlo tudi

od glavnega sponzorja za akademski ples in od ostalih sponzorjev, ki jih je bilo včasih tudi preko petdeset.

A JE ŠLO ENO LETO NA FAKSU RAKOM ŽVIŽGAT?

Jaz sem prvo leto predsednikovanja letnik izdelal (3. letnik medicine). Naslednje leto pa nisem napravil vseh izpitov za prehod iz 4. v 5. letnik. A ŠŠK ni bil edini krivec. Hotel sem si vzeti nekaj časa zase.

ALI STE RAZMIŠLJALI ZAKAJ SE ZDRUŽUJETE – ALI JE ŠŠK LE ENA OD MOŽNOSTI ZDRUŽEVANJA ŠTUDENTOV – ZAČETKI ŠŠK-JA TEMELJIJO NA ZDRUŽEVANJU ŠALEČANOV V LJUBLJANI, PRIPRAVAH NA AP, BRUCOVANJE ... ALI STE VIDELI VLOGO V NEKI VEČJI DRUŽBENOKRITIČNI AKTIVNOSTI?

Časi so bili drugačni kot danes. Politični vrhovi so zavirali organiziranost študentske populacije, ker so se bali drugačnih idej od njihovih. Kadrovska politika študentskega kluba se je morala formalno izvajati v aktivu Zveze komunistov. Občinski komite bi lahko blokiral izvolitev neprimernih študentov v vodstvo študentskega kluba. V mojih časih so spone že popuščale, občinski komite ZK nam ni postavljaj posebnih ovir.

KAJ PA Z ZSMS?

Mi smo bili formalno osnovna organizacija ZSMS, vendar smo se vseskozi trudili, da bi tudi formalno dobil ŠŠK večji pomen kot osnovna organizacija ZSMS (v občini Velenje je bilo več kot 50 osnovnih organizacij (OO) ZSMS in to v Krajevnih skupnostih, Delovnih organizacijah in na šolah).

SZDL?

Nismo imeli posebnih stikov. V družbenopolitičnem zboru skupščine občine pa smo imeli enega delegata. Eno leto sem bil predstavnik jaz. Mislim, da je bilo v družbenopolitičnem zboru občine 25 predstavnikov; od tega 5 predstavnikov mladine, 5 predstavnikov SZDL, 5 predstavnikov sindikatov, 5 predstavnikov ZK in 5 predstavnikov Zveze borcev. Jaz sem bil eden izmed predstavnikov ZSMS.

USTANAVLJALI STE TUDI AKTIV ŠTIPENDISTOV.

Aktivi štipendistov so se takrat ustanavljali v okviru Komisije za odnose z združenim delom. Povezovali smo se direktno s firmami. V času mojega mandata smo ustanovili

aktiv štipendistov na Rudniku, v Gorenju, na Vegradu in v Zdravstvenem domu. Mislim, da so bili ti aktivni štipendistov še kar posrečena oblika organiziranosti. Bil je obojestranski interes. Študente je zanimalo, kje naj bi po koncu študija delali, interes firme pa je bil, kakšen kader bodo dobili, čeprav so marsikje razpisovali štipendije le zato, da bi zadoštili zakonskim normativom. Vsaka firma je namreč morala razpisati določeno število kadrovskih štipendij. V tistih časih so bile Titove štipendije, ki so bile precej visoke. Za doelitev Titove štipendije si moral imeti precej dober učni uspeh in biti družbenopolitično aktiven

Z REBERNIKOVO GENERACIJO SE JE NAREDIL PREOBRAT.

Saj so vedno vzponi in padci. Ocenjujem, da je bilo stanje v mojih dveh mandatih nekakšna povprečna aktivnost. Višek aktivnosti je bil v letih 1977, 1978, dno pa 1985, 1986. Nato spet bliskovit vzpon konec osemdesetih, začetek devetdesetih let z Martinškovo generacijo.

V mojih časih nas je bilo približno 10 zelo aktivnih, približno 30 študentov precej aktivnih, občasno aktivnih je bilo 50–70 študentov, približno 200 študentov pa se je tu in tam udeležilo kakšne prireditve ŠŠK-ja.

STE SODELOVALI Z DRUGIMI KLUBI?

S Korošci smo se venomer nekaj dogovarjali, pa ni šlo. Predvsem smo se dogovarjali o skupnih avtobusnih prevozihi, a nam ni uspelo. Nekajkrat smo se dobili, a se je vse izrodilo v žur. Oni so bili zelo lokalpatriotsko nastrojeni, nas pa so imeli za nekakšne Bosance.

KAKŠNE SO BILE ŠE DRUGE DEJAVNOSTI V VELENJU ZA TISTE, KI NISO BILI DEJAVNI V ŠŠK-JU?

Z maturanti Gimnazije in CSS smo formalni stik navezali na informativnem dnevu, to je bilo ponavadi maja. Tam smo jim razložili delovanje ŠŠK-ja, vsak pa je povedal vtise s svojega faksa. Na informativnem dnevu nas je bilo več kot 30 šškjevcev, iz vsakega faksa vsaj en predstavnik. Takrat smo navezali prve stike z bodočimi študenti, mislim pa, da smo izgubili tiste, ki niso hodili v srednjo šolo v Velenju.

KAKŠNI SO BILI ODMEVI JAVNOSTI?

Zaradi vsebine Riti so se Velenjčani večkrat zgražali, zgražali so se tudi nad našimi skupščinami ŠŠK-ja. Skupščine ŠŠK-ja nalašč nismo hoteli formalno dobro pripraviti, nismo hoteli prikriti realnega stanja. Poročali pa so, kako so lepo pripravili skupščino v neki mladinski organizaciji, v nekem TOZDU – z dolgimi govori in leporečjem. Od študentov bi pričakovali kaj lepšega, a tega ne znajo, od bodočih intelektualcev pa bi se pričakovalo, da znajo pripraviti vsaj skupščino. Na nek način smo bili občinskim strukturam trn v peti. Očitali so nam, da se gremo nek elitizem ipd.

STRAH, APATIČNOST?

Strah nas ni bilo, čutili pa smo brezperspektivnost, mrtvilo je bilo vsepovsod, poglobljala se je ekonomska kriza, standard se je zniževal, začeli so se mednacionalni konflikti. Motilo nas je lažno prikazovanje realnosti, olepševanje dejanskega stanja v družbi, zavedali smo se zablod marksizma.

Bili smo nekako razočarani nad družbo in tudi nad samim sabo. Zavedali smo se, kako smo bili indoktrinirani pri petnajstih, šestnajstih letih in imeli slabo vest, ker se takrat tega nismo zavedali. V srednji šoli, ko bi morali biti najbolj uporniški, so nas najbolj slepili, mi pa tega takrat nismo opazili. Nismo imeli pravih informacij. Prave informacije pa je bilo takrat v Velenju težko dobiti. Velenje je bilo primer tipičnega socialističnega mesta, ki je bilo vsem ostalim v takratni Jugoslaviji za vzor. V Velenje so takrat prihajali državniki iz celega sveta. Ljubljana pa je bila bolj na prepihu in intelektualno bolj odprta. Na Velenje smo gledali iz čisto druge perspektive. Konec osemdesetih let so se potem tudi mediji v Velenju že odpirali. V času mojega predsednikovanja tudi nismo dali toliko na formalne oblike organiziranja kot prej.

Na naše žure je prihajalo tudi zelo veliko neštudentov različnih starosti, stanu in poklicev. Skupno jim je bilo to, da so bili nekakšni naši simpatizerji. Na naše žure je bilo zelo privlačno priti, o njih se je ponavadi še dolgo govorilo.

SE JE VAŠA GENERACIJA VRAČALA V VELENJE?

Le delno.

V mojih časih, v začetku osemdesetih, je bilo Velenje v primerjavi z Ljubljano res zelo zaplankano in zaradi tega je marsikdo hotel ostati v Ljubljani. Nato pa se je tudi ta prostor začel odpirati.

V začetku osemdesetih je bilo v Ljubljani zelo zanimivo. Začelo se je ekološko in mirovno gibanje, punk, odprl se je K4, aktualna je bila Nova revija. Zdelo se mi je, da sem v Ljubljani prav zadihal, v Velenju pa je bila nekakšna blokada in še vedno čas enoumja, vsaj formalno.

V moji generaciji smo bili najbolj aktivni: Milan Cvikel, Darja Bahor, Igor Plazl, Vojteh Miklavčič, Mitja Ribarič, Toni Lipuš, Miroslav Pergovnik, Irena Hohkraut, Jože Napotnik, Mojca Bec, Marjan Skornišek, Saša Piano ...

Utrinek z akademskega plesa januarja 1982 v Nami.

Nekaj utrinkov s študentske skupščine

Na redno letno skupščino so se prejšnji teden sešli študentje Šaleškega študentskega kluba. Čeprav je bilo va-

bilo skopo, pa je bil cilj ven-

tudi ne more biti tista »šiba božja«, ki bo izprašila vse dosedanje nedelavne slabosti. Takšen klub je lahko le v pomoč za boljše in lažje delo mladinski organizaciji, ne

Darko Biščan

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / januar 2003

DARKO BIŠČAN JE ŠTUDIRAL NA FNT V LJUBLJANI, SMER RUDARSTVO. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKEM LETU 1983/84. DANES JE SAMOSTOJNI PODJETNIK.

ŠŠK PO TITOVİ SMRTI

KJE STE SE TAKRATNI ŠŠKJEVCI ZBIRALI?

Ob petkih in sobotah smo se zbirali v Delavskem klubu. Svoje prostore smo sicer imeli nasproti Kluba, odstopilo nam jih je zveza avtomekanikov in šoferjev. To je bila ena majhna sobica v prostorih Delavske univerze, vendar se tam nismo dobivali kaj preveč. Redne letne skupščine pa so bile v prostorih občinske skupščine.

V tistih letih se je formirala neka kritična masa študentov, ki je študirala v Mariboru, tako smo imeli tudi poverjenika za Maribor.

Druženopolitično se nismo kaj preveč angažirali. Skupščina je bila bolj formalni del.

Vedno se je pa pogovarjalo okrog Doma borcev in mladine, češ naj ima mladina večji prostor. To je bil železni repertoar.

KAKO STE SE FINANCIRALI?

Nekaj smo dobili od občine, nekaj po podjetjih. Za AP smo vedno dobili generalnega sponzorja. AP smo organizirali v Nami in menzi Družbene prehrane. Povabili smo akademsko strukturo. Karte so se prodajale že v predprodaji. Odziv je bil vedno dober.

DRUGE AKTIVNOSTI?

Vsako soboto dopoldne smo imeli zelo dobro obiskano rekreacijo na RŠC-ju. Brucovanje smo pripravili v DK-ju, po skupščini.

V Ljubljani pa smo imeli dvakrat letno v Riu en tak žur. Študentje v Ljubljani so imeli piknik in kdaj pa kdaj so še kaj organizirali, vem, da smo bili na Jezici.

Na skupščinah se je vedno izpostavljalo vprašanje prevoza: da bi Rudnik ali kakšno drugo podjetje ob nedeljah odstopilo avtobus, ki bi študente zastonj ali za manj denarja pripeljal v Ljubljano in Maribor, a to je bilo bolj prazno govorjenje. Gorenje in Rudnik sta skrbela za svoje štipendiste.

KAKŠEN JE BIL DUH ČASA?

Čeprav je bil to čas po Titovi smrti, se ekonomska kriza še ni poznala. Štipendij je bilo dovolj, tudi standard je bil kar soliden. Čeprav študentje niso imeli toliko avtomobilov kot danes. Tudi neka gotovost je bila glede zaposlitve. To obdobje ŠŠK-ja je bilo žurersko, vendar na nivoju, ne eno golo pijančevanje.

Rit smo redno delali, tudi ljudi ni bilo problem dobiti skupaj.

Iz občine ali drugih družbenopolitičnih organizacij niso kaj močno pritiskali ali nas imeli pod nadzorom. To je bil že začetek turbulentnih časov. Bili smo povezani, ŠŠK je bil ena taka točka, iz katere je vse izhajalo. V Klubu smo imeli tudi oglasno desko.

AP in brucovanje sta bila vedno dobro obiskana.

Prostor v Delavski univerzi smo vrnili, ker so nas za to prosili. Pa saj v tem prostoru nismo mogli delati ne vem kaj, ker je bil zelo majhen. Bil je namenjen bolj za arhiv in dokumentacijo – tam je bila omara, pisalna miza in pisalni stroj.

KAKO TO, DA JE DELO V KLABU KASNEJE ZAMRLO?

Pa saj ne vem, na silo nekaj držati skupaj je brezveze. Mladinska organizacija je bila močnejša. Tudi časi so se začeli spreminjati. Začelo se je varčevanje, ekonomska in politična politika v Jugoslaviji se je začela spreminjati. Žurerske aktivnosti so še naprej potekale, vedno težje pa je bilo dobivati določena finančna sredstva. Gorenje je padlo v krizo ...

Ko sem jaz nastopil, je še bila neka doba aktivizma, bila je neka perspektiva. Potem, po letu 1985, pa je to tudi v širšem družbenem prostoru zamrlo, takrat se je že pojavila beseda kriza, ki je prej nismo poznali. Pojavljali so se boji za bencin ... Ni bilo več nekega optimizma.

Skupščina in brucovanje sta bila bolj interna zadeva ŠŠK-ja, medtem ko je bil AP za širši akademski krog. Ljudje so zelo radi prihajali, saj takrat tudi drugih podobnih prireditvev, gostiln ipd. ni bilo. To je bil en tak družaben dogodek za celo mesto. Danes ni več takšne povezave med ljudmi oz. ostajajo v nekih ožjih krogih.

Nismo bili družbeno aktivni, nismo odpirali problemov, razen morda na AP.

Danes lahko do marsikakšne informacije prideš sam: preko interneta, medijev ... Včasih tega ni bilo toliko in smo se morali bolj družiti.

**buci, buci, bruc —
prišel si — tukaj si — naš si!!!**

Brucovanje v delavskem klubu okoli l. 1977.

VARIACIJE NA TEMO BRUC

BRUC, KI JE MI IZGUBIL UPANJA, DA SE ZNEBI BRUCASTO.
(KDO JE ČAKA, DOČAKA ALI UPANJE JE POL ŽIVLJENJA)

① BRUC IN
BRUCULJA -
JESENI

② BRUC IN BRUCULJA - JUNIJA

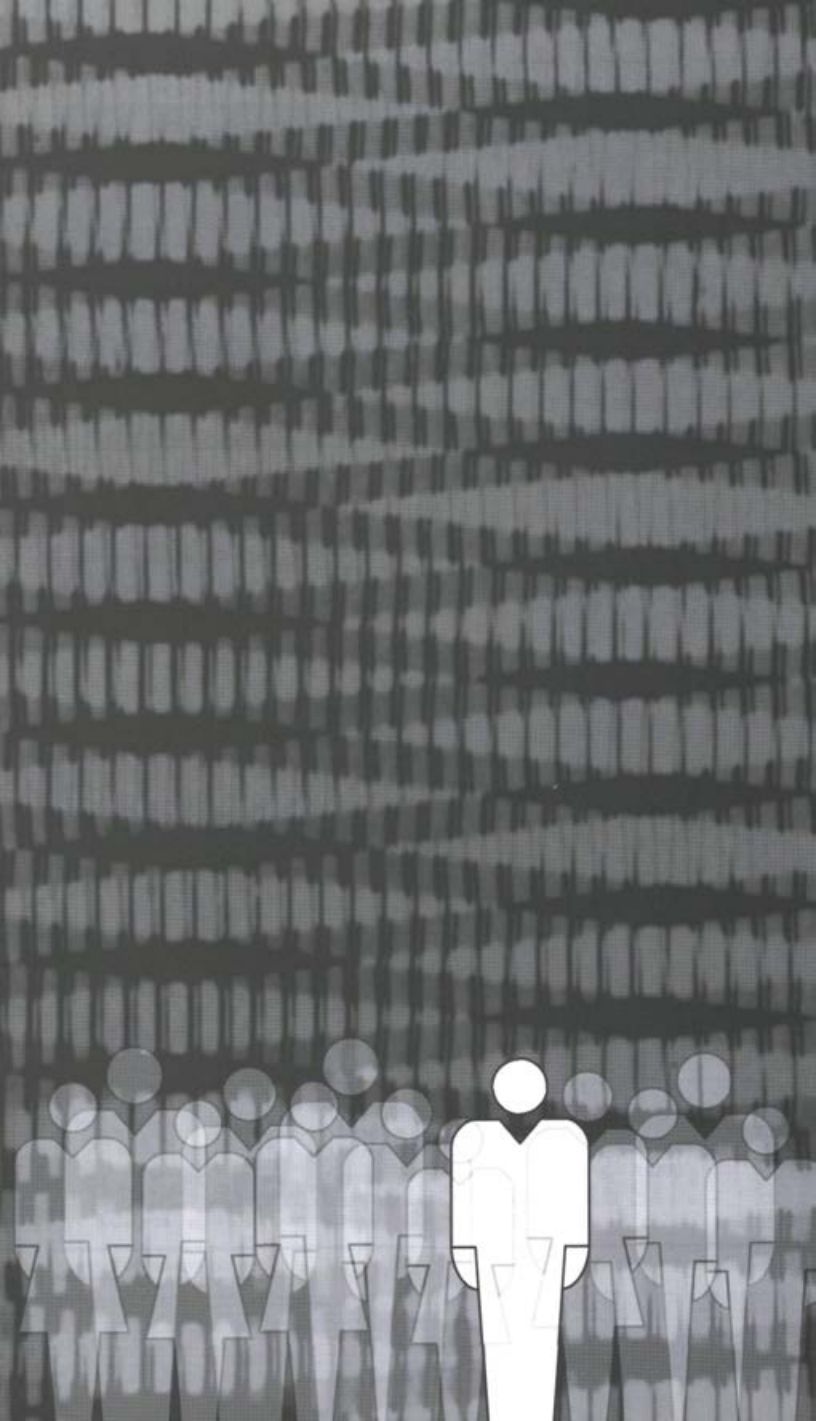
③ BRUC IN BRUCULJA - MOGOČE JE
SEPTEMBRA

STARA BAJTA → BRUC

STARA BAJTA: "VEŠ BRUC, DRONIŠ, DA TI BO NA TAV
NAČIN V BLIŽNJI PRIHODNOSTI USPELO
ZNEBITI SE SVOJEGA BRUCUSKEGA STANU?"

Bruc od jeseni do jeseni.

ŠŠK – ZNAČILNOSTI, POSEBNOSTI IN OKOLIŠČINE

(in skromen zgodovinski pogled k 'tranziciji' ŠŠK-ja)

Povzetek:

»Akademski ples, to ni šala – to je res, bo v soboto, bo v Velenju, bo v Nami, bo, bo, bo. Mi bi radi plesale. Predprodaja vstopnic v Mladinski knjigi: od zdej naprej! Jasno!!!« Takšno besedilo se je v ritmu hip-hopa in rapa slišalo iz studia Radia Velenje, ko je bila na sporedu oddaja V imenu sove, v petek popoldne, ko so se gostilne že polnile ... To je bil šok za ušesa, saj v drugi polovici osemdesetih še ni bilo ne duha ne sluha o takšnih zvokih, kaj to, tudi takšnih oddaj še ni bilo. Oddaj, ki so nastajale v precej turbulentnem družbenem ozračju, pod vplivom gibanja za demokratizacijo, ki je nastala predvsem pod vplivom 'novih družbenih gibanj'. Te oddaje so nastajale in brstele v 'katakombah' kulturnega doma, kjer so študentom dovolili, da si (z udarniško akcijo) uredijo svoj študentski 'plac', ali kar Plac.

ŠŠK – ZNAČILNOSTI, POSEBNOSTI IN OKOLIŠČINE

(in skromen zgodovinski pogled k 'tranziciji' ŠŠK-ja)

Šaleški študentski klub glede na svoj namen ustanovitve in način delovanja nedvomno zaznamujejo naslednje skupne značilnosti in s tem tudi specifičnosti samega združenja:

- generacijska pripadnost,
- družbeni (študentski) status,
- prostorska opredeljenost.

Z malce več drznosti jim lahko dodam še naslednje prepoznavne lastnosti, ki veljajo v (večini) časa obstoja kluba: uveljavljanje elitnosti znotraj svoje generacije, spoštovanje tradicije 'obredov' študentskih združenj, predvsem pa ostra ločnica med aktivnimi šškjevci in obiskovalci ter občasnimi prišepetovalci.

Nedvomno delovanje ŠŠK-ja zaznamuje tudi določena 'nedomovinskost' v pomenu stalnega (pre)bivanja. Člani ŠŠK-ja so fizično več odsotni iz matičnega kraja kot pa prisotni v njem. Obstajajo obdobja, ko je bil klub aktivnejši v enem od univerzitetnih središč kot pa v samem Velenju.

V nezanemarljivem obdobju kluba je bila izrazito poudarjena tudi precejšnja neformalnost instituta samega članstva. Članarine večinoma ni bilo kakor tudi ne članskih izkaznic. Po eni strani zaradi drugačnega razumevanja združevanja kot 'nekaj samo po sebi umevnega' glede na družbeni status, po drugi strani pa zaradi 'nepotrebnosti' samih izkaznic. V zadnjih letih je seveda drugače, z izkaznico ŠŠK-ja je mogoče uveljavljati tudi finančne ugodnosti.

ŠŠK tudi ni bil stroga hierarhična organizacija in je deloval tudi v finančnem poslovanju na osnovi zaupanja. Formalnih razlik med vodstvom in članstvom kluba ni bilo. Tudi sami ustanovitveni akti in programi so bili včasih pomembni večinoma le na skupščinah kluba. Temu je nedvomno botrovalo dejstvo, da je bilo včasih študentov bistveno manj in da so

Z zavestjo, da bomo dokazali, da ho

se med seboj več ali manj vsi osebno poznali. Tudi tu je v zadnjem času drugače, pomembna komponenta vsakoletne skupščine je predvsem finančno poročilo in finančni načrt. Zagotovo zaradi ekstremne razlike med (zagotovljeno) višino nekdanjih in sedanjih finančnih virov kluba.

Pomembna je tudi klasična 'slovenska' razdvojenost med dvema univerzitetnima središčema: Ljubljana – Maribor. Na tej osi je Velenje v sredini, zato to večinoma ni bil razlog za morebitna trenja v samem klubu. V tem primeru je Velenje celo povezovalni dejavnik, je simbolno mesto srečanja (meeting point) za vse člane ŠŠK-ja. To je, zanimivo, ena redkih (če ne edina) značilnosti med mnogimi interesnimi skupinami, ki delujejo – sicer po drugih principih združevanja – v Velenju.

Izjemna je tradicija, posebej glede na siceršnjo mladost Velenja. Kakšna posebno dokumentarno opisana druženja in združevanja študentov iz obdobja pred nastankom modernega Velenja mi niso znana in jih, kolikor vem, ustanovitelji ŠŠK-ja formalno niso podedovali.

ŠŠK je v svojem obdobju bil predvsem velenjski klub, čeprav so člani prihajali tudi iz ostalih krajev Šaleške doline, oz. področja bivše velike občine Velenje. ŠŠK deluje kot izrazito urban klub, njegov domet je omejen na mestno območje – središče. S tem je povezana tudi percepcija kulture in umetnosti. Šškjevci so praviloma prisegali na urbano kulturo in v mnogih obdobjih tudi na subkulturne vsebine (rock, punk).

ŠŠK dolgo ni imel 'primernih' prostorov za svoj dejanski sedež kluba. Četudi je v Velenju obstajala (in formalno celo še obstaja) zanimiva zgradba z izjemno lokacijo in ideološkim naslovom Dom borcev in mladine, ŠŠK tja nikoli ni prav sodil. Tudi pisarnica v Delavski univerzi kaj več kot za skladišče arhiva in za občasne sestanke vodstva kluba najbrž ni mogla služiti. Tako je bil ŠŠK dolgo tudi brezdomec.

Zato obstaja izjemen paradoks: kljub zgornjemu opisovanju nekaterih značilnosti, predvsem tega, da so člani kluba delovali nekoliko 'elitno' celo znotraj svoje generacije, se je tisto

pravo življenje ŠŠK-ja odvijalo vsem na očeh. Na javnih mestih družabnega značaja: predvsem v Delavskem klubu (popularnem DK-ju), konec osemdesetih let pa tudi v nekaterih nastajajočih zasebnih bistrojih (M4, L, Ani). Vse od ukinitve Mladinskega kluba pa do izgradnje študentskega placa (torej več kot dvajset let) ŠŠK namreč ni imel prostorov, ki bi bili primerni za izpolnitev primarne funkcije kluba: druženja. Zato je – navkljub dokaj hermetično zaprtim vratom kluba za neštudente – ŠŠK vseskozi deloval izrazito na očeh javnosti.

POUDAREK K ZGODOVINI 1987–1990

Ker sem aktivno deloval predvsem v obdobju, ko je ŠŠK pridobil dve pomembni sestavini, ki sta se razlikovali od prejšnjih obdobj delovanja kluba, deloma pa tudi kasnejših, bom le-ti v nadaljevanju opisal nekoliko natančneje.

Ti sestavini sta pomembni za ŠŠK v obdobju 1987–1990, ko je ŠŠK dejansko tudi pridobil nekatere attribute, ki so pomembno vplivali na dejavnost kluba, obenem pa ga še bolj prepoznali v velenjski javnosti. V mnogočem pa sta začrtali pot tudi nadaljnjemu razvoju kluba.

1. Stalni sedež kluba – študentski 'plac' ali kar Plac.
2. Prepoznavnost v medijih – oddaja V imenu sove.

Plac

ŠŠK se je nedvomno že v prejšnjih generacijah trudil, da pridobi nekakšne svoje prostore, kjer bo neovirano in nekontrolirano omogočal srečevanje študentov med vikendi. Treba je namreč vedeti, da so vendarle bili drugačni časi: ni bilo GSM-ov, še stacionarnih telefonov niso imeli vsi (starši), redki so imeli (občasno) na voljo kakšen očetov avtomobil, o računalnikih, internetu in elektronski pošti se nam še niti približno ni sanjalo. Zato je bil prostor kot mesto srečevanja izjemno pomemben za kolikor toliko redno vzdrževanje stikov in usklajevanje predvidenih akcij ŠŠK-ja.

V tem obdobju smo kot ŠŠK predvsem preizkušali možnost pridobitve prostorov v kleti Kulturnega doma, tedaj imenovani Stiskarna, ki je bila pod patronatom združenja Kino 16, ki so ga ustanovili nekateri starejši intelektualci v Velenju. Načelno so omogočali vpogled v svoje prostore tudi drugim, tudi z dopuščanjem organizacij nekaterih alternativnih kulturnih vsebin. Kino 16 v tistem času po vsem sodeč ni bil zainteresiran za samo produkcijo prireditev in tehnično 'matrango'. V ŠŠK-ju smo takrat začutili možnost, da pridobimo svoj prostor prav tam. Možem iz Kina 16 smo predstavili naš program, ponudili svoje moči – in bili zavrnjeni. Na nekem njihovem internem 'razpisu' so se namreč odločili za drugo opcijo – posameznika, ki je ponujal predvsem organizacijo glasbenih prireditev v kombinaciji z razmeroma poceni pijačo in odprtostjo prostora vsem naključno mimoidočim. Gospodje, ki so takrat že zasedali precej strateške položaje v velenjski družbi, deloma v politiki, predvsem pa v kulturi (Vlado Vrbič, Vane Gošnik, Silvo Grmovšek, Peter Rezman), so pač dali prednost odprti sceni. Tudi novi upravitelj se je kasneje dodobra (na)mučil s Stiskarno, a kaj več kot slovesa prostora s 'poceni nočnim pivom' in 'rokerskim imidžem' s svojim delovanjem ni zapustil.

Ko smo bili zavrnjeni kot programski upravitelji »Stiskarne«, se je ponudila možnost, da si uredimo prostore nekaj metrov naprej, v delu takratnih prostorov Foto kluba Zrno, ki je takrat preživel svoje manj aktivne čase. Ponudba je bila najbrž iskrena, zagotovo pa je temeljila tudi na malce slabi vesti člana Kina 16 Vlada Vrbiča (takratnega in sedanjega direktorja Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje), po drugi strani pa z njegovega vidika zagotovo v maniri 'dobre-

Šaleški študentski klub

Stiskarno v upravo študentom

V petek, 10. februarja, bo ob 19. uri v Stiskarni sestanek med aktualnim upravnim odborom Stiskarne ter vodstvom ŠŠK. Pregledali bodo načrt dela v letu 1989, pod drugo točko dnevnega reda pa je načrtovana kadrovska prenovitev sveta Stiskarne.

V novem upravnem odboru naj bi večino mest dobil ŠŠK, ki je že izdelal program dela, v delu pa so že osnutki posgov v sam prostor.

KONCERT

V soboto, 11. februarja, organizira ŠŠK nastop glasbenika Marka Breclja. Poznamo ga kot soustanovitelja skupine BULDOŽER ter vodjo skupine MARJANOV ČUDEŽNI ZAJEC. S svojima spremljevalcema se bo predstavil v Stiskarni ob 20. uri.

VABLJENI

»V imenu sove«

Vodja radijcev, ki pripravljajo jutrišnjo oddajo, je Matjaž Šalej.

ga gospodarja'. Če se že silite in hočete svoje prostore, potem si jih pa uredite, si je najbrž možakar takrat mislil. Ponudba je bila že takrat za nas resnično »kurvinska«, kot se spominjam besede nekega člana, ki ni mogel skrivati razočaranja nad tem, da so intelektualci iz Kina 16 (in celo

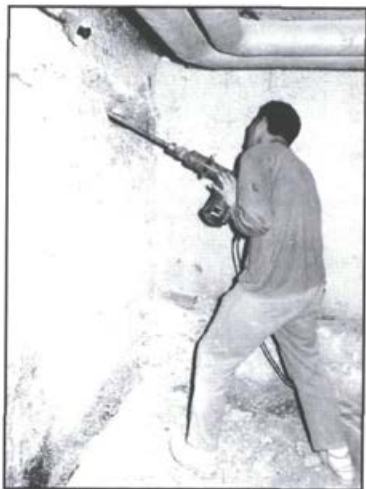
Mize z belimi prtji v Stiskarni, kjer poteka sestanek za pridobitev prostorov v kleti kulturnega doma (bodoči Plac).

nekateri bivši šškjevci) dali prednost zabavi in pivu pred študentskim združevanjem. Ta prostor je bil namreč dobesedno v katastrofalno surovem gradbenem stanju. Brez elektrike, brez vode, surovo ometan, brez okna, brez stene, brez vrat in – poln svinjarije, ki se je nabirala v njem najbrž še od zgodnjih udarniških časov graditve kulturnega doma. Po opravljenih razgovorih in z zavestjo, da bomo dokazali, da hočemo in znamo, smo se lotili gradnje in urejanja prostorov. Malo smo prosjačili za gradbeni material, malo smo 'kibicirali' družinske znanke, ki so si gradili hiško, pobrali od doma lopate in zidarske kele, sposodili smo si slovitega 'Hiltija' za vrtanje debele stene kulturnega doma, jezili hišnika Jožeka, včasih pa tudi direktorja Vrbiča, ki nam je vendarle na koncu pomagal, da smo dejansko izpeljali projekt. Nekateri aktivisti tehničnih faksov so celo prvič praktično uporabili svoje na faksu pridobljeno znanje. Da se teorija in praksa vedno ne ujemata povsem, je bilo ob tem projektu nedvomno nekajkrat dokazano.

Kakorkoli že, veseli smo bili tistega dne, ko smo Plac odprli. Dobro je funkcioniral, marsikateri večer in noč smo preži-

lopate, sposodili smo si slovitega xlt

veli tam. Od naključnih srečanj s študenti do politično zatratniških večerov. Marsikdaj so bila prava študentska popivanja, pa tudi marsikatera ljubezen je tam vzknila. Vsega je bilo in vesel sem, da je Plac izpolnjeval svoje namene tudi naslednjim generacijam. Osebnostno mi je žal le tega, da smo s tem gradbenim projektom sami izgubili veliko časa in energije in smo se manj ukvarjali s stvarmi, ki so bile pomembnejše za izpolnitev vsebine delovanja ŠŠK-ja. To priložnost je pridobila naslednja generacija vodstva kluba.

Po uspešnem sestanku so pričeli študenti teoretično znanje tudi bolj praktično uporabljati.

V Imenu sove

ŠŠK je pred pričetkom redne oddaje na Radiu Velenje deloval na področju informiranja (o svojem delovanju) študentov in druge javnosti predvsem s klasičnimi prijemi. Ustno, s plakati z obvestilom in vabilom na organizirane akcije, zelo redko pa preko medijev, tiskanih ali zvočnih. Lokalne televizije še ni bilo, radijski prostor pa sta lokalno obvladovala Radio Velenje in Koroški radio. Po študentskih domovih je tu in tam visel kakšen ŠŠK-jevski plakat, včasih pa smo ponoči tudi plakatirali po Velenju. Plakati so bili originalni, z znakom ŠŠK-ja, posebej pa so vsakokrat izstopali plakati za akademski ples. Ti so bili velikokrat pravo umetniško delo (spominjam se avtorjev kot so Robi Klančnik, Goran Semečnik, Nande Korpnik, Peter Groznik). Praviloma enkrat letno je izšla RIT – Racionalno izbrane teme, uradno glasilo kluba, pojavila pa se je ob akademskem plesu. Spominjam se tudi enega prvih radijskih spotov za vabilo na akademski ples, ki je nastal v režiji Nika Rabiča. Šel je nekako takole : »akademski

ples, to ni šala – to je res, bo v soboto, bo v Velenju, bo v Nami, bo bo bo. Mi bi rade plesale. Predprodaja vstopnic v Mladinski knjigi: od zdej naprej! Jasno!!!» Pospremljeno z elektronsko glasbo in pripomočki; kar zijali smo, ko smo jo prvič slišali. Takrat seveda še ni bilo ne duha ne sluha o hip-hopu in rapu, če smem pripisati.

Žitovo Velenje,
1. 10. 1988

KONCEPT ODDAJE " V I N E N U S O V E "

1. Namen oddaje je popularizirati študentsko organizacijo, še posebej šaleški študentski klub.
2. Namen oddaje je aktivirati večje število študentov.
3. Namen oddaje je povečati aktualnost velenjskega radia in ga tako približati tudi tistim, ki ga do sedaj niso poslušali-torej, širiti množico.
4. Namen oddaje je kritično obravnavati nekatere neročane teme v občini Velenje.
5. Namen oddaje je spremljanje in komentiranje aktualnih dogajanj v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji.
6. Namen oddaje je ponuditi poslušalcem drugačno glasbeno opremo, kot je sicer prisotna na Radiu Velenje.
7. Namen oddaje je predstaviti dejavnost alternativnih skupin in posameznikov.

Nekatera poznanstva so omogočila, da smo se pričeli pogovarjati znotraj vodstva kluba (tudi mi smo imeli takrat popularno organiziranost v obliki 'predsedstva'), ali smo sposobni izpeljati in kontinuirano voditi samostojno študentsko oddajo na Radiu Velenje. Seveda sami, ob pomoči tehnika Radia. Beseda je dala besedo, določen je bil termin prve oddaje. Razglabljali smo o konceptu, vsebini, nenazadnje tudi o imenu oddaje. Spominjam se, da smo sedeli Aleš Ojstršek -

Leši, Matjaž Šalej in jaz v DK-ju in dogovorili ime 'V Imenu sove'. Pri tem nas je vodila identifikacija s simbolom ŠŠK-ja – sovo, ki je že od sedemdestih let preko avtorstva Robija Klančnika postala zaščitni znak kluba. Na grobo smo obdelali avizo oddaje, jo posneli v živo v studiu, se dogovorili kdo bo kaj napisal, kdo kaj povedal. Oddaja je bila dobro sprejeta, Radio Velenje je bil takrat edini velenjski medij, termin v petek popoldne je bil razmeroma dobro poslušan. Treba je vedeti, da so v vseh lokalih po Velenju predvajali Radio Velenje in da so bile v tem terminu gostilne ponavadi dobro obiskane ...

Prve oddaje so nastajale v precej turbulentnem družbenem ozračju. Tiste, ki so se dotikale splošnih družbenih tem in poskušale komentirati konkretne politične dogodke, so nastajale nedvomno pod vplivom gibanja za demokratizacijo, ki je nastala predvsem pod vplivom 'novih družbenih gibanj' (kot npr. proti 133. členu kazenskega zakonika, proti smrtni kazni, za demokratične volilne postopke, problematizacija JLA, punk obdobje ...), in pod okriljem študentskih univerzitetnih organizacij in vodstva ZSMS. Prva faza oddaj je sovpadala tudi s procesom proti četverici, pa tudi pohoda Miloševičeve norosti, jogurtne revolucije in mitingaške populistične nacionalistične politike po Jugoslaviji. Slovenska mladina je takrat že prežagala štafeto mladosti, pojavljati so se začeli prvi narodnobuditeljski teksti s strani humanistične inteligence; celo slovenska partija je takrat začutila, da gre tokrat zares in se je deloma vključila v te procese, ki so kasneje pripeljali do demokratičnih volitev in odločitve za samostojno Slovenijo.

V tem obdobju so na politične vsebine v okviru te oddaje nedvomno najbolj vplivali mediji kot je bila Mladina, pa tudi Katedra, Tribuna in Radio Študent. Zborovanja v podporo četverici, ki so bila v Ljubljani, in spremljanje 'ljublanskega procesa' na Roški ulici, so velikokrat vplivali na vsebino oddaje V imenu sove, posebej pa na razporeditev njenih avtorjev. ŠŠK je bil tudi eden prvih kolektivnih članov Odbora za varstvo človekovih pravic.

Leši je bil vseskozi koordinator projekta radijske oddaje, čeprav smo se razmeroma hitro odločili, da si delo porazdelimo. Takrat so se oblikovale trojke, ki so nekako delale svoje lastne oddaje, s svojim konceptom in s svojim žanrom. Tako je bilo med nami splošno znano, da bodo Lešijeve oddaje profesionalno korektne, da bosta Baltek (Matej Balažič) in Peč (Peter Groznik) precej cinično pristopila k stvari ter oddajala nenavadne tekste in zvoke, da bodo moje 'sile mraka' precej svobodomiselne, da bo Matjaž domoljuben in v glasbeni izbiri nekoliko mehkejši, Milena (Ževart) ekološka, Uroš (Meža) pa športen. Kompi (Boris Kompare) je bil že skoraj izurjen špiker in je ob pomoči 'našega' tehnika Marjana (Slapnika) s svojim glasom korektno predstavljal včasih težko berljive tekste, ki so bili noč prej napisani na obrabljenem pisalnem stroju.

Tudi glasbena kulisa je bila drugačna od siceršnjega programa radia. Prevladoval je stari rock, občasno sta se zavrtela kakšen jazz ali punkerski komad. V nekaterih oddajah sem sam prakticiral tudi slovensko narodno pesem, kar pa je bolj sovpadalo z aktualnostjo časa oziroma podlagam h komentarju aktualnih dogodkov.

Preizkusili smo se tudi v kontaktnih oddajah in stikih s poslušalci, kar pa se ni preveč obneslo. Posebej ob političnih temah pravega odziva ni bilo. Ljudje se očitno niso želeli izpostaviti, posebej ne na lokalnem radiu. Nekaj oddaj je bilo tudi na robu incidenta; na robu sprejemljivosti tolerance takratne lokalne politike in (deloma) uredniške politike samega radia. Spomnim se nekaterih: moj komentar obnašanja takratne slovenske politike do procesa proti četverici, Lešijev intervju z namišljenim samomorilcem s stolpa Termoelektrarne Šoštanj, Baltekovo sajenje slovenske lipe ...

Odločitev uredništva Radia Velenje, da nam pusti oddajo, je bila kar pogumna, pa tudi sicer se niso vtikali v same vsebine oddaje. Seveda pa je Mira Zakošek, če je le utegnila, pregledala pripravljeni material že pred oddajo.

Oddaja je kasneje živela svoje življenje, ki je bilo odvisno predvsem od njenih akterjev in njihovih vrednostnih prioritet. Kljub preki-

tehničnih faksov so celo prvič prakti

nitvam se je obdržala in prav je tako. Četudi je danes medijski radijski trg v Velenju morda (pre)nasičen, se mi zdi, da je vsebina študentske oddaje vendarle lahko nekaj posebnege. Študentje tako sami izražajo svoja stališča, niso omejeni s programsko shemo in geografsko omejenimi temami lokalnih novinarjev; bodoči novinarji, komunikologi in pedagogi pa se lahko ob njej marsikaj naučijo.

POGLED V ZEMLJO IN ZVEZDE

Šaleški študentski klub je v Šaleški dolini z leti zagotovo postal institucija posebne vrste. Ob zagotovitvi finančnih sredstev prek posredovalnic del za študente (Študentski in Mladinski servis) se je v zadnjem desetletju nedvomno izognil pomembnega bremena, ki je bremenil in oviral delo prejšnjih generacij. Zato so tudi prireditve v organizaciji ŠŠK-ja postale razkošnejše (Dnevi mladih in kulture), glasilo RIT pa izhaja na visokem tehničnem in oblikovalskem nivoju. Veliko več je bilo tudi družabnih vsebin (tudi tedenskih smučarij za aktiviste), za nekatere tudi spornih finančnih manevrov. Teh skrbi moja generacija ni imela in mislim, da jih nobena ne bi smela imeti. Zato je usmeritev zadnjih vodstev, da se finančna sredstva namenijo predvsem v izboljšanje opremljenosti prostorov kluba, zagotovitev različnih možnosti dodatnega izobraževanja in sodelovanja na izdajateljskem področju, nedvomno zelo pravilna.

Novim generacijam ŠŠK-ja pa bi vendarle položil na srce. Bistvo študentskega združevanja, predvsem pa duh Šaleškega študentskega kluba nedvomno živi v njenih tradicionalnih vrednotah in prireditvah. Zato naj v vsakoletnih programih ŠŠK-ja najdejo mesto tudi akademski ples, RIT, brucovanja, bicikl ralliji, novoletne fešte ...

Mnogi nekdanji akterji ŠŠK-jevstva bomo tako zagotovo še bolj z naklonjenostjo in zadovoljno opazovali takšen razvoj kluba. Naša nevoščljivost (ki je kot taka sicer znana negativna slovenska značilnost) bo pozitivna in bo pospremljena s tiho ugotovitvijo, da tudi sedanji velenjski študentje znajo koristno preživljati najlepši del svojega življenja.

Matej Jenko, Rok Vižintin

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / december 2002

MATEJ JENKO, INŽENIR ELEKTROTEHNIKE, DIPLOMIRAL NA FAKULTETI ZA ORGANIZACIJSKE VEDE V KRANJU. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKEM LETU 1989/90. SEDAJ JE REDNO ZAPOSLEN NA ŠOLSKEM CENTRU VELENJE.

ROK VIŽINTIN JE DIPLOMIRAL NA FAKULTETI ZA RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKO V LJUBLJANI. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKIH LETIH 1990/91 IN 91/92. ZAPOSLEN JE V GORENJU KOT SISTEMSKI ADMINISTRATOR PROJEKTA SAP.

PROGRAM JE BIL *FIL ROUGE* AKADEMSKIH PLESOV

BILI STE ENA OD GENERACIJ, KI JE ŠŠK PO KRIZI V OSEM-DESETIH SPET OBUDILA. ALI PRED TEM ŠŠK RESNIČNO NI VEČ OBSTAJAL?

Ljubljanski del ŠŠK-ja je bil vedno močan. Tista ekipa je delovala tako kot mi, po njihovi interpretaciji, iz notranjega motiva, ker so se radi družili med seboj. Dobivali so se v restavraciji RIO (nasproti Konzorcija).

Tako smo začeli tudi mi. Najprej smo se začeli zbirati pri Rajhu in v DK-ju, taborniška klapa in še nekateri drugi, npr. Dragan Martinšek, ki je potem postal predsednik ŠŠK-ja. Družili smo se in se imeli fino.

Bili smo močna ekipa, ne samo duhovno. Tako smo za-devo izvedli tudi organizacijsko. Vsebina pa je prišla s tem, ko smo uživali v tem, kar smo delali. Imeli smo dobre ideje in bili smo tudi močni realizatorji. Iskali smo formo. Pa smo rekli, naj bo to študentski klub - saj smo študentje.

KAKO STE DOBIVALI INFORMACIJE, KAJ SE JE PREJ DOGAJALO? SO VAM STAREJŠI POMAGALI?

Vedno. Starejša generacija ŠŠK-jevcev je bila vedno pri-pravljena pomagati. In ne samo z idejami. Kadarkoli smo katerega od starejših kaj povprašali, ni bilo nikoli nobenih problemov. Saj so se tudi razgovorili, mi smo pa to tako in tako naredili. V zanosu spominov in ne zato, da bi zahtevali, da tudi mi storimo enako, ampak da podajo kakšno idejo, namig iz povedanega. To smo namreč tudi iskali.

Hodili smo naokoli in spraševali, kako so izgledali aka-

demski plesi, brucovanja, kaj so še počeli. Akademski ples – »akademc« je bil naš glavni vir dohodkov. Konec devetdesetih let se je poznala gospodarska kriza: bližal se je konec socializma, razpad Jugoslavije, bolj ali manj je bilo že vse 'na psu', občina ni dajala denarja, zato smo iskali nove vire financiranja. Po namigu smo organizirali sestanke s predstavniki najuspešnejših podjetij iz gospodarstva. Študentke so postregle s pijačo, potem pa smo se pogovorili ... O, na sestanke z direktorji smo odšli obvezno s kakšno študentko (po možnosti, ko je bilo vroče...). Za denar smo se dogovorili z Gorenjem (g. Rigelnik), Rudnikom (g. Avberšek) (večino denarja sta prispevala ta dva sponzorja in se menjavala na dve leti kot generalna sponzorja), Vegradam in Ero, tudi M Clubom, a tega denarja nismo nikoli videli. Akademc je bil edina prireditelj, ki je bila za nas tržno zanimiva. Zelo smo se posvetili oglaševanju. Oglaševali smo tako, da smo po mestu nalepili plakate, na radiu (v ŠŠK-jevski oddaji V imenu sove) – izdelali smo radijske reklame (npr. v rap izvedbi A-KA-DEMSKI-PLES-TO-NI-ŠALA-TO-JE-RES), na VTV televiziji ... Najuspešnejša reklama pa je bila še vedno ustna, ali telefon – »Ti, a veš da je akademc?« ali »Dober dan, veste da je akademski ples, želimo pridobiti nazaj vašo generacijo, pridete? Povejte, povabite še koga iz vaše generacije.« Na ta način nam je uspelo na akademcu zbrati 350, 400 in več študentov in bivših študentov. Prednost so imeli seveda bivši študentje. Večkrat se je zgodilo, da smo mize z večerjo razprodali. Kljub temu je bil prostor tudi za ostale študente.

Verjetno najboljši prostor za AP je bil v restavraciji v Nami, dokler ga niso pregradili in s tem zmanjšali. Velika površina, s katere se je videlo na oder in za šank, ki je bil vedno ŠŠK-jevski (in tudi zaslužek). Nujna je bila tudi dobra kuhinja – izbrana večerja in kisla juha. Golaž je bil kot vedno na kolodvorski ...

JE BIL PROGRAM NA AP DRUŽBENOKRITIČEN?

Program je bil *fil rouge* akademskih plesov. Vedno predolg, a vedno nujen. Seveda smo bili družbenokritični. Naj-

boljši AP je bil po moje (Rok) v Nami '89 ali '90. Program je bil do minute natančno izdelan. Takrat smo se šli predstavnik strank. Po kostume smo šli v gledališče v Celje. Nastopale so celo žive živali (kokoš so morale nato do torka hraniti kuharice, saj jo je predstavnik kmečke stranke pozabil v kuhinji). Drugič smo cel program na AP odigrali in odpeli.

Za glasbo so skrbeli izbrani bendi, ki so igrali zelo raznovrstno glasbo. Od stare aktualne glasbe, ki so jo poslušale prejšnje generacije ŠŠK-ja (rokenrol, bluz, rock ...), do novih aktualnih 'komadov'. Seveda klasika ni manjkala (tudi polka, valček, rokenrol ne).

Na akademca je privabil ljudi program in seveda priložnost, da se ponovno srečajo stare bajte (generacije). Vedeli so, da se bodo zabavali, da bo program dober. Bil je družbenokritičen, tako kot tudi Rit, ki je izšla ob AP in so jo ljudje že na plesu prebirali. Iz Riti se je dalo čutiti, kaj se bo na programu dogajalo. Po navadi je akademik bil v začetku leta (januarja, februarja), ko se je novoletna evforija podela in so si ljudje ponovno želeli zabave. Termin je bil odličen, akademci vedno polni.

STE IMELI ŠE DRUGE VIRE DOHODKOV?

V času predsednikovanja Dragana Martinška smo z direktorji firm, ki smo jih hoteli imeti za sponzorje (npr. Gorenje, Rudnik, Veplas, Vegrad, M Club, Era itd.), sklicali sestanek. Ideja je bila (mislim da g. Avberška), da se kar določi neka kvota, ki jo letno prispeva velika firma. Model je uspel. A nihče nam ni dal denarja kar tako – v gospodarstvu se je poznala kriza.

Tistega leta, ko smo odprli Plac [1991], smo imeli letni proračun 21.000 DEM. Dogovorili smo se še za hladilnik, televizor, računalnik in tiskalnik. Televizor smo odnesli direktno iz pisarne takratnega direktorja Gorenja Servis – g. Todorja Dmitroviča. Na računalniku (Gorenje Point) je bil inštaliran program za vodenje študentskih izkaznic – izdelal ga je Rok, pa še Rit se je lahko delala v Placu. Prav tako so študentje na njem pisali in tiskali seminarske, diplomske in ostale naloge. Dobili smo tudi hi-fi. Začeli smo delati fono-

teko, ki je šla rakom žvižgat. Nabavili smo fotoaparat, ki so nam ga po kakšnem letu ukradli iz Placa. Imeli smo precej velik foto arhiv, vendar je tudi ta izginil. Na vsakem žuru smo poslikali 5–6 filmov. Slike smo dali v album s podnapisi in naslednjič se je pri šanku že obujalo spomine... žuri, ki smo jih delali, so bili tako popularni, da smo omejevali prijave, npr. ko smo šli na morje, smo najeli 14 apartmajev po 6 ljudi, torej poln avtobus, pa še vsaj 10 avtomobilov je prišlo za nami.

Na brucovanje je prišlo 40–50 brucov. Brucovanje je bilo le študentsko: Zeleno carstvo, levi in desni pik, brucmajor, fiskus ... Na akademcu pa je bila poleg Zelenega carstva še častna tablica, ki je bila izbrana med uglednimi gosti akademca.

KAJ STE POLEG AP ŠE PRIREJALI?

Imeli smo bicikl-rejli – izlet s kolesi, kostanjev piknik, degustacije vin, video predstavitve, kino, športne turnirje, tarok turnirje, zabavne turnirje kot 'človek ne jezi se'... Povsod je bil program in to je vleklo ljudi. Kot gosta smo nekoč pripeljali Boruta Veselka pa Zorana Predina (oba sta bila v trdem stanju – pravzaprav smo bili vsi takšni). Bilo je noro, še sedaj imata lepe spomine. Ljudje so hodili v Plac, ker se je tam vedno kaj dogajalo, nekaj drugačnega, pristnega.

Vsako leto je moralo biti brucovanje, novoletni ples, AP, Rit, pa smučanje s tekmovanjem za pokal ŠŠK-ja na najbližji povprečni čas, morje za 1.maj, DMK (dnevi mladih in kulture), taborenje v Ribnem. Poizkusili smo pripraviti akcije tako, da je bilo vse zastonj ali čim ceneje (pridobili smo sponzorsko hrano iz Ere in Name – špagete, riž, jajca, pašte ...). Tudi zaradi nizke cene je bilo vse zelo obiskano. Za taborenje v Ribnem je bilo toliko povpraševanja, da smo morali ljudi pošiljati nazaj, nekateri so spali v avtomobilih – preprosto ni bilo več prostora. Nanj smo se zelo pripravljali. Za vsak dan je bil sestavljen program: kajak, plavanje, degustacije, pa večerni program. Enkrat smo povabili tudi Kreslina. Prišel je s potovanja in bil je zelo utrujen, zato sta žur realizirala namesto njega z njegovo kitaro – tisto črno

kitaro – Aleš (Dremel) in Simon (Gorišek). Ko je Vlado sredi žura želel umiriti razgreto študentsko ekipo, si je zaželel tišine, pa se je iz množice zaslišalo, »zašpilej si jo!«.

Naših akcij skoraj ni bilo potrebno oglaševati. Bile so tako rekoč tradicionalne – in ljudje so želeli biti zraven, zato so sami spraševali, kdaj bo kaj, da ne bi kaj zamudili. Takrat je bil ŠŠK največji študentski klub v Sloveniji.

Leta 1991 je želela ZSMS (Zveza socialistične mladine Slovenije) na Kersnikovi 4 v LJ organizirati zvezo študentskih klubov. Na sestanku v K4, so bili poleg predsednikov pokrajinskih klubov tudi bivši ZSMS-jevci, ki so pripravili statut, ki bi ga naj sprejeli. Vendar je bila zadeva tako centralistično naravnana, da sem se temu uprl. Bili smo edini klub v Sloveniji, ki smo imeli rešeno financiranje. Oni pa so želeli denar, ki smo si ga sami pridobili od sponzorjev, dobiti v Ljubljano in potem bi nam ga delili nazaj. Takrat sem bil izbran za delovnega predsednika, statut smo nekajkrat spreminjali, a je potem stvar zamrla. Morda tudi zaradi tega, ker sem ostalim klubom opisal, kako se naš klub financira in so kasneje nekateri klubi ta način povzeli (npr. novogoriški študentje) ter niso več potrebovali krovne organizacije.

Seveda smo se v ŠŠK-ju borili tudi za štipendije. Letno smo pripravili izračun, da se v študentu dejansko težko preživi – prikazali smo, kakšni so prihodki in kakšni dejanski izdatki. Med izdatke nismo nikoli pozabili vključiti tudi pomembne postavke - piva. Naš izračun je bil med drugimi merilo za določevanje kadrovskih štipendij v podjetjih v Šaleški dolini. Urejali smo tudi avtobusne prevoze v Ljubljano. Vsako leto smo na gimnaziji organizirali informativni dan s predstavitvami univerz, fakultet, študentskih domov in ostalih aktualnih vprašanj iz študentskega življenja. Na to temo smo posneli tudi film.

Organizirane smo imeli tudi brezplačne vstopnice za bazen in savno. Oziroma tako, da je vsak študent z izkaznico lahko čez vikend tri ure koristil bazen in savno. V soboto dopoldan je bila rekreacija v telovadnici na CSŠ-ju (sedaj ŠCV). Organizirali smo tudi več športnih turnirjev. Npr. na

odbojgarski turnir za DMK so prišle ekipe iz cele Slovenije. To tekmovanje je bilo za pokal ŠŠK-ja. Takrat je te stvari izvrstno pripravljaj športni referent - Jug.

ŠŠK JE DOBIL SVOJ LASTEN PROSTOR - PLAC?

V nekdanji garderobi 'pleh muske' v Kulturnem domu je bil najprej Kino 16, potem Stiskarna. V spodnjem delu je bil Foto klub Zrno, zraven pa je bila luknja. Luknja, ki smo jo z udarniškim delom preuredili v Plac. Seveda smo želeli tudi razširiti Plac in imeli smo milijon in eno varianto. Katakombe do Pake, Stiskarna, restavracija nad njo ..., ideje, ki so se rojevale v zgodnjih jutranjih urah v Placu. S foto klubom in Stiskarno smo vedno sodelovali tudi tako, da smo si medsebojno izposojali stvari. V Stiskarni smo imeli tudi WC.

Vstop v Plac smo omejili s študentskimi izkaznicami. To pa zato, da ni mogel čisto vsak priti noter. Poudarek na čisto vsak. Pijača je bila le malo dražja kot v trgovini, ravno toliko, da je natakdar dobil plačano delo in odgovornost, ki sta jo določala, preverjala in zaračunavala (če je bil manko) Balti in Kompi.

V Placu so bili sestanki vsak petek od sedmih do desetih zvečer (po radijski oddaji V imenu sove), potem se je Plac odprl še za druge. In skoraj vsak teden je bil pripravljen program, enkrat na mesec pa kaj večjega. Denar, ki smo ga zaslužili, smo vlagali nazaj v Plac (kasete ipd).

STE BILI ZELO HOMOGENA GENERACIJA?

Naša ekipa ŠŠK-ja je bila duhovno močna, homogena in predana. Veliko smo žrtvovali in delali brez honorarjev. Ko si enkrat priklopljen na bančni račun (kot danes, leta 200x), ti ni več potrebno migat.

Mi smo imeli AP, ki je bil sicer res zato, da smo dobili denar, ampak tudi, da so se srečale generacije študentov. Namenjen je bil predvsem njim. Vendar smo ga tudi mi želeli pripraviti, saj smo se ob tem zabavali. AP je bil ples, kjer smo se predstavili - naša generacija. Zabavali smo se skupaj in povsod. V Ljubljani, ker je bila cela ekipa v Ljubljani (kdaj bo obljubljeni žur na legendarni Pokopališki ???), v

Velenju, saj smo bili Velenjčani. Po potrebi ali povabilu smo družno odšli tudi v Maribor na večdnevne obiske. V Mariboru smo imeli tudi svoj klub na Tyrševi, kjer so se zbirali šškevci.

Če si bil v študentskih časih aktiven v študentskem klubu, ti je bilo tudi ob koncu študija lažje, saj so te marsikje v podjetjih ljudje poznali.

KAKO SE JE ZAČELO Z DNEVOM MLADIH IN KULTURE?

Marjan Kukovec – Kuki je prišel k meni (Rok) in rekel, da bi pripeljal nekega Adija Smolarja v Velenje. Kuki je bil kulturni referent. Moja ekipa smo bili bolj tehniki, on pa je bil umetniška duša. Skratka, ko mi je razložil, kakšno idejo ima, sem mu povedal, da ga finančno podpremo in tehnično preskrbimo, za vsebino pa bo moral poskrbeti sam. Naslednjič je prišel s proračunom za dva ŠŠK-jevska, vendar je bil zelo zagnan in je celo prireditve programsko izpeljal kar sam in to tako fantastično, da je bil dober nastavek za vse nadaljne DMK-je. Seveda s krepko zmanjšanim proračunom. Ta DMK je imel zelo dober odziv.

DMK je nastal kot nadomestilo za nek manko 25. maja, ki ga iz političnih razlogov ni bilo več (nekaj so nam vzeli). In takrat je padel petek točno na 25. maj. Bili smo prvi v Sloveniji, ki smo naredili festival na ta datum.

DMK je postal še en dogodek, ki si ga lahko prodajal, alternativen dogodek. Vendar ni prevzel dominantne vloge v delovanju ŠŠK-ja, prvi je bil AP, potem pa vse drugo, kar je bilo ravno tako pomembno.

DMK-ja nismo delali, da bi imeli odziv v Velenju. Ljudje so poznali ŠŠK, ker je bil nekaj več, nek presežek v tedanji družbi.

KAKO STE OBČUTILI MENJAVO GENERACIJ?

Od Martinškove do Črničeve generacije smo se med seboj prepletali, nato pa smo se odklopili.

Jaz (Rok) sem hotel predati predsedniško funkcijo Črničū. Pa je šel Aleš v Indijo. Težko si našel nekoga, ki bi prevzel

odgovornost predsednika. Namreč, če nisi bil vpeljan v ŠŠK vode, nisi mogel dobiti denarja, kar tako nekomu pa tudi nismo dali krmila v roke.

Naslednja generacija je hotela spraviti AP na golo formalnost; pa smo se vzdignili AV (aktiv veteranov), da tako ne gre. Če se vse drugo zanemari, AP mora ostati. Bili smo za tradicijo. Ko smo videli, kaj mladi nameravajo, da ni spoštovanja tradicije, smo jim povedali svoje, potem pa smo se umaknili. Argumenti so zadostovali ...

KAJ PREDLAGATA MLADIM GENERACIJAM ŠŠK-JA?

Osnovna zadeva, ki jo mora imeti ŠŠK, je jedro – močna predsedniška ekipa, ki se mora dobro počutiti. Uživati in zraven delati, ker želijo delati v ŠŠK-ju. Ne zaradi drugih, ampak zaradi sebe. Predvsem pa ne sme stremeti po začasnih materialnih koristih. Tu imajo sedanje generacije veliko težav. Posebej velja omeniti, da naj bi imelo jedro predsedstva visoka moralna načela.

Mi smo imeli stvari ločene, čeprav so se prepletale: ena skupina je skrbela za tehnične stvari, druga za vsebinske. O vsem je odločalo predsedstvo, predsednik je bil le izvršilna oblast. Vedno je obveljal dogovor predsedstva.

Vse kaže, da je tudi te zlate dobe financiranja ŠŠK-ja konec. Modro bi bilo denar, ki ga še dobi ŠŠK, investirati v neko ŠŠK podjetje – zavod, preko katerega bi delali študentje in kjer bi študentje lahko dobili delo. ŠŠK ima prostor, zato naj ponudi firmam svojo 'delovno silo' in sveže znanje s fakultet. Nekaj bi dobile firme, nekaj študenti, ŠŠK pa provizijo za življenje in renome. To je pomembno, še posebej zdaj, ko se bodo, kot kaže, servisi zaprli.

Republike Slovenije
Občina Velenje
Občinski oddelék za notranje zadeve

Številka: 026-004/90-2
Datum: 10.7.1990

Občinski oddelék za notranje zadeve Občine Velenje, izdaja na vlogo Mestnega študentskega kluba Velenje z dne 14.5.1990 o ustanovitvi "ALPSKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA VELENJE" na podlagi 9. člena Zakona o društvih (Ur. list SRJ, št. 37/74) ter 6. člena Pravilnika o registru društev (Ur. list SRJ, št. 5/75) in 202. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list SRJ, št. 47/86) naslednjo

O D L O Ž B A

V register društev, ki se vodi pri Občinskem oddelku za notranje zadeve Občine Velenje, se pod zaporedno številko 183, vpiše "ALPSKI ŠTUDENTSKI KLUB VELENJE", s sedešom v Titovem Velenju - Titov trg št. 4.

O b r a z l o ž i t e v i :

Mestni študentski klub Velenje, je sporočil, da so na ustanovni skupščini, ki je bila dne 30.5.1990, uskladili in sprejeli statut kluba po določbah 4. člena Zakona o društvih (Ur. list SRJ, št. 37/74).

K sporočilu so priložili: Statut v dveh izvodih, program dela, seznam členov ustanoviteljev s šestmesečnimi podpismi, ki so overjeni od pristojnega organa in zapisnik ustanovne skupščine.

V postopku po tej upravní zadevi je bilo ugotovljeno, da je statut Mestnega študentskega kluba Velenje, usklajen s določbami navedenega zakona o društvih in 9. člena Zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRJ, št. 2/86).

Glede na izkazano stanje te upravne zadeve je bilo na podlagi 6. člena Pravilnika o registru društev (Ur. list SRJ, št. 5/75) odločiti, kot je navedeno v izreku te odločbe.

PODAČ O PRILAGODITVI: Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Republiški sekretariat za notranje zadeve Republike Slovenije v Ljubljani v roku 15 dni od dneva prejema te odločbe. Pritožba se vloži pri tem oddelku pisмено sli podsustno na zapisnik in se mora kolikovsky s din 20,00 po tar. št. 2 NZUP.

Nekas se to odločbo po tar. št. 1 in 3 Zakona o upravnih taksah (Ur. list SRJ, št. 7/72, 23/77, 11/79, 23/82, 18/85, 24/88 in 1/90) v znesku din 25,00 je po členu 15. toč. 6. prosto.

VROČILO:

1. Mestni študentski klub Velenje,
Titov trg 4, 2 x
2. Izvod za Statistiko Republike Slovenije
Vojarski pot 12, Ljubljana
3. Arhiv, 20.

Študent naj bo

Ups, prejšnji teden smo se pomotoma pozabili oglasiti. Nič namernega. Se dogaja. Tudi v najboljših familijah. In študenti smo pač takšne vrste familija, ki se včasih preveč zagleda med knjige in skripte.

Ampak to našo pomanjkljivost poskušamo potem negirati z blefiranjem med vikendom, ko pretiravamo v drugi smeri, da ima Joškov sin v svoji rani mladosti najverjetneje popolnoma popačeno predstavo o gospodičnih in gospodih študentih. Najverjetneje si misli, da je to neka posebna vrsta živih bitij, ki bedijo predvsem ponoči in se hranijo s snovjo, ki se nahaja v črnih pločevinkah. Poleg tega oživijo le za kakšni dve noči v tednu, kot kakšni vampirji, in sicer natančno dve noči pred govejo župo in restanim krompirjem. Bog ve, ali greta Joškoveму sinu v slast tisti kos prekuhanega mesa in nudini, plavajoči po vroči juhi. Vsak grizljaj njegovega nedeljskega kosila spolzi po njegovem grlu kot simbol prenehanja kaljenja mirnega nočnega spanca.

Joškov sin si niti v najhujših nočnih morah ne upa pomisliti, da bi stopil dol mimo Stiskarne in si ogledal, kaj se dogaja za veliki rumenimi vrati. No ja, fante jě še pre-majhen, da bi se ponoči potikaj naokrog. A enkrat se bo hotel soočiti s svojimi travmami in se bo približal jeklenim vratom in takrat bo spoznal, zakaj rumene plakate krasi črna sova, v želodcu katere počiva cel kup preštudiranih knjig...

Če bi bil ti Joškov sin, ki si ne upa soočiti s skrivnostjo za velikimi rumenimi vrati, ki vodijo v bivšo kole-sarnico kulturnega doma, potem ne bi

nikoli izvedel, da bo 8. februarja izšel časopis Racionalno izbrane teme, ki se bo združil tudi s praznovanjem kulturnega praznika in pusta. Najverjetneje ne bi nikoli izvedel tudi tega, da je klub s Študentskim servisom podpisal pogodbo o sponzoriranju. Joškoveму sinu najbrž nikoli ne bo jasno, zakaj med množico študentov ravno on ni dobil klubskega informatorja, ki ti direktno na domu postreže z informacijami o smučanju v Franciji za manj kot 400 DEM, o zimovanju v Bohinju konec februarja, o koncertu Iztoka Mlakarja, o bližajočem se Akademskem plesu, o možnosti aerobike, košarke in še kakšnega drugega načina rekreacije v telovadnici B stavbe CSS vsako soboto ob 19. uri...

Jutra v Ljubljani so drugačna. Megla gospodari nad nebom mesta in edino kava vlije v dušo tiste malo volje do življenja in upanje, da boš premagal mraz, ki se riše na šipi tvoje sobe ter kljub tisočim razlogov, ki govorijo proti, obiskal institucijo, katere ime je vpisano na prvi strani rdeče knjižice, imenovane index.

Joškov sin ni nič kriv, ker stanuje v pritišču kulturnega doma, ki gostoljubno gosti šaleško uka željno mladež. Nekoč bo mogoče premagal strah in bo tudi sam pristal v predavalnici kakšne fakultete. Spoznal bo tarok, fotokopije, inskripcije, iskal bo še drug smisel življenja, zato mogoče ni prav, da je moral posoditi svoje lepo ime nekemu drugemu študentu, junaku tega članka, ki ga najverjetneje sploh ni in je samo prisposoda namišljenega sovražnika, ki se je porodila v glavah nekih luzerjev, ki prekrokaajo petkove in sobotne noči v Placu.

Peter L.

REX, ne joči
za školarci!

Aleš Črnič

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / november 2002

ALEŠ ČRNIČ JE BIL PREDSEDNIK ŠŠK-ja V ŠTUDIJSKEM LETU 1993/94. DANES PREDAVA NA ODDELKU ZA KULTUROLOGIJO FDV V LJUBLJANI.

VSAKA GENERACIJA SI MORA KLUB PRIKROJITI PO LASTNIH POTREBAH IN ŽELJAH

KAKŠNI SO BILI TVOJI PRVI STIKI S ŠŠK-jem? KDAJ SI POSTAL PREDSEDNIK?

V ŠŠK sem prišel že kot dijak, mislim da sem bil tretji ali četrti letnik – ne v okviru dijaške sekcije, ki takrat tako ni obstajala, ampak ker me je takrat zanimalo skoraj vse. V tistem času se je ravno odpiral Plac in prvič po nekaj letih se je spet zgodil akademski ples (AP).

1993/94 sem bil predsednik, dve leti prej pa podpredsednik – takrat je bil predsednik Rok Vizintin. Tisto leto sem vodil večino operative. Naslednje leto nisem hotel prevzeti predsednikovanja, ker so me bolj privlačile druge reči, predsednica pa je postala Barbara Sušec. Sam sem odpotoval v Indijo. Ko sem se vrnil, sva z Natašo Tajnik postala par. Ona je pripadala t.i. Mandičevi generaciji, ki je bila zelo aktivna in kreativna. Imeli so goro idej, niso pa vedeli, kako jih realizirati. Na drugi strani pa je bilo meni jasno, kako stvari potekajo pri ŠŠK-ju, v katerem sem videl primeren okvir za njihovo delovanje. Tako sem dobil motiv. Generacija, ki sem jo potegnil v ŠŠK, je bila v povprečju tri leta mlajša od mene, kar v zgodnjih dvajsetih pomeni kar dosti. Oni so šele postajali študentje, jaz pa sem bil že proti koncu študija in sem imel precej več izkušenj. Tako sem jaz potem uredil formalni okvir, oni pa so ga vsebinsko učinkovito zapolnili s svojimi dejavnostmi. Na ta način so stvari zelo dobro funkcionirale.

IMEL SI SREČO S TAKŠNO GENERACIJO.

Absolutno. Brez njih se ne bi nikoli spuščal v kaj takega. In še danes sem vesel, da sem se, saj je to za sabo poteg-

nilo še druge stvari: da smo se študentski klubi začeli združevati tudi na nacionalnem nivoju in je nastal ŠKIS, kar nas je pripeljalo na ŠOU, kjer sem prevzel resor za kulturo, kasneje programsko vodenje Kluba K4 ipd. S ŠŠK-jem sem osebno veliko pridobil – seveda ne finančno, ampak predvsem izkušnje. Brez teh izkušenj tudi karierno danes skoraj gotovo ne bi bil tu, kjer sem. Izjemno veliko energije, časa in živcev sem vložil v ŠŠK, a mi ni bilo nikoli žal, saj sem se res veliko naučil. To pa seveda tudi ali predvsem po zaslugi takratne generacije.

AFERA GLEDE 'AKADEMCA'?

No, ni bila ravno afera. Na skupščino kluba sem prišel s predlogom programa, ki je bil zelo kulturno usmerjen, kar je v naslednjih letih postalo stalnica. Zelo radikalno – dosti bolj, kot bi to storil danes – sem izpostavil vprašanje prioritete kluba, kateri naj bodo njegovi glavni projekti. Akademski ples, čigar glavni namen je vendarle zabava, po mojem takratnem trdnem prepričanju ne bi smel biti nosilni projekt kluba. Tako sem zadevo prignal do te mere, da sem, bolj za šalo oz. kot provokacijo, predlagal, da AP raje kar ukinimo in sredstva in energijo namesto tega usmerimo v kulturne programe. Temu so se starejši šškjevci seveda glasno uprli. Jasno, da smo potem poleg vseh pestrih kulturnih dogajanj priredili tudi AP, ki je bil čisto zabaven in je celo zelo dobro uspel.

KAKO JE BILO S FINANCIRANJEM?

Financiranje sistemsko seveda ni bilo urejeno. Ko sem prevzel klub, sem imel na računu le nekaj drobiža. Tako smo morali najprej od lokalnih podjetij izprositi donatorska sredstva, kar je predstavljalo levji delež klubskega proračuna. Študentski in mladinski servisi, ki so takrat že delovali, so klubom po lastni presoji dodeljevali finančno pomoč. V Velenju smo nekaj malega dobivali od domačega Mladinskega servisa, od mariborskega Študentskega servisa pa nismo dobili takorekoč nič. Je pa takrat že obstajal ŠOU v vsej svoji strukturi. To je bil čas vlade Kristjana Verbiča, ki si je prizadevala ves denar z vseh študentskih in mladinskih ser-

visov centralizirati v Ljubljano. Od tam bi ga potem ŠOU milostno delil nazaj po Sloveniji glede na projekte, ki bi jih lokalni klubi pripravili. S tem se regionalci seveda nismo strinjali in to je bil temeljni motiv, da smo se začeli študentski klubi povezovati. Tako je v dveh ali treh letih nastal ŠKIS – predvsem zaradi aktivnega nasprotovanja koncentraciji denarja v Ljubljani. Danes gredo menda stvari spet nazaj v to smer, pa tudi ŠKIS deluje precej drugače, kot smo si takrat predstavljali ...

KAKO PA STE SI PREDSTAVLJALI DELOVANJE ŠKIS-a?

Imeli smo študentski klub nekje v provinci. Zbralo se nas je pet ali šest klubov, predvsem Goričani, Tolminci, mi in še nekateri. Obstajal je ŠOU, kjer so, vsaj v naših očeh, mladi politiki predvsem grabili denar. Mi, ki smo imeli projekte in smo jih želeli tudi realizirati, pa do denarja nismo prišli. Zato je bilo potrebno nekaj ukreniti. Od samega začetka smo razpravljali o dveh alternativah: ali 'razsut' ŠOU, ga zrušit in ga na novo postaviti ali pa vstopiti v obstoječ sistem in ga posodobiti, tako da bo dobro funkcioniral. Med klubi so se odvijale hude polemike, kaj bi bilo bolje, na koncu pa je prevladala druga opcija. Tako smo se najprej kot neformalno združenje študentskih klubov udeležili volitev v študentski parlament. Na drugih volitvah leta 1994 pa smo, sicer še vedno kot neformalno združenje, dobili toliko glasov, da smo lahko sestavili koalicijsko vlado. Tisti, ki smo bili tam, smo se naenkrat znašli v položaju, ko smo preprosto morali prevzeti odgovornost. Tako sem sam prevzel resor za kulturo, saj je bilo to edino, kar me je zares zanimalo. Ko smo že imeli vlado, smo tudi formalno ustanovili ŠKIS. Predstavljali smo si ga kot najmočnejši segment na ŠOU-u – saj je večina študentov Neljubljčanov –, ki bi v prvi vrsti zastopal regionalne interese.

Seveda pa so se zadeve skozi leta spreminjale.

Takrat smo hoteli predvsem to, da denar, ki ga študentje in dijaki zaslužijo preko študentskih servisov, ostane lokalnim študentskim klubom. To smo dosegali na različne načine: hodili smo v parlament k raznim parlamentarnim

skupinam, neredko skupaj s predstavniki servisov. Direktno smo se pogajali tudi z vlado, študentskimi servisi, ŠOU-om itd. To so bile zelo resne in natrpane aktivnosti, a na koncu nam je uspelo. Tu pa se pojavi tragičen paradoks, saj danes izgleda, da smo morda ravno z uspešno realizacijo naših vizij naredili medvedjo uslugo kasnejšim generacijam. Če je bilo v naših časih – kar vendarle ni tako zelo daleč nazaj – popolnoma nepredstavljivo, da ob prevzemu kluba avtomatsko dobiš za svoje delovanje tudi ne tako mala sredstva in je bil prvi projekt nabiranje sredstev, pa se je danes na momente res težko izogniti občutku, da je glavni projekt premnogih klubov kako oz. za kaj denar porabiti.

Kriza, ki se je pojavila v številnih študentskih klubih, tako na nek način korenini v naši uspeli sistemski ureditvi financiranja. Urejene finance namreč v klube neredko privabijo drugačen tip ljudi, kot so v klubih delovali še pred nekaj leti. Seveda je to tudi odraz širših sprememb v družbi, ko je celotna Slovenija prešla v turbo kapitalizem. Generacije dijakov, ki danes opravljajo maturo, so drugačne. V povprečju so bolj usmerjene k pragmatičnim ciljem – čim prej dobiti čim boljšo izobrazbo, službo ipd. Na splošno pa so manj družbeno angažirane, manj kritične.

NAJ AKTIVNOSTI ZNOTRAJ KLUBA POTEKAJO PREDVSEM Z LOKALNIMI ŠTUDENTI?

To niti ni tako pomembno. Klub naj dela svoje aktivnosti tako, kot si je zamislil. Takrat nam je bilo važno predvsem to, da je denar, ki ga dijaki in študentje zaslužijo preko naših servisov, naš in lahko z njim avtonomno razpolagamo. To je danes nekaj samoumevnega, takrat pa je bilo to dokaj revolucionarno.

DRŽAVNO SCENO USMERITI LOKALNO – PRIMER MLADINSKEGA CENTRA?

Mladinski center je na nek način primerljiv, čeprav je zgodba hkrati tudi malo drugačna. Že iz dijaških let se spominim, da je neprestano tekla debata o mladinskem centru. Naša generacija je to potrebo še malce bolj artikulirala: okrogle mize, serije člankov v Riti ipd. Zadeva je rasla počasi in od znotraj, ustvarjala se je ugodna klima, v kateri so

se oblikovale cele generacije. Neka kritična masa ljudi je dolga leta živel z in včasih tudi za idejo mladinskega centra. MC v Velenju je zrasel od spodaj in zato relativno dobro funkcionira. V Velenju smo sicer zelo kritični do MC-ja, vidimo mnogo problemov. Vemo, kaj bi bilo potrebno izboljšati, skratka, nismo zadovoljni. Prepričan sem, da je tako tudi prav. Če pa stopimo korak stran in se z distance ozremo po Sloveniji, vidimo, da smo med najboljšimi. Samo poskusimo si zamisliti, kako bi danes izgledalo Velenje brez MC-ja?

Pred ustanovitvijo MC-ja smo dolga leta od spodaj pritisekali na lokalno skupnost – paralelno s tem pa je, ne da bi se mi tega zavedali, potekal proces na državnem nivoju. In ko se je takratni Urad za mladino odločil vzpodbuditi in financirati ustanavljanje mladinskih klubov po Sloveniji, je prišla na lokalno skupnost iniciativa tudi z državne strani. Država je ponudila del denarja, drugi del pa so prispevale lokalne skupnosti. Ker je bilo v Velenju že prej toliko ljudi dolgo časa vpletenih v samo idejo, je projekt lahko hitro in učinkovito zaživel. Drugod po Sloveniji pa so bile razmere praviloma drugačne. Običajno je občina zaznala, da država ponuja nekaj denarja in se jim je zadeva zazdela zanimiva. Vendar pa v teh okoljih pogosto niso premogli ljudi, ki bi s tem znali živeti in delati. Morali so se šele naučiti, kaj jim nek MC lahko nudi. Tako je bilo premnogo mladinskih centrov umetno vzpodbujenih od zgoraj, pri nas pa je organsko zrasel od spodaj. To je velika razlika.

Nove generacije seveda nimajo enakega odnosa do MC-ja kot 'ustanovitvena' generacija, kar samo po sebi seveda sploh ni problematično. Se pa tu na nek način kaže svojevrstna impotenca ekipe MC-ja, saj svojega dela ni uspela približati novim generacijam, jih potegniti zraven – vsaj tisti kreativen, aktiven del.

SE JE Z ROJSTVOM MC-ja SPREMENILA VLOGA ŠŠK-ja?

V zadnjem času smo priča nesrečnemu dejstvu, da je prišlo do nasprotij med ŠŠK-jem in MC-jem. Kar je nenaravno in neumno, saj gre v veliki meri za isto populacijo. Krivda za to stanje pa je deljena. MC, kot sem že omenil, ni bil

sposoben svojega dela posredovati novim generacijam, ni uspel motivirati niti tistega aktivnega dela, ki vendarle mora obstajati v še tako apatični generaciji. MC je naredil dosti premalo v smeri, da bi stopil iz svojih prostorov in nagovoril ter privabil mlade. Glavno napako ŠŠK-ja pa vidim v tem, da do danes ni dojel sprememb, ki jih je povzročil nastanek MC-ja. ŠŠK bi moral biti MC-ja in njegovih dejavnosti iskreno vesel, saj mu precejšnjega dela stvari, ki jih je počel pred njegovo ustanovitvijo, zdaj preprosto ni več potrebno početi. Danes ni več finta v tem, kdo bo naredil boljši festival in kdo boljši koncert, saj po tem ni več potrebe. ŠŠK bi se lahko končno posvetil dejavnostim, ki so namenjene predvsem študentom. Stvarem, ki jih je skozi leta zanemarjal, ker ni bilo časa, saj je energijo trošil za dejavnosti, ki so bile pomembne za celotno lokalno skupnost. Študentsko življenje danes ni brez problemov. Nasprotno. Zato bi moral ŠŠK videti MC kot prednost, saj mu omogoča, da bi se prvič v svoji zgodovini lahko aktivno posvetil predvsem študentom. A za kaj takega je potreben tehten razmislek in analiza stanja, da sploh ugotoviš, kaj je vloga študentskega kluba v teh novih razmerah.

ŠŠK pa se v zadnjih petih letih, kolikor obstaja MC, po strukturi svojih dejavnosti ni spremenil. Dela še vedno skoraj iste stvari, kot jih je delal prej, pa čeprav zmeraj znova ugotavlja, da to več ne gre.

VRNIVA SE NAZAJ - PREOBRAT SE JE ZGODIL TUDI V ČASU TVOJEGA PREDSEDNIKOVANJA?

Moj pogled na zgodovino ŠŠK-ja, kot jo poznam izkustveno in iz lastnega spomina, seže v čas nove reinkarnacije, ponovnega rojstva kluba. To je bilo konec osemdesetih let, v času Martinškove generacije. Našla se je skupina ljudi, ki se je imela fino in je stvari pognala na novo. Udarliško in z lastnimi žulji so zgradili in uredili Plac. Imeli so jasno vizijo: urediti si svoj prostor in se zabavati, hoditi na morje ipd. In to je to. Po tej generaciji je prišla na sceno mlajša generacija, ki si je morala svoje mesto šele izboriti, na nek način predhodnike iz kluba celo 'izgnati'. In s to generacijo se je zgodil nekakšen 'kulturniški obrat', ki ga verjetno najboljše

pooseblja Marjan Kukovec. Kukijeva generacija je prodrla z idejo DMK-ja. Z veliko energije in entuziazma so jo morali speljati skozi predsedstvo ŠŠK-ja, ki ni bilo zmeraj tako zelo navdušeno. Še posebej ne, ko so se delale finančne konstrukcije. No, tako se je začela danes že tradicionalna zgodba o DMK-ju, sam pa sem v našem obdobju ta obrat h kulturi le še poudaril.

Seveda je tudi nas motivirala predvsem potreba po druženju, žuranju, le da smo si hkrati to druženje nenehno prizadevali napolniti z nekimi bolj vsebinskimi, kulturnimi, intelektualnimi momenti. Na nek način nam je bilo popolnoma jasno, kaj hočemo, kaj pričakujemo od mesta. V klubu smo si sami priredili stvari, ki smo jih v življenju pogrešali, kot je npr. dober žur, dober koncert, dobre filme ipd. To je trajalo kar nekaj let.

Danes pa se mi zdi, da so razmere že nekaj časa precej drugačne – sploh z nastankom MC-ja – in je tovrstna kulturna prioriteta ŠŠK-ja nepotrebna. Verjetno bi bil že skrajni čas za nek nov obrat v usmeritvi. Mogoče k bolj študentskim stvarjem, v 'sindikálnost' študentskega kluba v najširšem pomenu te besede.

A teh novih razmer, ki jih povzročajo kompleksne družbene spremembe, generacije zadnjih let preprosto ne zmorejo dešifrirati. Kar sploh ni čudno, saj gre za vse prej kot preprosto nalogo. In ravno zato sem tudi sam vložil toliko časa in energije v ta zbornik, ki slika neko celostno podobo ŠŠK-ja v dobrih štirih desetletjih njegovega obstoja. Verjamem namreč, da bi takšen pogled z distance nemara vendarle lahko pomagal pri razumevanju sedanje in prihodnjih situacij.

KAKO JE BILO V VAŠIH ČASIH Z AKTIVNOSTJO?

Če me spomin ne vara, se je na rednih petkovih sestankih v Placu v povprečju zbiralo okoli 20 ljudi, pred večjimi projekti pa tudi bistveno več. Plac je bil ob petkih in sobotah praviloma prepoln – ob petkih smo le redko zapirali pred sedmo uro zjutraj. Piknikov na Rožniku se je udeleževalo preko 100 ljudi. Ob prvomajskih izletih na morje smo zme-

raj napolnili avtobus, spremljalo pa nas je še nekaj avtomobilov (torej 70–80 ljudi). Zadeve so bile relativno masovne.

KAKŠNA BI MORALA PO TVOJEM BITI VLOGA PREDSEDNIKA?

Predsednik bi moral biti predvsem dober koordinator. To je naloga vsakega voditelja. Idealno gledano bi predsednik ne delal nič drugega, kot držal vse niti v svojih rokah. Vsak vikend bi sedel v pisarni, ljudje bi prihajali s svojimi idejami, predlogi, on pa bi jih usmerjal, stimuliral, vzpodbujal, se pogovarjal, zbiral informacije, naokrog pošiljal mejle. In ljudi seveda motiviral. To pa ni tako zelo preprosto, kot nemara zveni. Niti v naših časih ni tako zelo dobro delovalo. Sam sem urejal stvari, kakor sem jih pač znal s tistim omejenim znanjem in izkušnjami, ki sem jih imel. Zelo mi je koristilo, da sem že od prej vedel, kako delujejo stvari v ŠŠK-ju, pa še starejši sem bil od ostalih.

Ključnega pomena je prenos znanja in izkušenj med generacijami. Če se ta prenos pretrga, kakor se je to v veliki meri zgodilo v ŠŠK-ju konec devetdesetih let, se mora vsaka generacija vsega naučiti iz nič. In tu se skriva vir večine problemov, s katerimi se je danes ŠŠK prisiljen soočati.

JE POMEMBNO, DA JE V DELOVANJU KLUBA ENA STVAR PRIORITETNA?

Ne, zakaj? Mi smo se bolj posvečali kulturi, ker je našo generacijo to pač najbolj žulilo. Čutili smo, da nam to manjka. Ni toliko važno, koliko in katere so prioritete kluba – najbolj pomembno je ugotoviti, kaj mi sploh bi. Ugotoviti, kaj si večina današnje študentske populacije želi, seveda ni lahko. A če tega ne veš, se boleče izpostavi vprašanje smisla delovanja kluba.

JE MORDA ZA OSMISLITEV POTREBNO POISKATI NOVO VELIKO ZGODBO?

V spremenjenih družbenih razmerah bomo le težko našli neko zgodbo, ki bi zmotivirala večino generacije. Menim, da je jadikovanje po starih časih, ko so bili študentje revolucionarni in ne vem kako angažirani, brezplošno. Preprosto se moramo potruditi dojeti duh časa in okolja, v katerem delujemo. Pri tem nam lahko pomaga teorija postmoder-

nizma, ki govori o zatonu velikih zgodb in vzpostavitvi prostora težko pregledne množice enakopravnih individualnih zgodb oz. zgodb malih skupin. Zdi se mi, da lahko ta teorija prav dobro razjasni današnjo krizo, ne samo ŠŠK-ja, ampak vseh študentskih klubov v Sloveniji.

Zaton velikih zgodb se namreč lepo kaže tudi na lokalnem območju. Aktualna generacija je razpršena, vsak posameznik ima svoje cilje v življenju, ljudje so si zelo različni, vsak poleg študija počne še tisoče različnih stvari. To je razpršena skupina ljudi, ki jo je težko poenotiti, homogenizirati in jo zmotivirati. Mislim, da je napačno in nepravilno govoriti o tej generaciji, da je brez idealov, da nič ne zna. To gledanje, ki korenini v nekem za zmeraj minulemu času, ne omogoča razumevanja današnje situacije. Situacija pa je takšna, kakršna pač je. In treba je izhajati iz tega, ne pa iz nekih idealov in idealnih časov, ki nikoli niso bili tako idealni, kot izgledajo danes.

Zato bi bilo napačno na silo iskati veliko zgodbo kot skupni imenovalac večine študentov. Bolj koristno bi se bilo ozreti po množici teh manjših zgodb in jim v klubu omogočiti prostor za realizacijo. Nekaj skupin, od katerih ima vsaka svojo zgodbo oz. svojo idejo, je že dovolj za pluralno vsebinsko jedro ŠŠK-ja. Takšno jedro pa bi omogočilo že prej omenjen obrat, ki bi se moral zgoditi že pred leti.

KAKO POMEMBNI SO ZA KLUB MEDIJI?

Mediji delujejo po svojih zakonitostih. Že dolgo ni več dovolj, da prirediš dogodek, nato pa čakaš, da pridejo novinarji. Pri Kunigundi smo npr. skoraj toliko časa in energije, kot smo ju posvetili vsebinski pripravi programa in njegovi tehnični izvedbi, posvetili promociji festivala. Posebna skupina se je cele tedne ukvarjala izključno s tem. V današnji medijski družbi lahko organiziraš prvovrsten dogodek, a če ga ne pokrijejo mediji, se v bistvu ni zgodil. Da pa ga mediji pokrijejo, moraš poskrbeti sam – in tu so pomembni osebni kontakti, množica malih trikov, nianse itd. Velenjčani kar pre pogosto pozabimo, da smo, gledano iz Ljubljane, zelo daleč. Veliko bolj od kilometrov in od kvalitete ceste Arja vas–Velenje

je pomembno psihološko dožemanje razdalj. In iz Ljubljane izgleda Velenje kot slepo črevo na koncu sveta. Novinarji obiščejo dogodek v Mariboru ali na Obali, v Velenje pa jih je potrebno pripeljati skoraj na silo. Potrebno jih je motivirati, jim tudi razložiti in jih prepričati, zakaj je naš projekt vreden objave. V Velenju pogosto naredimo zelo dobre stvari, slabo pa poskrbimo za medijsko pokritje. Na koncu pa smo silno užaljeni, ker drugi ne razumejo, da smo priredili najboljši dogodek daleč naokoli.

STE BILI V ČASU TVOJEGA PREDSEDNIKOVANJA DELEŽNI KAKŠNIH NEGATIVNIH KRITIK?

Niti ne. Nekatere kritike so šle predvsem v smeri, da so vsebine namenjene premajhnemu krogu ljudi, da naj bi bile hermetične. Po našem prepričanju niso bile. In tako mislim še danes. Počeli smo stvari, ki jih v tistem času drugi niso. S svojim delovanjem smo študentom nudili možnost izbire. To načelo se mi zdi izjemno pomembno; nenehno smo ga poudarjali tudi pri Kunigundi. Zato ni naključje, da so se podobne kritike pojavljale tudi tam. Naše prireditve niso bile fast food – niti niso bile slow food –, bile so neko normalno kosilo, za katerega pa si vseeno moraš vzeti nekaj časa. Kar pa je v našem podivjanem svetu površinskega potrošništva za marsikoga prezahtevno.

A študentje na nek način vendarle so intelektualna elita. In študentski klub mora svojim članom nuditi še kaj drugega kot vsakdanjo hitro hrano. To danes povsod uspešno ponuja privatna iniciativa, ki je prevzela tovrstne žure, poceni zabave, ki nam lajšajo življenje. Študentski klub pa bi vendarle moral tudi vsaj malce vzpodbujati k razmišljanju in nuditi tudi vsebine, ki so malo bolj intelektualno podkrepljene.

Tako v ŠŠK-ju kot kasneje na ŠOU-u in v K4 sem doživljal pritiske študentov, ki so zahtevali predvsem masovne žure. V Velenju ti pritiski niso prevladali. Če pa pogledamo današnjo študentsko žurersko pokrajino v Ljubljani, lahko ugotovimo, da so že zdavnaj prevladale prazne masovke brez vsebine. Povabiš bend, ki bo pritegnil čimveč ljudi, vsebino programa spustiš na najnižji skupni imenovalec, ki je nujno

zbanaliziran, da ga lahko dojame tudi najmanj zahteven obiskovalec. To pa po mojem trdnem prepričanju s poslanstvom študentskih združenj nima veliko skupnega.

Seveda tudi danes obstajajo alternative, a žal so precej maloštevilne.

KLJUB TEMU BI MORAL BITI ŠŠK DOSTOPEN VSEM ČLANOM?

Seveda, nujno. A množičnost ne sme biti edini kriterij. S sredstvi, s katerimi ŠŠK letno razpolaga, lahko brez večjih problemov priredi tudi kakšen tovrsten žur, s katerim 'pokrije' čim več ljudi. A od te amorfne mase, ki bo prišla na takšen žur, le težko pričakujemo še kako drugo aktivnost.

Vsaka generacija, ki pride v ŠŠK, si ga mora najprej prekrojiti po lastnih potrebah in željah. In zdi se mi, da se to danes dogaja v premajhni meri. Kot da so današnje generacije preveč obremenjene z neko tradicijo. Zakaj nadaljevati tradicijo, ki se je že zdavnaj izpraznila? Tradicija ni nikoli tako železna, kot izgleda, in vsaka generacija lahko, še več, si mora funkcioniranje kluba prilagoditi lastnim željam in potrebam. Šele ko bo tista peščica ljudi, ki klub aktivno vodijo, skozenj udejanjala svoje vizije in želje ter se bo pri tem imela dobro, šele takrat bo ŠŠK tudi navzven dobro funkcioniral.

Novice tatice

Zadnje upanje

ŠŠKZ ima vajo pred revijo ob 17.30 v Štiskarni. V opozorilo vsem prepravajočim študentom - revija je ta petek.

Lingvistični uspeh

V Pisou je še na voljo slovar študentsko-slovenskega jezika, ki ga je posebej za Akademski ples izdelal Institut za študentski jezik in kulturo študentskega življa.

Zvezdniki I

Udeležbo za DMK je potrdila tudi angleška pop skupina Pulp, zato se moramo žal odreči amerškemu pop zvezdniku Michaelu Jacksonu.

Zvezdniki II

Po uspešnem debiju ŠŠK banda na Akademcu so člani banda objubili, da bodo prišli tudi z vajami. Njihov naslednji nastop lahko pričakujete že čez eno leto na Akademskem plesu.

■ pl.

AKADEMSKI PLES

Toliko se bomo veselili sponzorov in sponzorice, ki so nam priskrbeli prodajni razpisne materiale, da bomo imeli tudi tisti, ki niso sponzorji, ampak so bili pripravljeni na prodajni razpis. Zato smo se tudi priprave na prodajni razpis. Zato smo se tudi priprave na prodajni razpis.

A določil bomo na dan. Prepričani smo, da bomo imeli na dan. Določil bomo na dan. Določil bomo na dan.

SLOVAR ŠTUDENSKO SLOVENSKEGA JEZIKA

ZIMOVANJE - GOLTE 95

ŠŠK
PODELJUJE

DIPLOMO

študenta - diplomantu

za mesto

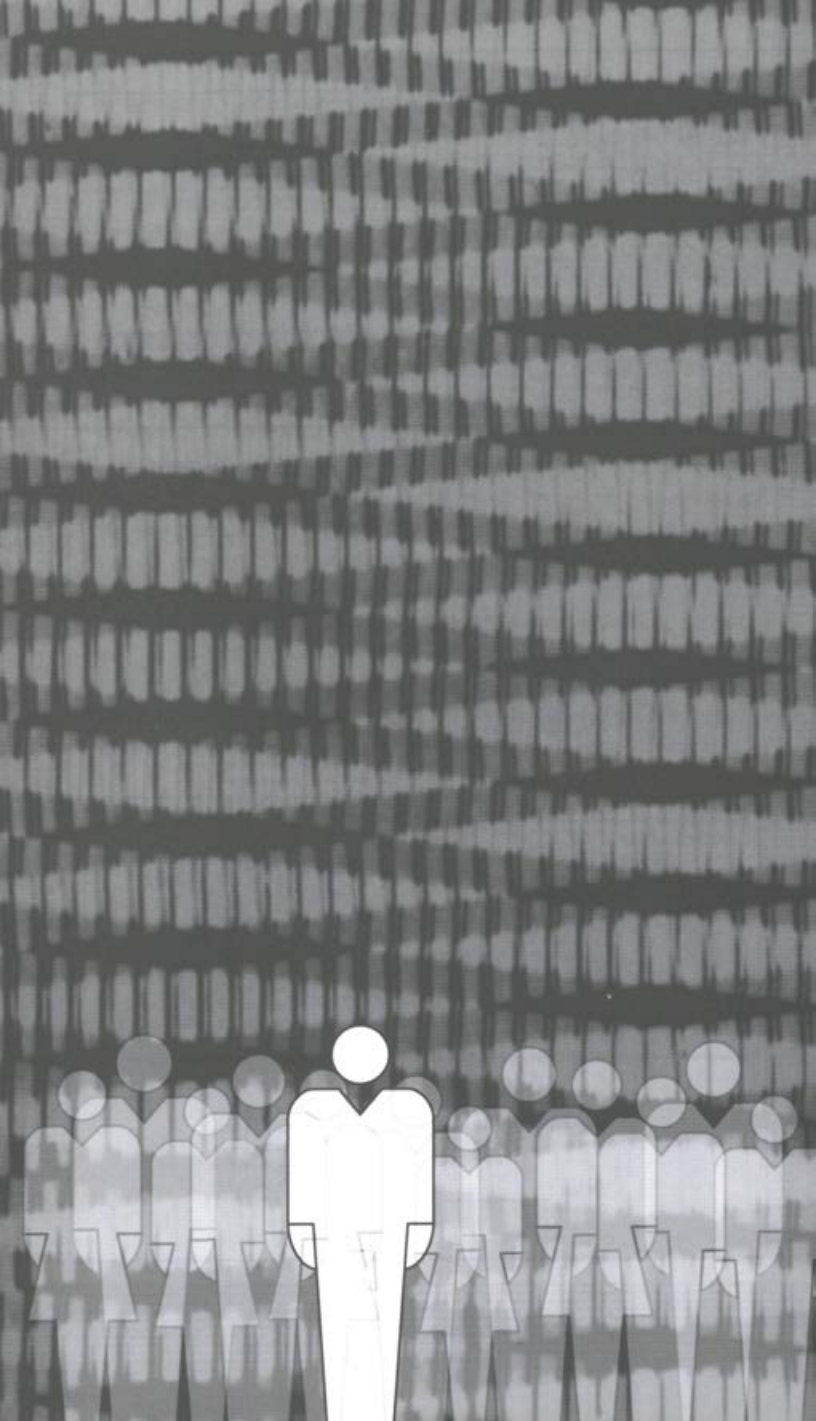
v grupi

tetrametilribolalkosmrtonolmezzoamorlogajbanski

orientaciji za pokal truple akademске kave

Datum : _____

M.P.

KRATEK DISKURZ O KULTURI V ŠALEŠKEM ŠTUDENTSKEM KLUBU

Povzetek:

Avtor problemsko izpostavi kulturne vsebine kot pomemben dejavnik delovanja ŠŠK-ja. Kultura se zdi znotraj študentskega kluba vpeta v splet informiranosti in druženja in je hkrati idealna vsebinska premisa njegovega delovanja. Ustvarjalna in poustvarjalna kulturna produkcija je v delovanju društva dosegljiva. Najlažje seveda skupinsko poustvarjanje, ki je tudi izraz kolektivne zavesti. Kreativna ustvarjalnost je zato vezana na manjše skupine, ki se zavezujejo elitistični produkciji ali sprevrženi subkulturni ustvarjalnosti. Avtor trdi, da populizem ruši meje med nekdanjo sub- in popkulturo v študentskem gibanju in je v smislu kulturne (re)produkcije neproduktiven. Dejanjsko pa subkulturo v smislu študentskih gibanj danes predstavlja visoka kultura v nasprotju s populistično orientiranim »main streamom«. Primer je lahko tudi delovanje Šaleškega študentskega komornega zbora v Velenju pred nekaj leti, danes pa Šaleškega akademskega pevskega zbora, ki deluje samostojno in je poleg študentov zajel tudi izobražence Šaleške doline. Članek se zaključi s tezo, da je s stališča kvalitetne in dobre lastne kulturne produkcije sodelovanje med obema društvoma, ki ju edina v Šaleški dolini povezuje pojem 'študentski' ali 'akademski', nezadovoljivo in premalo kooperativno.

KRATEK DISKURZ O KULTURI V ŠALEŠKEM ŠTUDENSKEM KLUBU

Na skupne obštudijske aktivnosti Šaleškega študentskega kluba v študentskih časih me vežejo lepi spomini. Čeprav študentska leta niso bila ravno kratka, oddaljenost od dogajanja se danes že kar pozna (recimo na sivini las), so spomini na to obdobje zelo živi. Hkrati pa danes lahko tudi s časovne distance kritično dojemam in presojam aktualno dogajanje v ŠŠK-ju, saj me nekdanja zavezanost klubu vzpodbuja, da delo kluba ves čas spremljam vsaj iz medijev, pa tudi kakšnega dogodka se udeležim. V klubu sem bil aktiven od samega začetka mojega študentskega obdobja, saj so me "stare bajte" v krizi delovanja ŠŠK-ja takoj, kot bruca, seznanile in animirale za lepljenje plakatov z logotipom sovice po Ljubljani in Velenju. Sovice so izginjale pod mojimi prsti in se mi usedle v podzavest ter me od takrat spremljajo na vsakem koraku.

Pravzaprav že uvodne vrstice nakazujejo dejavnost, ki se mi je razodela v vsej svoji pomembnosti in veličini ter mi zbujala nostalgijo na začetke svojega delovanja v ŠŠK-ju. Ta dejavnost je biti informiran in informirati. Po tej začetni, bolj fizični aktivnosti, ki sem jo opravljal kot bruc, sem si že leto kasneje pripel pravo ŠŠK-jevsko dolžnost, dolžnost poverjenika za informiranje. Danes, v obdobju titul, bi se funkcija imenovala verjetno predsednik komisije za informiranje in obveščanje. To je pomenilo, da sem z ekipo, ki je obujala in obudila vlogo ŠŠK-ja, smel bdeti nad tem, da se je o študentskem klubu slišalo in se o njem govorilo. Z ekipo, s katero smo ustvarjali pod krovom kluba nekaj let (in vmes doživeli tudi kakšno krajšo amnezijo), smo ves čas delovali zgledno, timsko ... Predhodna generacija (s svetlimi izjemami seveda) je klub namreč pripeljala na stranpot, iz katere smo se morali vrniti na začetek in začeti ustvarjati znova. Seveda ni šlo brez vzpodbud starih bajt, sami pa smo seveda imeli nemalo lastnih idej in prebliskov v vsebinskem smislu. Že naša generacija (Dragan, Peč, Baltek, Uroš, Aleš, Boris, Bojan, Pišek ..., malce kasneje tudi Leši,

Kukij) je uspešno obudila študentski časopis Racionalno izbrane teme in še naprej skrbela za odmevnost in obveščevalnost študentske populacije. Dve ali tri leta pasivnosti generacije pred nami je pustilo svoje sledove in samo ljubljanskemu aktivu (stare bajte Katja, Pero, Mojca in še kdo) se lahko zahvalimo, da je klub obdržal minimalno kontinuiteto dela in veseljačenja. Kasneje se je vsem začetnim naporom, iskanju prostora pod soncem (beri Placa), organizaciji akademskih plesov pridružila tudi oddaja V imenu sove, pri kateri sem se pridružil ekipi, s katero smo v konec osemdesetih obujali študentsko aktivnost v klubu in dramili zaspano Šaleško dolino.

Dve naštetii stvari se mi načrtujeta kot vezivo, ki je pomembno pri funkcioniranju društva kot regionalno zasnovanega študentskega kluba, kar je v našem primeru ŠŠK. To sta dobra zabava in informiranost v najširšem smislu. Vse ostalo je stvar vsebine, pa naj bodo športne, kulturne, izobraževalne, socialne ali pa enostavno konzumativne. Seveda morajo biti vsebine kvalitetne, inovativne, zasnovane dovolj široko in bolj populistično za manj zahtevni del študentske populacije, in na zahtevnejšem (višjem) nivoju za bolj kritične. Informiranost članov je lahko tudi dobro kulturno izhodišče za dejavnost v različnih medijih, kot je lahko študentska družabnost informativnega značaja in hkrati kovnica idej za konstruktivno vsebinsko delovanje. Seveda se lahko jasno potrdi, da so se najboljše študentske ideje porodile na žurih. In da si ne zatiskamo oči, tega je bilo dosti in se še dogaja, kajti obdobje sholarizacije je jasno vezano na zajemanje življenja z veliko žlico. Je prva večja izkušnja samostojnega obdobja šolajočih se, pa tudi iniciacijskih ritualov študentov (brucev), ki so povezani v dokazovanju in potrjevanju 'pred' starejšimi stanovskimi kolegi.

Namen tega 'memoarnega' diskurza je predvsem problemsko izpostaviti vsebino, ki mi je zaznamovala velik in pomemben del življenja, tudi v študijskem smislu s kulturo. Še sam ne vem, zakaj sem konec oktobra v prvem letu študija zavil na študentski referat FF in se izjasnil, da želim študirati socio-

Študentski oktet Marjetice.

logijo kulture. Zdaj že vem, intuicija, kulturne in umetniške potrebe in tudi dejstvo, da se je v letu reforme visokošolskega študija ta smer pojavila prvič kot samostojni študij na FF. In na takšno sociologijo sem naletel ne kriv – ne dolžan. Pa vendar se mi je z vso širino v študijskem in hkrati interesnem smislu razodela šele v višjih letnikih, v času, ki smo ga ob študiju namenili največ ŠŠK-ju.

KULTURA KOT POMEMBEN DEL VSEBINE ŠŠK-ja

Kultura se zdi znotraj študentskega kluba vpeta v splet informiranosti in druženja v stanovski organizaciji. Ker regionalni študentski klubi in njihova organiziranost ne dopuščajo skrajne institucionaliziranosti in pogostokrat delujejo po principu *ad hoc*, hkrati pa so žejni in lačni institucionalnega delovanja, je kultura lahko idealna vsebinska premisa v njihovem delovanju. Dve veliki dimenziji kulturne produkcije sta ustvarjanje in poustvarjanje in obe sta v delovanju društva, kot je študentsko, dosegljivi. Še več, sinergizem kulturnih in umetniških potreb lahko generira ustvarjalnost, ki presega določene in načrtane zvrsti umetnosti in vzpostavi samosvojo kulturno produkcijo. Pa vendar je za slednje pot-

skupinsko poustvarjanje dovolj velik

rebna homogena skupina posameznikov, ki so zmožni svoja nagnjenja, interese in ustvarjalnost podrežati skupini in graditi z njo, kar je ob individualizaciji študija, obštudijskih interesov ter delovanju še znotraj kluba težko združiti, časovno uskladiti, ustvariti in vzpodbujati.

Pravo kreativno kulturno produkcijo je v študentskem klubu, kot je ŠŠK, težko najti in doseči. Večjo težo ima kulturno poustvarjanje. Zato je že skupinsko poustvarjanje dovolj velik izkaz kolektivne zavesti v klubu. Tako ni čudno, da so med priljubljenimi zvrstmi kulture študirajočih razne poustvarjalne produkcije in skupine (gledališče, ples, glasba, literatura), ki svojo zavezanost umetniškim muzam kažejo s sodelovanjem v umetniških skupinah. Tu so lahko prvi in zadnji med enakimi. Kreativna (po)ustvarjalnost je zato nujno vezana na manjše skupine, ki se zavezujejo elitistični produkciji ali sprevrženi subkulturni ustvarjalnosti, ki je danes vse bolj tržno usmerjena. Slednje predvsem v smislu, da je subkultura preživeta oblika umetniškega pogleda na svet in da je t.i. visoka kultura danes pravzaprav subkultura populistično orientiranega »main streama« v študentskih gibanjih in klubih kakršen je ŠŠK.

Pravzaprav se ne smemo čuditi, da razne gledališke, glasbene, folklorne, literarne in druge skupine v študentski kulturni produkciji prednjačijo tudi v delovanju znotraj študentske organiziranosti na državni ravni in nekaj od tega najdemo tudi v prostoru Šaleške doline. Vrhunski kulturni dosežki med študenti pa so vendarle rezervirani za posameznike in manjše skupine, ki si sami odredijo prostor in čas ustvarjanja, poustvarjanja in promoviranja svoje kulturne produkcije. Zato predstavlja večji uspeh morda le individualni produkcijski uspeh, saj ga doseže posameznik, ki mu lahko kulturni konzumenti slavo in blišč umetniškega ustvarjalca pripisujejo ali odrekajo.

Je mar zato nenavadno, da v kulturni produkciji študentske organizacije v Ljubljani in Mariboru izstopa poustvarjalnost z akademskima folklornim skupinama in s pevskima zboroma, da je maksimalen dosežek študentov le še kakšen

plesni performans, razstava, gledališka produkcija ali multi-medijski projekt? Ne, s poustvarjalnim druženjem in poustvarjanjem se krepi kolektivni duh, regionalna pripadnost in umetniška hotenja. Podobno kot na državni ravni se kultura reflektira tudi lokalno. Dokaz je delovanje Šaleškega študentskega komornega zbora v Velenju pred nekaj leti, danes pa Šaleškega akademškega pevskega zbora. In nena zadnje so dokaz nekateri gledališki dosežki s predstavami (Venera javnih stranišč), izdaje knjižnih prvencev študentov, pa še kaj bi se našlo v zgodovini umetniških študentskih iskanj v Šaleški dolini. Žal, vsa ta dejavnost ŠŠK manj povezuje, kot bi lahko, klub pa jo podpira simbolično. In morda je prav tako, morda je v tem hipu kulturno (re)produkcijo potrebno iskati izven kluba.

OD ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KOMORNEGA ZBORA DO ŠALEŠKEGA AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA VELENJE

V retrospektivi pogledov, misli, idej in kritične analize tega prispevka (tudi v smislu dedukcije) se zdi, da lahko kulturna pro-

Šaleški študentski komorni zbor in dirigent Joži Šalej.

dukcija dosega kakovostno raven ter javno priznanje z dokazovanjem resnosti svojega dela le v projektih, ki so zasnovani na osnovi kontinuitete merljivih kulturnih in estetskih

(po)ustvarjalnost je vezana na maniše

dosežkov. Le takšno delovanje lahko postreže z rezultati (lahko tudi kvantitativno) in estetskimi dosežki, priznanimi v širši javnosti. Dober takšen primer je ustanovitev Šaleškega akademskega pevskega zbora Velenje, ki deluje po kvaliteti na pol-profesionalni (v pozitivnem smislu) in organizacijsko na visoki ravni. Zbor ima danes na žalost dokaj šibko vez s ŠŠK-jem, v organizacijskem in promocijskem smislu.

Šaleški akademski pevski zbor in dirigentka Danica Pirečnik.

Če se zdi, da sama organiziranost in avtonomnost Šaleškega študentskega kluba to zvezo preprečuje ali presega, pa dejavnost kulturne študentske (re)produkcije v skupinah, kot je recimo pevski zbor, to nujno zahteva in potrjuje. In če je organiziranost zasnovana na društveni ravni, ki meji na visok strokovni odnos, je zavezanost članov kulturnega društva, v sožitju interesov in nenazadnje v medgeneracijskem povezovanju (nekdanji in sedanji študenti), po interesu prava vez. Je tista vez, ki druži akademske izobražence s študenti, tudi z vidika zavezanosti in tradicije udejstvovanja v lokalnem okolju ali pa z vidika afinitete do delovnja lokalnega študentskega kluba.

Fenomen zborovskega petja v Šaleški dolini je že v letih 1995/1996 pripeljal do ustanovitve Šaleškega študentskega komornega zbora (ali ŠŠKZ), ki mu je botrovala navdušenost

študentske populacije nad zborovskim petjem. Z njim so prestopili organizacijski prag in presegli raven srednješolskega pevskega poustvarjanja in s prestopom na drug nivo pevskega udejstvovanja hkrati zajeli vse pasti, ki jih takšna organiziranost prinese. Zbor pa je bil vsekakor v okolju močno prepoznaven, podprt tudi s strani ŠŠK-ja.

Takšen študentski kulturni poskus je bil dobra popotnica za ustanovitev Šaleškega akademskega pevskega zbora Velenje (ali ŠAPZ) in skoraj polovica pevcev nekdanjega zbora se je kljub dvoletni pevski odsotnosti pridružila novi obliki delovanja zbora. Ta se je registriral kot samostojno kulturno društvo in z ambicioznimi cilji presegel delovanje Šaleškega študentskega komornega zbora mimo okvirov ŠŠK-ja, v sestavi pa je poleg študentov zajel tudi izobražence Šaleške doline, ki so (ali pa ne) delovali v ŠŠK-ju.

RE-PRODUKCIJA ZAKLJUČKA

Pravzaprav je zelo lahko pripeljati kulturo v ŠŠK. Tudi na kulturni dogodek ŠŠK-ja ni težko dobiti dve ali tri glasbene skupine, jih pošteno plačati in opravičiti to kot kulturo in zabavo hkrati. Pa vendar se mi zdi smisel, cilj in interes vsakega dobrega društva ali kluba (kot je ŠŠK) kvalitetna in dobra lastna (v kontekstu tega prispevka) kulturna produkcija. S tega stališča je sodelovanje med obema društvoma, ki ju edina v Šaleški dolini povezuje pojem 'študentski' ali 'akademski', nezadovoljivo in premalo kooperativno v smislu promocije, sodelovanja, pojavljanja v medijih in tudi financiranja. Število študentov v Šaleškem APZ opravičuje materialno podporo ŠŠK-ja, ki ga podobno kot druge takšne klube financirajo študentski servisi, pod (mačehovsko) skrbjo države in predvsem s ciljem, da današnja študentska stanovska združenja (regionalna) niso prikrajšana niti s kruhom in niti z igrami. Ampak ali ni ravno lokalni problem ŠŠK-ja danes v tem, da ob finančni moči in neodvisnosti ni dovolj kruha niti iger, njihova nemoč pa se lokalno kaže zadnja leta le v graditvah, selitvah in adaptacijah ter v programu, ki se zdi vsako leto manj inovativen. To kaže na dejstvo, da je pot-

RK 77

1.

2.

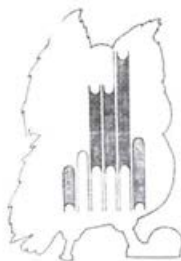
3.

4.

5.

6.

PRI ISKANJU NOVEGA ZNAKA ŠŠK NAM JE BILA IZHODIŠČNA TOČKA ŠALEŠKI GRAD. ZLOŽENE KNJIGE PREDSTAVLJAJO NJEGOVO OBLIKO IN SIMBOLIZIRAJO AKADEMIZEM, ZNANJE, ODPRTOST... MASKOTA JE SOVA (V GRŠKI MITOLOGIJ PREDSTAVLJA UČENOST, MOJOST ZNANJE, JASNOST). NJENO OKO JE ZNAK ZA MIR, NJEN JEZIK PA JE V IZVIRNIKU RDEČE BARVE, KAR SEVEJA POMENI MORALNO POLITIČNO NEOPOREČNOST. SOVA (SKRAJNO DESNO) BO TUDI ZNAK ŠALEŠKIH ŠTUDENTOV NA MAJICAH (V PRODAJI PO RHEMNI CENI - KVALITETA, GARANCIJA, EKSTRAVAGANTNOST - SKRATKA: GLOBOKO VAM JIH PRIPOROČAMO) NJENA LEVA-UMETNA-NOGA NAM POVE, DA DELO KLUKA TUDI ŠEPA, A SI POMAGA S SVOJO DESNO, UBUITO V MOČNO IN TRPEŽNO TENISARKO. OBE SOVI BOSTA ZNAK TUDI NA PLAKATIH; ZNAK SAM (KNJIGE) PA NA ŠTEPIJLKI IN MOGOČE ZNAČKAH

RK 77

RK 77

10 R. I. T.

Znak ŠŠK-ja je avtorsko delo Robija Klančnika.

rebno v študentskem gibanju še marsikaj storiti, saj se kultura odceplja od njega, subkultura pa danes že zdavnaj ni več tisto, kar je bila v osemdesetih. Nasprotno si drznem trditi, da je populizem, ki ruši meje med nekdanjo sub- in pop-kulturo, v študentskem gibanju tako prisoten, da 'pravo' kulturo v smislu študentske kulturne (re)produkcije da-

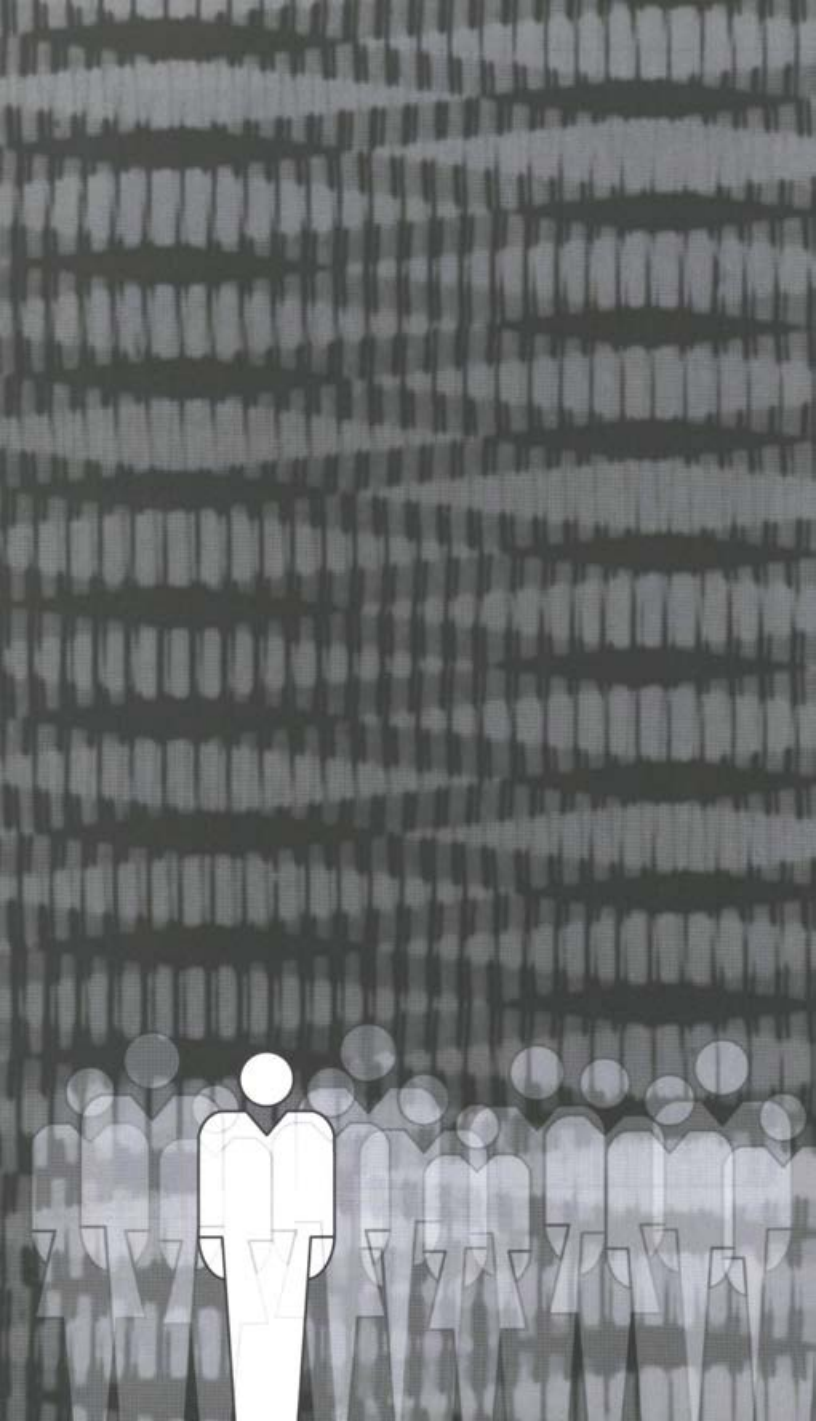
nes predstavlja klasična, če hočete visoka ali tradicionalna kulturna dejavnost, h kateri spada tudi vokalna glasba, ki jo goji Šaleški APZ. In kaj imata nekdanji ŠŠKZ in današnji SAPZ danes še opraviti s ŠŠK-jem? Premalo in tudi to je znak, da ŠŠK kot osrednja tovrstna organizacija ne deluje dovolj povezovalno ob vsej študentski populaciji in pluralizmu idej in interesov študirajočih.

Če se nekdanji študenti Šaleške doline ne srečujejo več na akademskih plesih (pa bi se morali, saj se je na akademskem plesu dogodilo tudi nekaj izvirne kulturne produkcije, ohranjala se je generacijska vez ...), se na akademskem plesu srečuje v glavnem plesa željna študentarija, ki ji igrajo (po možnosti) kakšni narodnjaki. Del populacije se neodvisno od ŠŠK-ja redno srečuje tudi na pevskih vajah. In ko se bodo redno srečevali še na kakšni drugi dejavnosti poleg kulture (recimo v akademskem športnem klubu ...), takrat bo to jasna rdeča luč, da sta delo in forma ŠŠK-ja preživeta. Pa si preživetosti kluba kot ŠŠK-jevski veteran in v tem pogledu tradicionalist seveda najmanj želim.

Pravzaprav mi srce nostalgичno zadrhti vsakič, ko grem mimo Placa.

Nataša Tajnik, Double, oglje na papir, 100 x 60, 2003.

DNEVI MLADIH IN KULTURE

Kriza mladih ali kulture?

Povzetek:

Časi so se definitivno spremenili. Delo na kulturnem področju v študentskem klubu petnajst let nazaj se v marsičem razlikuje od današnjega – in naše delo pred petnajstimi leti se je zagotovo razlikovalo od dela še kakšno desetletje pred nami. Kakšno vzporednico bi že bilo moč potegniti, a vendarle so se stvari razlikovale tako po samem delu, organizaciji, volji, želji, znanju, potrebi in predvsem po denarju. Iz te primerjave bi bilo mogoče potegniti le sledeče: z manj oz. nič denarnimi sredstvi se je dalo narediti marsikaj in dosti več, kot to lahko storijo danes s polnimi transakcijskimi računi. Mogoče pa glavni razlog za takšno stanje tiči le v zaspanosti duha in razpuščenosti uma.

DNEVI MLADIH IN KULTURE

Kriza mladih ali kulture?

Danes razmišljati o času pred dobrim desetletjem, o takratnih razmišljanjih, željah, možnostih in samem delu v takšnih in drugačnih organizacijah, kot so študentski klubi, literarna društva in podobno, ter vse to primerjati z današnjim časom, je dokaj jalovo početje. Ugotavljanje podobnosti ali vlečenje vzporednic ne prinaša, vsaj po mojem mnenju, nekih koristnih rezultatov ali možnosti popravkov za razmišljanje in ustvarjanje v današnjem času. Časi so se definitivno spremenili in z njimi ljudje in vse, kar je z njimi povezano. Na silo vleči karkoli za roge na plan ne da uspeha. Vsekakor je potrebna čisto drugačna taktika, ki pa bi jo sedanji poustvarjalci morali odkriti – ali pa si jo izmisliti – sami. Če pa vseeno ne bo šlo, je z namenom bolje počakati na še drugačne čase, na novo, čisto tretjo generacijo, ali pa idejo kupiti. Ali pa preprosto prenehati z namero.

Da je vse drugače, bi lahko brez pomislekov potrdil, pa vendarle, kaj pa je danes drugače, kar je bilo včasih normalno. In obratno. Se je res spremenil samo čas, ali pa so potrebe, hotenja, želje in zahteve postale nenormalne ali pa enormne po svoji/naši zahtevanosti. Ali res moramo pritrditi dejstvu, da se je včasih ustvarjalo zaradi in le zaradi svobodne želje po izražanju in zadovoljevanju nemirnega duha, danes pa se ustvarja zgolj še za denar. In to masten. In to s čim manj naprežanja in s čim manjšo porabo prostega časa, za katerega mi ni jasno, za kaj ga ljudje oz. mladi sploh še porabljajo. Prvič: nimajo nobenega prostega časa, drugič: nihče (skoraj) ne ustvarja oz. organizira, tretjič: nihče ničesar (spet skoraj) ne konzumira, se ne udeležuje ničesar, ne bere, ne hodi v kino ... In tako se sklene krog in postane prekleto dobro začaran in iz tega kroga je skoraj nemogoče izstopiti. Ali pač.

S priklopitvijo mladih na mobilnike in na internet ter osedlavanjem jeklenih konjičkov je prišlo do njihove dislokacije in asocializacije, čeprav sami menijo, da jim lahko vsak trenutek,

Ali res moramo pritrditi dejstvu, da

če le hočejo (če se jim ljubi), pred nogami leži ves svet. Kaj več bi potrebovali?! Res je. Ali pa ne. Četudi so tako rekoč v svetu, so vendarle tu, med ljudmi, med prijatelji, med domačimi, v mestu. In vsi se (drug drugega) potrebujemo,

Atrij velenjskega gradu tistega prijetnega majskega večera.

saj smo vendarle ljudje. Potrebujemo pa še nekolikanj nečesa več, česar pa se premnogi prekleto slabo zavedajo. Drobne skrivnosti, radosti, ustvarjalne domišljije, sprejemanje, dajanje, opazovanje, poznavanje, dojemanje, drugačenje, spoštovanje, občutenje, vrednotenje in še bi lahko naštevali. Skratka, potrebujemo tisto zagamano žival, ki se ji reče kultura. Pa naj bo to kultura medsebojnih odnosov, kultura eksistiranja ali pa kultura kot poznavanje ali ustvarjanje umetnosti. Le to nas bo obdržalo v tem prehodnem obdobju, še bolj pa v obdobju sobivanja v skupnem evropskem prostoru. Ki pa zagotovo ne prinaša pomembnosti rokovanja z mobilci, surfanja nekje globoko v ekranu bogsivedi kod in kam ter občudovanja pleha. Vse prej kot to. Pomembni in prepoznavni kljub svoji majhnosti bomo v toliko, kolikor bomo bogati s svojo kulturno identiteto in kolikor

bomo za njo tudi stali, jo promovirali in jo izkazovali kot svojo dobrino, kot svoj nacionalni interes.

Vse to skušam napeljati od te najvišje instance k nižji, od globala k lokalnim sferam. K domačim logom, kjer bi najprej morali poskrbeti za nek kulturni utrip, za zadovoljevanje ustvarjalnih potreb in prezentacijo. Na tem se je v polpreteklem času naredilo precej, če ne rečem celo ogromno, pa vsega tega danes skorajda ni več zaslediti. Kot da vse izumira, kot da se pripravljamo na konec sveta, ki bo zdaj zdaj, kot da je vse skupaj brezveze, kot da ničesar več ne potrebujemo, le še en kup interšparov in drugih mastodontov, ki ubijajo dušo, pa tudi telo. Pa se tega niti zavedati nečemo. Mesto Velenje resda nima neke specifikke, nima neke bajeslovne zgodovine, nima nekih starih mestni jeder, v katerih bi se počutili, ne vem, mogoče meščani, nekaj več. Pa vendarle tudi v večjih mestih takšna središča izumirajo, nimajo več duše, samevajo in kraljujejo duhovom. Če tako radi govorimo, da je naše mesto mesto priložnosti, mesto mladih, mlado mesto, bi se na tem lahko naredilo marsikaj več, kot trenutno premoremo. Imamo hotel z moderno kinodvorano, veliko kavarno, imamo enega najlepših gradov v Sloveniji, imamo Vilo Herberstein, imamo eno boljših knjigarn v Sloveniji z bogato programsko vsebino in knjižno ponudbo, imamo kar nekaj prireditev in še cel kup enih stvari, ki so resnično dobre ali pa zanimive, pa kaj na koncu ugotovimo? Vse je prazno! Nikjer nikogar! Ni ljudi! Kje so? Samo ne mi govorit', da so vsi v interšparu. Ker potem lahko vse skupaj zapremo in res samo še čakamo na konec sveta.

Kje so torej študentje, ki bi morali biti neko srce mesta, tisti dodatni impulz, manipulator, provokator, promotor in še kaj, kar bi se jim moralo pritikati. Jih ni. Verjetno kje za šankom kakšen petek ali soboto podoživljajo žure iz Ljubljane oz. Maribora, premlevajo žure še od tam in drugod in tekmujejo z mobilci. Pride pa čas, ko nekaj 'morajo' narediti, ker so pač to počeli eni drugi lani in prejšnja leta. Tu pa se zgodba začne oz. že tudi kar zaključí.

Vsekakor se je z lastnimi očmi in lepimi spomini prijetno ozreti nazaj. S somišljeniki smo pričeli z delom in širitvijo svežih idej, ki jih tovrstnih pred nami ni bilo. Počeli smo, kar se prej ni počelo, mogoče zato, ker ni bilo jajc ali pa je bilo lastno samozadovoljevanje prepričljivejše in zadostnejše od našega. Kljub tekočim in drugim užitkom smo uživali v še čem drugem. A to drugo smo si morali ustvariti sami. In ustvarjali smo ne le za lastne okvire, ampak smo prestopili tisto ego mejo in sčasoma pričeli ustvarjati skoraj izključno za druge. Za mlade, še neprofilirane ustvarjalce, nadebudneže in pogumneže, za vse, ki so želeli iz sebe izpljuniti umetniško živalco. In te umetniške živalce so se skozi našo/njihovo prezentacijo sčasoma, a ponavadi kaj kmalu, prelevile v prave zveri in nekatere od njih danes prav prijetno harajo po umetniškem nebu. In mislim, ne, vem, da smo prav to prav tedaj, na samem začetku želeli. In vsekakor smo želeli, da se s tovrstno idejo in s takšnim načinom dela nadaljuje z malce pospešenim tempom. Predvsem z ohranjanjem in hkrati s širitvijo namena. Ki bi sčasoma iz dogodka preraslo v prepoznavno prireditev oz. festival v slovenskem prostoru.

Študentski vogal

Naš, študentski kulturni večer, je v soboto le bil. Čeprav nam vreme ni bilo naklonjeno, smo vseeno vztrajali in svo stvar postavili pod streho Placa in Stiskarne. Kljub temu, da se to res ne da primerjati z vzdušjem, ki ga nudijo grajski zidovi, je bilo vseeno prijetno. Prišlo je kar precej ljudi, ki so si ogledali kulturni program, razstava fotografij pa je zaradi raznoraznih zapletov (vsega je bil kriv le dež) na žalost odpadla. Program je bil dober, predvsem pa zanimiv. Znova so nas očarale Marjetice, navdušila je čeliska Jerica in seveda poezije Marjana Kukovca. Cel večer smo vrteli tudi dobre stare burleske in — kako bi le brez nje — dobro glasbo. Ampak priznati je treba, da je najboljšje prišlo šele po programu. Dovolj je bilo pijače, pa tudi slastnih prigrizkov (gurmanski užitki niso izostali). Prijetno vzdušje je trajalo dolgo v noč...

Danes bomo bolj kratki, saj smo se utrujeni od naporov konca tedna in priprav na izpite in počitnice, zato naj vas le še spomnimo, da se morate prijaviti za taborjenje v Ribnem pri Bledu. Zakaj bi ponavljali, ko pa že sami veste, da vam hoče, če boste pozabili priti v Plac in izpolniti prijavnico. Danes res le toliko. Pa prihodnjič kaj več!

Delali smo stvari, ki si jih drugi ne bi upali, ne samo znali. Prireditve 'Dnevi mladih in kulture' je bil dogodek, v katerega je bilo vključenih ogromno ljudi, ki so z veseljem pomagali pri organizaciji, promociji in sami izpeljavi prireditve, ki so želeli pomagati, ker so se čutili pomembne pri soustvarjanju ideje in realizacije. Le kdo je še v tistem času organiziral vsaj približno takšno prireditev, kot smo jo mi v Velenju? Peščica organizatorjev z nič sredstvi na žiro računu ŠŠK-ja, brez vsakršnega honorarja, mogoče le z delnimi povračili stroškov. Ko smo od sponzorjev namesto prepotrebne denarja prejemale v podporo izdelke in material, kot so kavni mlinčki ali pa kanta neostika, in smo jih potem morali še

prodati, da smo lahko gostujoče avtorje in izvajalce plačali. Pa nam ni bilo težko. Ko smo v nočeh prelepljali Velenje in druge kraje po Sloveniji s plakati, letaki, vabili, ko so nas vabili na različne radijske postaje predstavljat prireditev, ko smo tisti ogromni oder iz Rdeče dvorane komajda pripeljali na velenjski grad in v zadnjem hipu pričeli s koncertom, na katerem je nastopilo do dvajset bendov iz vse Slovenije in tudi tujine, ko smo bili organizatorji še tudi v vlogi redarjev, ko smo pred prireditvijo izdali posebno revijo, si izdelali broške in majice z istim imenom kot revija, ko smo po končanem koncertu kompletno okolico velenjskega gradu 'na roke' očistili sami in še in še bi lahko našteval. Spomini so še vedno prijetni, a vendarle z grenkim priokusom, ki je nastajal kasneje. Mogoče se bo marsikdo vprašal, zakaj pa potem nismo vsa leta vodili prireditev, če smo danes tako nezadovoljni z njeno realizacijo. Odgovor tiči v tistih, ki nikoli niso imeli pojma o kulturi, o organizaciji, promociji, o vzpodbujanju mladih in spoštovanju nekih človeških vrednot in so nas ovirali pri delovanju in uresničitvi ideje.

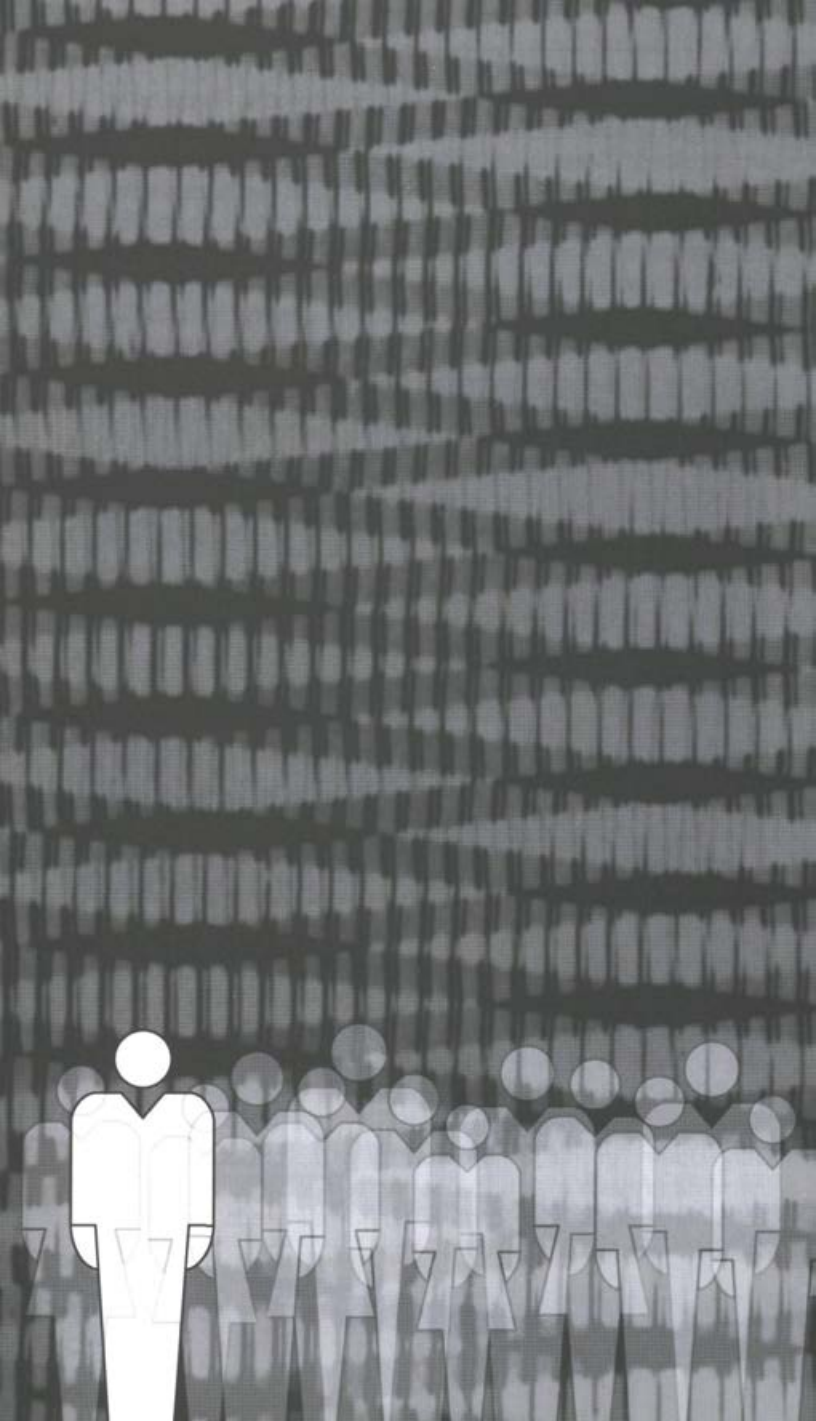
Za nami so prihajale nove in nove generacije, ki so pred tem s kulturo imele kaj malo opravka (tu vidim enega od razlogov za upad in za krizo, če sploh je kriza) in so dogodek peljale naprej, do prve desetletke in še naprej, a so ga pripeljale, vsaj mislim tako, do konca, ki je bolj podoben zaključku neke zgodbe, za katero ne vemo niti imena, kot pa vrhuncu neke uspešne zgodbe.

Moj predlog izpred nekaj let o ukinitvi omenjene priredive se še ni uresničil. Pa čeprav bi mi kot očetu te prireditve verjetno bilo vsaj malo hudo. Ideja, tudi izpred nekaj let, da bi se prireditve kot so 'Dnevi mladih in kulture', pa 'Kunigunda' in mogoče še kakšna, združile pod okrilje festivala, ki bi trajal od maja do septembra in bi kot takšen bil prepoznaven v celem slovenskem prostoru, pa se nekaterim šele zdaj rojeva v glavi. Šele zdaj, ko so vse te prireditve večji del v zatonu. In ne verjamem, da jih bo lahko oživiti, pa četudi se bodo skrivale pod okriljem festivala. Upam le, da se ne bo naredil spet kakšen zmazek, kot je to v Velenju prekleto hudo v navadi.

Pravzaprav bi lahko o tem razpravljali na dolgo in široko, se poglobljali v samo idejo, v sam namen in proces, analizirali in banalizirali o zaslugah in krivdah, o možnostih nadaljevanja ali ukinitvi prireditve, o krizi, če sploh je kriza v študentskem klubu (kje pa danes krize ni?!) in še o čem. Pa menim, da ni potrebno. Kot sem dejal že na samem začetku tega pisanja, čas takrat je bil drugačen od današnjega, da ne govorim o tem, da smo brez denarja na žiro računu (pa tudi v lastnih žepih) prirejali stvari, ki jih današnja

generacija s prepolnim transakcijskim računom zlepa ne more uresničiti. Pa še to. Delali smo za lastno veselje, z dušo, za dobro in lepobit drugih, vseh mladih. Nenazadnje to zgovorno prepričuje že samo ime prireditve. Kaj pa danes počnejo in kako, pa po pravici povedano, nimam pojma. Vem le, da so se ideje in nekatere vrednote nekje na velenjskih ulicah preprosto izgubile. Ali pa v nekaterih glavah. Upam, da nekje komu in v bližnji prihodnosti zaščemi na pravem mestu, pa naj bo to spodaj ali zgoraj. Pa nasvidenje do prihodnjic na kakšnem sprehodu ob samevajočem velenjskem gradu.

PRIGODA O RITI IN RITNIKIH

Povzetek:

'Prigoda o Riti in ritnikih' opisuje 'zlata leta Riti', ko so ustvarjalci iz anonimnega klubskega glasila uspešili oblikovati relativno odmeven medij, ki je vidno vlogo odigral v borbi za Mladinski center. Rit sicer ni bila edina, je pa bila dovolj močna, da je najprej ustvarila moralno paniko in kasneje pospešila obotavljajoče vzvode političnega odločanja. Kljub očitnemu aktivizmu, ki sicer naj ne bi bil del zrelega in konzervativnega medija, pa avtor priznava, da dobrega medija ne naredi samo njegova jasna družbena drža, ampak tudi zavest in zadovoljstvo piscev, ki ga ustvarjajo.

PRIGODA O RITI IN RITNIKIH

Priznam, zelo težko mi je bilo napisati tale sestavek, ne samo enkrat ali dvakrat, velikokrat sem sedel k tipkovnici, da bi zbral misli in spomine, pa se novinarske tlake vajeni prsti kar nekako niso hoteli zapoditi po poteh minulih prigod. V zadnji Riti, ki sem jo skupaj z množico prijateljev skvantal nekaj mesecev pred prelomom tisočletja, je v uvodniku zapisano, da sem se ustavil. Da so ritna leta postala preteklost in da je Rit postala stvar bodočih. Konec je bilo nekega študijskega obdobja in zato tudi konec, morda na videz celo neodgovorno, urednikovanja naših let. In ko se je potem čez nekaj časa rodila ideja po nastanku zbornika o ŠŠK-ju, o nekakšni beli knjigi premišljanj, načrtov, analiz, nasvetov in zgodovinske kronologije, je prigoda o Riti postala seveda nujen in temeljni del njene vsebine. Če je namreč

RIT

edini časnik,
ki se vam upa prdniti v ksiht

ŠŠK v devetdesetih resnično oblikoval čas, v katerega je bil postavljen, je velik del tega aktivnega oblikovanja ustvarjala Rit. In to na dva zelo pomembna načina. Najprej je bila ča-

sopis, ki ni bil več le opis časa, ampak je čas »ustvarjal« in potem hkrati tudi odličen poligon življenja za tiste ljudi, ki so bili del njenih strani.

Logično se mi je potem po šestih letih in desetih Ritih zazdelo, da naj prigodo o Riti nadaljujejo tisti, ki so šele navdušeno stopili v svobodo študentskega časa. Rit je bila namreč vedno le časopis, revija, bilten ali zgolj glasilo aktualne generacije šaleških študentov in čim manj se je zgledovala po prejšnjih poteh, bolj svojska in bolj iskrena je bila. Zaradi vseh teh razlogov se mi zdi pisanje o novinarskih pravilih, oblikovnih zankah, tiskarskih škrtih, pozabljenih lekturah, pa ritnih žurih, posušenih pločevinkah piva, nočnih uredniških sestankih, na katerih so nastajali članki – pravo iskanje izgubljenega časa. Ali malo bolj direktno: izpoved starega 'prdca', ki je prevzetno pozabil, kako in zakaj je nastajala Rit. In če zapišem čisto iskreno, Rit naše generacije ni bila

Rit ni bila edina, ki je ustvarila Mladi

nič boljša od Riti tistih generacij, ki so vedele, zakaj jo ustvarjajo. Kakšna naša številka je bila tudi slabša.

Vendar je morda, kljub vsem zapisanim zadržkom, neka zgodba o Riti tako zelo specifična, da je vredna spomina in obnove. Ne toliko zaradi srečnega konca, ampak zaradi odziva bralcev in odziva piscev. Zaradi komunikacije in dogajanja, ki ga je povzročil nek preprost časopisni članek. Napisan v navalu jeze, nekompromisnega srda nad ozkostjo nekaterih občinskih politikov. Ravno ta članek in odziv na njegove besede namreč poosebljata vso zavezo, v katero je v tistih letih verjela večina piscev Riti in jasno, zelo naivno, slepo, domišljavo, tudi jaz kot urednik. Seveda je šlo za ideje o spreminjanju sveta, za borbo za Mladinski center in za jezen članek o politikih, ki so pozabili na svojo mladost. Članek ni bil prvi, tudi generacije pred mojo so v Riti pisale o istih stvareh, bil je del mnogo daljše serije, vendar je bil verjetno ravno ta tisti, ki je dokončno pognal obotavljajoča se kolesja političnega odločanja. Seveda Rit ni bila edina, ki je bila ustvarila Mladinski center, še zdaleč ne, in tudi ni bila edina, ki ga je 'izsilila', morda pa je bila njena vloga vseeno tolikšna, da je politiko premaknila v konsenz. Da je spremenila svet, da ni bila konstrukt, ampak da je konstruirala realnost. Seveda na način, kot si jo je predstavljala naša generacija. In ker je bila v tem malo tudi uspešna, je bila malo tudi dober časopis.

FUCK OFF

Zgodba o Mladinskem centru se vsaj v letih mojega urednikovanja začne s prvo številko. V zeleni Riti, ki je izšla leta 1994, je Peter Lojen, kasneje tudi predsednik ŠŠK-ja, v naslovnem članku med drugim zapisal, da mladi v Velenju potrebujejo objekt, »ki bi mu spremenili namembnost«, v katerem bi delali in »prevelika energija ne bi uhajala v alko-holu«. Zeleni Riti sta tistega plodnega leta sledili še dve, v prvi majceni Ritki, izdani zgolj kot humoristični prigrizek ob akademskem plesu, je takrat še MKC Velenje obiskal hudo-ben policaj, v tretji pa je takisti Peter Lojen izpeljal februarske misli. Najprej je analiziral dogajanje v Velenju, klube

in nočni dolgčas in potem nakazal možnost izoblikovanja »organizacije, ki bi štčila naše interese in reprezentirala mladinsko kulturo do te meje, da se bo širila v zavest ljudi. Le kdor ustvarja, zares živi«. Članki o Mladinskem centru pa so se pojavili tudi naslednje leto. In ker so se občinski funkcionarji odzvali mladostniškim iniciativam, izraženim ne samo v Ritnih člankih, je bilo logično nadaljevanje obisk Srečka Meha, župana Velenja. V intervjuju je med drugim pozval mlade, naj bodo bolj zahtevni, govoril pa je tudi o Mladinskem centru. »Načrti so že narejeni, zbirajo se najboljši pobudniki, cena je relativno visoka. Vseeno pa mislim, da lahko zelo hitro usposobimo ta center«. Kot pa je kasneje pokazala prihodnost, zelo hitro ni bilo tako zelo hitro.

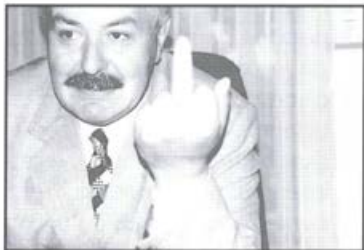
Ta številka Riti je pomembna tudi zaradi objavljenega statuta formacije Studia Kreator, fantomskega združenja, ki sicer nikoli ni resnično zaživel, je pa njegovo poslanstvo o idejah in vsebinah, o kreatorjevih ofenzivah ustvarjalnosti, nekaj let kasneje odiralo pomembno vlogo pri 'klasičnih državljanskih akcijah', predvsem zaradi jeze, zavračanja povprečnosti in antiustvarjalnosti.

In ker je bil Mladinski center leta 1995 že krmežjiva realnost, je bil v majski Riti objavljen načrt rekonstrukcije prostorov, za opomin pa tudi članek Vlada Vrbiča iz leta 1980, ko se je tedanja generacija šškvcev prav tako borila za Mladinski center. Iz nič pa še zmeraj ni bilo nič, naslednjo leto je Rit prinesla le intervju s predvidenim, bodočim in tudi sedanjim direktorjem MC-ja Alešem Ojsterškom. A čas je tekel in februarja 1997 je počilo. Mladinski center je bil sicer že odprt, a del občinskih svetnikov je blokiral njegovo uradno rojstvo. In Riti je bilo dovolj čakanja. Od prvih obljub kratkega generacijskega spomina je minilo že več kot pet let.

V črni Riti leta 1997 sta na prvih dveh straneh izšla dva članka, ki sta močno ujezila občinske politike. Prvi, spisal ga je Dare Hriberšek, je imel naslov 'Ko to tamo kurcu svira' in je govoril o (ne)sprejemanju odloka o ustanovitvi Mladinskega centra. »Tisti, ki so zastopali interese mladih, so nujno postali naši, onim drugim pa se je moralo nekaj časa počeno

Njena vloga je bila vseeno tolikšna,

kolcat. Argumente, s katerimi so se protivili, jim je kak doberman na repu prinesel. Tisti najbolj moralno čuteči so nasprotovali celo šanku, kot da se ne bi veseljačilo povsod: pri planincih, upokojencih, jamarjih in folkloristih». Članek se besno konča z besedami o kulturni driski, o Marjanci in politiki, ki bo opljusnila ŠŠK, ki pa bo hkrati dala vedeti, da je treba mlade upoštevati. Zraven Daretovega članka je bil objavljen jezen in z urednikovim imenom podpisan pamflet. Z zgovornim naslovom 'Fuck off'. Del občinskih politikov, logično iz desnega in konzervativnega političnega spektra, je na vse načine poskušal blokirati akt o ustanovitvi MC-ja. »Gospodje, ki odločajo o naših usodah, prvič nimajo niti malo pojma, o čem razpravljajo, in drugič, kar je še huje, nasprotujejo nekaterim odločitvam

preprosto zato, ker jih je ponudila nasprotna politična stran. Kako, prosim vas, razumeti njihove argumente, njihovo dvoličnost in njihovo etiko. Prav imajo, z današnjo mladino je res nekaj narobe». In nato so bili naštet tisti občinski svetniki, »ki so pozabili svojo mladost«. Seveda je z javno kritiko tako, da pravšnji odziv dobi samo takrat, kadar so poimensko izpostavljeni domnevni krivci. Ker pa zaradi marginalnosti študentskega tiska večina utemeljenih stavkov velikokrat uide v brezčasno pozabo, je ŠŠK črno Rit vtaknil v pisemsko kuverto in jo poslal vsem občinskim svetnikom. Reakcija druge strani je bila bliskovita.

Čez nekaj dni se je prvi oglasil Vladimir Korun, občinski svetnik, ki je Rit z ogorčenjem poslal nazaj, v kratkem pripisu pa povedal, kaj si o njej misli. »Vračam Vam Vašo RIT, ki jo tudi zavračam v upanju, da mi kaj takšnega nikoli več ne pošljete! Skušal bom pozabiti, da kaj tako umazanega sploh obstoja, kot je ta Vaša packarija!« ŠŠK-jevci so mu Rit takoj poslali nazaj. Še bolj neposreden pa je bil Borut Korun, prav tako občinski svetnik. Oglasil se je z javnim pismom v časopisu Naš čas. V pismu je bilo mnogo predsodkov o

mladinski kulturi, ustvarjanju, vsebovalo pa je nekaj odličnih retoričnih domislic, ki so bile avtorjem Riti zelo v ponos. Med njimi je bila gotovo beseda 'ritniki'. Po Korunu naj bi bila to *»privilegirana skupina mladih«, s »specifično duhovno mikroklimo, ki jo označuje tudi in predvsem jugonostalgичnost«*. Ritniki naj bi bili povezani z oblastniškimi strukturami nizke civilizacijske ravni in slabega okusa. *»V občini Velenje smo prišli tako daleč, da z denarjem davkoplačevalcev financiramo pisanje skupine ljudi, ki jim preobilica hormonov in načrtna destruktivna vzgoja velenjske komunistične nomenklature povzroča duševno stanje, za katerega je beseda dekadenca pravi luksuz«*. Ko je Borut Korun pisce poimenoval kot ritnike, jim je s tem naredil največjo uslugo. Iz anonimnih, prevečkrat za vablјivimi psevdonimi skritih nepomembnežev, je ustvaril skupino ljudi z bojnim imenom in vrednotami. Takrat je bila Rit na svojem vrhuncu, tako zelo daleč od preprostega sindikalističnega oglasnika. Bila je medij, ki je vsaj malo zamajal provincialno miselnost deprimirajočega mesta in ki je hkrati svojim ustvarjalcem omogočal neprecenljivo možnost izbire. Borut Korun pa je pomagal tudi pri javni razpravi o Mladinskem centru. Omenjeno pismo in še nekatera, ki so sledila v vroči pomladi leta 1997, so bila polna nepoznavanja mladinske problematike, konzervativne miselnosti in strahu pred drugačnostjo. Predvsem pa so bila smešna in nezrela. Ritniki so na drugi strani seveda javno odgovarjali, aktiviral pa se je tudi Studio Kreator, ki je občinskim svetnikom v roku dobrih dveh mesecev poslal več pisem, s kopiranimi članki iz nekdanjih, tudi zelo starih Riti. Članki so bili povezani z mladinsko problematiko in željo po ustanovitvi Mladinskega centra.

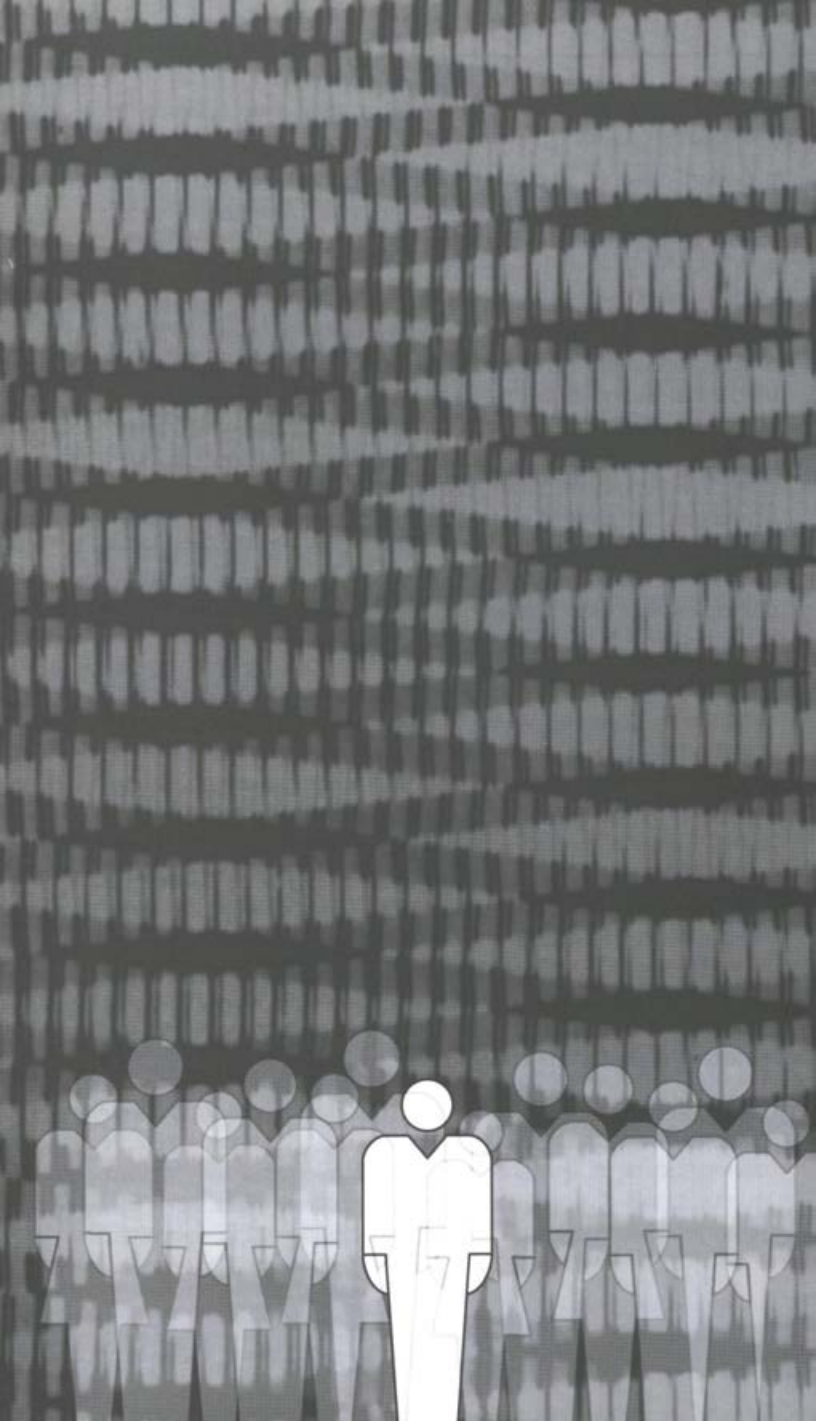
Čez nekaj mesecev je izšla nova Rit in v rubriki 'Fuck off' (druѓič) je bila objavljena črnobela fotografija, na katerih so bili volilni plakati in kante za smeti. *»S politiko je čisto enostavno. Vsake toliko časa se pojavijo plakati, ki potem polnijo mesta. Na srečo kmalu pridejo smetarji in jih pospravijo ...«*. Mladinski center se je končno ustanovil, Borut Korun pa je postal član njegovega sveta. Že tako redkih sej se je udeleževal še redkeje.

spremenila svet, da ni bila konstru

SVET, DRUGAČEN OD OBIČAJNEGA

V času, ko se je Rit borila za Mladinski center, seveda ni bila navaden časopis, recimo takšen, ki bi poskušal umirjeno, trezno, uravnoteženo in objektivno opisovati čas. Ravno nasprotno, Rit se je igrala aktivista, bila je politični pamflet, ki je brez sramu poskušal izboriti svoj prav. Vendar bi bilo naivno, da bi prigoda o Riti in ritnikih zaključil le z zgodbo o Mladinskem centru. Rit je bila veliko več, njen namen je bil aktivno odzivanje na različne situacije, ki so se pojavljale tako v Šaleški dolini kot tudi v Sloveniji, iskala in producirala je tiste družbene teme, ki jih drugi (lokalni) mediji niso znali (in ne znajo) poiskati. Ostala pa je tudi priljubljena 'psovka' ritniki. Ta še vedno pomeni tistega, ki se aktivno, drzno, ne-kompromisno zavzema za stvari, ki za mlade (in to ne samo v generacijskem smislu) pomenijo boljša in polnejša življenja. Ki so drugačne od popularističnega dolgočasa in indoktriniranega potrošniškega sveta. Ki rušijo in ustvarjajo, ki predvsem ne sprejemajo pasivnosti.

Študentsko ustvarjanje je danes drugačno kot pred leti. Zaradi sistemskih sprememb, urejenega financiranja in mnogih drugih vzrokov bi bilo sedanji čas krivično primerjati z minulim. In krivično bi bilo primerjati tudi Riti, pa čeprav ne izhajajo več ravno pogosto. Biti študent pomeni na začetku tretjega tisočletja nekaj drugega, kot je to pomenilo na koncu prejšnjega. In tako je tudi z Ritjo. A gotovo se bo zgodilo, da bodo nove generacije presegle brezvoljni fatalizem anonimnih in da bo ŠŠK, poleg inkubatorja veselja, smeha, zabave, hkrati tudi vplivna organizacija, ki od države ne bo zahtevala le sindikalističnih ugodnosti, ampak jo bo zanimal tudi svet, drugačen od izpitnih rokov in razbrzdanih zabav. In nekaj bo pri tem pomagala tudi Rit.

KAM JE ŠEL ŠŠK NA VTV?

Povzetek:

Avtor predstavi obdobje pred slabim desetletjem, ko se je skupina zanesenjakov odločila, da ŠŠK-jevo medijsko dejavnost okrepi še s tretjo dimenzijo. Programski čas je ljubeznivo odstopila lokalna televizijska postaja in rodil se je ŠŠK na VTV. Vsebina oddaj ni bila posebej definirana – lotevale so se predvsem problematike šolstva, mladine, nerazumevanja s strani avtoritet (zlasti občinskih) ipd. Vse skupaj pa je bilo seveda zastavljeno tako, da bi vsaj malo vleklo na smeh. Vendar pa so se prvotne optimistične ambicije kmalu izpele in po menjavi generacije je oddaja kmalu poniknila.

KAM JE ŠEL ŠŠK NA VTV?

V času, ko je ŠŠK vodil hiperaktivni Črnič, smo se odločili, da ŠŠK-jevo medijsko dejavnost okrepimo še s tretjo dimenzijo. Predsednik je namreč trdoročno vztrajal pri – zame spornem – mnenju, da naš klub ni namenjen zgolj demoničnemu razvratu, pač pa tudi omogočanju mladim, da opravljajo svoje hobije in predvsem širijo svoje napredne ideje. Tudi prav. Poleg radijske Sove, ki je takrat ravno hlastala po svežini, me je ob kozarčku nagovoril, da sem prevzel skrb za to, da bomo svojo dejavnost promovirali tudi na regionalni televiziji. Programski čas nam je kajpada ljubeznivo odstopila VTV, oziroma njen legendarni urednik in lastnik g. Rajko Djordjevič.

Ko sem pred tedni malo vrtel GSM-je takratnih študentskih TV zvezdnikov, smo najprej zgroženo ugotavljali, da je od dogajanja minilo že skoraj deset let, takoj nato pa tudi, da se razen vsebine že malo kockastih VHS kaset vsega skupaj bolj malo spomnimo. Vsebina oddaj ni bila na noben način definirana. Lotevali smo se predvsem problematike šolstva, mladine, nerazumevanja s strani avtoritet, zlasti občinskih. Objavili smo kak potopis in Dremel je obljubil skeč s

Vsebina oddaj ni bila na noben način

ŽIVLJENJE S PODPREDSEDNIKOM ŠŠK - JA

(maleirga)

Petek, približno 17.00

PODPREDSEDNIK: Žyjo muoca, sem že doma!

MUCICA: O, moj mucek, kako lepo, da si že doma. A si utujen?

PODPREDSEDNIK: Eh, štir ure sem štopal. Malenkost!

MUCICA: O, moj mucek, boš čajčka?

PODPREDSEDNIK: Ne, grem pol na pr v Plac

Dolg premor med 18.00 in 19.00, ker se na radu vrš Sova in mora biti v hiši popolna tišina.

19.00

PODPREDSEDNIK: Mucica, zdaj grem pa na sestanek v ŠŠK.

MUCICA: O.K., moj mucek.

Mucek, oprostite, podpredsednik gre v Plac na sestanek, mucica pa si vzame dve uri časa zase.

21.00

Mucica pride v Plac. Sreča ful toika, ki ga že dolgo ni videla. Zabuira se do tula, mucek, hm, podpredsednik pa filozofira o ŠŠK.

2.00 - 4.00

V tem času prideja domov. Zaspata spanje pravičnega. Zbudita se približno sredi dneva in odideta na ksoilo k dobrim staršem.

16.00

Spet sta skupaj.

MUCICA: Moj mucek, kaj bova pa delata?

PODPREDSEDNIK: Ti povej, meni se še mislo ne lubi.

MUCICA: Bova pa počivala.

Do 19.00 počitek

19.30 večerja.

20.00 do 21.00 počitek po večerji.

21.00 spet sta v Placu. Žur, ful lpon do zgodnjih ur. Mucica žurra, mucek debatira.

2.00 do 4.00 repriza prejšnje noči.

Nedelja, spanje do poznega poldneva. Ksoilo s starši.

16.00

PODPREDSEDNIK: Mucica, ob pol petih grem (opat).

Potekajo priprave na odhod.

MUCICA: Mucek moj, boš čajčka?

PODPREDSEDNIK: Ne, grem v Ljubljano na pr.

MUCICA: Adjo, mucek moj!

PODPREDSEDNIK: Adjo, mucica!

In mucica si misli, da svojega podpredsednika ne bi zamenjala s predsednikom, niti za en sam pr na.

Post scriptum

Med enim od vikendov je podpredsednikove spremljal in jim težil naš specialni reporter RIT.

N.N.

Pisipis uredništva

Vsaka podobnost z življenjem in pravih funkcionarjev je zgolj naključna.

vanjem na Golteh smo posneli celo desetminutni remake filma Živi. Poleg omenjenega zimovanja smo dvakrat oddajo v celoti tematsko posvetili burnemu dogajanju na akademskem plesu in objavljali zanimivejše odlomke s kulturnih prireditvev, ki jih je ŠŠK organiziral v kulturnem domu. Ko se je Črničev mandat prevesil v Tonklijevega, pa smo postali tudi manj humanistično globoki in bolj konformistično komercialni. Eden od lokalnih avtodilerjev je v naši oddaji celo večkrat plačal oglas, od katerega smo imeli v TV kolektivu med finalizacijo oddaje poslej plačano pico in pivate.

Eh, lepo je bilo, potem pa je nastopila teta naveličanost. Saj se spomnite, ko so vam starši kupili avto na daljinsko? V prvih štirinajstih dneh ste porabili ducat akumulatorjev, nato pa je priganjanje mašince počasi popustilo. E, isti efekt je pripomogel tudi k pokopu ŠŠK na VTV. Ščasoma sem moral zelo veliko telefonirati, da je v štirih tednih sploh nastal kakšen prispevek. Začeli smo izhajati z oddajami, ki so jih napravili samo dva ali trije avtorji, vse prispevke pa smo posneli dva ali tri dni pred oddajo, pri čemer so scenariji nasta-

problemarike šolstva, mladine, neraz

jali bolj sproti in bili temu primerno posrečeni. Spomnim se, da sem se na montaži in finalizaciji dvakrat zapored pojavil sam. Dve tretjini off-tekstov v oddaji je imelo glas podoben mojemu, oddajo pa sem tudi uredil in povezoval. In ker nisem Mito Trefalt, sem po pogovoru in premisleku

dolžino oddaje skrajšal na polovico, ko pa je vse skupaj začelo prihajati navzkriž še s službo, sem se od precej neudobnega stolčka poslovil. Od tu naprej zgodbe ne poznam, ŠŠK pa je na VTV menda kmalu potihnil. Priče se ne spomnijo, kdo točno me je nasledil, večina pa jih meni, da so se šli nekakšno demokracijo in so odločali vsi o vsem. No, pa vsaj vemo, kak je odgovor na vprašanje iz naslova.

Šank proti svetu

V Placu, kjer se toči samo za ovehje.
V Placu, kjer po 23. uri ni človeka brez promila.
V Placu, kjer se kuje bodočnost Velenja
Tam... Štirje šankisti bijejo svoj boj pod svobodnim
soncem.... in kar dobro jim gre.

Udarec za udarcem

Diana Spencer, 1961-1997

Ko se solze za kraljico naših src še niso posušile, nas je znova udarilo. Tokrat se je še hujša nesreča zgodila blizu nas. Spet smo izgubili nekaj dobrega, spet nam boli srce.

na nudi Macanovi
ma Petra Vrhovnik
in 17-letna Sergeja
ves. (P. R.)

teje ugotovili, da gre
čanko iz Pomurja, ki
o Črtomirovi nespo-
stiki postaji, ko jo je
popar. Nasilnež ji je
pel čemer je ženska
šlje, padla po tleh in
po glavi. Za kakih
se oškodoval. (K. D.)

nim fičkom

januarja - Prejlnji
je neznanec z dvori-
e hite na Gočah od-
tanega fička. Ko je

oškodovalca pa morajo vrniti
odvezito premoženjsko korist, in
sicer vsak tretjino.

IVA ROPAC

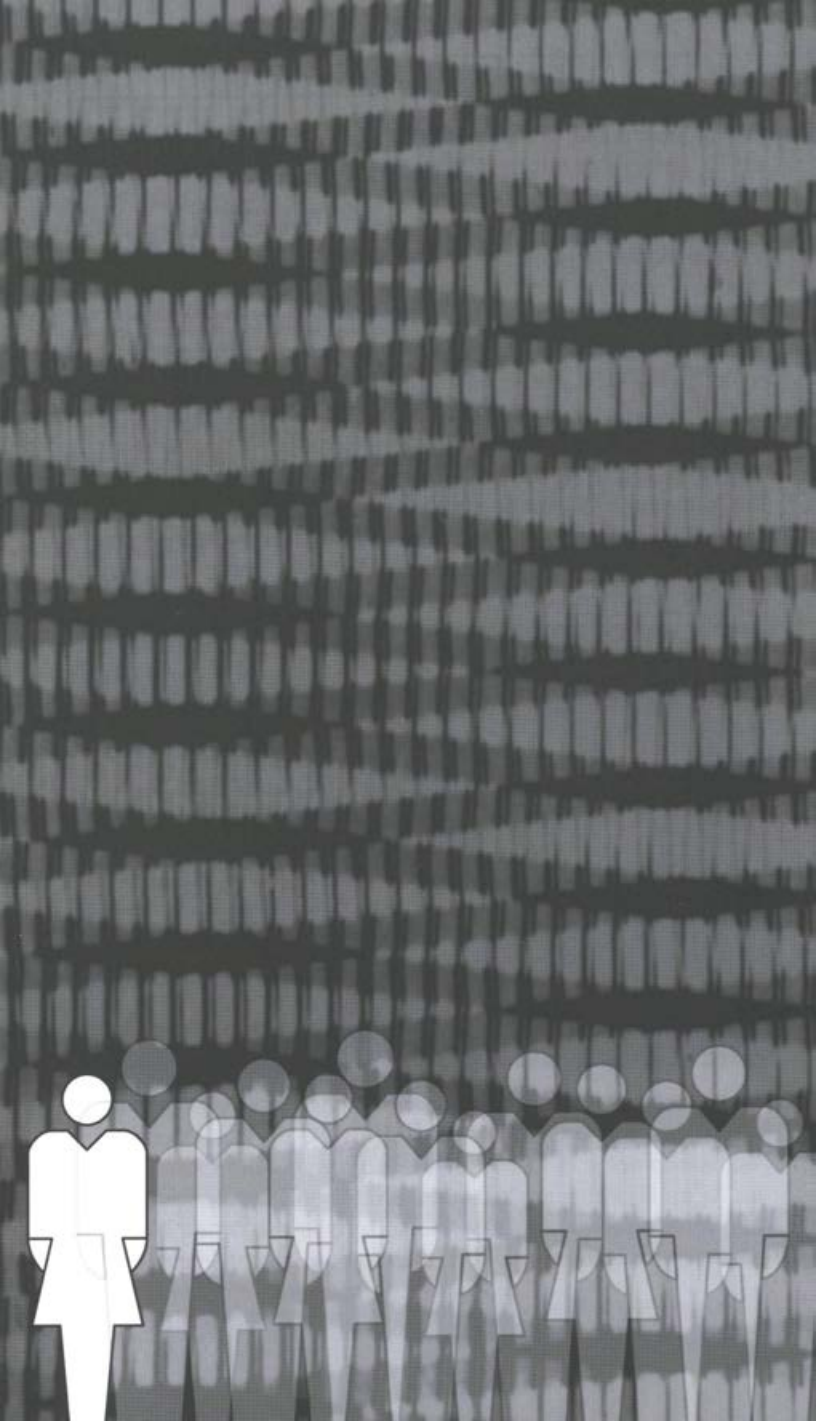
Merlot (iz)tekla v potokih

NOVA GORICA, 27. januarja
- Včeraj se je v kleti na Dobro-
vem iz cisterne izlilo 35 tisoč litrov
merlota. Vino se je izlilo, ker je pla-
stična cev nihala v vetru in udarjala
po ročki poljske pipe ter jo tako
odprla. (J. S.)

Zagledal se je v okrasne pokrove

AJDOVŠČINA, 27. januarja -
Med petkom in soboto je nen-
i.

Dober Merlot, 1997-1998

MOJE RAZMIŠLJANJE O PRETEKLOSTI IN PRIHODNOSTI ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Povzetek:

Članek govori o avtoričinem videnju preteklosti Šaleškega študentskega kluba, njenih izkušnjah z delom v njem, o odnosu med Mladinskim centrom Velenje in Šaleškim študentskim klubom, o alternativni kulturi in njenem mestu v delovanju Šaleškega študentskega kluba. Avtorica predstavi tudi svoje poglede na prihodnost kluba in ponudi nekaj rešitev za izboljšanje delovanja kluba.

MOJE RAZMIŠLJANJE O PRETEKLOSTI IN PRIHODNOSTI ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Moje prvo srečanje s Šaleškim študentskim klubom je bil Plac.

Za klub sem sicer slišala že mnogokrat prej; to naj bi bil tisti 'plac' v kletnih prostorih velenjskega kulturnega doma, kamor so ob vikendih zahajali študentje. Vse skupaj je zame, brucko, imelo nekakšen mističen prizvok, nekako se nisem čutila doraslo, da bi se jim pridružila. Tako sem šele v kasnejših študijskih letih prvikrat stopila v Plac in od takrat tja zahajala sleherni konec tedna. To je bil prostor, napolnjen z domačnostjo, bil je nekakšno zatočišče pred zunanjim svetom. Ko sem ob petkih prestopila njegov prag, se je zame čas ustavil. Tukaj sem vedno našla isto misleče prijatelje, s katerimi sem lahko modrovala pozno v jutro. Ob slabih trenutkih pa sem se umaknila v kot, poslušala glasbo po svojem okusu in opazovala dogajanje. Tukaj si lahko bil, kar si, brez sprenevedanja in laži. Skratka, Plac je bil center Šaleškega študentskega kluba, tukaj smo sestankovali, dogajali so se koncerti, razstave, tarok turnirji, delala se je RIT ... Plac je bil specifičen, morda celo eliten; študentje smo bili ponosni, da smo mu lahko pripadali. Tukaj smo se zbirali ljudje, ki smo kulturo in tudi celotno življenje jemali tudi izven okvirjev etabilirane miselnosti. Imel je svojo identiteto, svoj jaz, bil je čisto naš.

Trenutno je Plac zaprt. Študentje se zbirajo v Mladinskem centru Velenje. Odnos Mladinski center – Šaleški študentski klub nikoli ni bil do konca razjasnjen. Mladinski center je sicer nastal kot plod delovanja kluba, vendar je bil mišljen kot samostojno društvo, namenjeno ne samo študentom, ampak tudi drugim skupinam mladih. Težava je bila v tem, da so enega in drugega vodili oziroma so bili v obeh aktivni isti ljudje. Tako je bilo okolici že od vsega začetka težko ločiti med obema. Identiteta študentskega kluba se je začela mešati z Mladinskim centrom, cilji niso bili več jasni oziroma so postali skupni. Seveda je to tudi dobro, sodelovanje med njima mora biti. Vendar morata obe organizaciji ohra-

Plac je bil specifičen, morda celo eliten

niti svoj jaz, morata imeti svoje lastne ideje in cilje, pri uresničevanju le-teh pa si morata pomagati, če najdeta v tem skupne interese.

1. SPLOŠNO

1.1.

Klubski prostor Šaleškega študentskega kluba se imenuje PLAC.

1.2.

V PLACU so upravni prostori kluba, uporablja pa se tudi za družabno, kulturno in zabavno življenje članov kluba.

1.3.

PLAC upravlja upravni odbor, ki ga voli skupščina kluba. Upravni odbor skrbi za namensko in smotrno uporabo PLACA.

1.4.

Upravitelj PLACA, ki ga določi upravni odbor, skrbi za operativno vodenje klubskega prostora. V tem okviru je zlasti dolžan varovati inventar, skrbeti za čistočo, urejenost in varnost.

1.5.

Sporna vprašanja rešuje upravni odbor soglasno. Če spor na ta način ni rešen, je pristojno predsedstvo kluba.

Prvi pogoj za to je verjetno najti nek prostor, ki bi bil samo študentski, ki bi bil tudi fizično ločen od Mladinskega centra, kjer bi se lahko zbirali študentje kar tako, ne da bi za to bila potrebna kaka prireditev. Prostor, kjer bi lahko v miru sestankovalo vodstvo, kjer bi se ob pogovorih porajale nove ideje in se iskale poti za njihovo uresničitev. Šaleški študentski klub bi imel tudi fizično obliko, vsak bi vedel, da je prišel v prostore kluba, obe organizaciji se ne bi več mešali med sabo. Seveda bi lahko klub organiziral prireditve tudi drugje, Mladinski center je odličen prostor za to. Vendar bi moral klub jasno pokazati, da je on organizator, prireditvi bi se moral poznati pečat študentskosti. To pa je možno samo z uvedbo novih idej, ki bi se ločile od smeri delovanja Mladinskega centra.

Druga rešitev pa bila v združitvi obeh institucij oziroma v tem, da bi Šaleški študentski klub prevzel Mladinski center Velenje. Po Sloveniji lahko najdemo veliko mladinskih centrov, ki jih vodijo lokalni študentski klubi. S tem bi tudi rešili vprašanje, ali sta za mesto Velenje sploh potrebni dve instituciji, namenjeni bolj ali manj isti ciljni skupini – mladim. Na ta način bi študentski klub dobil tako potrebne prostore, Mladinski center pa finančno ozadje za nemoteno delovanje.

Za krizo identitete Šaleškega študentskega kluba pa so predvsem krivi študentje sami. Klub je bil organizacija, ki je imela jasno izoblikovane cilje oziroma vrednote. Bil je skupina navdušencev, ki je poleg študija prevzela nase še odgovornost vodenja kluba. Tako smo pridobivali dragocene izkušnje za kasnejše delo in življenje. Seveda za zgolj simbolično plačilo. Kajti namen za delo v klubu ni bil denar. Tam smo delali zaradi lastnega veselja do dela, do spoznavanja novih stvari, spletnja prijateljstev, ustvarjanja vezi za kasnejše delo in uresničevanja svojih lastnih idej. S tem smo si oblikovali samopodobo, se naučili delati z ljudmi, v skupini, si gradili samozaupanje. Skratka, odraščali smo s študentskim klubom.

Naša družba postaja vedno bolj kapitalistična. Materialna korist se preriva na prvo mesto. To se je začelo odražati tudi v Šaleškem študentskem klubu. Postopoma so začeli prevladovati drugi cilji, posamezniki so začeli s pomočjo kluba uresničevati svoje cilje, ki niso bili v dobro kluba. Postal je pomembno, koliko je neka funkcija plačana, le-te se niso več izbirale glede na lastne ideje in želje, ampak glede na možnost zaslužka. Tako so se postopoma tudi cilji kluba podredili temu namenu. Šaleški študentski klub je zašel v slepo ulico. Stare, tradicionalne stvari, zvezde stalnice kluba (akademski ples, DMK ...), ki so preživele že leta različnih vodstev kluba in se skupaj z njimi spreminjale in prilagajale, niso več našle svojega smisla v novem načinu razmišljanja, postale so odvečne in novi generaciji študentov nepomembne. Akademski plesi, nekakšni paradni konji kluba, so bili vedno slabše organizirani, bili so prisiljeno izpeljani, nihče ni prav vedel, kakšen je sploh njihov namen. Včasih dobro obiskani tudi s strani mestnih veljakov (ki so, mimogrede, tako primaknili tudi kak tolar več za klub), so zdaj gostili le peščico študentov, ki je v plesu videla le še eno priložnost za konzumiranje alkohola.

S tem ne želim trditi, da je treba takšne in podobne tradicionalne prireditve kluba ohranjati iz leta v leto samo zato, ker bi se pač spodobilo glede na tradicijo. Mogoče je celo napočil čas, da se najde kaj drugega, kaj bolj ustrezajočega času, v

onpadali. Tukaj smo se zbirali ljudje, ki

katerem zdaj živimo. Mogoče so te prireditve že obrabljene in naveličane. Vendar so za to potrebne nove, sveže ideje, podkrepljene z argumenti in predvsem veliko dela, časa ter energije s strani šškjevcev. Vsi vemo, kako težko je postaviti na noge neko novo idejo in jo vtisniti v jekleno ogrodje tradicije. Vendar imam vtis, da te generacije študentov to ne zanima, da želijo delovati po liniji najmanjšega odpora, brez kakih posebnih pretresov in težav. Konec koncev ima klub dobro pozicijo, dovolj veliko finančno ozadje in dokaj vpeljan način dela. Tako so morda izbrali pot počivanja na lovori-kah. Kar pa lahko traja le kakšno leto ali dve. Potem pa, ob pomanjkanju sveže energije in idej, začnejo tudi stare izginjati. In nihče več prav ne ve, čemu dela, kar pač dela. Zdi se mi, da so današnji študentje razpeti med tradicijo in časom, v katerem živijo. Tradicija je močna, vendar jim mogoče ni všeč in bi jo radi razbili, a nimajo ne moči in ne idej. Tako se vrtijo v začaranem krogu, stvari ne počnejo iz lastnega veselja, ampak zgolj iz neke nuje. Šaleški študentski klub je sicer zelo dejaven, dogaja se veliko prireditev, vendar so vse nekako prazne, brez duše in lastnega jaza. V bistvu odseva-jo notranje stanje kluba.

In tukaj se lahko zopet dotaknemo Mladinskega centra. Tam se sicer zgodi veliko dogodkov, ampak nihče prav ne ve, kdo je organizator. Delo študentskega kluba je zabrisano, iz prireditev ni razvidno, kdo jih je pripravil. Mislim, da bi moral biti študentski klub bolj prepoznaven širši okolici, moral bi ustvarjati dogodke, ki bi bili tipični za klub, ki bi odsevali ideje in vrednote kluba in za katere bi okolica vedela, da so plod delovanja kluba. Tudi tako bi si Šaleški študentski klub spet pridobil nazaj izgubljeni položaj.

Problem kluba je tudi njegovo vodenje. Nekatere funkcije obstajajo le na papirju. Nihče natančno ne ve, kaj je njegovo področje dela. Tako se vsi ukvarjajo z vsem. Seveda na tak način nobena stvar ne more biti dobro izpeljana. Poleg tega pa s takšnim načinom dela vedno obveljajo ideje tistega, ki je najbolj glasen in iznajdljiv, ideje nekoga, ki bi sicer bile mogoče boljše, pa ostanejo neuresničene. Problem je tudi

v tem, da se na začetku leta nabere veliko študentov, ki so navdušeni za delo v klubu, dodelijo se jim funkcije, začnejo delati, vendar se kmalu naveličajo in opustijo svoje delo oziroma delajo le še zato, ker pač morajo. Tako na koncu vse leži na ramenih nekaj ljudi.

Naštela sem že veliko stvari, za katere se mi zdi, da ne moremo mimo njih, če govorimo o položaju, v katerem se je našel Šaleški študentski klub. Najbolj pomembno pa se mi zdi dejstvo, da bi morali študentje najprej sami pri sebi razčistiti, kaj je osnovna ideja oziroma namen kluba. Če vzamemo za primer Dneve mladih in kulture. To je prireditvev, ki tradicionalno poteka na velenjskem gradu oziroma na ulicah Velenja ob 25. maju. Njihov prvotni namen je bil v mesto Velenje in njegovo širšo okolico pripeljati neetablirano kulturo, tiste umetnike (in njihovo delo), ki jih brez tega festivala ne bi bilo moč pri nas nikoli videti. Tukaj so se lahko predstavili mladi, še neveljavljeni umetniki, ki na začetku svoje umetniške poti takšne priložnosti le stežka najdejo. Zdi se mi, da je bila to v bistvu glavna smernica delovanja Šaleškega študentskega kluba. Naše ideje so bile vedno drugačne od vsakdanjih, zmeraj smo iskali nekaj alternativnega, pri nas še nevidenega. Klub je bil nekakšno gonilo alternativne kulture. V bistvu je odseval miselnost večine študentov. Tudi drugje po Sloveniji so klubi delovali podobno. Študentje so vedno bili tisti drugače misleči, upirali so se obstoječemu, iskali napake in ponujali nove ideje za spremembe.

Alternativna kultura se je v preteklosti vedno povezovala s študenti. Le-ti so večinoma razmišljali drugače, skušali najti nove smeri kulturnega izražanja, imeli odprte glave za nove, še neveljavljene stvari. S svojimi idejami so pripomogli k razvoju kulture, kajti alternativna kultura je gonilo razvoja kulture na sploh.

Ko pa gledam današnje študente, se mi zdi, da so se zelo spremenili. Postali so nekako vsakdanji, podobni večini ljudi. Alternativna kultura jih več ne zanima; bolje se počutijo med uveljavljenimi stvarmi. Nekako ne izstopajo več iz druž-

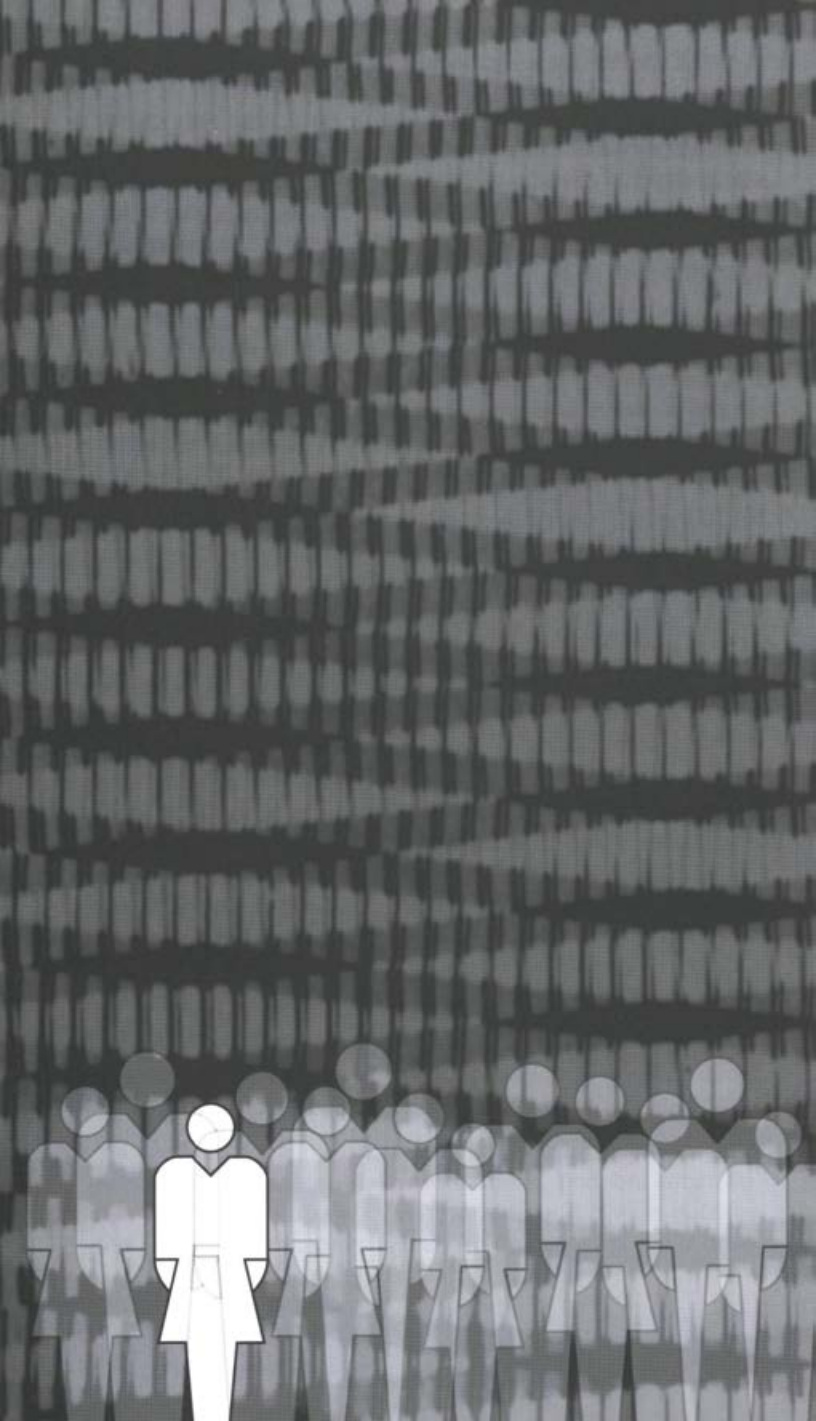
be, njihovega glasu se ne sliši več, ideje so zamrle. To se odseva tudi na Šaleškem študentskem klubu. Vedno manj je alternativnih prireditve, študentje ne ponujajo nič drugačnega, nič takega, kar ne bi bilo možno videti tudi brez njih. Tako se lahko vprašamo, ali ima alternativna kultura sploh še mesto v klubu?

In zopet smo se vrnili k dejstvu, da je Šaleški študentski klub izgubil rdečo nit svojega obstoja, da obstaja samo še zaradi svojega imena in da potrebuje nove cilje, da se zopet postavi na noge. Mora spet najti nekaj, kar bo samo njegovo, kar ga bo označilo in okarakteriziralo. Kar ga bo naredilo lo razpoznavnega.

Mislim, da je alternativna kultura dobra metoda za to. Dnevi mladih in kulture morajo predstavljati alternativno glasbo, prireditve, ki so organizirane med letom, morajo vsebovati stvari, ki so drugačne, nevsakdanje in ravno zato zanimive tudi večji skupini ljudi. Študentski klub mora predstavljati avantgardo med mladimi, mora jim širiti obzorje, mora jim ponuditi miselne pretrese, jih na ta način spodbuditi k razmišljanju. Študentje ne smejo mirno čakati na spremembe, pri njih morajo aktivno sodelovati. To pa lahko naredijo le, če si sami tako želijo.

Iz vsega povedanega lahko povzamemo, da Šaleškemu študentskemu klubu manjka predvsem osnovno poslanstvo, namen, zaradi katerega sploh obstaja in cilj, h kateremu bi stremel. Manjka mu tudi lasten prostor, kjer bi lahko živel in delal neodvisno od drugih institucij. Predvsem pa mu manjka zagnano vodstvo in vedoželjni člani, ki bi v klubu delali zaradi lastnega veselja in zanimanja, ne pa zaradi finančnih koristi.

Verjamem, da se lahko v prihodnosti to uresniči.

GLASBENIKI IN NJIHOVA POVEZLJIVOST

O sekciji študentov glasbe pri ŠŠK-ju

Povzetek:

Z ustanovitvijo velenjske srednje glasbene šole se je posledično povečalo tudi število študentov glasbe. Okrog leta 2000 je tako zaživela ideja, da bi se v okviru Šaleškega študentskega kluba povezali. Sestavek prinaša kratko zgodovino ustanavljanja in začetke delovanja sekcije. Sklene se z mislijo, da bodo podobna povezovanja tudi v prihodnje oblikovala ustvarjalno in kritično delo.

GLASBENIKI IN NJIHOVA POVEZLJIVOST

O sekciji študentov glasbe pri ŠŠK-ju

Z ustanovitvijo velenjske srednje glasbene šole se je posledično povečalo tudi število študentov glasbe. Kljub temu dokaj velikemu potencialu pa se zdi, da je celotno dogajanje na področju klasične glasbe bilo in je še vedno omejeno na velenjsko Glasbeno šolo in pa na tistih nekaj koncertov, ki jih organizirajo izvajalci sami.

Tako je v začetku poletja 2000 spontano nastala manjša skupina somišljenikov (Tomaž Sevšek, Ana Avberšek, Tina Žerdin in Urška Šramel) in začela zbirati ideje o boljši povezanosti mladih glasbenikov in njihovem skupnem delu. Naneslo je, da je bil ravno takrat pri ŠŠK-ju objavljen razpis za sofinanciranje programov glasbene ustvarjalnosti mladih in nanj smo prijaviili cikel dveh koncertov z naslovom *Večeri avantgardne glasbe*. Vedno bolj intenzivno smo začeli razmišljati o boljši organiziranosti, povezanosti, aktivnemu delu. Zdelo se je, da bi bila za uspešno kreativno delo nujna tudi kakršnakoli uradna organiziranost. Razmišljali smo o različnih možnostih, med drugim o ustanovitvi svojega društva, o delovanju v okviru društva *Glasbena mladina Velenja* ali pa v okviru *Consortium musicae Velanensis*. Kakorkoli

Sekcija študentov glasbe (2001).

že, prevladala je ideja, da v okviru lokalnega študentskega kluba ustanovimo posebno enoto, ki se bo zelo konkretno ukvarjala s študenti glasbe. Po zgledu sekcije podiplomskih študentov, ki je nastala leto prej, smo se odločili za ustanovitev svoje sekcije.

Na skupščino Šaleškega študentskega kluba smo tako oktobra 2000 poslali *Predlog za ustanovitev Sekcije študentov glasbe*. Tistega leta je bila letna skupščina zelo burna in je zmanjkalo časa za stvari iz točke razno, vendar je bil naš predlog nekaj tednov kasneje, zdi se mi, da na ponovni izredni skupščini, sprejet in sekcija študentov glasbe uradno ustanovljena.

Med naloge, cilje in področja delovanja sekcije so bile ob ustanovitvi zapisane naslednje postavke:

- soorganizacija samostojnih koncertov in koncertov komorne glasbe,
- organizacija tematskih koncertov in koncertnih ciklov,
- organizacija izobraževalnih koncertov v sodelovanju s Šolskim centrom Velenje,
- možna organizacija Študentskega festivala moderne glasbe,
- organizacija in izvedba (vsaj) enega koncerta v okviru festivala *Dnevi mladih in kulture*, *Festivala mladih kultur Kunigunda* ipd.,
- organiziran obisk koncertov.

Uradni ustanovitvi je sledilo bolj organizirano iskanje kroga sorodnih duš. Na približno 40 naslovov smo novembra 2000 z upanjem na hiter odziv poslali povabilno pismo. Naš seznam študentov glasbe (do- in podiplomskih) je po naših najboljših močeh zajemal bivše dijake srednje glasbene šole iz Velenja, bivše dijake velenjske gimnazije in druge, ki so študirali bodisi na ljubljanski Akademiji za glasbo, mariborski glasbeni pedagogiki, na oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete ali pa so glasbeno znanje iskali v tujini. V pismu

smo poleg širših nalog in ciljev podali dva čisto konkretna predloga o skupnem delu.

ŠŠKZ v elementu ...

Prvi je bil povezan z že omenjenim ciklom *Večeri glasbene avantgarde*. V njegovem okviru smo imeli v mislih organizacijo dveh tematskih koncertov na temo glasbena avantgarda z izvedbami del, nastalih po letu 1960. Prvi naj bi bil posvečen glasbi madžarskega skladatelja Györgija Ligetija in njegovim skladbam za instrumente s tipkami, za drugega pa teme še nismo dokončno izbrali (ogrevali smo se za projekt o modernih notacijah, kjer bi izvajali dela napisana z novimi načini notiranja npr. Lebič, Crumb, videoprojekcije notnega materiala ter razstavo naj-zanimivejših partitur). Drugi predlog pa je zajemal predlog Mladinskega centra Ve-lenje, po katerem naj bi ta sekcija prevzela glasbeni del na otvoritvah razstav, ki se dogajajo v galeriji Mladinskega centra.

Oba predloga sta sprva izvrstno zaživela, vendar nadaljevanja skorajda niso sledila. Tako sta bili glasbeno kvalitetno podprti prvi dve razstavi v Mladinskem centru, nato pa je odziv glasbenikov deloma zaradi omejenosti posameznih instrumentov (klavir, orgle, čembalo) usahnil. Tudi uspešni izvedbi prvega projekta iz naslova *Večeri glasbene avantgarde* nadaljevanja v zamišljenem obsegu in načinu dela niso sledila. Projekt (izveden v okviru festivala *Dnevi mladih in kul-*

galeriji MC sta izvrstno zaživela,

ture maja 2001) s klavirskimi, orgelskimi in komornimi deli sodobnega madžarskega skladatelja Györgyja Ligeti-ja, spremljan z multimediji-ko predstavitevijo njegovega življenja, dela, razmišljanj, je tako bil in ostal precej osamljen. Ponovitve in gostovanja se zaradi specifičnih zahtev dvorane niso mogla organizirati. Res se je zdelo, kakor je bilo z znanim filmom Stanleya Kubricka *Odiseja 2001* (glasbo zanj je napisal Ligeti) sugerirano v podnaslovu večera, kot da bi šlo za potovanje v vesolje ...

Jazz & drugs in Plac'n'roll

Delo v sekciji glasbenikov je zaradi raznovrstnih razlogov za nekaj časa zastalo (in obstalo pri prirejanju enega predstavitvenega večera mladih glasbenikov na leto). Prepričana sem, da ne za dolgo. Smiselna povezovanja in povezljivosti bodo tudi v prihodnje oblikovale ustvarjalno delo in študenti glasbe bodo postajali bolj in bolj zahtevni do sebe in svoje publike.

Dejan Ferlin

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / junij 2003

DEJAN FERLIN JE ABSOLVENT GING-a (SMER STROJNIŠTVO) V MARIBORU. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE POSTAL OKTOBRA 2002.

NEKATERI PRAVIJI, DA SMO KOT FBI

ŽE V LANSKEM LETU SI BIL PRECEJ AKTIVEN V KLUBU – KAJ TE JE PRIVEDLO K TEMU, DA SI KANDIDIRAL?

Lani sem bil aktiven v ŠŠK-ju kot vodja izobraževanja. Videl sem, da bi se lahko v delovanju kluba marsikaj izboljšalo. Prijatelji so mi predlagali naj kandidiram, odločitev pa je prišla spontano. To funkcijo opravljam že sedem mesecev in ni mi žal. Veliko sem se naučil, a faks je šel rakom žvižgat.

NA KAKŠEN NAČIN STE V VODSTVU SESTAVILI PROGRAM, KATERE VSEBINE STE ZASTAVILI KOT PRIORITETNE?

Naš cilj je oživiti klubske prostore. Malokateri klub ima tako velike prostore, vsaka soba ima svoj namen. Mislim, da smo to tudi dosegli.

Kot prioriteto smo si zadali, da se člani kluba zavedajo, da so člani ŠŠK-ja in da so na to ponosni.

Drugo je prišlo samo po sebi oz. kar se je delalo že prejšnja leta. Časopis Rit, Ritke kot priloga v Našem času, informator Skovik, informiranje preko SMS sporočil.

ŠŠK je postal eden glavnih akterjev v Šaleški dolini, ki prireja razne prireditve. Te nam dobro uspevajo (npr. letošnji Dnevi mladih in kulture).

Mislim, da smo za vsa področja dobro poskrbeli – morda nam je kakšna tema manjkala, predvsem na kulturnem področju. Pri tem mislim na tematske večere. Bilo bi tudi dobro, če bi se bolj povezali s tujimi študenti.

Mislim, da ni problem najti ljudi, ki bi to pripravili – vendar izgubijo motivacijo, saj je za pripravo takšnega večera potrebno veliko energije, odziv pa je lahko porazen. Mislim, da bi morali ljudi navaditi, da bi obiskovali takšne večere.

IMEL PA SI VELIKO SREČO PRI IZBIRI EKIPE – PRIŠLA JE NOVA, MLAJŠA GENERACIJA.

Resnično smo postali dober tim. Vendar je bilo potrebno na začetku vsakega posebej motivirati. Tu sem izgubil ogromno časa in energije, vendar se je zelo obrestovalo. Najbolj pomembno se mi zdi, da informacije krožijo, da vsi vedo, kaj se dogaja.

KAKO VIDIŠ FUNKCIJO PREDSEDNIKA – DA VODI LOGISTIKO, VSEBINA PA OSTAJA RAZNIM SKUPINAM? TOREJ: KDO DELA VSEBINO, KDO JO DOLOČA?

Na začetku se študentje še niso zavedali svoje funkcije in sem vsebino določal sam. Saj smo skupaj predebatirali, kaj bi delali in kaj ne, vendar večina študentov prej ni delovala v ŠŠK-ju in je večina mislila, da je to zgolj žur. Kmalu pa so spoznali, da se v ŠŠK-ju dela še kako zares. Sploh ko smo se lotili zastavljenega dela. In tega so se lotili resno.

NA KAKŠEN NAČIN STE PRITEGNILI ŠTUDENTE IN KAKO STE PREDSTAVLJALI ŠŠK ŠIRŠE?

Predvsem z oglaševanjem in kakovostnim programom. Pri tem smo se letos res potrudili. Ponudili smo nekaj drugega oz. na višjem nivoju kot prejšnja leta. Karkoli se je dogajalo, smo obvestili člane ŠŠK-ja. V bazi podatkov imamo vpisanih 800 članov. Nekateri pravijo, da smo kot FBI. Stalno aktivnih je okoli 40 članov. To je ogromno.

ZA CILJ STE SI POSTAVILI, DA OŽIVITE PROSTORE. ZDAJ PA SE PRENAVLA RDEČA DVORANA IN NEKAJ ČASA SO CELO KROŽILE GOVORICE, DA BO MORAL ŠŠK ZAPUSTITI SVOJE PROSTORE – KAKO JE S TEM?

V gradnjo in urejanje prostorov smo vložili veliko energije. Ko so se odločili, da bodo prenovili RD, smo dobili zgolj neuradne informacije, da bomo morali zapustiti prostore. Vendar ni bilo nič dokončno rečeno. Sploh nismo vedeli, kdo je za to odgovoren. Jaz sem seveda takoj sprožil paniko – v pozitivnem smislu. Imeli smo pogovore z županom, medijsko smo bili zelo odmevni in zaenkrat smo še vedno v naših prostorih. Tudi Mladinski center ostaja, vendar nimamo nobenih informacij.

Študenti so se končno navadili teh prostorov in bilo bi nesmiselno, da bi nas sedaj predstavljali. Če bo seveda to

neizogibno, bomo pač šli, ampak naj nam ponudijo enak, če ne boljši prostor.

VEČINA ŠŠKJEVCEV ŠTUDIRA V LJUBLJANI ALI MARIBORU. KAKO JE S SREČANJI V TEH MESTIH?

Saj nekaj smo prirejali – lažje v Mariboru, ker nam gre Štuk zelo na roko. A glavno zbiranje je v Velenju.

KAKO SODELUJETE Z OBČINO?

Kar vrede. Vendar se zaenkrat le pogovarjamo, informacije tečejo – nič konkretnega pa še ne moremo pokazati.

Bilo bi dobro, da bi občina razpisala projekte, kjer bi lahko sodelovali tudi študenti. V Velenju manjka mnogo stvari – mladi pa imajo entuziazem in ideje. Dali smo predlog tudi za štipendiranje s strani občine. Mislim, da so to stvari, ki bi jih občina morala podpirati.

KAKŠNO PA JE SODELOVANJE Z ŠTUDENTSKO ORGANIZACIJO?

Do kakšnega konkretnega sodelovanja ni prišlo. Le ŠOU Maribor nam gre zelo na roko glede koncertov na Štuku – vse stroške nam pokrije, pogovarjamo pa se tudi za organizacijo poletne delavnice.

KLUB IMA TRENUTNO DOBRO UREJENE FINANČNE PRILIVE. KAKO BO S TEM V PRIHODNJE?

Financiranje študentskih klubov je v domeni Ministrstva za šolstvo in šport. Denar pridobivamo tudi od študentskih servisov. Vendar se bo ta pipica nekoč zaprla in zato bi se morali študentski klubi začeti tržiti. Ustanoviti bi bilo treba neko dejavnostno storitev, kjer bi bil del sredstev povrnjen (npr. ozvočenje, nabava velikega šotora in nato izposoja ...). Veliko stvari je, ki bi se lahko kupile in nato ohranjemale. Dobiti bi morali tudi delavca, saj študenti med tednom niso v Velenju – dobro bi bilo zaposliti nekoga starejšega.

Študentski klubi so se zelo navadili na finančne prilive in zato mislim, da se bodo morale stvari obrniti v to smer. Ljudje so se navadili vsebin, ki jih prirejamo in tega ne moremo delati brez zadostne količine denarja.

Sami bomo morali nekaj storiti, da bomo pridobili denar, velenjske firme ne donirajo več izdatno.

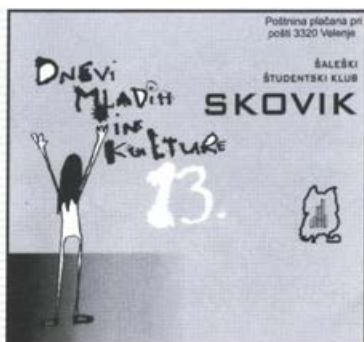
DA PA BI SE ŠTUDENTJE VRNILI NAZAJ, V ČAS VOLUNTERIZMA IN SINDIKALIZMA, JE UTOPIJA?

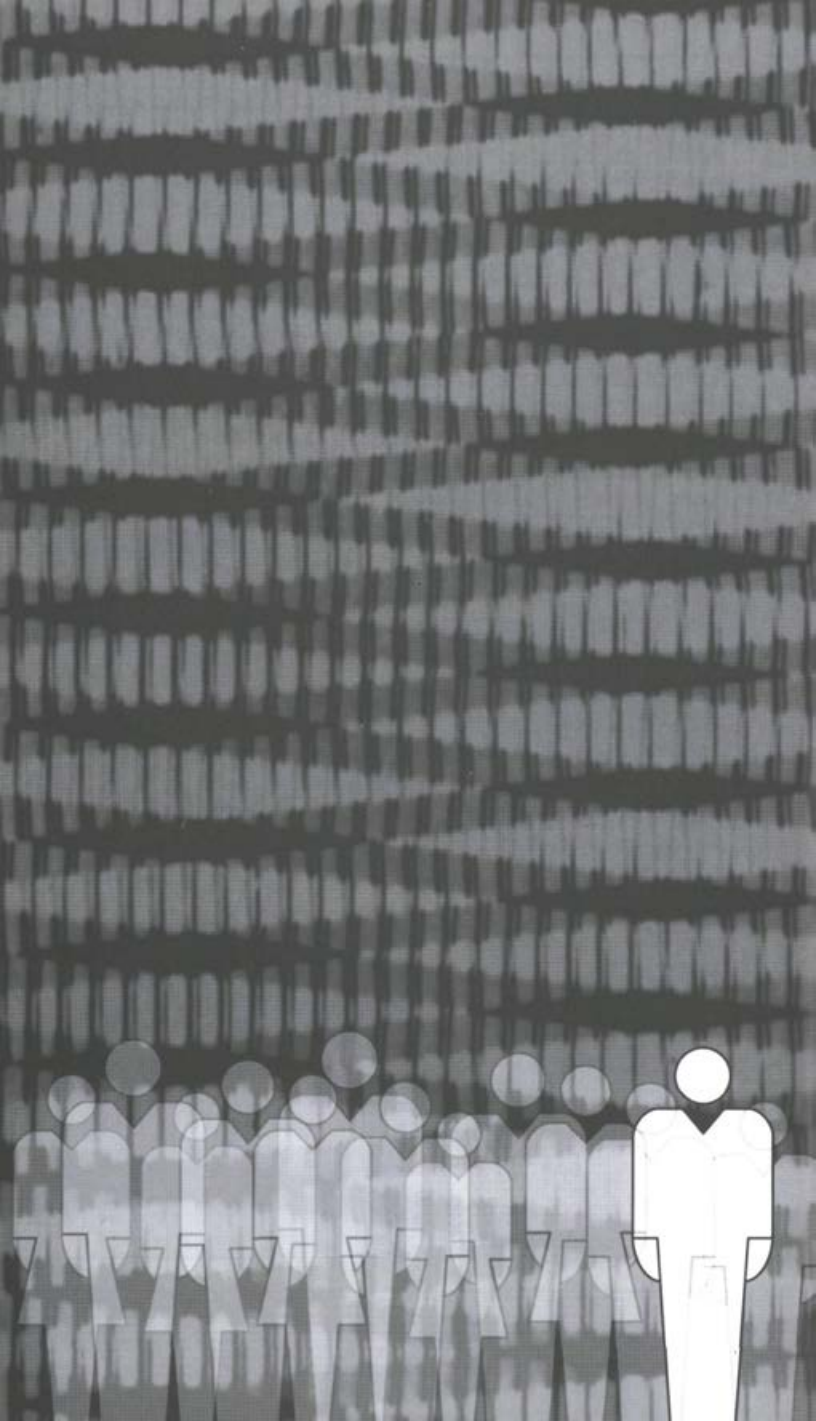
Mislim da. Sedaj so takšni časi. Saj imamo honorarje, a to je malenkost. Predvsem delamo, da se imajo študentje dobro. Vendar mora dobiti vsak vsaj nekaj denarja, vsaj da si povrne stroške. Študentov je vedno več, danes študira že skoraj vsak in tudi ko doštudiraš, se moraš še naprej izobraževati. Ne verjamem, da se bo našla takšna skupina ljudi, ki bi vse delala brezplačno ali za nekaj piv – tega ni več.

Lahko pa se ustanovi magisterski klub, ki bi imel okoli sto članov. Dobivali bi se v neki gostilni in tam debatirali in delovali, kot je deloval ŠŠK včasih.

Portoroški zrak vliva energijo za pripravo 13. DMK-ja.

ŠE POMNITE, TOVARIŠI? ALI ZAKAJ NISEM BIL ČLAN ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA IN ZAKAJ NE MOREM, VENDAR PA MORAM O TEM PISATI

Povzetek:

V prispevku je prikazan na trenutke rahlo oseben in vseskozi (ne)prizadet odnos outsiderja na 'problematici' Šaleškega študentskega kluba. Avtor v prispevku, ki nima ambicij biti objektivni, pojasnjuje, zakaj ni bil član te združbe, skozi svojo osebno izkušnjo v minulih treh desetletjih opisuje svoj ambivalenten odnos do nje, na koncu pa poskuša nakazati enega od možnih odgovorov na vprašanje o aktualni identiteti tega kluba.

ŠE POMNITE, TOVARIŠI? ALI ZAKAJ NISEM BIL ČLAN ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA IN ZAKAJ NE MOREM, VENDAR PA MORAM O TEM PISATI

Dejstva, da nisem bil član Šaleškega študentskega kluba, si ne štejem za omembe vredno zaslugo ali za nekaj, kar bi bilo vredno kadarkoli in kjerkoli omeniti. Še naprej bi mirno živel z dejstvom, da nisem bil v tej združbi in da do nje nisem imel nekega zainteresiranega odnosa. Verjetno bi s tem tudi neobremenjeno umrl. Vendar se je vse postavilo na glavo, ko sem letos prejel prijazno vabilo, naj se uvrstim med avtorje bodočega zbornika o Šaleškem študentskem klubu. Kar je bilo najprej videti kot vabilo, ki ga bom mirno zavrnil, me je kmalu pričelo spravljati v nemajhno zadrego.

Vse zasluge za to gredo urednici omenjenega zbornika, ki je nedvomno iz pravega testa za to funkcijo. Kot v nadaljevanju sledi, jo med drugim odlikujeta vztrajnost in neomajnost pri priganjanju k pisanju. Premore tudi strategije, iz katerih bi se lahko veliko naučili tudi stari uredniški mački. Ko sem se je poskušal odkrižati, me je kljub moji neomajnosti počasi in vztrajno mehčala. Najprej s prijaznim emailom, ki se mu s težavo upreš, nato z novim emailom, s katerim naslovljenca še bolj potegne v kalne vode abstraktne obveznosti, dolžnosti in sproži proces formiranja krivde. In potem, ko naslovljenec otrpne kot miš pred kačo in je preteklo že toliko časa, da je prepričan, kako je nevarnost že zdavnaj mimo, sledi še uredničin osebni obisk.¹ Huh! Kot nemočna žrtev v zadregi nekaj jecljam, kako resnično nisem imel in tudi nimam nobenega odnosa do teme bodočega zbornika in mi prav ta moj nadvse žalostni in vsega obsojanja vredni odnos že sam po sebi ne dopušča uvrstiti se med potencialne sodelavce zbornika, sledi milostni strel: »OK. Potem boste pa pisali o

¹ Da ne bo pomote: to o miši in kači je zgolj priročna metafora, nikakor pa ni aluzija na urednico kot konkretno osebo. Zato morebitnim ljubiteljem psihoanalize sporočam, da tukaj ni umestno 'tumbanje' o kakršnemkoli vdoru nezavednega. O urednici torej vse najboljše in v samih superlativih, kar je treba ločiti od mesta, ki ga je v nekem trenutku zasedla v mojem odnosu do Simbolnega. Ampak to že presega namene tega pisanja.

tem, zakaj niste bili član ŠŠK-ja!« V tistem trenutku sem srečen, ker sploh še diham, zato je dokončna vdaja samoumevna. Vendar, ko vse skupaj prespim, se pokaže, da tudi jaz nisem kar tako. Potem, ko mine še nekaj tednov in se čas za oddajo teksta nepreklicno izteka, se po hudih notranjih bojih, ki že mejijo na osebno stisko, odločim s prijaznim emailom dokončno odkloniti sodelovanje in tako prekiniti moje, milo rečeno, nelagodje. Ampak kaj, ko me urednica prehití s še bolj prijaznim emailom, ki se konča z » ... Upam, da pisanje članka dobro napreduje!« Uffff! Očitno sem od vsega hudega doživel rahlo regresijo, saj sem se zalotil pri razmišljanju o povsem infantilnih izgovorih za moje nesodelovanje. Od najbolj prozornega in stereotipnega sklicevanja na mojo, seveda izmišljeno, bolezen, do nič manj izmišljene bolezni otroka, hude zakonske krize ipd.

Skratka, naj končno zaključim to zgodbo z eno samo izmed sicer več možnih poant: ako ima gospodična tudi preostale za tovrstno delo potrebne sposobnosti tako izrazite, bo o njej kot urednici zanesljivo še veliko slišati.

Zaradi omenjenih razlogov bo to pisanje bolj osebno in neobvezno paberkovanje kot pa poskus refleksije, denimo, mesta tovrstnih združb v civilni družbi novega tisočletja na splošno. Ali pa, konkretno, mesta Šaleškega študentskega kluba kot cehovske organizacije v študentski populaciji ter, bog-nedaj, njegove morebitne prosvetiteljske vloge v tukajšnji mestni lokalni skupnosti. Še manj bo kakšno modrovanje o aktivističnem pregrupiranju, ki bi sledilo nekim organizacijsko-pragmatičnim ciljem tega študentskega kluba.

Dejstvo je, da se v mojih študentskih letih nisem prepoznal v aktivistično-žurerski orientaciji Šaleškega študentskega kluba. Še manj v črednem grupiranju po neki naključni *blut und boden* lokalni pripadnosti. Z drugimi besedami, nisem se čutil niti malo zavezan naključnosti mojega bivanja v tukajšnji šaleško-velenjski skupnosti. Zato tudi nisem videl nekega smisla v angažmaju, ki bi temeljil na samoumevnosti moje pripadnosti lokalni skupnosti. Če malo zakompliciram in mojo pozicijo poskušam spraviti v akademski diskurz, bi rekel,

da, kar zadeva Šaleški študentski klub, pri meni ni deloval Althusserjev koncept interpelacije.² Če parafraziram Althusserjevo ilustracijo tega, kako se pozicija oblasti naslovi na posameznika in ga s tem interpelira v subjekt s policijskim klicom »Hej, vi tam!« (Althusser, 1980), bi rekel, da se na klic »Hej, ti šškjevc« ne bi ozrl.

In posledice mojega neodnosa, ki jih lahko pripišem tudi na konto moje nedoslednosti, niso izostale.³ Med njimi naj omenim dogodek iz mojih zgodnejših študentskih časov, ko je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja tedanji predsednik Šaleškega študentskega kluba pred nosom manjše klope brez besed zaloputnil in demonstrativno zaklenil vrata velenjskega Delavskega kluba, za katerimi se je dogajala ena od uradnih študentskih fešt. Poleg moje malenkosti sta pred vrati z dolgim nosom ostala danes ugledni profesor na ljubljanski Filozofski fakulteti in v neki drugi neakademski srenji prav tako danes nič manj ugledni generalni sekretar ministrstva za kulturo. Strogi predsednik je ravnal v duhu tedanjega časa, ki je med drugim proizvedel tisti prosluli, v današnjem novoreku bi mu rekli, slogan: kdor ni z nami, je proti nam. Kljub temu mi trije prizadeti iz tega dogodka nismo vlekli kakšnih usodnejših političnih sklepov. Ena od sicer v tedanjih časih v Velenju izjemno redkih priložnosti za spodobnejši žur je pač splavala po vodi. In kontrast med razgibanim socialnim življenjem ljubljanskega začasnega in sivim mrtvilom velenjskega stalnega bivališča se je tisti trenutek le še bolj zaostril.

Drugi dogodek je bolj politične narave, vendar prav tako brez usodnejših posledic. Pravzaprav bi ga lahko spravil v rubriko »kako smo preživeli socializem in se celo smejali«. Na enem od običajno dolgočasnih velenjskih sobotnih večerov,

² No, če sem do konca iskren, me k temu vodi tudi potreba zagotoviti si vsaj eno teoretsko referenco k temu pisanju, četudi je kontekst rahlo privlečen za lase. In tako med drugim opravičiti trud urednikov, ki sta vabilu k sodelovanju priložila tudi natančna navodila pravilnega citiranja in sklicevanja na literaturo.

³ Lahko bi mojo nedoslednost opredelil tudi kot ambivalentnost, ki se kaže skozi formo fetišistične utaje in se glasi: »saj vem, pa vendar«. In v nadaljevanju poiskal elemente verovanja pri samem sebi, ampak to pač ni priložnost za samoanalizo.

za katere je bilo značilno kronično pomanjkanje priložnosti za zabavo, me je neki znanec in aktivist v študentskem klubu povabil, naj se pridružim srečanju šaleških študentov s predstavniki lokalne oblasti. Sanjalo se mi ni, za kaj gre, in bolj iz furbca sem se dal prepričati. V veliki sejni dvorani velenjske občinske stavbe je imel pred zbranimi študenti lokalni partijski veljak predavanje iz politične vzgoje. Bila so svinčena leta in tisti večer je partijski *aparatchik* pred zbranim študentskim občestvom obračunaval z razrednimi sovražniki, profesorji beograjske in zagrebške filozofske fakultete, ki so bili zbrani okoli zagrebške humanistične revije Praxis. Če je ta obračun na višji partijski ravni, seveda znotraj tedanjega vladajočega ideološkega imaginarija, še imel neko pogojno konsistentnost, je bolj pri dnu hierarhije postajal bolj podoben burleski. Na to burleskno dimenzijo sem po koncu predavanja tudi opozoril in požel splošno odobravanje občinstva (seveda v offu in ne na javni sceni). Kolegi iz občinstva so vse skupaj vzeli kot šov. Kot sem jih razumel, so od mene pričakovali podobne intervencije. Vendar sem za vlogo burkeža že tedaj bil preresen. Zelo resne so bile tudi tedanje ideološke čistke in njihovi učinki, zato na tovrstno sodelovanje nisem pristal.⁴

Temu so sledila osemdeseta leta in, čeprav še bolj oddaljeni naključni opazovalec dejavnosti Šaleškega študentskega kluba, sem lahko zaznal nekatere spremembe. Na velenjskem radiu se je pojavila posebna oddaja študentov, študentski žurerski Plac v Velenju z lastnim šankom in dobro glasbo je postal odprt tudi za druge obiskovalce. Bil je tudi čas, ko sem prvič (in tudi zadnjič) imel priložnost okusiti slast oblasti. Kot aktivni član združbe, ki je slišala na ime KINO 16, sem po rahlo nepregledni logiki tedanjega delegatskega sistema postal član predsedstva občinske Zveze kulturnih organizacij. Bil je čas, ko je KINO 16 odigral svojo vlogo in je na lokalno prizorišče vstopala nova generacija z

⁴ Med drugim so konkretni ljudje končali v zaporih, izgubljali službe in v javnem življenju postali 'neosebnosti'. Nenazadnje je bila v tistih časih pod taktirko partije odpravljena slovenska študentska zveza, ki jo je nadomestila ZSMS kot partijska transmisija.

drugačnimi, predvsem izrazitejšimi subkulturnimi potrebami. Po spletu okoliščin sem se znašel v vlogi arbitra, ki je razsojal o tem, kdo naj prevzame danes neugledni, tedaj pa za mladinsko sceno dragoceni kletni prostor v velenjskem Domu kulture. V boju za to dediščino KINA 16 sta se spopadla, po moji oceni, radikalnejši alterrockovski program skupine mladeničev in bolj mainstreamovski program, ki je izšel iz krogov Šaleškega študentskega kluba. Odločil sem se seveda za prvega in si nakopal zamero študentskih aktivistov, ki so kasneje med tranzicijo pod eldeesovskim okriljem naredili politično in poslovno kariero. Kasneje, ko zadeva že zdavnaj ni bila več aktualna, so mi očitali, da sem ravnal kot stalinist. Očitek sem sprejel na znanje, nisem pa se pokesal (tega sicer nihče od prizadetih ni zahteval) in tudi nisem vrtal z vprašanjem, ali sem morda bil stalinist le objektivno, subjektivno pa kaj drugega. Vendar, kar je pri tem zame najbolj pomembno in kar je za tukajšnje navade lokalne politične elite zelo nenavadno, nihče od prizadetih ni kazal nikakršnega revanšizma. Prav nasprotno, ko mi je nekoč močno šlo za nohte, so mi nesebično pomagali. Hvala vam!

V devetdesetih letih je bila z organizacijo Dneva mladih in kulture odmevnost študentskega kluba še večja. Še bolj pomembno pa je, da je končno bilo opaziti bolj profilirano politiko do neetablirane urbane kulture, kar je nenazadnje dokazoval vsako leto boljši in inventivnejši program Dneva mladih in kulture. Upam, da jih k temu vodi tudi potreba po preseganju monokulturne sheme, ki ne bo obtičala le pri glasbi ali celo pri zgolj enem glasbenem žanru.

In zdaj, ko je za nami že prvi korak v novo tisočletje, je menda Šaleški študentski klub pred krizo identitete. Iskreno upam, da bodo od mene neprimerno bolj kompetentni poznavalci razmer med šaleško študentarijo znali to krizo artikulirati in jo z aktivističnim programom tudi preseči. Moj skromni prispevek v neki drugi smeri bom povzel zelo na kratko.

Če že sprejemem omenjeno krizo kot dejstvo (čeprav s tem nisem niti približno seznanjen), predlagam, da bi za izhodišče uporabili množinsko obliko tega samostalnika. Torej

interes predstaviti karkoli 'trendovs'

množica dejavnosti in praks, na katerih je mogoče vzpostaviti različne identitete (zakaj tudi ne medsebojno protislovnosti?), ne pa po vsej sili vztrajati pri nemogočem združevanju te množice potencialnih identifikacijskih točk v eno samo, za vse sprejemljivo identiteto. Omejil se bom le na konkretni dogodek, ki mu sicer nisem bil priča. Kljub temu ga lahko ocenim kot zame in za tukajšnjo sceno zdaleč najpomembnejšo reč, ki med drugim vsebuje potencialni odgovor na vprašanje, kako preseči krizo Šaleškega študentskega kluba. Gre za aktualiziranje vprašanj, tem in življenjskih praks, ki so jih vladajoči ideološki aparati izrinili na rob javnosti in so bili, kot predpostavljam v organizaciji Šaleškega študentskega kluba, predstavljeni v Velenju pred poldrugim mesecem na dogodku z naslovom 'Molotov NE NATO fest'. Precej simbolike je v tem, da sem za dogodek zvedel šele *post festum* iz miniaturnih in neuglednih plakatov, ki so bili nalepljeni na smetnjake na Cankarjevi ulici. To je bila zanesljivo nenačelno tudi edina informacija o obisku predstavnikov ljubljanske Avtonomne cone Molotov, » ... ki nam je spet prinesla prakso realne utopije: tiste, za katero je Immanuel Wallerstein predlagal skromno, a obetajoče ime 'utopi-stike'« (Močnik, 2000). Spet predpostavljam, da za odločitev o organiziranju tega dogodka ni bil nek brezoblični interes predstaviti karkoli 'trendovskega', ampak odločitev posameznika ali skupine iz krogov šaleških študentov, ki so se zavedali, da je to imanentno politična odločitev. Če je

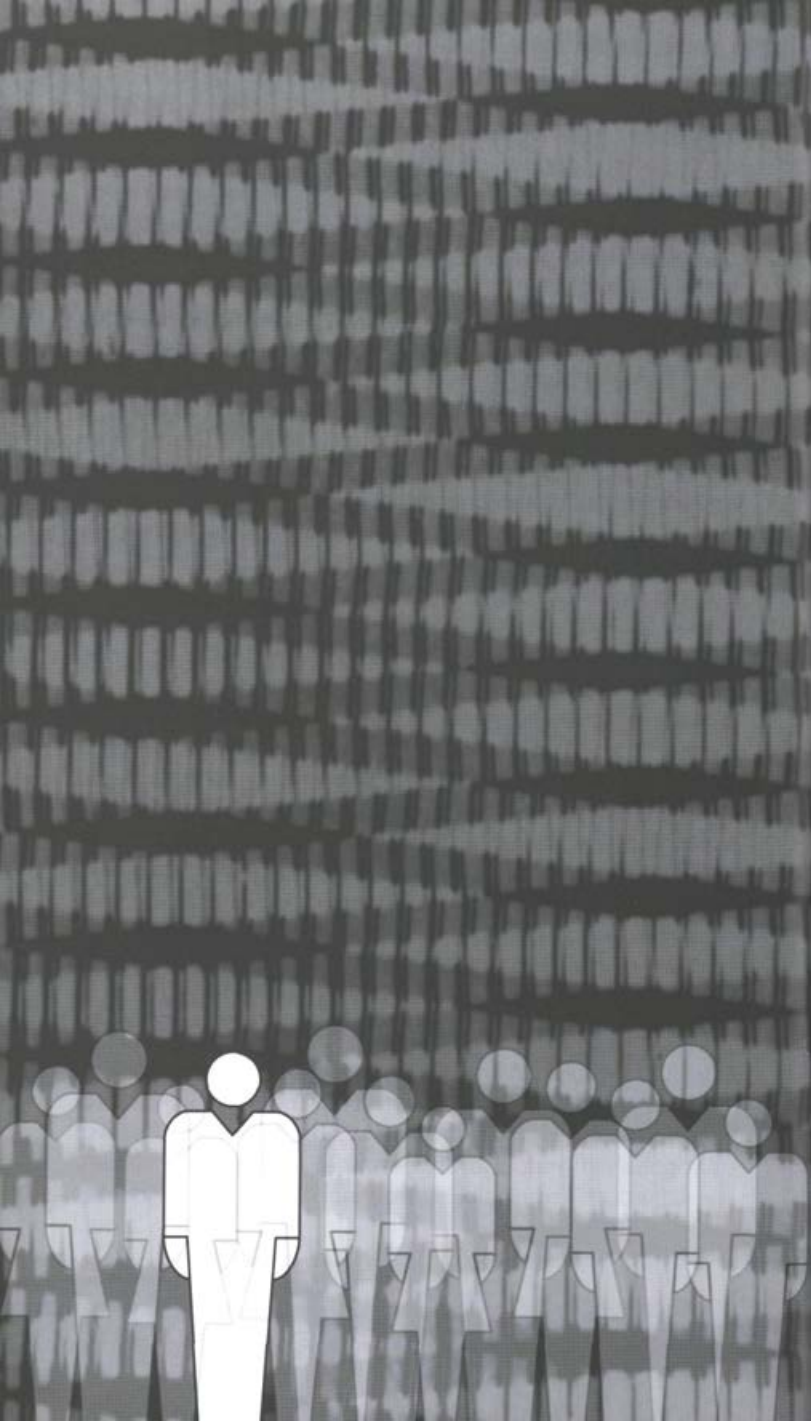
"MOLOTOV NE NATO FEST" je opominjal s šaleškega gradu. Oktobar 2002.

bilo v igri slednje, potem so v Šaleškem študentskem klubu razrešili dilemo med predpotopnim delovanjem današnje študentarije, ki je bilo v primeru študentskih demonstracij pred parlamentom pod ravnijsko sindikalnega gibanja iz 19. stoletja, in političnim delovanjem političnih beštij, kot to alternativo v izvrstni študiji demonstracij ob obisku Busha in Putina v Sloveniji opredeli Tonči Kuzmanič (2002). Za razumevanje konteksta bom uporabil nekoliko daljši citat v zvezi s Kuzmaničevim tematiziranjem naloge, pred katero smo postavljeni kot politična generacija: »[...]na ravni tega, kar je) postaja družba zame čedalje bolj 'najlepša grdoba', 'najsvobodnejša sužnost', 'najbolj razvita nerazvitost', 'celovito sistematično ničenje', 'samomorilska celota' ..., ki je vse prej kot 'naša'. Je pač skrajno samosvoja, razširjajoča se v slabo neskončnost in v tisto, kar bom imenoval globalizacija. Zame je globalizacija predvsem globalizacija Družbe oz. vsega družbenega, in sicer bolj ali manj na način podružbljanja. Podružbljanje pa vidim kot čedalje bolj nečloveško področje človekovega dela in izdelovanja (*poesis*), kot domovino *homo fabra* (ožje, *homo oeconomicusa*), predvsem pa kot kraljevstvo medializiranega/virtualiziranega mainstreama v skupnosti z establišmentom. Torej, kot nekakšno odprto totaliziranje, odprt totalitarizem oz. totalitarizem odprt v neskončnost lastnega (samo)napredovanja (samo-razvoja). Po moji se je slednjemu moč postaviti po robu le še z redefinirano politiko, ali bolje in natančneje, s političnim delovanjem političnih beštij. Danes je premalo biti levičar. Preostalo nam je le še to, da smo politične beštije, ki bodo skušale postaviti (ne pa 'ukiniti') meje družbi in družbenemu, podružbljanju, *homo oeconomicusu*...« (Kuzmanič, 2002: 8, 9).

Tako. To je splošni okvir, ki ga po mojem AC Molotov udejanja skozi svoje akcije in za katerega predpostavljam, da je bil ozadje odločitve šaleških študentov o vabilu molotovcev v Velenje. Če se glede tega ne motim, potem ni razlogov za zaskrbljenost glede identitete Šaleškega študentskega kluba.

Literatura

- Althusser, Louis (1980): Ideologija in ideološki aparati države. V zborniku: Ideologija in estetski učinek. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Kuzmanič, Tonči (2002): Policija, mediji, UZI in WTC: (Anti-globalizem in terorizem). Ljubljana: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
- Močnik, Rastko (2002): Komunizem ali barbarstvo? Mladina (5. avgust 2002), št. 31, str. 31.

VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA PRI INTEGRIRANJU ZNANSTVENO- RAZISKOVALNIH DEJAVNOSTI MLADIH IN PROBLEMATIKA POMANJKANJA AKTIVIZMA

Povzetek:

Prispevek se ukvarja s problematiko vloge študentskega kluba pri integriranju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti mladih z lokalnimi skupnostmi, iz katerih izhajajo in s problematiko pomanjkanja aktivizma za takšno sodelovanje in sodelovanje pri dejavnostih študentskih klubov nasploh. Njegov prvi del najprej pokaže nezadostnost običajnega pojmovanja rešitev za prvo problematiko. Tukaj skušam pokazati, da znanstvenoraziskovalne dejavnosti ne gre izključno vezati le na lokalne tematike in da so prisotni še drugi načini uspešnega integriranja z lokalnim, ki so ravno tako vredni pozornosti in v končni fazi finančnega vlaganja. Drugi del prispevka se ukvarja s problematiko pomanjkanja aktivizma med mladimi pri sodelovanju tako pri dejavnostih študentskega kluba kot tudi v širšem okviru lokalnih entitet. Tu poskušam zagovarjati vrsto utilitarističnega pogleda na svet in družbo in ga preslikati v lokalne okvire in na aktivizem. Odgovor se skriva v 'pogodbi' o sodelovanju, ki tako mladim kot lokalni skupnosti zagotavlja kar največje koristi.

VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA PRI INTEGRIRANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNIH DEJAVNOSTI MLADIH IN PROBLEMATIKA POMANJKANJA AKTIVIZMA

V prvem delu prispevka se bom ukvarjal s tematiko vloge in mesta študentskih klubov, mladinskih centrov, raznih društev in podobnih institucij mladih in za mlade pri njihovem znanstvenoraziskovalnem udejstvovanju, ki bi se navezovalo na lokalno entiteto, iz katere ti mladi izhajajo. Študentje in ostali mladi vse premalo delujejo v smeri svojega znanstvenega raziskovanja ali interesa ne povezujejo s področjem, regijo, mestom ali krajem, iz katerega prihajajo. Pogosto krivda ni samo na njihovi strani in pri odgovoru na to vprašanje je potrebno upoštevati več dejavnikov. Problem pred nami se nam na prvi pogled lahko zdi docela preprost in odgovor nanj tako enoličen, da ga imamo že kar pripravljenega. Študentje bi se morali pač v večji meri odločati za obravnavo lokalnih tematik pri svojem raziskovanju. Vendar je ta odgovor prisoten že vseskozi, pa vendar se stvari na tem področju ne spreminjajo na bolje, prej nasprotno, in nobenega dobrega razloga ni videti, da bi bili lahko pri napovedih manj črnogledi. Poiskati bo potrebno druge rešitve oz. dati staremu odgovoru novo strukturo. V drugem delu prispevka pa se bom posvetil problematiki pomanjkanja aktivizma med mladimi pri sodelovanju tako pri dejavnostih študentskega kluba kot tudi v širšem okviru lokalnih entitet. Tu bom poskušal zagovarjati vrsto utilitarističnega pogleda na svet in družbo in ga preslikati v lokalne okvire in aktivizem.

I.

Poskušajmo pri obravnavi problemov iz prvega sklopa najprej najti in izdvojiti entitete, ki so ali bi morale biti prisotne pri integriranju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti študentov z lokalnimi okvirji. Nedvomno lahko izpostavimo naslednje:

- študentje in ostali mladi,
- študentski klubi, mladinski centri ter ostale podobne organizacije in društva,
- lokalne oblastne strukture,
- pristojne upravne službe,
- lokalne izobraževalne in v določeni meri tudi kulturne ustanove,
- študentova matična izobraževalna ustanova,
- mediji,
- gospodarsko zaledje regije.

Preden se lotimo odgovora na vprašanje kako vse te dejavnike uspešno in plodno povezati v delujočo celoto, pa moramo najprej odgovoriti še na eno pomembno vprašanje. Kaj pri našem problemu sploh pomeni lokalno, v primeru Velenja mestno? Odgovor, da se mora študentova znanstvenoraziskovalna dejavnost v celoti ali pa vsaj delno prekrivati z lokalno obarvano tematiko, ni ne nujen ne zadosten. Lokalna tematika oziroma boljše tematike ne smejo determinirati množice tem in vsebin, ki se jih raziskovalec lahko loti. Eno od področij, kjer se ta nezadostnost lokalnih tematik evidentno kaže, so vsekakor naravoslovne znanosti.¹ Tukaj osnovnih raziskovanj ne moremo vpeti samo v lokalne okvire, saj naj bi bili univerzalno veljavni, gotovo pa do neke mere drži, da je neposredna uporabnost splošnih raziskav lahko v določenem okolju bolj ali manj prisotna. Kako je s tem v družboslovnih oziroma humanističnih znanostih? Lahko vsaj tukaj zagovarjamo to, da morajo lokalne teme zadostovati? Po tem stališču, in če za primere prevzamemo lokalne okvirje Velenja ali Šaleške doline, naj bi se tako npr. študent zgodovine lahko ukvarjal z zgodovino srednjeveških stavb in ostankov na tem področju, zgodovino rudarjenja, razvojem določene vasi znotraj tega področja ali po-

¹ Ker sem sam študent dveh izrazito humanističnih znanosti, zgodovine in filozofije, bo mogoče v nadaljevanju moj prispevek bolj usmerjen na področja teh znanosti. Vendar je moje mnenje, da se lahko večina splošnih zaključkov, ki jih bom podal, *mutatis mutandis* uporabi tudi za naravoslovne znanosti.

dobnim. Vsekakor pa bi nerelevantne teme bile npr. zgodovina rimskega imperija, križarske vojne in taborsko gibanje na Slovenskem ... In če bi tukaj še lahko našli kakšne povezave s Šaleško dolino, pa bi *a priori* odpadla npr. večina tem iz teorije zgodovine. Ali lahko torej na tem področju lokalnemu dovolimo popolno prevlado? To je vprašanje, na katerega bom v nadaljevanju poskušal podati negativen odgovor.

Prvi način, kako se lahko študentovo znanstvenoraziskovalno delo veže na določeno lokalno entiteto, res lahko poteka preko množice lokalno določenih vsebin. Lahko ga poimenujemo način A, vez študenta z lokalnim, ki jo vsebuje, pa vsebinsko-strukturalna vez. Pri tej vrsti povezave so neposredni rezultati, ali če hočete korist, za lokalno entiteto očitnejše, lažje dosegljive in zelo pregledne. Po mojem mnenju pa je pglavitna težava ali slabost načina A v tem, da se pogosto dogaja, da zanj ni prave motivacije predvsem pri študentih, tudi če se že, kar je na žalost tudi precej redek dogodek, ta motivacija kaže na strani lokalne skupnosti. Te teme se študentom pogosto zdijo nezanimive in neprivlačne, če pa v njih že vidijo določene zanimive in raziskovanja vredne aspekte, so ti razlogi neredko utišani s strani negativne motivacije in razlogov (npr. na njihovi študijski poti jim obravnava teh tem ne bi neposredno koristila, saj so fakultete na določen način nenaklonjene samostojnemu raziskovanju, obravnava teh tem bi vzela študentom veliko časa ...). Ta način torej ni zadosten za rešitev našega osrednjega problema.

Vendar poleg tega načina obstaja še drug, manj neposreden, a vsled tega nič manj bistven in učinkovit tako za študente kot za lokalne skupnosti. Poimenujmo ga način B, vez ki ga določa pa funkcionalno-institucionalna vez. Obei za motivacijo in aktivno sodelovanje udeleženih študentov so po mojem mnenju pri tem načinu večji. Prepreka, ki jo je v prvi vrsti potrebno preseči, pa so neupravičena pričakovanja neposrednih in takojšnjih koristi za lokalno entiteto. Pri načinu B mora obveljati popolna vsebinska oziroma tematska svoboda pri znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

Mogoče si lahko nadaljnje razlike ter prednosti in pomanjkljivosti med tema dvema načinoma, A in B, pregledneje predstavimo, če poskušamo za vsak način navesti nekaj značilnih organizacijskih oblik sodelovanja med mladimi in lokalnimi entitetami. Pri načinu A lahko tako med te oblike uvrstimo neposredno štipendiranje ali mecenstvo nad študenti za določeno vsebinsko ali tematsko usmeritev njihovega študija. Nadalje se lahko pri tem načinu vzpostavi vsebinsko povezana mreža raziskav k strukturni izgradnji celote, h kateri bi se lahko pristopalo po posameznih korakih, hkrati pa bi bila dovolj odprta za nove pristope in sveže pobude. Mlade bi se moralo tudi več vključevati v znanstvenoraziskovalne projekte, ki že potekajo v okvirih lokalnih entitet. Stvar, ki jo v določeni meri že poznamo so tudi razpisi za znanstveno obravnavo določenih usmerjenih tem, ki pa morajo kot takšni osvetljevati tudi njihovo aktualnost, po drugi strani pa vsebovati točno določene pogoje in obveznosti tako za razpisovalca kot za tistega, ki se bo na razpis prijavil. Študente se lahko tudi vzpodbuja k pisanju diplomskih, magistrskih ali doktorskih del, ki se bodo vsebinsko vezala na množico lokalnih tematik, vendar mora hkrati to potem tudi pomeniti promoviranje teh del, urejanje njihove dostopnosti širšemu krogu lokalnega bralstva in podobno. Bistvo organizacijskih oblik znotraj načina A je torej neposredna vsebinska navezanost na lokalno. Zaenkrat še nisem spregovoril o posameznih dejavnostih, ki smo jih izpostavili v začetku prvega dela, in o tem, kakšno bi moralo biti mesto le-teh pri omenjenih organizacijskih oblikah. Ta obravnava bo sledila v nadaljevanju.

Znotraj sklopa organizacijskih oblik, ki ga zaznamuje način B, pa npr. lahko uvrstimo izdajanje znanstvenih revij, raznih zbornikov in drugih publikacij, v katerih bo prostor predvsem, ne pa izključno, namenjen mladim, ki izhajajo iz lokalne skupnosti, kjer se bo oblikoval center izdajanja. Te publikacije morajo biti vsebinsko odprte², njihovo podlago mora-

² Tukaj mislim predvsem na odprtost za nelokalne tematike, ne pa nujno odprtost z znanstveno predmetnega stališča. Če bi bil nek zbornik namenjen predvsem zgodovinskim in socioloških temam, bi bilo to povsem legitimno.

jo predstavljati določena jedra oziroma krogi znanstvenega raziskovanja, ki jih bodo v večini sestavljali mladi. Kot pomoč in oporo bi moral delovati tudi širši krog ljudi iz lokalnih oblastnih struktur, izobraževalnih institucij in gospodarstva, ki bi lahko služil kot posvetovalni organ. Študentski klub bi moral v tej zvezi zagotavljati potrebno organizacijsko podporo. Publikacije te vrste morajo biti odprte tako že uveljavljenim kot še neznanim avtorjem, edini pogoj mora biti ustrezna raven kakovosti prispevkov. Nadalje v ta drugi način povezovanja sodijo še razni znanstveni seminarji, simpoziji, predavanja, večerni pogovori, krožki in podobno. Tudi tukaj je potrebna vsebinska odprtost. Bolj naravoslovno usmerjena oblika načina B so tudi najrazličnejši raziskovalni tabori. Ne glede na konkretno izoblikovano organizacijsko obliko delovanja je ključno to, da se ob vsaki posamezni obliki zbere in zbira določen krog ljudi. Ta predstavlja osrednjo gonilno silo, poleg te pa je potrebna še neka stalna jedrna točka³ (to je npr. publikacija, simpozij, krožek, društvo ...), ki bo vztrajala in skozi čas ostajala prisotna kljub menjavi študentskih generacij.⁴

Kako torej v obeh načinih povezovanja plodno združiti zgoraj naštetе dejavnike, da bi bili rezultati kar najboljši? Tukaj bi moral nastopiti študentski klub oz. njemu podobne institucije. Te morajo biti tiste, ki bodo predstavljale vez med vsemi ostalimi dejavniki, nekakšno organizacijsko jedro. Navsezadnje je študentski klub kot takšen s tem namenom tudi ustanovljen in financiran. To že, bi lahko kdo odvrnil, toda spodbujanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki bi se vezala nazaj v lokalne okvire, je le ena od njegovih področij delovanja, denarja pa je tako vedno premalo za vse. To je res stvar notranje ureditve in politike študentskega kluba, osebno pa mislim, da je soudeležba pri pospeševanju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti ena njegovih bolj ključnih

³ Ta je vezana neposredno na lokalno, ne pa na vsebine, s katerimi se ukvarja.

⁴ To ne velja le za znanstveno–raziskovalne dejavnosti, temveč je to eden najpogostejših problemov tudi pri ostalih dejavnostih študentskega kluba.

9. NARAVA, EKOLOGIJA, KRAJINSKA ARHITEKTURA

- Krajina (predelitev, razlogi za nastanek, posledice, pomen)
- Krajina nekoč in danes
- Ekološki, sociološki in psihološki, ekonomski in drugi vidiki urejanja prostora v Šaleški dolini
- Krajinska tipologija v Šaleški regiji (krajinske posebnosti)
- Mesto krajina (odnos med grajenimi in naravnimi - pomen prvih zelenih površin v mestu)
- Zgodovina vrtnic smetnosti (pogled v posamezna zgodovinska obdobja) vpliv na zgodovinsko in družbeno dogajanje v svetu
- Odnos človek-okolje: kriza okolja, globalni problemi
- onesnaževanje + nezavedanje posledic
- Problematika identitete slovenske krajine

INFORMATIVNI DNEVI - KCIN

Sobota, 21. april 2001

09.00 GALERIJA

Izvedli bomo kaj več o delu v galeriji, razstavi politiki, pedagoški dejavnosti, o zbirki, o delu kustosa/galerista.

10.00 KNJIZNICA

Kakšni so razvojni plani knjižnice, spletna knjižnica, domovinski oddelki.

11.00 VILLENŠKI GRAD MUZEJ

Odpela se nam bo prijava knjižnica: arhiv, izvedli bomo kaj več o delu v muzeju

OBJAVA SEMINARJA

Tako je to. Prideš na fax, dajo ti en dolg seznam seminarjev, ki jih moraš narediti. Potem se trudiš, mrežično iščeš literaturo, tipkaš, primerjaš, analiziraš, nato pa profesor stvar pregleda - če pregleda - in seminar že lahko doma na polico se kameradit s prahom.

Je tudi tvoj seminar tako nebedno končan?

Če se ti zdi, da bi bil zanimiv za objavo, odpisni prali in ga na disketi prinesi na uradne ure ŠSKja, ali pa ga pošli na naslov: seminarask@hotmail.com

Tako ga bomo lahko skupaj brali na serverja ŠSKja.

Teme za izdelavo študentskih seminarjev in vabilo na informativni dan v KCIN.

nalog. Študentski klub je tisti, ki mora najprej navezati aktivne stike s svojimi člani oz. pritegniti kar najširši krog članstva, biti odprt za njihove pobude in potem delovati v smeri, da bi interese svojih članov predstavil lokalnim oblastnim strukturam, kandidiral pri razpisih upravnih služb in iskal povezavo z gospodarstvom. Ko bodo nekateri projekti v okviru znanstvenoraziskovalnega delovanja stekli, mora vključiti tudi lokalne medije, pritegniti k njim lokalne izobraževalne ustanove in aktivno obveščati tudi matične fakultete študentov. Glede zadnjih bi bilo smiselno z njimi skleniti določene dogovore, kjer bi študentova udeležba pri lokalnih projektih nadomestila vsaj simboličen del študentovih rednih obveznosti.

Ta zgodba je lepa, bi kdo ugovarjal, toda kako jo tudi uspešno izvesti? Odgovor na to vprašanje sledi v drugem delu prispevka, v katerem bom spregovoril o aktivizmu študentov, hkrati pa bo moj pogled dovolj splošen, da bo lahko veljal tudi kot odgovor na zgornji izziv.

II.

Preostane nam le še tematika pomanjkanja aktivizma med mladimi, ki jo bomo povezali še s problemi iz prvega sklopa. Pri vprašanju aktivizma čudežne formule ni iskati. Preveč idealistično in optimistično pričakovanje, da bi med mladimi vzbudili neke notranje motivacijske vzgone, ki bi izhajali iz praljubezni do lokalnega okolja, iz katerega izhajajo, je neutemeljeno. Tudi če v nekaterih primerih takšna motivacija obstaja, je ne moremo postavljati kot osnovo vse motivacije in aktivizma.

Že v uvodu sem povedal, da bom poskušal pri tem problemu uporabiti določen splošni pogled na družbo v celoti in ga preslikati na našo tematiko. Ta splošni pogled je mešanica utilitarističnih in pragmatističnih načel, ki bi ga lahko označili kot stališče, da ljudje v veliki večini zasledujejo lastno korist oz. srečo.⁵ Študent bo torej v veliki meri zasledoval lastno korist, ki je seveda lahko prisotna oziroma udejanjena v različnih oblikah. Najpogosteje pri odločitvah prevlada preprosto seštevanje plusov in minusov. Podobni logiki ne sledi samo študent, ampak tudi večina ostalih lokalnih struktur. S sledenjem lastni koristi⁶ ni seveda nič narobe, preseči pa je potrebno tukaj opisani neomejeni utilitarizem. Ta se posebej osredotoča na neposredne in takojšnje koristi in je še posebej slep za ostale koristi, ki bi pravilno osvetljene pogosto prevladale nad prvimi. In kako preseči neomejeni utilitarizem? Odgovor je za področje tolerance že podal filozof David Lewis,⁷ ki mu je uspelo prepričljivo pokazati, da je vsesplošna toleranca koristna, ne glede na to,

⁵ Tukaj sem filozofsko formulacijo utilitarizma precej poenostavil. Prvotno se je to stališče pojavilo v etiki in ga v filozofiji označujejo kot nauk, da je dobro tisto, kar najbolj prispeva k ugodju, sreči, koristi ali užitku kar največjega števila ljudi, slabo pa tisto, kar k temu ne prispeva.

⁶ Tukaj je mišljena študentova lastna korist, pri organizacijah, ki so v te znanstveno–raziskovalne projekte vključene ali razmišljajo o vključitvi, pa lastna korist organizacij kot takšnih in ne posameznih ljudi znotraj njih.

⁷ O tem zagovoru tolerance glej (Lewis, 2000: 159–186); v istem delu (str. 187–200, slov. prevod v Analiza 6/1–2, str. 76–85) pa je podobno pokazano tudi za področje akademskih imenovanj – tukaj se naj bi vzdržali tega, da bi kandidate za določeno mesto izbirali glede na pravilnost in nepravilnost njihovih mnenj o filozofskih problemih.

da običajni (po moji zgornji opredelitvi neomejeni) utilitaristični pogled toleranco razume kot nekaj, kar se pogosto ne spleča.⁸

Neomejeni utilitarizem je moč preseči le z nekakšno "pogodbo", v našem primeru "pogodbo"⁹ za aktivizem in večjo motivacijo za znanstvenoraziskovalne projekte vseh udeleženi v teh procesih. Ta "pogodba" mora vsebovati jasno predstavitev vseh koristi in slabosti sodelovanja pri znanstvenoraziskovalnih projektih, tako skupnih kot tistih, ki jih v tem vidi vsaka posamezna stran. Prednost takšne pogodbe je v tem, da vsem vpletenim stranem omogoča večjo korist, kakor bi jo lahko dosegle, če v tej pogodbi ne bi bile udeležene. In študentski klub? Prav on je ta, ki bi moral prevzeti nalogo oblikovanja takšne "pogodbe", jasno opredeliti pravila udeležbe pri njej, jo promovirati in informirati vse, katerih interese bi se z njo ujema.

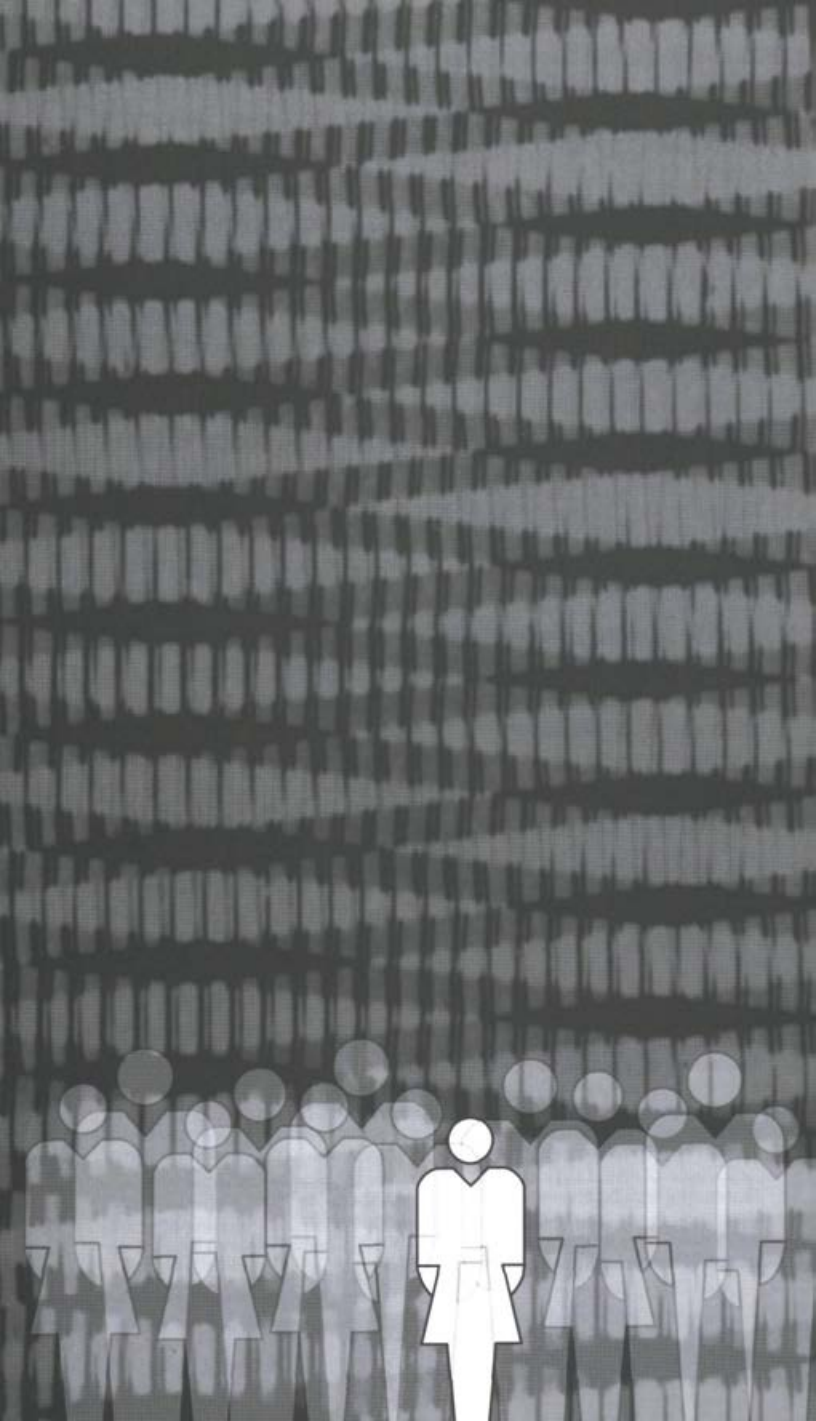
Jedro rešitve našega problema torej ni toliko v ukvarjanju mladih le z lokalnimi tematikami kot v določenih dogovorjenih okvirih delovanja, ki bodo uspešnejši in koristnejši za vse, ki bodo vanje vključeni.

Literatura

- Lewis, David (2000): *Papers in Ethics and Social Philosophy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Strahovnik, Vojko (2002): "David Lewis o toleranci", v: *Analiza*, let. 6., štev. 1-2., str. 86-94.

⁸ O tem glej tudi Strahovnik, 2002.

⁹ Izraz pogodba pišem v navednicah, ker le-ta v zgornjem pomenu pogosto ne bo neka formalna pogodba, ampak bo bližje neformalnemu skupnemu dogovoru oziroma skupni zavezanosti.

POLITIČNA BEŠTIJA

Povzetek:

Niso me prepričali, da politične igrice niso za pridne punce in spodobne fante. Spregledala sem jih, samooklicane politike! Kaj če je rek o politiki kot izvajalki najstarejše obrti izmislek politikov samih? Kaj je lepšega kot v miru igrati svojo igro. Outsider ne bo rinil vanjo, ker naj bi bila nepoštena in skorumpirana do neskončnosti, saj ne bo videl priložnosti uspeha, možnosti izražanja in uveljavljanja svojih idej. Svoja prepričanja bo zaklenil globoko na podstrešje in pozabil nanje.

POLITIČNA BEŠTIJA

Politika je kurba. In politiki so prasci, so mi rekli. Kot svinje pri koritu se grebejo za svojo drobtinico šrota. V politiki vsak skrbi samo za svojo rit! Vsi samo jezik opletajo, na veliko gobcarijo in nič ne povejo. Nič ne naredijo.

So vas prepričali ali ne! Politika je res usran biznis in z njim si ne gre mazati rok.

No, mene pa niso. Prepričali namreč. Niso me prepričali, da politične igrice niso za pridne punce in spodobne fante. Spregledala sem jih, samooklicane politike! Kaj če je rek o politiki kot izvajalki najstarejše obrti izmislek politikov samih? Kaj je lepšega kot v miru igrati svojo igro. Outsider ne bo rinil vanjo, ker je nepoštena in skorumpirana do neskončnosti, saj ne bo videl priložnosti uspeha, možnosti izražanja in uveljavljanja svojih idej. Svoja prepričanja bo zaklenil globoko na podstrešje in pozabil nanje.

Alibi, da si študent, še ni dovolj

Menda se je bolje umakniti in se delati, kot da jih ni, politikov in njihovih dramc. Pridno opravljati dolžnosti, kako malenkost požreti in pod svobodnim soncem živeti. Dolgo, srečno, dolgočasno pokorno življenje!

Fino. Dokler me ne napade zoon-politikon, politična žival. Vanjo se prelevi družbeno bitje, če zbere pogum, da zapusti varno ognjišče svobode znotraj diktature demokracije in se napoti v širni svet enakosti. Takrat se zgodi politika. Politično vdre v družbeno in spremeni pravila igre. Ker politika ni kača, razvlečena skozi vso zgodovino človeka. Politike so eksplozije, kadar se išče pravica. Ko gre za-Res, za telo!

Dolgočasne socialne žuželke ves dan plezajo po mravljišču in svoja jajca guncajo. Višja sila jim razkoplje zapleten sistem ulic in hodnikov, one mirno primejo za kramp in lopato ter še bolj trdo delajo, da nadomestijo izgubljeno.

Dobro je, da imamo časopis, ki je že

Politična beštija¹ pa zarjove in zatuli, ko ji stopijo na rep. To je njen rep, njeno telo. Sama se čuti odgovorna zanj. Zato grize in praska, ko jo hočejo zapreti v kletko. V lepo, človeku prijazno kletko svobode. Politično bitje si ne zatiska oči, zato ve, da onkraj svobodne kletke leži zanemarjena enakost. Počasi jo skuša oživljati, stepsti prah z nje in jo postaviti svobodi ob bok.

Zato društva, klubi, knjige in časopisi. Ni dovolj imeti idejo, se strinjati z njo. Svojo misel je treba lansirati, z njo prebiti zid družbenega in soustvarjati politike. Treba se je vreči v življenje, da lahko sploh začneš živeti.

Misliti politiko kot državni zbor, vlado in stranke je nesmisel, ker politika ni enako oblast. Oblast se zabetonira na vrhu. Skozi ves mandat pogloblja temelje, da ne bi padla dol. Zato ji zmanjka časa za politiko. Zato so politiki obrtniki, zidarji stopničk, ki vodijo na oblast, in bolj ali manj trdnih hišk na sveti gori.

Zato tudi država ni vlada in ne oblast. Država niso le institucije predsednika, ministrov, šefa vlade, niso le stranke, poslanci, svetniki in kvadrilijoni ministrskih (pod)sekretarjev, inšpektorjev, sodnikov, vojakov ter policajev. Država smo ljudje. Država je vsak posameznik in sleherni kamenček, riba v morju. Je vse, kar je in biva skupaj in želi bivati skupaj. Enakovredna drugačnost psa, mačke in ptiča, kepe snega, marjetice, zelene, rdeče, črne, pravilne in napačne rešitve, pedra, bosanca, ateista in antikrista.

Nič manj vredna nisem od okolajnanih in od ljudstva izvoljenih predstavnikov. Ravno v tem je fora. Oni so izvoljeni od ljudstva, od mene! Izvoljeni, da služijo meni, da poslušajo moje mnenje, da ga uresničujejo, kadar ne krati pravic sobivalcev, s katerimi si delimo isto točkico v prostoru in času. Politične institucije (predsedniki, ministri, šefi vlade, strank, poslanci, svetniki in (pod)sekretarji, inšpektorji, sodniki, vo-

¹ Izraz 'politična beštija' ni zrasel na mojem zelniku, temveč ga povzemam po predavanjih političnega analitika, raziskovalca in predavatelja dr. Tončija Kuzmanica.

jaki ter policaji) opravljajo svoje delo, storitvene dejavnosti za državljane. S tem namenom so bili ustvarjeni, če se še spominjate. Pisati morajo zakone, kot formaliziran izraz interesov vseh državljanov. Ravno tako kot morajo skrbeti, da ti zakoni veljajo za vse enako.

Zato nikoli ne morem pristati na znano gostilniškoomizno: »Pa daj, pusti politiko! Politika je kurba.« Ali ni to ena čudovita rešitev, ki nam jo servirajo? Kaj je lažjega, kot pustiti stvar, da grejo svojo pot? Brez sekiranja, živciranja in zahtevnega interveniranja. Konec koncev mi ne gre tako slabo.

Zato pišem. Ne strinjam se in nasprotujem. Podpiram. V ustavi RS je slehernemu državljanu in prebivalcu Slovenije zagotovljena temeljna pravica, da svobodno in enako izraža svoje mnenje ter živi v skladu s svojimi interesi. Izkoriščam jo – ali bolje: trudim se jo izkoriščati. Na vso moč si želim, da bi zaprašene črke iz ustave zaživele in stopile v zavest. Da bi vsi izkoriščali in zahtevali uresničevanje svojih pravic. Da jim ne bi bilo vseeno.

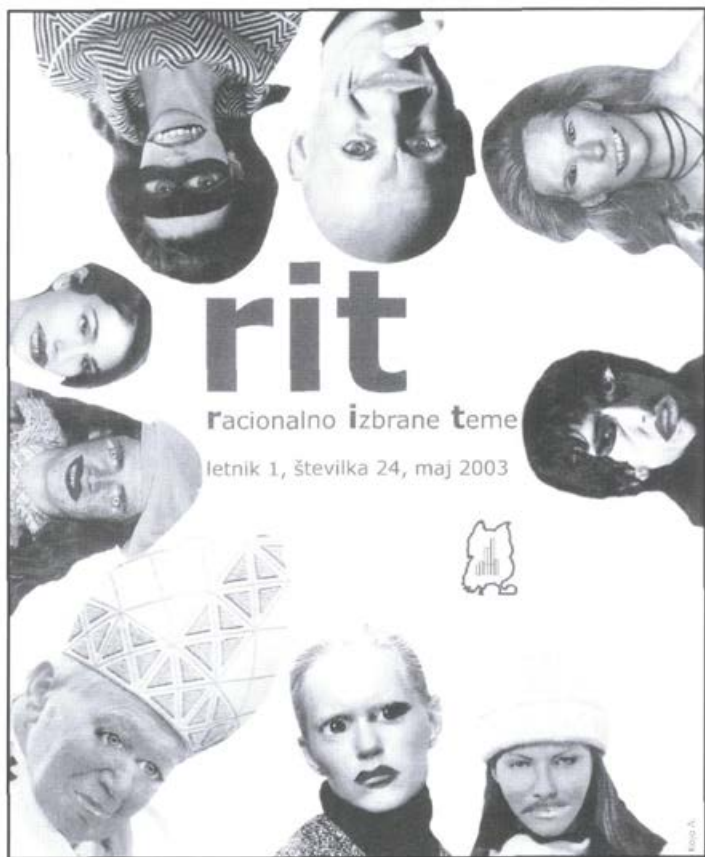

**Študent si bo pisal sodbo sam,
ne bo mu je ne frak in ne talar!**

Časopis je eden od kanalov spreminjanja konsenza. Številne 'napredne in narodnobuditeljske' ideje so postale del slovenske ljudske zavesti zaradi časopisa, ne glede na to, kako nezaslišane so se sprva zdele. Košček po košček, delček za delčkom pretaka pasivno v aktivno.

Tu in tam se zgodijo mravljinci, ko prebrano ne da spati. Ko moramo izreči, kar razbija v nas. Dobro je, da imamo časopis, ki je že generacije nazaj predrl tunel, po katerem študentje kričimo v javnost. Zato zinimo, kadar nas veseli, jezi, ali samo malo srbi. Pa čeprav na lokalni in generacijsko močno omejeni ravni. Zame je to veliko bolj politično kot predenje časa v parlamentu.

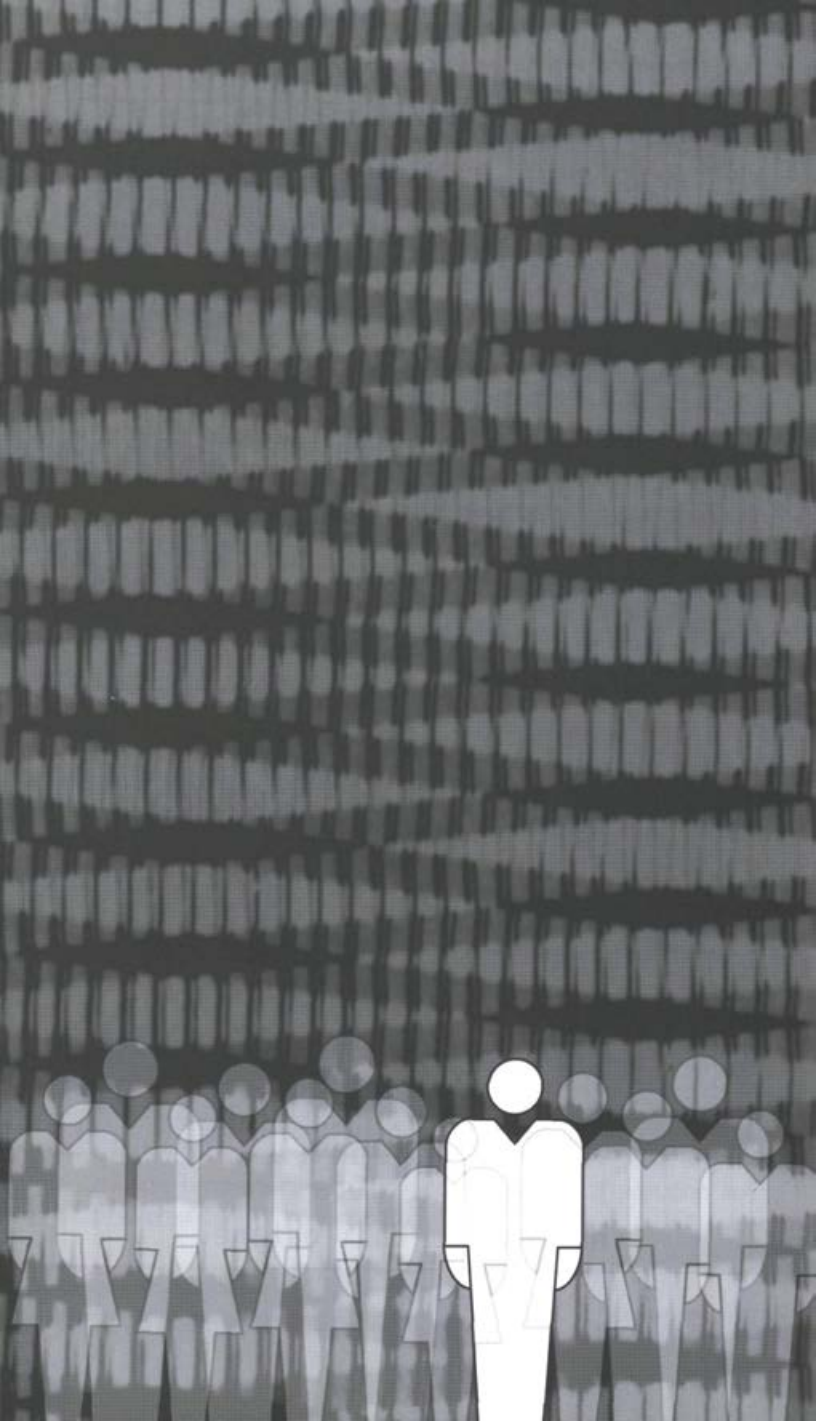
Študent si bo pisal sodbo sam, ne bo mu je ne frak in ne talar!

RIT

rit je lepa.
naj takšna tudi ostane.

nas veseli, jem ali samo malo srbij.

KRIZA IDENTITETE IN SMISLA

Povzetek:

Avtor predstavi tezo o krizi v delovanju ŠŠK-ja, ki jo dokazuje z vrsto različnih kazalcev. Vzroke krize išče v nerazumevanju vloge, pomena in širšega konteksta delovanja ŠŠK-ja, hkrati pa opozarja na širše družbene razmere, posledica katerih je tudi kriza drugih študentskih klubov širom po Sloveniji. V nadaljevanju poskuša predvideti nekatere možne poti razvoja ŠŠK-ja v prihodnje, zaključi pa s predlogi možnih ukrepov in dejavnosti, ki bi prispevale k učinkovitemu in plodnemu razvoju kluba. Med njimi izpostavlja predvsem izdelavo jasnih in vsem znanih pravil igre, ki bi zagotovila odprtost in javnost delovanja kluba.

KRIZA IDENTITETE IN SMISLA

Teza, po kateri naj bi se v zadnjem času Šaleški študentski klub (v nadaljevanju ŠŠK) nahajal v krizi, je mogoče (pre)drzna in za marsikoga gotovo vse prej kot neproblematična. Vendar pa vrsta kazalcev zgovorno priča o tem, da žal ni brez realne osnove. Na trenutke se namreč zdi, kot da aktualne generacije zadnjih let ne vedo prav, kaj s klubom, ki se je znašel v njihovih rokah, početi. Vendar pa je potrebno že na samem začetku poudariti, da bi bilo vsaj pomankljivo in netačno, če že ne nepravilno, vzroke krize locirati izključno v študentske generacije ob prelomu stoletij. To nikakor ni namen tega eseja – njegova ambicija je dosti manj skromna in sega drugam, saj si domišlja, da bi z osvetlitvijo kompleksnega in večplastnega konteksta delovanja ŠŠK-ja prihajajoče generacije mogoče vendarle lažje uzrle namen in pomen svojega kluba. Pa ne zato, ker bi mi, ki smo svoja študentska leta že odživel, bili zato toliko pametnejši in imeli jasne odgovore na kompleksna vprašanja, povezana z delovanjem ŠŠK-ja. Ne, nič sposobnejši in nič pametnejši nismo od današnjih šškjevcov – od njih se razlikujemo le po tem, da smo zaradi nekaj kratkih, a sprememb polnih let starejši, ta distanca pa nam omogoča, da kot *palčki na ramenih velikanov* malce jasneje vidimo neprimerno večji del mozaika, ki ga poznamo pod imenom ŠŠK. Kriza, o kateri pričujoča pisarija govori, pa korenini ravno v ne-videnju tega mozaika, v nerazumevanju širšega konteksta, znotraj katerega danes deluje ŠŠK. Konteksta, ki ga odločilno določajo hitro spreminjajoče se družbene razmere, v katerih se nahaja naša družba. Zato se je pri iskanju razlogov za nemočno stopicanje na mestu, v katerem se je ŠŠK znašel v zadnjih letih, nujno potrebno ozreti tudi preko plota aktualnih študentskih generacij.

A preden se lotimo vsaj bežne analize tega širšega konteksta delovanja ŠŠK-ja poglejmo, na podlagi česa sploh lahko sklepamo, da je ŠŠK v krizi.

INDIKATORJI IN POSLEDICE KRIZE

Večini danes aktivnih ššskjevcev je verjetno teza o krizi identitete in smisla nerazumljiva, številni pa ob njeni omembi tudi bolj ali manj odkrito negodujejo. Največkrat je to negodovanje legitimno, saj mnogi med njimi veliko svojega prostega časa in kreativne energije posvetijo delu kluba. Napačno bi bilo tudi trditi, da posledice tega njihovega vložka niso vidne – ŠŠK je neposredno ali posredno odgovoren za številne uspešne projekte, ki so v zadnjih letih ugledali luč sveta v Šaleški dolini, nekateri pa tudi širše. A za kolikor toliko realno oceno ŠŠK-jevega dela je vendarle potrebena širša perspektiva, ki jo lahko dosežemo s primerjavo pogojev in rezultatov dela kluba v preteklih obdobjih.

Če npr. za primerjavo vzamemo obdobje v začetku ali sredi devetdesetih let,¹ ko je bilo sistemsko financiranje lokalnih študentskih združenj predstavljivo le v najdrznejših sanjah, lahko ugotovimo, da se število takrat izvedenih projektov ni bistveno razlikovalo od števila, s katerim se klub ponaša v zadnjih letih (pri tem moramo upoštevati tudi samo naravo izvedenih projektov, saj npr. organizacija nekega enkratnega dogodka ni ekvivalentna denimo prirejanju sicer še kako dobrodošlih rednih tedenskih tečajev; ali povedano drugače: če v štirih tednih klub organizira npr. tarok turnir, razstavo in dva koncerta, to ne more biti popolnoma primerljivo s štirimi tedenskimi seansami tečaja francoščine). Denarna sredstva za delovanje kluba, ki so jih pred desetletjem študentje šele morali izprositi od različnih sponzorjev in donatorjev, so seveda z današnjimi udobnimi proračuni, ki so vsakoletni garnituri ob prevzemu krmila kluba (brez njihovega najmanjšega truda) že avtomatsko zagotovljeni, popolnoma neprimerljiva. Bežna ocena razmerja med takratnimi in današnjimi finančnimi sredstvi ŠŠK-ja je vsaj 1:10. Ko torej primerjamo rezultate delovanja kluba nekoč in danes ter pri tem upoštevamo tudi razpoložljiva sredstva, lahko ugotovimo, da bi ti rezultati bili lahko tudi boljši.

¹ To je čas, v katerem sem tudi sam aktivno sooblikoval dejavnosti kluba, zato takratne razmere precej dobro poznam.

Da pa ne bi merili uspešnosti delovanja kluba le na podlagi kvantitativnih kriterijev, si je nujno potrebno ogledati tudi samo vsebino izvedenih projektov. Ko primerjamo programe zadnjih let s tistimi iz začetka devetdesetih, lahko ugotovimo, da v delovanju ŠŠK-ja primanjkuje predvsem vsebinske inovativnosti. Le neznatni del v zadnjih letih izvedenih projektov je bil zares nov, velika večina pa predstavlja dolgoletni železni repertoar kluba. Samo po sebi to seveda ni problematično, saj je ohranjanje tradicionalnih projektov eden najmočnejših adutov vsakega študentskega kluba. A če gre pri tem zgolj za prazno ponavljanje vzorca iz preteklosti, če klub, kot se včasih zdi, projekte načrtuje in izvaja zgolj zato, ker so se nekoč že izvajali, potem postane zadeva drugačna. Tudi (ali pa celo predvsem) za tradicionalne projekte namreč velja, da brez nenehnega prilagajanja duhu časa, brez prepoznavnega pečata generacije *tukaj in zdaj*, kaj hitro postanejo prazna, komaj smiselna formalnost. Celotno delovanje kluba je namreč v prvi vrsti namenjeno aktualnim študentskim generacijam, zato si morajo zmeraj znova svoj klub prilagajati po lastni meri in ga hkrati tudi zmeraj znova osmišljati. To seveda zahteva določeno znanje, širše razumevanje razmer in nemalo energije. A brez tega bi se tudi celoten klub kar prehitro lahko spremenil v togo institucijo brez življenja, vsebine in smisla, ki je namenjena zgolj sama sebi. S samo težnjo po izboljšavah in rasti na strani kvantitete, se pravi z večjim finančnim vložkom (npr. večji in dražji bendi, več dni festivala, več festivalov, več klubskih časopisov ipd.), se namreč še zdaleč sama po sebi ne izboljša tudi kvaliteta posameznega projekta.

O določeni krizi ŠŠK-ja lahko sklepamo tudi na podlagi primerjave števila ljudi (večinoma študentov), ki (so)oblikujejo različne projekte kluba (ali pa se teh projektov vsaj aktivno udeležujejo). Zelo težko bi namreč trdili, da je danes takih več, kot jih je bilo pred desetletjem – prej bi verjetno držalo

nasprotno.² Poleg stagniranja, če že ne kar upadanja števila aktivnega članstva (gledano vsaj relativno, kot razmerje med naraščajočim številom vseh študentov in bolj ali manj konstantnim številom aktivnih članov ŠŠK-ja), pa k podobnim zaključkom napeljujejo tudi pomenljive spremembe v sami strukturi članstva. Izgleda namreč, kot da klub v zadnjih letih vse bolj privlači posameznike z drugačnimi motivi, kot jih je v preteklosti – če so še pred slabim desetletjem prevladovali vsebinski motivi kot so npr. druženje (bodisi druženje kar tako bodisi kreativno druženje), izkušnje (pa tudi osebna poznanstva), ki jih posameznik z aktivnim delom v klubu pridobi, realizacija različnih skupinskih ali osebnih projektov ipd., pa se je bilo v zadnjem obdobju kar nekajkrat težko izogniti občutku, da poskušajo skozi klub svoje ambicije uresničiti vse številnejši posamezniki, ki jih ženejo predvsem finančni motivi.

V prid tezi o krizi ŠŠK-ja (ali pa nemara o posledicah te krize) govori tudi upadanje aktivnega družbenega angažmaja kluba, hkrati s tem pa seveda neposredno povezano upadanje vloge in kredibilnosti kluba tako v lokalnem kot tudi v širšem družbenem prostoru. Če je v devetdesetih letih klub s svojim javnim delovanjem na lokalnem nivoju bistveno prispeval k nastanku Mladinskega centra (v nadaljevanju MC), na nacionalnem nivoju pa je bil vse do sredine devetdesetih eden daleč najvidnejših klubov, ki so ga v času razcveta podobnih dejavnosti širom po Sloveniji številni klubi uporabili za zgled in kot model pri strukturiranju svojih dejavnosti, pa se je danes lokalna vloga ŠŠK-ja zožila skoraj izključno na ukvarjanje s sabo in svojimi problemi, na nacionalnem nivoju pa kluba takorekoč ni več opaziti. Ko se je pred slabim desetletjem pričelo povezovanje lokalnih študentskih združenj in njihovo formalno organiziranje, je imel ŠŠK pri tem vodilno vlogo, šškvjenci pa so opravljali pomembne funkcije tako v

² Pri tem pa moramo spet upoštevati razliko v sami naravi različnih projektov oz. razliko med aktivno udeležbo v projektih kluba in 'potrošniško' udeležbo na sicer, še enkrat poudarjam, izjemno koristnih jezikovnih, računalniških ipd. tečajih. Ne moremo namreč enakovredno primerjati števila udeležencev pri organizaciji in izvedbi prireditev ali pa števila aktivnih udeležencev različnih večdnevni projektov (taborjenj, smučanj ipd.) s številom udeležencev posameznega tečaja.

obeh ŠOU-ih kot tudi v ŠKIS-u. Danes pa je ŠŠK – večinoma zaradi lastne apatičnosti – v nacionalnih študentskih združenjih domala popolnoma neprisoten, s tem odrezan od informacij in večkrat tudi materialnih sredstev, hkrati pa nima nikakršnega vpliva na oblikovanje in usmerjanje študentskih in mladinskih aktivnosti v širšem slovenskem prostoru.

VZROKI KRIZE

Vzroke za krizo v delovanju ŠŠK-ja je moč iskati v dveh smereh.

Po eni strani ta kriza izhaja iz *endogenih*, notranjih dejavnikov, med katerimi je najpomembnejši že omenjeno nerazumevanja vloge, pomena in širšega konteksta delovanja ŠŠK-ja. Z dokončno dobljenim dolgoletnim bojem za MC se je namreč spremenil tudi prostor mladinskega delovanja, s polnim zagonom MC-ja pa se je spremenilo tudi poslanstvo in z njim naloge ŠŠK-ja. Če si je po izrazito žurerski in zavirljivo homogeni generaciji, ki je po nekajletnem zatišju konec osemdesetih let v veselo življenje obudila ŠŠK z večino njegove tradicionalne dediščine vred, celotno zadevo pa kronala z danes že legendarnim Placom v podzemlju lokalnega kulturnega hrama, prostor za krmilom študentskega plovila priborila ekipa z bolj kulturno-umetniško usmerjenimi ambicijami, lahko danes z udobne časovne distance v tem razberemo legitimno reakcijo na dušeče mrtvilo post-Titovega Velenja. Z rojstvom mlade državnice so namreč dokončno izdihnili še zadnji preostanki sistemsko podprtih mladinsko-kulturniških dogodkov.³ Z demokracijo smo v paketu kupili tudi tržno ekonomijo, subvencionirane eksperimente jezne mladine je zamenjala neprepoznavnost pop prodajnih artiklov, na 'živi' sceni pa je preživela skoraj le še lažna domačnost podalpskega narodno-zabavnega kiča. Tako je bil t.i. 'kulturniški obrat' ŠŠK-ja v začetku devetdesetih let popolnoma razumljiv in legitimen odgovor na tedanje družbene razmere. Desetletje po tem, ko so seveda te raz-

³ Še danes se jasno spominjam svojih prvih najstniških srečanj z nadvse bogato in izjemno pestro punk-rockovsko produkcijo naše 'širše domovine', ki se je vsako leto 25. maja predstavljala na velikem odru sredi Titovega trga.

mere precej spremenjene, pa ŠŠK še zmeraj deluje po istem, danes neizbežno anahronističnem sistemu. Učinkovito reakcijo na spremenjene razmere, v katerih je MC prevzel vrsto dejavnosti, ki jih je pred tem bil prisiljen izvajati ŠŠK, bi pričakovali v novem obratu, tokrat od izrazito kulturno-aktivistične usmeritve nazaj k eminentno študentskim vsebinam. Namesto da si ŠŠK in MC konkurirata s podobnimi projekti, bi morali šškjevci izkoristiti ključno prednost teh novih razmer, ko ŠŠK-ju naenkrat ni več treba skrbeti za celotno področje mladinske kulture, saj to (bolj ali manj učinkovito) počne MC, ŠŠK pa bi se končno lahko posvetil specifično študentskim problemom, ki jih danes gotovo ne manjka. Z obratom k bolj 'sindikalističnih' temam, za katere v preteklosti zaradi izjemno aktivnih kulturnih dejavnosti ni bilo časa in energije, bi klub skoraj gotovo pridobil na vitalnosti (s tem pa na legitimnosti), saj bi naenkrat lahko postal zanimiv za določeno skupino študentov, ki v njem doslej niso našli mesta zase.

Po drugi strani pa na krizo, o kateri govorimo, vsaj tako pomembno vplivajo tudi zunanji, *eksogeni* dejavniki. Pri tem mislim na širše družbene razmere, posledica katerih je tudi kriza drugih študentskih klubov širom po Sloveniji. Med današnjimi generacijami študentov namreč prevladujejo nove, opazno bolj utilitaristične vrednote. Pri tem smo priča svojevrstnemu paradoksu, ko zaradi uspeha prejšnjih generacij, ki so sistemsko uredile področje delovanja študentskih klubov (predvsem financiranje), poteka delovanje klubov danes v drugačnem kontekstu, posledično pa klubi privlačijo ljudi z drugačnimi motivi kot pred leti.⁴ Seveda se je tukaj nujno potrebno zavedati v svoji idealiziranosti popačene slike, ki jo praviloma odseva vzvratno ogledalo časa, zato nima smisla jadikovati po minuli zlati dobi študentskih gibanj, v kateri naj bi bili študentje aktivni, družbeno kritični ipd.

⁴ Izgleda, kot da bi prejšnje generacije z uresničitvijo svojih precej ambicioznih sanj o sistemski ureditvi financiranja lokalnih študentskih klubov slednjim naredile medvedjo uslugo, saj je danes, paradoksalno, velika večina klubov opazno manj dejavnih, kot je bila pred leti, ko so bila sredstva tek klubov nekaj desetkrat manjša kot danes. Včasih se zdi, da so največji problem študentskih klubov ravno zajetni proračuni, s katerimi razpolagajo.

Večina študentov verjetno nikoli ni bila takih. Kljub temu pa je moč zaznati bistveno razliko v motivaciji generacij, rojenih okoli leta 1980, v primerjavi z generacijami, ki jim lik 'tovariša Tita' biva tudi v osebni izkušnji in ne le kot bežen zaznamek v kaotičnem naboru zgodovinskih dejstev. Generacije, ki so začele dojemati sebe in svet okoli sebe v monolitno kapitalistično motivirani družbi, očitno vidijo svet drugače od tistih, ki iz lastne izkušnje vedo, da je družba lahko tudi drugačna. Če je še sredi devetdesetih študentsko življenje nujno pomenilo tudi vsaj delno hedonističen odnos do življenja, ki ga je v veliki meri gnala ustvarjalna radovednost, in če so nad utilitarnimi, materialnimi motivi študentske eksistence prevladovali sicer povečini slabo artikularni, pa vendar jasno prisotni emocionalni momenti druženja, vzajemnega zapeljevanja in opajanja ne le z alkoholnimi, temveč tudi z idejnimi in umetniškimi substancami, pa danes svet izgleda drugače. Če je bil še pred desetletjem študentski prostor odprt vsaj za kolektivno občutenje, če že ne tudi za kreativno izražanje nezadovoljstva nad družbenim življenjem, pa se danes na trenutke zdi, kot da je vodilno gonilo vse večjega dela študentov čim prej dojeti sistem, v katerem so se znašli in si v njem zagotoviti čim boljše možnosti in mesto za učinkovito plezanje po obstoječi družbeni hierarhiji. Takšne razmere pa seveda neizbežno določajo tudi delovanje lokalnih študentskih klubov.

KAKO NAPREJ?

Kakorkoli je analiza kazalcev, vzrokov in posledic krize, o kateri govorimo, nujen pogoj za njeno preseganje, pa bi ostala ambicija pričujoče pisarije brez vsaj skromnega poskusa iskanja možnih izhodov oz. predlogov slejkoprej neizpolnjena. Zato se moramo nujno povprašati tudi o možnih poteh razvoja kluba v prihodnje. Najbolj ugodna in zaželjena bi bila seveda različica, po kateri bi se v bližnji prihodnosti (ali pa se je mogoče že?) pojavila nova generacija šškvcev z novo, lastno vizijo kluba in njegovih aktivnosti. To bi bilo seveda daleč najbolje, saj bi tako ŠŠK zares zaživel za kar najširši krog študentske generacije, s tem našel smisel svoje

razmere, v katerih se nahaja naša

ga obstoja in se izognil problemom z identiteto, legitimnostjo delovanja, prepoznavnostjo ipd.

Študentje kritično o svojem delu

Kljub uspehom, ki so jih dosegli pri vključevanju novih članov v delo kluba, študentje niso povsem zadovoljni – Kje jih čevlji žuli?

Žal pa obstajajo tudi manj optimistične možne poti razvoja dogodkov, med katerimi velja omeniti vsaj dve. Posamični žalostni, a nadvse zgovorni dogodki v nekaterih klubih kažejo na nevarnost prevlade t.i. 'celjskega modela'⁵ v delovanju študentskih klubov, po katerem si klub prilastijo posamezniki oz. manjše skupine, ki pod krinko neprofitnosti in študentskosti izvajajo svoje nemalokrat pol- ali nelegalne poslovne mahinacije. Prve drobcene korake v tej smeri je bilo pred leti že moč zaznati tudi v ŠŠK-ju, vendar jih je skupščina kluba na srečo še pravočasno zaznala in vsaj simbolično sankcionirala. A rastoči proračuni klubov postajajo vse mamljivejši magnet za tovrstne ambicije, zato bo v prihodnje preprečevanju takšnih neželenih dogajanj potrebno posvečati še prav posebno pozornost.

Druška možna grožnja plodnemu delovanju in razvoju lokalnih študentskih klubov je povezana z delovanjem posredovalnic del za študente in diake (razni študentski in mladinski servisi).

⁵ Izraz 'celjski model' uporabljam zaradi precedenčnosti ekstremnih dogodkov v Klubu študentov celjske regije (v javnost so prišli leta 2001), ko je skupnica vodilnih članov eklatantno zlorabila klub za finančno okoriščanje nekaterih posameznikov. Primer še zmeraj raziskujejo pristojni državni organi.

Ureditev, po kateri se država odpove obdavčitvi študentskega in dijaškega dela, del 10-odstotne provizije servisov za posredovanje tovrstnih del pa avtomatsko pripade študentskim organizacijam, je slovenska specifika – česa podobnega v drugih državah ne poznajo. S skorajšnjim vstopom Slovenije v EU bi se lahko zgodilo, da bi zaradi poenotenja pravil z Unijo postopoma odpravili neobdavčenost študentskega dela,⁶ kar bi znatno zmanjšalo sredstva za delovanje klubov, v najbolj črni različici pa bi to prav lahko pomenilo tudi prenehanje njihovega delovanja. V izogib omenjenim (pa tudi kakim drugim) neželenim smerem razvoja kluba bi bilo zato nujno sprejeti določene ukrepe. V prvi vrsti bi moral ŠŠK izdelati jasna pravila igre in s tem zagotoviti predvsem odprtost in prezentnost svojega delovanja. Tukaj mislim predvsem na nujne spremembe statuta in na oblikovanje nekaterih pravilnikov, ki bi natančno urejali določene dejavnosti kluba (npr. razdeljevanje dotacij, izplačevanje honorarjev ipd.). Te aktivnosti bi potekale na podlagi jasnih, vsem znanih pravil, kršitev katerih bi lahko po pravilnikih tudi ustrezno sankcionirali. S tem bi zmanjšali možnost zlorab klubskih sredstev, zmanjšali pa bi tudi med študenti permanentno prisotna ugibanja, nezaupanja in špekulacije o različnih zlorabah. Tako bi denimo ŠŠK delil sredstva za dotacije preko javnega razpisa, v katerem bi bili natančno določeni pogoji kandidiranja in obseg ter način dodeljevanja sredstev, o prijavljenih vlogah bi presojala posebna komisija, ki bi vse prijavljene tudi obvestila o rezultatih postopka izbora, hkrati pa bi tudi natančno določila obveznosti prejemnikov sredstev. Nemara bi veljalo razmisliti tudi o tem, da bi ŠŠK končno začel – podobno kot vse resne organizacije – delovati na podlagi javnega proračuna, ki bi ga na začetku vsakega mandata na predlog izvoljenega predsedstva sprejela skupščina kluba.

Prav tako bi bilo nujno v najkrajšem času vzpostaviti učinkovitejši nadzor nad celotnim delovanjem kluba. V statutu bi

⁶ V povezavi s prej omenjeno možno prevlado 'celjskega modela' bi se lahko zgodilo tudi, da posredovalnice neobdavčenega študentskega in dijaškega dela na podlagi potencialnih ugotovitev o raznih zlorabah tako zbranih sredstev v študentskih klubih ukine kar slovenska država sama.

bilo potrebno natančneje določiti pristojnosti in dolžnosti nadzorne komisije, ki bi jo lahko poleg predstavnikov aktualne študentske generacije sestavljala tudi kakšen starejši, bolj izkušen predstavnik lokalne skupnosti. Delovanje nadzorne komisije bi lahko urejal poseben pravilnik, za njeno delovanje bi lahko namenili tudi nekaj skromnih finančnih sredstev ipd. Najpomembnejše pa je, da nadzorna komisija dobi nekatere jasno določene pristojnosti, da bo sploh lahko ugotavljala kršitve statuta in pravilnikov⁷ ter disciplinski komisiji ali skupščini kot najvišjemu organu kluba predlagala določene sankcije za resnejše kršitve.

Plodno in uspešno prihodnost kluba si je nemogoče predstavljati v izolaciji, zato bi se moral ŠŠK nujno kar najbolj aktivno vključevati v najrazličnejše nacionalne študentske in mladinske organizacije, pobude, projekte itd. Na ta način bo klub sploh deležen informacij o družbenih področjih, ki jih s svojim delovanjem pokriva, prav tako pa bo lažje soodločal o razvoju in upravljanju teh področij.

Zaradi nejasnih možnosti financiranja v prihodnosti bi bilo dobro razmišljati tudi o možnih alternativnih načinih financiranja klubskih dejavnosti, bodisi v sodelovanju z gospodarstvom bodisi s samostojnim nastopom na trgu ipd.

Vsekakor pa bo za svetlo prihodnost ŠŠK-ja nujno potrebno razmisliti, kako nagovoriti velik delež produktivnih študentov, ki za klub zaenkrat ne kažejo pretiranega interesa. ŠŠK mora postati organizacija, namenjena vsem študentom lokalnega območja, a za dosego tega cilja se bo treba približati tudi mlajšim študentom in dijakom ter se spopasti s številnimi napačnimi predstavami, stereotipi in strahovi, ki jih ŠŠK vseskozi zbuja med študentskimi množicami. To pa ne bo mogoče brez intenzivnega razmisleka in aktivnega pristopa k najširši študentski 'bazi', saj je pot vodilnih šškjevcev med študente neprimerno krajša in položnejša od tiste, ki vodi običajnega študenta v klubske vrste. In tega ne bi smela pozabiti nobena resna vodilna ekipa, ki vodi študentski klub.

⁷ Nadzorna komisija bi morala imeti možnost po potrebi tudi že med letom preprečevati nadaljnje kršitve, v skrajnih razmerah pa sklicati izredno skupščino kluba.

PREDSTAVITEV AVTORIC IN AVTORJEV

FRANC AVBERŠEK je zaključil študij rudarstva na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. V Šaleškem študentskem klubu je bil najbolj aktiven med leti 1966 in 1969; v študijskem letu 1968/69 je bil tudi njegov predsednik. Na Rudniku lignita Velenje je najprej opravljal dela obratovodje, za tem je postal vodja Jame Preloge in vodja razvoja v Premogovniku. V letih 1986–1988 je bil član poslovnega odbora za razvojno-tehnično področje Rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje. Od leta 1988 do 1992 je bil direktor Rudnika lignita Velenje. V letu 1991 je zaključil magistrski študij rudarstva na FNT. Leta 1992 je opravljal funkcijo ministra za energetiko Republike Slovenije, med leti 1992 in 1996 pa je bil poslanec Državnega zbora Republike Slovenije. Danes je svetnik v Mestni občini Velenje. Aktivno deluje v Lovski zvezi Slovenije; bil je tudi njen predsednik. Od leta 1997 je direktor Inštituta za ekološke raziskave ERICO Velenje.

ALEŠ ČRNIČ (roj. 1971) je doktor socioloških znanosti, zaposlen je kot raziskovalec v Centru za preučevanje kulture in religije Fakultete za družbene vede, kjer tudi predava na Oddelku za kulturologijo. V študijskem letu 1991/92 je bil podpredsednik, 1993/94 pa predsednik Šaleškega študentskega kluba. V letu 1994/95 je bil kot študentski minister za kulturo član študentske vlade Študentske organizacije Univerze v Ljubljani, bil pa je tudi med pobudniki za ustanovitev Zveze študentskih klubov Slovenije (ŠKIS). V sezonah 1996/97 in 1997/98 je bil programski vodja Kluba K4, v letih 1999–2001 pa programski vodja Festivala mladih kultur Kunigunda.

SILVO GRMOVŠEK je bil rojen dovolj zgodaj, da je še ujel za rep duha časa, ki so ga zaznamovala množična subkulturalna in novolevičarska gibanja iz šestdesetih let prejšnjega tisočletja. Čeprav nima do tistih časov neke izrazite nostalgije, je tisto obdobje odločilno vplivalo na njegovo temeljno opredelitev do, nekoliko pretenciozno rečeno, vprašanj teorije. Sicer je študiral filozofijo in sociologijo kulture in po nespodobno dolgem času tudi diplomiral. Predvsem kot bralec se zanima za vprašanja funkcioniranja ideologije, s posebnim poudarkom na medijih (kjer je nekaj časa delal kot novinar) in tudi predvsem v okvirih, ki jih postavlja teoretska psihoanaliza. Uvršča se med posebneže, ki so prepričani, da ni razlogov za mrk Marxa iz teoretične misli. Nekaj zadnjih let je zaposlen kot bibliotekar v velenjski knjižnici.

DARE HRIBERŠEK (roj. 1972), absolvent na Pravni fakulteti v Ljubljani, dela kot urednik in urednik v informativnem programu TV Slovenija. Odvečno energijo sprošča v plemenu The Stroj, v zasebnem življenju pa je predvsem navdušen privrženec računalniških igraric. Je večkratni delovni predsednik skupščine ŠŠK-ja in njegova dolgoletna siva eminenca.

BORUT JENKO, eden izmed pobudnikov za ustanovitev ŠŠK-ja, je leta 1964 diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Med leti 1965 in 1969 je predaval na takratni strokovni in srednji šoli Rudarskega šolskega centra ter se ukvarjal z meritvami in avtomatizacijo v industriji (TUŠ, RLV, EFE, Chrommet). Leta 1969 je na pobudo takratnega direktorja Ivana Atelška odšel v Gorenje in z izbrano ekipo organiziral

in vodil proizvodnjo televizorjev do leta 1975. Zaradi drugačnih pogledov na vodenje programa elektronike je bil konec leta 1978 prisiljen iz Gorenja oditi. Po tem je delal kot inovator v svobodnem poklicu (in uvedel proizvodnjo računalniških terminalov KOPA v takratni Tovarni Meril v Slovenj Gradcu s skromnimi pričetki računalniškega inženiringa), se ukvarjal z razvojem programske opreme za avtomatsko projektiranje (daljnovodi, jamske električne mreže, optimizacija razrezov ipd.) in računalniško poslovanje v industriji, trgovinah, servisih in gostinstvu. Leta 1991 je ustanovil družinsko podjetje Techno-Soft d.o.o., ki se ukvarja z računalniško avtomatizacijo proizvodnih, projektantskih in poslovnih procesov. Od ustanovitve leta 1997 je tudi izredni predavatelj za predmet *Krmilno regulacijski sistemi* na Višji šoli za elektro-niko v Velenju.

ANA KLADNIK, rojena v drugem letu predsednikovanja Stojana Povha, je bila v šškjevske vrste sprejeta v Delavskem klubu v času pravkar izvoljenega predsednika Petra Lojena. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani študira zgodovino in sociologijo. Delo v klubu ji, razen posedanja v Placu, ni dišalo. Bolj aktivna postane, ko krmi-lo vodita Dražen Marković in Marko Markoja. Veseli jo, da se bo s pričujočim tekstom v času mandata Dejana Ferlina vpisala med diplomirane šškjevke.

ZALIKA KLEMENC - KETIŠ je doktorica medicine, zaposlena kot zdrav-nica v Naravnem zdravilišču Topolšica. Trenutno opravlja specializacijo iz splošne medicine. Kot študentka je sodelovala pri vodenju Šaleškega študentskega kluba kot članica upravne-ga odbora, več let je organizirala Dneve mladih in kulture ter koncerte v Placu. Sodelovala je pri nastajanju RIT-i, glasila Šaleškega študentskega

kluba, in v njem objavila več člankov. Bila je tudi članica nadzornega odbora Šaleškega študentskega kluba. Več let je sodelovala tudi pri obliko-vanju programa Mladinskega centra Velenje in bila organizatorka glasbe-nih prireditev v tem centru.

MATJAŽ KMECL (roj. 1934) je li-terarni zgodovinar, književnik in poli-tik. Diplomiral je l. 1959 iz slavistike na FF v Ljubljani in tu l. 1970 dokto-riral. Bil je med ustanovitelji Šaleške-ga študentskega kluba in tudi njegov prvi predsednik. Kasneje pa je še dolga leta pomagal pri organizaciji akademskega plesa tako, da je pisal program za brucovanje in dolge go-vore, ponavadi v verzih, ki jih je bral Zeleni car. Od l. 1960 je predaval na FF v Ljubljani, kjer je l. 1982 postal redni profesor za slovensko književ-nost. Bil je sourednik *Problemov*, urednik *Jezika in slovstva*, knjižne zbirke *Izbrana mladinska beseda*, *Hrama*, ter prvi vodja jezikovnega razsodišča pri RK SZDL Slovenije. V letih 1982–86 je bil predsednik repu-bliškega komiteja za kulturo, 1986–89 član predsedstva CK ZK Slovenije, med 1990 in 1994 pa član Predsed-stva Republike Slovenije. Leta 1997 je bil izvoljen za rednega člana SAZU.

MARJAN KUKOVEC (roj. 1969) je aktivno deloval v ŠŠK-ju – predvsem na kulturnem področju – v letih 1988 do 1993. Je idejni oče danes tradicionalnega festivala »Dnevi mla-dih in kulture«, ki ga je tudi pro-gramsko in organizacijsko vodil tri leta. Je tudi pesnik (izdal je štiri pes-niške zbirke), zaposlen pa je kot poslovođa knjigarne Kulturnica.

DRAGO MARTINŠEK (roj. 1965) je po končani Gimnaziji Velenje študiral sociologijo na FSPN (današnja FDV). Bil je predsednik ŠŠK-ja v letih 1987/88 in 1988/89. Poklicno pot je pričel na ZSMS Velenje, nato je bil

zaposlen na Mladinskem servisu Velenje in Mestni občini Velenje. Bil je prvi predsednik Mestnega sveta MO Velenje (1994–1998) in podžupan MO Velenje (1998–2002). Danes je zaposlen v zasebnem podjetju, politično pa ostaja aktiven kot predsednik LDS Velenje in svetnik v Mestnem svetu. Njegovi stiki s ŠŠK-jem so omejeni na spremljanje dogodkov, kot predsednik sveta zavoda Mladinski center Velenje pa je tudi soodgovoren za sobivanje MC-ja in ŠŠK-ja v skupnih prostorih v Rdeči dvorani.

JOŽE MEH je leta 1969 v prvi generaciji končal velenjsko gimnazijo, nakar je nadaljeval študij na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Leta 1974 je diplomiral in od tedaj je kot unvezitetni diplomirani psiholog zaposlen v Gorenju, kjer v zadnjem času opravlja strokovna dela na kadrovskega področju. V Šaleškem študentskem klubu je bil najprej blagajnik, nato predsednik, pa tudi sekretar osnovne organizacije (ali pa je bil morda le aktiv) Zveze komunistov v ŠŠK.

KATJA OŠLJAK (roj. 1981) se je po končani gimnaziji v Velenju vpisala na Fakulteto za družbene vede v Ljubljani, kjer študira v tretjem letniku komunikologije, teoretsko metodološke smeri (bolj kot kaj se dogaja jo zanima, kako in zakaj za to dogajanje izve). Že v srednji šoli je eno leto urejala ŠPRIC, glasilo Šolskega centra Velenje, letos pa ureja RIT, ki jo razume predvsem kot izziv, kako prižgati kakšno žarnico nad svojo in ostalimi otopenimi glavami.

DRAGICA POVH (roj. 1953) je bila v času študija tajnica mariborskega aktivna ŠŠK-ja. Diplomirala in magistrirala (iz poslovnih financ) je na EPF v Mariboru. Ves čas je zaposlena na

področju financ in računovodstva – najprej na Ljubljanski banki Velenje, potem na DSSS SIS Gospodarskih dejavnosti, pa v Gorenju na področju planiranja investicij, računovodstva in notranje revizije, kasneje na Upravni enoti Velenje in sedaj na Ministrstvu za notranje zadeve kot notranji revizor (z licenco). Stalno prebivališče ima še vedno v Velenju, trenutno pa živi bolj 'študentsko' življenje med Ljubljano in Velenjem. Z danes aktivnimi šškvjci nima neposrednih stikov, zato pa se s toliko večjim veseljem občasno sreča z bivšimi šškvjci, pa ne le zaradi nostalgičnega obujanja spominov, temveč tudi zato, ker ob vzajemni pomoči nemalokrat rešijo tudi marsikateri praktični problem.

PETER REBERNIK, univ. dipl.inž. elektrotehnike, je bil sredi sedemdesetih dve leti predsednik ŠŠK-ja. Deset let je bil zaposlen v Gorenju v računalniškem centru, tri leta je bil obrtnik na področju računalništva in dvanajst let šef Studia Rebernik d.o.o. (»delali smo lepe stvari, pozabil pa sem pravočasno prebrati knjigo „Končajte v bankrotu“«). Danes je lastnik Založbe Pozoj d.o.o., največ časa pa posveča razmišljanju, kaj bi človek do penzije še počel takega, da bi izkoristil življenjske izkušnje in si na osnovi tega pripravil zalogo za umirjeno kreativno dremuckanje.

VOJKO STRAHOVNIK je univ. diplomirani profesor filozofije in absolvent zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Njegovi poglobljeni interesi so usmerjeni v filozofijo, znotraj nje pa še posebej v moderno etiko, epistemologijo, analitično filozofijo zgodovine in filozofijo Franceta Vebra (1890–1975). Aktivno sodeluje pri Društvu za analitično filozofijo in filozofijo znanosti, Študentski založbi (zbirka *Claritas*) in objavlja članke in prevode v strokovnih filozofskih revijah.

jah. Med temami iz zgodovine so mu najbližja vprašanja teorije zgodovine in nacionalizma. Je tudi član Šaleškega študentskega kluba, v katerem pa kakih posebnih funkcij do sedaj (še) ni opravljal.

MATJAŽ ŠALEJ, univ. dipl. sociolog kulture in univ. dipl. geograf, je zaposlen na ERICu Velenje na oddelku za izobraževanje in trajnostni razvoj. V ŠŠK-ju je bil aktiven med leti 1985 in 1992, in sicer kot član predsedstva za področji informiranja in kulture, urednik in sourednik Riti, član radijske ekipe V imenu sove itd. Med leti 1995 in 1997 je bil član Šaleškega študentskega komornega zbora, od leta 1998 pa je član Šaleškega akademskega pevskega zbora Velenje (v študijskem letu 1999/2000 je bil tudi prvi predsednik ŠAPZ). Od leta 1994 je sourednik Almanahov občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, deloval je kot radijski voditelj na Radiu Velenje (1991–2000), bil pa je tudi urednik ali sourednik štirih zbornikov raziskovalnih taborov.

URŠKA ŠRAMEL (roj. 1977) je diplomirala iz muzikologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V Šaleškem študentskem klubu je v študijskih letih 1998/99 in 1999/2000 opravljala funkcijo tajnice. V letu 2000 je aktivno sodelovala pri ustanovitvi sekcije študentov glasbe. Zaposlena je na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski v Velenju.

JURE TRAMPUŠ (roj. 1973) je diplomirani novinar in magister sociologije. Med leti 1994 in 1999 je bil glavni in odgovorni urednik Racionalno izbranih tem, pa tudi na drugih področjih je bil aktiven član Šaleškega študentskega kluba. Zadnja leta je predsednik nadzornega odbora ŠŠK-ja. Zaposlen je na Mladini kot novinar in urednik redakcije.

MELITA VOVK AMBROŽIČ (roj. 1956) je med leti 1974 in 1979 na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo (danes Fakulteta za družbene vede) v Ljubljani študirala politologijo. Podiplomski študij informacijskih znanosti (smer: bibliotечna znanost) na Univerzi v Zagrebu je končala leta 1999 z doktoratom znanosti. Zaposlena je bila v Knjižnici in dokumentaciji FSPN (danes: Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Gročarja), od leta 1985 dalje kot predstojnica knjižnice. Od 1991 dalje je zaposlena v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, kjer od leta 1998 opravlja dela vodje Bibliotekarskega izobraževalnega centra. Od leta 1995 sodeluje tudi v pedagoškem procesu Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

VLADO VRBIČ, rojen 11. septembra (!!!) 1955, je univerzitetni diplomirani sociolog. V ŠŠK-ju je aktivno deloval med leti 1974 in 1980, ko je bil predsednik komisije za informiranje, predsednik OO Zveze komunistov in urednik Riti. Že vrsto let je direktor Kulturnega centra Ivana Napotnika, poleg tega pa se ukvarja še z občasno publicistično dejavnostjo in s scenariji prireditev.

ZA PRIPRAVO ZBORNIKA SO SI VZELI ČAS

ZBIRKA ŠALEŠKI RAZGLEDI

Trinajsti zvezek

PERSPEKTIVA SOVE

Šaleški študentski klub včeraj, danes, jutri

Urednika zbornika

ANA KLADNIK in ALEŠ ČRNIČ

Oblikovanje

BOJAN PAVŠEK

Jezikovni pregled

ŠPELA ŠRAMEL

Izdala in založila

VELENJSKA KNJIŽNA FUNDACIJA IN ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB

Fotografije in ostalo gradivo je izbrano iz:

ARHIV NAŠEGA ČASA

ARHIV ŠŠK-ja

FOTOTEKA MUZEJA NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

FOTOTEKA MUZEJA VELENJE

NAŠ ČAS

RACIONALNO IZBRANE TEME (RIT)

ŠALEŠKI RUDAR

Fotografije so prispevali tudi:

**MELITA VOVK AMBROŽIČ, FRANC AVBERŠEK, ŠTEFAN DOLEJŠI,
DAVID GERŠAK, ANA KLADNIK, MATJAŽ NOVAK, DRAGICA POVH,
TOMAŽ SMONKAR, MATJAŽ ŠALEJ, VLADO VRBIČ, SAŠA VUČINA,
SLAVKO ŽEVART.**

Grafična priprava in prelom

BOJAN PAVŠEK

Tisk

EUROGRAF

Naklada

500 IZVODOV

VELENJE, 2003

PRIČAKALI JIH BODO OTROCI, GODBA IN VTV

Če pa se bodo vrli študenti ognili prvi, drugi in vsem ostalim pastem, jih na obronku Šaleške doline lahko pričakujemo ob prelomu tisočletja.

Morala: Vsi bodo dobili častne doktorate.

Študent naj bo

Novice tatice

Vstopnine ni

V petek, 23. februarja, prireja ŠŠK splošno zabavo za srednješolce. Točilo se bo informativno vino, jedle se bodo izkušnje starih bajt, igral bo ansambel desetak. Torej, informativni dan za vse uka željne dijakke, v petek na gimnaziji.

Vampi ob sedmih zjutraj

Odločitev je padla. Akademski ples bo 23. marca v hotelu Vesna (Hillary). Nočne toalete so obvezne. Ples se bo tradicionalno zaključil v najboljši velenjski gostilni. Pravijo, da je iz Topolšice do tja dolga in nevarna pot.

Ostalo je le nekaj Riti

Rit, časopis, ki se vam upa prdniti direkt v ksiht, pohaja, zato pohitite, da ga v Placu ne izgubite. Govori se, da glavni urednik z Rit-jo ni